

λειτουργούντες Ἑλληνικοὶ Ἀθλητικοὶ Σύλλογοι προσφέρουν καὶ ἐκεῖνοι ἀνάλογον τὴν πολυτιμὴν τῶν συμβολῆν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ἀθλητισμὸν. Ἐν Κύπρῳ ἐτελέσθησαν μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας τὰ Παγκύπρια, εἰς δὲ τοὺς Παναγωνιστικὰς ἀγῶνας τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τοὺς Διεθνεῖς τοιούτους τοῦ Καίρου οἱ Ἕλληνες ἀθληταὶ ἐκέρδησαν πλείστα βραβεῖα. Ὁ Ναυτικὸς Ὀμιλὸς τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Ποδοσφαιρικὸς Ὀμιλὸς τῆς αὐτῆς πόλεως ἤσαν τοιοῦτοι ὅπου ἠγωνίσθησαν. Ἐπιτυχία πλήρης ἔσπεψε καὶ τοὺς ἀγῶνας τοῦ Συλλόγου Κρατίνης τῆς Ἀλεξανδρείας, δὲν ὑστέρησαν δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες ἀθληταὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς πάντας τοὺς ἀγῶνας, εἰς οὓς μετέσχον ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Τουρκίας.

Ο ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἐντεταμένην ἀθλητικὴν κίνησιν τοῦ λήξαντος ἔτους, ἐσημειώθη εὐχάριστος προσπάθεια καὶ ἐκ μέρους τῆς Ἀθηναϊκῆς δημοσιογραφίας, ὅπως συντρέξῃ τὸ ἀθλητικὸν ἔργον τῶν Συλλόγων.

Ὁ ἡμερήσιος πολιτικὸς Τύπος τῆς πρωτεύουσας ἐστορεψε ζωηρὰν τὴν προσοχὴν πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν ἀθλητισμὸν, πρέπει δὲ νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι τὴν πρωτοβουλίαν ἔσχε καὶ τὸ σύνθημα ἔδωσε πρῶτος ὁ «Ἐλευθέριος Λόγος», ὅστις ἐπὶ διμήνον, σχεδὸν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἀφιέρου ἐβδομαδιαίως μίαν ὁλόκληρον σελίδα εἰκονογραφημένην διὰ τὸν Ἑλληνικὸν καὶ ἑξῆς ἀθλητισμὸν, τοῦτον δὲ φιλοτίμως παρηκολούθησεν εὐθὺς ἀμέσως τὸ «Ἐλευθέριον Βῆμα», ἢ «Πατρις», ὁ «Ἐλευθέριος Τύπος» καὶ ἄλλαι ἡμερήσιαι πολιτικαὶ ἐ-

φημερίδες, ἀναθέσασαι τὴν ἀθλητικὴν τῶν στήλῃν εἰς εἰδικούς συνεργάτας τῶν. Ἀτυχῶς ὅμως ἄγνωστον διὰ τίνα λόγον ἢ πρὸς τὸν ἀθλητισμὸν προσοχὴ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ τύπου δὲν διήρκεσεν ἢ ὅσον καὶ ἡ ζωὴ ἐκὸς ῥόδου καὶ ἀνεκόπη πρὸς μεγίστην θλίψιν τῶν φιλάθλων ἀναγνώστων τῶν, οἵτινες μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον παρηκολούθησαν τὴν ἀθλητικὴν στήλῃν, ἀπεροφηθεῖσαν ἀπὸ τὴν μόδα καὶ διάφορα ἄλλα ἐξεζητημένα ξενικά ἀναγνώσματα.

Μικράν ἀντοχὴν ἀκόμη ἐξακολουθεῖ ἐπιδεικνύον τὸ «Ἐλευθέριον Βῆμα» καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἢ «Δημοκρατία» προσφέρει προθύμως τὰς στήλας τῆς εἰς τὸν ἀθλητισμὸν.

Ὁ «Θησαυρὸς» δικαιούται νὰ κανχᾶται ὅτι ἀπὸ τοῦ πρώτου τεύχους τῆς ἐκδόσεώς του ἐξυπηρέτησε καὶ θέλει ἐξακολουθήσει ἐξυπηρετῶν τὸν Ἑλληνικὸν ἀθλητισμὸν, ἀφιερῶν εἰς ἕκαστον τεύχος τῆς ἐβδομαδιαίας ὁλοκληρῆς σελίδας ὑπὸ τὸν τίτλον «Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΜΑΣ», αἵτινες ἀπλήρως ἀναγνώσκονται καὶ χάρις ταῖς ὁποῖαις κατὰ δεκάδας κατὰ μῆνα ἐγγοράφονται νέοι φιλάθλοι συνδρομηταί.

Ὁ ἀθλητικὸς κόσμος εἶδε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτα μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως ἀνταξιόμενα κατὰ ἕνα ἀκόμη τὰ ἀθλητικὰ περιοδικὰ διὰ τῆς ἐκδόσεως τῆς «Ἀθλητικῆς Ἐπιδεικτικῆς Ἰδιοκτησίας τοῦ πρωτεύοντος καὶ Κ. Ρουμπέση καὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ γυμναστοῦ καὶ Μικροῦ ἐκ. Τοῦ νέου ἀθλητικοῦ τοῦτο περιοδικὸν μὲ ἀφθονοὺς καὶ ἐπικαιροὺς ὕλην, πλοῦταί τε εἰκόνας, ἐπεβλήθη ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐκδόσεως καὶ ὑποστηρίζεται δαπάνῃς ὑπὸ τοῦ ἀθλητικοῦ κόσμου μετὰ τῆς αὐτῆς στοργῆς, μετ' ὅσης καὶ ἡ ἀπὸ πατριωτικῆς ἐκδομένη Ἀθλητικῆς Ἐπιδεικτικῆς ἢ «ΝΙΚΗ» τοῦ καὶ Ἀγγελ. Φέσιου, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους

τούτου θέλει εκδίδεσθαι κατὰ 15θμερίαν. Ἀμφοτέρω τὰ ἀθλητικά ταῦτα περιοδικὰ τιμῶσι τὸν Ἕλληνα ἀθλητισμὸν καὶ ἐξυπηρετοῦσι θαυμασίως καὶ ἀποτελεσματικῶς τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ.

Ἐγένετο ἐπίσης ἀπόπειρα ἐκδόσεως καὶ ἐβδομαδιαζίων ἀθλητικῶν ἐφημερίδων, ἡ μὲν ὑπὸ τὸν τίτλον ὁ «Φίλαθλος», ἡ δὲ ὁ «Ἀθλητής». Ἀλλ' ἀμφοτέρων τάχιστα ἀνεκόπη ἡ ἔκδοσις ἑλλείψε: ὑλικῶν μέσων πρὸς ἐδραίωσιν των.

Τὸ «Αὐτοκίνητον», ἐβδομαδιαζία ἐφημερίς, πραγματευομένη ὅλα τὰ ζητήματα τοῦ αὐτοκινήτου, ἀφιερούσι ἐκάστοτε καὶ εἰδικήν, εἰς τὸν ἀθλητισμὸν στήλην, ἐξαιρουμένη δὲ ἀνελλιπῶς τὴν ἔκδοσιν του.

Εἰς ταῦτα προσθετέον καὶ τὰ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐκδοθέντα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀθλητικά περιοδικά, ἐν οἷς τὸν «Φίλαθλον» ἐν Κων) πόλει καὶ τὰ «Ἀθλητικά Νέα» ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Εὐχόμεθα κατὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος νὰ πολλαπλασιασθῶσι τὰ εἰδικὰ διὰ τὸν ἀθλητισμὸν δημοσιογραφικά ὄργανα.

ΕΠΙΛΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Εἰς τὴν καθ' ὅλου εὐχάριστον αὐτὴν ἀθλητικὴν κίνησιν ἀνὰ τὸ Κράτος ἐν μόνον προβάλλει θλιβερὸν σημεῖον: Ἡ καθυστέρησις τῶν Ἑλλήνων ἀθλητῶν εἰς ἐπιδόσεις ἀπέναντι τῶν ξένων ὄχι μόνον τῶν ἐθνῶν ἐκείνων, ἀλλὰ ἀναμφισβητήτως ἔχουν τὴν ὑπεροχὴν καὶ κατέχουσι τὰ σκήπτρα τῶν παγκοσμίων ἐπιδόσεων, ἀλλὰ καὶ ὅσων ἄλλων ἔρχονται εἰς δευτέραν καὶ τρίτην σειράν. Εἰς τὴν γόνιμον ἀθλητικὴν ἐργασίαν τοῦ ἔτους τούτου οὐδεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἀθλητῶν κατόρθωσε νὰ πλησιάσῃ ἔστω κατὰ τι λογικὸν ὅριον μίαν οἰκονομικὴν Εὐρωπαϊκὴν (ὄχι πλέον παγκοσμίαν) ἐπίδοσιν.

Μόλις καὶ μετὰ βίας κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο κατερίφθησαν δύο Πανελλήνιοι ἐπιδόσεις εἰς τὰ ἀθλητικά τοῦ Στίβου ἀγωνίσματα, ἡ τοῦ δρόμου 10.000 μ. ὑπὸ τοῦ Κράνη καὶ τοῦ δρόμου 110 μ. μετ' ἐμποδίων ὑπὸ τοῦ Κυπριζίου κ. Β. Χαχολιάδου ὡς καὶ αἱ Πανελλήνιοι ἐπιδόσεις τῆς Κολυμβήσεως ὑπὸ τοῦ θαυμαστοῦ κολυμβητοῦ κ. Δ. Βασιλοπούλου. Καίτοι αἱ ἐπιδόσεις αὗται δὲν ὁμολογήθησαν ἔτι ὡς ἐπίσημοι Ἑλληνικαί, πάντως ἀποτελοῦσι μίαν μικρὰν ὁασιν ἐν μέσῳ τῆς αὐχημερᾶς ἐρήμου τοῦ καρκινοβατοῦντος ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης Ἑλληνικοῦ Ἀθλητισμοῦ, διότι ἀθλητικὴ πρόοδος ἐνός ἔθνους, πρὸς πάντα περὶ τοῦ ἐναντίου ἰσχυρισμὸν, δὲν πρὸς δικαιολογίαν ἢ παραρηγορίαν φέρομεν, δὲν δύναται νὰ ἐνηγοηθῇ ἀνευ ἐπιδόσεων ἰσχυρίων πρὸς τὰ ἄλλα ἔθνη, μετ' ὧν ἀξιούμενοι ν' ἀντιμετωπώμεν, πολλῶ δὲ μᾶλλον ὅταν βλέπωμεν ἀθλητὰς, ἐπὶ τῶν ὁποίων κατὰ ἐβασίζομεν, νὰ μὴ δύνανται ὄχι μόνον νὰ βελτιώσων τὰς κακτημένας ἐπιδόσεις των, ἀλλὰ τοῦναντίον νὰ ἀπομακρύνωνται καὶ ἀπ' αὐτῶν ἔτι ἀπελπιστικῶς.

Ἄς εὐχηθῶμεν ὅμως ὅτι τὸ νέον εἰρηνικὸν ἔτος 1924 εἰς ὃ μετὰ τόσων χρηστῶν ἐλπίδων εἰσῆλθομεν, θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὰς κρατικὰς ἀρχὰς μεταξὺ καὶ ἄλλων γενικωτέρων προβλημάτων, ὧν τὴν ἐπίπασιν θέλουσιν αὗται ἐπιμεληθῇ, νὰ ἐντεινῶσι ζωηρότερον τὴν προσοχὴν των καὶ πρὸς τὴν σωματικὴν ἀγωγὴν τῶν Ἑλληνοπαίδων, ὅτι δὲ ἡ πνευματικὴ καὶ σωματικὴ ἀνάπτυξις τῆς νεότητος θὰ εἶται ἐν τῶν κυριωτέρων μελημάτων τῶν ἀρμοδίων, ἵνα οὕτω ἡ Ἑλλὰς δινηθῇ ἐν ὄχι κατὰ τὴν 8ην Ὀλυμπιάδα τοῦ ἔτους τούτου, ἀλλὰ ἀσφαλῶς κατὰ τὴν μετὰ 4ετὸς τὴν αὐτὴν 9ην ἐν Ὀλυμπιάδῃ τελεσθησομένῃ νὰ ἐπιδειχθῇ ἀποτελεσματικῶς διὰ τῶν ἀθλητῶν της.

Δ. Α. ΔΑΛΛΑΣ

ΠΟΙΗΤΙΚΟΙ ΑΔΑΜΑΝΤΕΣ

ΤΟ ΚΕΝΤΗΜΑ ΤΟΥ ΜΑΝΤΗΛΙΟΥ

(Από τὰ ωραιότερα τοῦ Κ. Κρυσ ἄλλη).

Ἐπὶ τὴν ἄκρη τοῦ γιαιλοῦ ξανθὴ καθέται κόρη,
Κι' ὠρηόπλουμο λευκὸ χρυσοκεντάει μαντῆλι,
Μαντῆλι τοῦ γαμπροῦ, τοῦ γάμου τῆς κανίσκι,
Τὴν θάλασσα κεντάει μὲ τὰ νησιά τῆς ὄλας.
Κεντάει τὸν οὐρανὸ μὲ τὰ λαμπρὰ του ἀστέρια,
Τὴν γῆ μὲ τὰ πολλὰ καὶ μὲ τὰ ὠρεῖα λουλούδια,
Κεντάει κ' ἓνα βουνὸ ψηλὸ καὶ μέγα·
Τὸ χάραγμα γλυκὰ προβάλλει, ὅς τὴν κορφή του
Καὶ βάφεται ἡ κορφή καὶ τοῦρανοῦ ἡ λουριδὰ
Τὰ διάπλατα πλευρὰ ξετρέχουν κ' αὐλακῶνουν
Χιλιόχρονα, παλιά, βαθιά, ἰσχυρὰ δρυάνια.
Κεντάει ὅς τὲς λαγκαδιές μὲ πράσινο μετάξι.
Ἐπὶ τοὺς ὄχτους, ὅς τὰ ριζὰ, κοπάδια ἀσπρολογᾶνε
Καὶ φαίνονται βοσκοί, καὶ ὅς τῶμορφο κεντὶδι,
Φλογέρες λὲς κ' ἀκοῦς, λὲς καὶ γροικᾶς τραγοῦδι,
Βελάσματα βραχνὰ καὶ ἤχους ἀπὸ τρουκάνια.

Ἐπὶ τὰ πόδια τοῦ βουνοῦ κεντάει γαλάζια λίμνη
Μὲ καλαμιές χρυσές. Ἐνας ψαράς ὅς τὴν ἄκρη
Πεζόβολον κρατεῖ καὶ δόλωμα ἐτοιμάζει.
Κάμπον πλατὺν πλατὺν μὲ ὁμαραγδένιο νῆμα
Ὀλόφυρα κεντάει. Ἐπὶ τὴ μέση ἀπὸ τὸν κάμπο
Ποτάμι, σιγαλὸ καὶ φιδωτὸ ξομπλιάζει.
Μὲ δάφνες, μὲ μυρτιές καὶ μὲ δασιὰ πλατάνια,
Μὲ ἀηδόνια, μὲ φωλιές· καὶ ὅς τὸ πανώρητο ξόπλι.
Τὸν φιλοῖσβο τοῦ νεροῦ θαρρεῖς κ' ἀκοῦς, τῆς δάφνης
Τὸν μῦρο, τῆς μυρτιάς, θαρρεῖς ὅτι ἀνασαίνεις,

Πῶς τὸν κελαιδισμό τῶν ἀηδονιῶν ξανοίγεις,
Πῶς νοιώθεις τὸ ἀπάλειψ τῆς φυλλουριᾶς μουρμουρι.

Ἐπὶ τὴν ἀκροποταμιά, ἄλαφι, ζωγραφίζει.
Ποῦ σκύπτει τὰ νερὰ νὰ πῇ τὰ χουσταλλένια
Καὶ ξάφνου σάϊτιά ὅς τὴν πλάτη τὸ λαβώνει.
Στρέφεται αὐτό, κυττάει μὲ πόγο τὴν πληγὴ του.
Πάσχει· ν' ἀπαλλαχθῇ, δὲν δύνεται τὸ μαῦρο,
Κι' ἀπὸ τὸν οὐρανὸν, ἀπὸ τὰ δένδρα γύρα
Βοήθει· λὲς ζητάει.

Ὀχέυρα ἀπὸ τὸν κάμπο
Πλήθος μικρὰ χωριὰ κεντάει, χωράφια ἀλλοῦθε
Μὲ ὀλόχρουσα σπαοτά, μὲ θημωριές, μὲ ἄλωνα.
Πράσινα ἀμπέλια ἄλλου μὲ κίτρινα σταφύλια,
Κίτρινα σὰν φλουριά, κ' ἔμμορφα κοπελλοῦδια
Ποῦ μπαίνουν μὲ πλεχτά καλάθια καὶ τρυγᾶνε.

Γάμον ἀρχοντικὸ ὅς ἓνα χωριὸ πλουτίζει
Μὲ νύμφη, μὲ γαμπρό, μὲ φλάμπουρα, μὲ ψίχια.
Δράκους ἄλλου κεντάει καὶ λαίμακες καὶ νεράιδες,
Κεντάει κ' ἓνα γιαιλὸ μὲ λαφειρόνια πλάτια.
Ἐπὶ τὴν ἄκρη τοῦ γιαιλοῦ τὴν ἴδια τὴ θωροῖα τῆς
Ὀλόφραντῃ ἰστορεῖ ἀπὸ ἑμμορφιά, καὶ νειοῖα
Καὶ πλοῦτον καὶ ἀρχοντιά, καὶ ὅς τὰ λευκὰ τῆς γροῖας
Τ' ἀργόχειρο κρατεῖ, τ' ὠρηόπλουμο μαντῆλι.
Μαντῆλι τοῦ γαμπροῦ, τοῦ γάμου τῆς κανίσκι,
Ἀνάσσει τὸ κεντάει κ' ὅλο του λέει τραγοῦδι :

Μαντῆλι, πλουτερό καὶ χρυσοκεντημένο.
Ποῖος νᾶνε τάχα ὁ νιὸς ὅπου θὰ σ' ἀπαχθῇ;
Ποῖος νᾶνε τάχα ὁ νιὸς τοῦ μ' ἓνα δαχτυλίδι.

Μαντήλι μου ἀκριβό, κανίσκι, θά σε πάρη ;
 Ποιὸς νᾶνε τάχα ὁ νιός, τοῦ μ' ἔνα φίλημά του
 Γλυκὸ καὶ φλογερὸ ἀπ' τὸ λευκὸ μου χέρι
 'Σ τὴν κλίνη τὴν ἀγνή θά μ' ὀδηγήσῃ νύφη ;
 Ποιὸς νᾶνε τάχα αὐτός ; Πέτε μου, ἐσεῖς δεντροάκια
 Κ' ἐσεῖς καλὰ πουλιά. Μουρμούρισε μου ἀγάλια
 'Εσύ, ὦραϊε γιαλὲ καὶ γαλιὰνὲ σὺρανὲ μου !
 'Εσύ, φτερουγιαστὲ καθάριε λογισμέ μου,
 Γιατὶ δὲ μοῦ τον λὲς, γιατί δὲν μοῦ τον δείχνεις,
 Γιατὶ μιὰ ὥραϊα βραδιά κουφά δὲ μοῦ τον φέρνεις
 Σὰν ὄνειρο χρυσὸ γλυκὰ 'ς τὴν ἀγκαλιά μου ;

Τὸ καλλίτερα εἶδη διὰ Γραφεῖα
 Μελανοδοχεῖα πολυτελείας μαῦρα τοῦ τελευ
 ταίου συρμοῦ,

Κονδυλοφόροι διαρκείας χρυσοί.
 Χαρτοφάκελλα εἰς κυτία πολυτελείας καὶ ὅ
 λως νέα εἶδη στολισμοῦ Γραφείων.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ "ΚΟΣΜΟΣ"

Γ. & Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

Ὀδὸς Ἰ. Πασματζόγλου ἀριθ. 19

ΑΘΗΝΑΙ

ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΓΩΣΕΙΣ

ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΦΡΟΥΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ

ΚΟΥΚΙΑ

Εἶνε ὀσπριον θρεπτικώτατον. Τὰ κουκιά περιέχουν πολὺ φυτικὸν λεύκιμα, ὑπὸ ἐποψιν δὲ θρεπτικῆς δυνάμεως ἔρχονται ἀμέσως μετὰ τὰ φασόλια, τὰ ὁποῖα καλοῦνται: κρεᾶς τῶν πτωχῶν. Εἶνε ὅμως κάπως δύσπεπτα διὰ τοὺς ἀσυνηθιστοὺς στομάχους. Τὰ χλωρά τσέφλια τῶν κουκίων, καθὼς καὶ τὰ ἄλλα αὐτῶν, λέγεται ὅτι: εἶνε διουρητικά.

ΠΙΣΣΑΤΑ

Τὸ ὀσπριον τοῦτο εἶνα θρεπτικώτατον, περιέχει δὲ ἔκτος τοῦ φυτικοῦ λευκώματος καὶ ὀλίγον σακχαρὸν. Τὰ χλωρά ἰδίως εἶνε καὶ θρεπτικώτερα καὶ εὐπεπτότερα. Τὰ πικιδία ἀπὸ ἡλικίας τῶν ἐτῶν καὶ ἄνω καλὸν νὰ συνεθίσουν νὰ τρώγουν ταῦτα ὀσπρια, εἰς πονεὲ πάντοτε.

ΛΑΧΑΝΙΑ

Τὸ λαχανικὸν τοῦτο εἶνε ὀσπριστικόν, ἥκιστα ὅμως θρεπτικόν, ἀφοῦ συνίσταται ὅλον ἀπὸ ὕδατος. Εἶνε ὅμως

ὕγιεινότετον ὡς παρακολούθημα τοῦ κρέατος. Μαρουλοσαλάτα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν μαρουλίων εἶνε σχεδὸν ἀπαραίτητος πρὸς καλὴν θρέψιν τοῦ κρέατος, ἀρκεῖ γὰρ μὴ παραφορτῶν τις τὸν στόμαχόν του μὲ λαχανικά.

ΜΥΔΙΑ

Αὐτὰ πάσχουν ἐνίοτε ἀπὸ μίαν ἀσθένειαν, τῆς ὁποίας τὸ δηλητήριον δύναται νὰ φέρῃ δηλητηρίαισι εἰς τὸν ἄνθρωπον, ταῦτα ὅμως δύνασθε νὰ τρώγετε ἀφόβως ἐάν τὰ βράσητε ἐντὸς ὕδατος, εἰς τὸ ὅποιον ρίπτεται 4—5 μεγάλα κοχλιαρία δυνατοῦ ὄξους.

ΜΑΓΕΙΡΙΚΟΝ ΑΛΑΣ

Εἶνε ἐξαιρετικὸν ὀδοντότριμμα ὅταν τὸ μεταχειρίζομεθα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ ὅχι καθ' ἡμέραν. Λευκαίνει καὶ στερεώνει τοὺς ὀδόντας καὶ καθιστᾷ τὰ οἷλα ροδόχροα καὶ στερεά. Εἶνε ἐπίσης ἐξαιρετικὸς γαργαρισμὸς διὰ λύσιν τοῦ λάουγγος καὶ βραχνάδα τῆς φωνῆς εἰς διάλυσιν ἐνὸς κοχλιαρίου μικροῦ ἐντὸς ποτηρίου χλιαροῦ ὕδατος. Ἐάν μείνῃ τις ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἐπὶ ποδὸς ἢ περιπάτησῃ πολὺ καὶ ἔξῃ κατακόπους καὶ τσημένους τοὺς πόδας, θερμὸν ποδόλουτρον μὲ ἄλμην ἐξαφενίζει τὴν κόπωσιν.

ΑΓΓΟΥΡΙΑ

Ἡ φήμη αὐτῶν ὡς δυσπέπτων φαίνεται ὅτι δὲν εἶνε τόσον ἀπόλυτος, ἀφοῦ ὑπάρχουν καὶ στόμαχοι, οἱ ὁποῖοι τὰ χωνεύουν κάλλιστα. Ὁ φλοιὸς τοῦ ἀγγουρίου πρέπει πάντοτε νὰ καθαρίζεται. Ὁ χυμὸς τοῦ ἀγγουρίου φημίζεται ὡς ἐξαιρετικὸν καλλυντικὸν τοῦ δέρμα-

τος, καὶ εἶνε ἐν ἀπὸ τὰ ἀθῶα κοσμητικά, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζονται αἱ γυναῖκες διὰ νὰ καθαρίζωσι τὴν ἐπιδερμίδα αὐτῶν.

ΚΟΚΚΙΝΟΓΟΥΛΙΑ

Εἶνε θρεπτικώτατα καὶ εὐπεπτα, περιέχοντα πολὺ ἄμυλον καὶ σάκχαρον.

ΚΟΛΟΚΥΘΙΑ

Εἶνε ἐλαφρά καὶ εὐπεπτα ὡς λίαν ὑδαρῇ, καὶ ὕγιεινότετον συμπλήρωμα τῶν κρεατινῶν φαγητῶν. Ἡ μεγάλη γλυκεία κολοκύνθη ἔχει πολὺ ἄμυλον καὶ σάκχαρον καὶ εἶνε θρεπτικωτάτη. Διὰ τὰ παιδιά πρὸ πάντων εἶνε ὕγιεινότετον ὑλικὸν διαφόρων γλυκισμάτων.

ΤΟΜΑΤΑΙ

Ἡ τομάτα ὡς ἐκ τῶν πολλῶν ὀξελικῶν ὁλάτων καὶ ὀξέων, τὰ ὁποῖα περιέχει, προδικάζει εἰς ψαμμίαισι καὶ ἐρεθίζει τοὺς νεφροὺς ἐάν τρώγεται κατὰ κόρον, ὡς συμβαίνει παρ' ἡμῖν. Εἰς τοὺς πάσχοντας μάλιστα ἀπὸ τὴν ἐλαχίστην νεφρικήν διατάραξιν ἢ τοιάτα ἀπαγορεύεται ἐντελῶς. Περὶ τὸν εὐκόλως παθαίνει τὰ μωσιν ὀξίνην ἐντὸς τοῦ στομάχου καὶ ἐπομένως βλάπτει τοὺς ὑποφάρυγγας καὶ δυσπεπτικὰς παραχρὲς ὑπεροξίνους. Εἶνε ὅμως ὅφ' ἑτέρου καὶ συντελεστικὴ εἰς εὐκοιλιότητα. Ἐν ὅλῳ ἡ κατάποσις μόνον βλάπτει τοὺς υγιεῖς, ἐγὼ τοὺς πάσχοντας ἐκ τῶν νεφρῶν καὶ τοῦ στομάχου δύναται νὰ βλάψῃ καὶ ἀπὸ τῆς ἡχοῦς.

ΦΑΣΟΛΙΑ

Τὰ ξηρά εἶνε θρεπτικώτερα τῶν χλωρῶν, ἀλλὰ καὶ

χλωρά εἶνε εὐπεπτότερα. Τὸ ὅσπριον τοῦτο λέγεται κρέας τῶν πτωχῶν, διότι ἔχει πολὺ φυτικὸν λεύκωμα καὶ αμιυλῶδεις οὐσίας.

ΜΗΛΑ

Εἶνε καρπὸς ὑγιεινός. ἀρκεῖ νὰ τρώγεται ἐντελῶς ὥριμος καὶ νὰ μὴ εἶνε τοῦ πολὺ ὀξέου γένους. Τὸ ἄωρον μῆλον φέρει γαστρικὰς διαταράξεις, διὰ τοῦτο δὲ τὰ μὴ ἐντελῶς ὥριμα καὶ τὰ ὑπόξινα μῆλα πρέπει νὰ τρώγονται ἐψημένα ἢ βεβρασμένα μὲ ὀλίγην σάκχαριν. Μῆλα κομπούστα καὶ ψημένα εἶνε τροφή ὑγιεινοτάτη καὶ εὐπεπτος διὰ παῖδια καὶ δι' ἀρρώστους. Εἶνε δροσιστικά τοῦ αἵματος καὶ ὑποκινοῦν κενώσεις.

Διάσημος ἱατρὸς λέγει ὅτι πᾶς ὑγίης ὀφείλει νὰ τρώγῃ εἰς τὰ ἐπιδόρπια ἓν μῆλον ὥριμον καὶ εἷχυμον, κάμνει δὲ ἀκόμη καλλίτερα τρώγων καὶ ἓν μῆλον ἀφ' ἐσπέρας πρὶν κατακλιθῇ. Τὸ μῆλον εἶνε κατ' ἐξοχὴν τροφή διὰ τὸν ἐγκέφαλον, ὥς περιέχον πλέον παντὸς ἄλλου φωσφορικὸν ὀξύ ὑπὸ μορφὴν εὐπεπτον καὶ εὐαφομοίωτον. Ἐπεὶτα διεγείρει εὐεργετικῶς τὴν λειτουργίαν τοῦ ἥπατος, καὶ δι' αὐτὸ οἱ πάσχοντες χρονίως τινὰς ἡπατικὰς παθήσεις εὐρίσκουσι πολλὴν ὠφέλειαν ἀπὸ τὴν χρῆσιν τῶν μήλων. Τὰ μῆλα περιέχουν φαρμακευτικὴν οὐσίαν, καταπραΰνουσαν πολλὰς σπασμῶδεις καταστάσεις τῶν σπλάγγων. Ὡς ἐκ τούτου ἴσως συντελοῦσιν, ὥς λέγεται, νὰ φέρωσιν ὑπνον εὐχάριστον καὶ μὲ φριδρὰ ὄνειρα. Οἱ Ἀμερικανοὶ ἱατροὶ συνιστῶσι τὴν μηλικὴν δίαιταν κατὰ τῆς δυσμανίας τῶν οἰνοποτῶν.

ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ

Διὰ τὸ θερμὸν κλίμα μας δὲν ὑπάρχει καρπὸς πολυ-

τιμότερος ὑπὸ ὑγιεινὴν ἐποίην ἀπὸ τὰ πορτοκάλια. Αὐτὰ ὥς ἐκ τῶν πολλῶν κίτρικῶν καὶ ὀξυλίκῶν ἀλάτων τὰ ὁποῖα περιέχουσι καὶ τοῦ κίτρικου ὀξέος, ὑποκινοῦσι καὶ περισσεύουσιν ὅλας σχεδὸν τὰς ἐκκρίσεις τοῦ πεπτικοῦ σωλήρος. ἀπὸ τοῦ σιέλου καὶ τοῦ γαστρικοῦ χυμοῦ μέχρι τῶν πεπτικῶν ὑγρῶν τοῦ ἐντέρου. Ὑποβοηθοῦσι καὶ ἐπιταχύνουσι τὴν πέψιν καὶ κρατοῦσι τὸ ἔντερον ἐλεύθερον, ἐν ἄλλοις προλαμβάνουσι τὴν δυσκοιλίότητα. Τὰ πορτοκάλια ἐνεργοῦσιν ὥς πολὺ ἐλαφρὸν ἀλατῶδες καθάρσιον ἢ μᾶλλον ὥς μεταλλικὸν ὕδωρ καθαρτικόν. Ἰσως οὗτος ὁ κυριώτερος λόγος δι' ὃν τὰ πορτοκάλια ἐπαινοῦνται ὅτι φέρουν ὥραϊον χρομα εἰς τὸ πρόσωπον. Διὰ τοὺς πολυσάρκους ἰδίως εἶνε ἀπαραίτητον ἐπιδόρπιον, μολοντί ὑδαρὲς καὶ σακχαρῶδες, διότι τοὺς κρατοῦν ὅποσδήποτε εὐκοιλίους.

Τὸ πορτοκάλιον ἐνεργεῖ ἰδίως ὥς ἐλαφρὸν κινητικόν ὅταν τὸ τρώγομεν νήστευς. Μόνον ὅταν αἰσθινώμεθα πολλὰς ὀξινότητας εἰς τὸν στόμαχον ἢ ὅταν τὸν ἔχομεν παρκαρτώσει, ἴσως αὐτὴ ἢ ὁ πῶρα προξενήσῃ πεπτικὰς ἀνωμαλίας, τὸ πρῶμα θυμὸς ἐξαεῖται ἀπὸ τὴν συνήθειαν. Τὰ πορτοκάλια ὀφελούσι προσέτι τοὺς ἀδυνάτους καὶ λεπτοφρεῖς δοξασιμούς, τὰς χλωροτικές γυναῖκας, τοὺς χολεστικὰς κράσους ἀνθρώπους. Οἱ ἱατροὶ τὰ ἐπιτελοῦσιν εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ὀξυα κοσμήματα, διότι τρέφουν τοὺς ἀρρώστους μὲ τὰ σακχαρῶδη στοιχεῖα, καὶ τὴν δύναμιν των σβύνουν καὶ τὸ αἷμα των δροσεύουν μὲ τὰ ὑπόξινα συστατικά των καὶ τοῦ στομάχου τὴν κακίαν γεδοῖν μετριάζουν.

ΣΤΡΕΪΔΙΑ

Εἶνε πολὺ εὐπεπτα, καὶ κατὰ συνέπειαν κατὰλληλα

διὰ στομάχους ἐξησθενημένους ἢ πάσχοντας. Ἐκτός τούτου, χάρις εἰς τὴν μεγίστην θρεπτικὴν των δύναμιν (εἶνε τὸ εὐπεπτότερον καὶ πλέον εὐαφομοίωτον ζωϊκὸν λεύκαμα, μίξ δὲ δωδεκάς στρεϊδίων ἀντιπροσωπεύει τὸ δέκατον τῆς ἡμερησίας τροφικῆς μερίδος τοῦ ἀνθρώπου) συγκαταλέγονται εἰς τὰς πρώτης τάξεως ἀναπλαστικὰς τροφὰς καὶ εἶνε ὠφελιμώτατα εἰς τοὺς ἀναρρωσινόντας καὶ τοὺς πάσχοντας ἀπὸ ἀναιμίας, χλόρωσιν ἢ ἄλλην καχεκτικὴν πάθησιν. Διὰ τοὺς στηθικὸς ἰδίως εἶνε πολὺτιμον θρεπτικὸν βοήθημα. Τὰ στρεϊδία ὡς ἐκ τῶν ἀλκατοδῶν αὐτῶν στοιχείων (χλωριούχον καὶ ἰωδιούχον, νάτριον) εἶνε ἐπίσης κατ'ἀλληλα καὶ διὰ παιδία ραχίτικὰ, λυμφατικὰ καὶ ἀναιμικά.

Μὴ λησμονώμεν ὅτι τὰ στρεϊδία περιέχουν ποσὸν τι φωσφορούχου ὕλης, καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶνε τροφή πολὺτιμος διὰ τοὺς ἐργαζομένους διανοητικῶς καὶ τοὺς ὑπερκεκμηκότας τῆς ζωῆς, τῶν ὁποίων ὁ ἐγκέφαλος ἔχει ἀνάγκην ἰδιαίτερων ἀποθεματικῶν. Περιττὸν ἐν τέλει νὰ προσθέσωμεν ὅτι διὰ νὰ πορισθῶμεν ἐκ τοῦ εὐγύμου τούτου κακοῦ τῆς θιλάσσης ὅλα αὐτὰ τὰ ὠφελήματα, πρέπει νὰ τρώωμεν στρεϊδία φρέσκα.

Ἐὰν τὰ στρεϊδία τυχὸν ἡλιεύθησαν εἰς παραλίαν ἀκαθαρόν, ὅπου ἐκβάλλουν ὑπόνομοι, ὁ τρώγων αὐτὰ δύναται ν' ἀρπάσῃ τὸ μικρόβιον τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι τὸ μικρόβιον αὐτὸ τὸ φονεῦει ὁ χιτὼς τοῦ λεμονίου, καὶ δι' αὐτὸ ἡ προσθήκη λεμονίου εἰς τὰ ὠμὰ θαλασσινὰ, τὴν ὁποίαν συνηθίζομεν, ἔχει ἐκτός τοῦ γαστρονομικοῦ καὶ ὑγιεινὸν λόγον σπουδαίον.

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΑ

Η ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ

ΤΟ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΟΝ ΠΕΡΙΚΑΛΥΜΜΑ ΤΗΣ ΓΗΣ

Τὴν Γῆν περιβάλλει αἰμῶδες περικάλυμμα, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται αἰμοσφαῖρα. Ἄνευ αὐτῆς θά ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατος, οὐ μόνον νὰ ζήσωσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῷα, ἀλλὰ νὰ ὑπάρξωσι καὶ τὰ φυτά. Ὁ δορυφόρος τῆς Γῆς, ἡ Σελήνη, δὲν περιβάλλεται ὑπὸ αἰμοσφαίρας, ἐκ τούτου δὲ ὑποδέχονται, ὅτι εἶνε ἀκατοίκητος. Ὁ μέγας χημικὸς Δουμὰς ὅπως ἀποδείξῃ πόσον ὁ ἀῆρ εἶνε ἀπαραίτητος εἰς τὴν ζωὴν, ἔλεγεν ὅτι ἡ ζωὴ εἶνε ἀπλῶς «συμπεπλεγμένης ἀῆρος».

ΠΑΧΟΣ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ

Ὡς ὁ φλοιὸς τοῦ πορτοκαλλίου προστάτει τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν ἀπολύτως τοῦπον καὶ ἡ αἰμοσφαῖρα καλύπτει καὶ προστάτει τὴν Γῆν. Ὡστε δύναται τις νὰ παραποιήσῃ τὴν Γῆν με πορτοκαλλίον. Ἀλλὰ πόσον εἶνε τὸ πάχος τοῦ γῆτινι τοῦτον φλοιοῦ; Οἱ ἀστρονόμοι καταμετροῦντες τὴν ταχύτητα, μεθ' ἧς οἱ διαστῶντες ἀστέρες φθάνουσιν ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς αἰμοσφαίρας εἰς τὴν Γῆν, διατηνόνται, ὅτι ἡ αἰμοσφαῖρα ἔχει πάχος 320 χιλιομέτρων (320, 000 μέτρων). Ἐπομένως ὁ πλανήτης ἡμῶν περιφ...

ρεται εις τὸ κοινόν, συνοδευόμενος ἀπὸ ἀερώδεις περιβάλλυμμα. τὸ πάχος τοῦ ὁποῖου ἰσοδυναμεῖ σχεδὸν πρὸς τὸ τεσσαρακοστὸν τοῦ ὄγκου αὐτοῦ.

ΤΟ ΒΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ

Ἡ ἀτμοσφαῖρα ἔχει βάρος, ἀλλ' ὁποῖον εἶνε τοῦτο; Ὁ διάσημος Τορισέλι ἀπέδειξε τῷ 1643 διὰ πειραμάτων, ὅτι στήλη ἀέρος ἀπὸ τῆς Γῆς μέχρι τοῦ ἀνωτάτου ἄκρου τῆς ἀτμοσφαίρας εἶνε ἰσοβαρὴς πρὸς ἴσην στήλην ὑδραργύρου ὕψους 76 ἑκατοστομέτρων. (Τὸ πείραμα ἐπανελάβε μετὰ τινα ἔτη ὁ διάσημος Γάλλος μαθηματικὸς καὶ φιλόσοφος Πασκάλ (1623—1662) καὶ κατέληξε, εἰς τὸ ἴδιον, ἀποτέλεσμα. Ἐπειδὴ δὲ στήλη ὑδραργύρου ὕψους 76 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου καὶ πάχουν ἑνὸς τετραγωνικοῦ ἑκατοστομέτρου ἔχει βάρος γραμμαρίων 1033 : 6, ἐκ τούτου ἐξάγεται ὅτι ἕκαστον τετραγωνικὸν ἑκατοστομέτρον τῆς γῆνης σφαίρας ὑφίσταται τὸ ἴδιον βάρος.

ΠΟΣΟΝ ΒΑΡΟΣ ΥΦΙΣΤΑΤΑΙ Ἡ Γῆ

Ἐπειδὴ ἡ Γῆ ἔχει ἐπιφάνειαν ἴσην μὲ 510,000,000 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα, ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι τὸ βάρος τῆς ἀτμοσφαίρας, τὸ ὁποῖον ὑφίσταται εἶνε ἴσον μὲ 5,000,000,000,000,000.000 χιλιόγραμμα.

ΠΟΣΟΝ ΒΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ ΥΦΙΣΤΑΤΑΙ Ὁ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ἀνθρώπος μεσαίου ἀναστήματος παρουσιάζει ἐπιφάνειαν 17,000 τετραγωνικῶν ἑκατοστομέτρων, ἐπομένως ὑφίσταται βάρος 18,000 χιλιογράμμων. Τὸ

βάρος τοῦτο θὰ μᾶς κατεσυνέτριβε θεβαίως, ἂν δὲν ἀντεστάθμιζεν αὐτὰ ὁ ἐντὸς τοῦ σώματος ἡμῶν ὑπάρχων ἐλαστικὸς ἀήρ καὶ ἕτεροι λόγοι.

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΤΗΣ ΠΙΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΟΥ ΑΕΡΟΣ

Διάσημος φυσιολόγος, ὁ Otto Guericke (1602—1686), ὅπως ἀποδείξη τὴν τρομερὰν πίεσιν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ἐποίησε τὸ ἐπόμενον πείραμα. Κατεσκεύασε σφαῖραν, συνισταμένην ἐκ δύο προσηρμοσμένων ἡμισφαιρίων, καὶ ἐκκένωσε τὸν ἐντὸς αὐτῆς ἀέρα. Εἶτα ἐξευξεν εἰς ἕκαστον τῶν ἡμισφαιρίων ἰσχυροτάτους ἵππους, οἱ ὁποῖοι ἔσυχον αὐτὰ κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν. Οἱ ἵπποι ἔσυχον πάσῃ δυνάμει ἀλλ' ὑπῆρξεν ἀδύνατον νὰ ξεκολλήσωσι τὰ δύο ἡμισφαίρια. Τί ἔκαμε τότε; Ἀπέξενε τοὺς ἵππους, ἀφῆκε νὰ εἰσέλθῃ ἀὴρ ἐντὸς τῆς σφαίρας καὶ τὰ δύο ἡμισφαίρια ἀπεχωρίσθησαν ἀπ' ἐαυτῶν.

ΑΠΟ ΤΙ ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ Ὁ ΑΗΡ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟΝ ΑΝΑΠΝΕΟΜΕΝ;

Ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀήρ, τὸν ὁποῖον ἀναπνεόμεν, περιέχει 78,06 ἀζώπου, 21, ὀξυγόνου καὶ διάφορα ἄλλα. Περιτλὸν, περιέχει, κατὰ διαφόρους ἀναλογίας, ἁμῶν ὕδατος, ἀνθρακικὸν ὀξύ καὶ πλεῖστα ἕτερα ἀέρια, τὰ ὁποῖα καθιστῶσιν αὐτὸν ἐπιθλεῖ.

ΒΑΡΟΣ ΤΟΥ ΑΕΡΟΣ

Μία λίτρα ἀέρος ἔχει βάρος 1 γραμμαρίον καὶ 29 ἑκατοστῶν, συνίσταται δὲ κυρίως ἀπὸ 792 μέρη ἀζώ-

του και 208 μέρη δευγώνου, 767 λίραι αέρος έχουν
σι βάρος μίας λίτρας ύδατος, ή όποία έχει βάρος ενός
χιλιογράμμου.

Η ΑΝΑΠΝΟΗ ΚΑΙ Η ΑΣΦΥΞΙΑ

Τόν αέρα τουτον, καθαρόν ή ακάθαρτον εισπνέο-
μεν, εισάγοντες εις τούς πνεύμονας ήμῶν. Έχομεν
ἀνά πᾶν λεπτόν 15 εισπνοάς, δι' έκάστης δὲ αὐτῶν
εισάγομεν εις τούς πνεύμονας ήμῶν ήμίσειαν λίτραν
αέρος. Έπομένως εισάγομεν εις αὐτοὺς ἐπὶ καὶ ή-
μίσειαν λίτρας αέρος κατὰ πᾶν λεπτόν, 450 λίτρας ή
ήμισιν κυβικόν μέτρον αέρος κατὰ πᾶσαν ὥραν και
10,000 λίτρας κατὸ πᾶν ημερονύκιον.

Ο εισπνεόμενος ἀήρ, περιέχων 78 εκατοστά αζώ-
του και 21 δευγόνου, όταν ἐξέλθῃ τοῦ σώματος ήμῶν
διὰ τῆς εκπνοῆς, περιέχει μόνον 15—16 εκατοστά δε-
υγόνου. Τί δὲ ἐγένοντο τὰ ἐπίλοιπα 5—6 εκατοστά
τοῦ δευγόνου; Ταῦτα μετεβλήθησαν ἐντὸς τοῦ σώ-
ματος ήμῶν εις ἀνθρακικόν δξύ. Ο ἄνθρωπος ἐκ-
βάλλει ἐντὸς μίας ὥρας περὶ τὰς 20 λίτρας ἀνθρακι-
κοῦ δξέος.

ΠΟΙΗΤΙΚΟΙ ΑΔΑΜΑΝΤΙΣ

Ο ΧΕΙΜΩΝ

Έχει ο χειμῶνας ἐμπορφίαν, ἀγαπητό μου παῖρι,
Ποῦ δὲν τῆς έχει ή ἀνοιξη οὔτε τὸ καλοκαίρι.

Έχει ἐμπορφίαν ἀτέλειαις, έχει και χάρες ἄλλες,
Γιὰς' εἶν' οἱ μέρες του μικρὲς κ' οἱ νύκτες του μεγάλες.

Τὸ δ ν. Πολέμης

ΤΟ ΧΑΣΜΗΜΑ

Ο Ἴπποκράτης τὸ ἐθεώρει δυσάρεστον διὰ τε τὸν
χασμόμενον και τούς ἄλλους ὅσον και τὸν λόξιγγα,
και συνεβούλευε πρὸς ἀποφυγὴν αὐτοῦ τὴν ἐπὶ μακρόν
κράτησιν τῆς ἀναπνοῆς. Ο ἱατρὸς Ναίγκελ τοῦ Πα-
νεπιστημίου τῆς Λιέγης θεωρεῖ αὐτὸ ἀβλαβές, ὁ δὲ ἱ-
ατρὸς Μποῦζι, εἰδικὸς τῶν ἀσθενειῶν τοῦ λάρυγγος, τὸ
συνιστᾷ. Κατὰ τούς δύο τούτους ἱατροὺς, ἐν καλὸν χά-
σμημα εἶνε καλὸν διὰ τούς πνεύμονας και ὅλα τὰ ἀνα-
πνευστικά ὄργανα, ἀλλὰ πρέπει, κατ' αὐτοὺς, νὰ ἐκ-
γυμνασθῇ τις περὶ τὸ χάσμημα, ὅπως ὑπάρχει μέθοδος
διὰ τὴν ἀσπασίην. Τὸ χάσμημα πρέπει νὰ θέτῃ εις ἐ-
νέργειαν ὅλους τούς μυῶνας τοῦ στήθους και τοῦ λαι-
μοῦ, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ εἶνε ὅσα τὸ δυνατόν
ραθὺ. Πρέπει νὰ χασμώμεθα ἐκτείνοντες τὸν αέρα, ὅ-
στις κυκλοφορεῖ εις τὰ αἱμοφόρα ὄργανα και νὰ ἐνδυ-
ναμώνομεν τὴν ἀναπνοήν. Ἡ θεραπεία τοῦ χασμήμα-
τος συνίσταται εις τὸ νὰ χασμᾷται τις 6—8 φορές και
τὰ συνέχειαν, καταπίνων μετὰ τὸ χάσμημα ἀλλ' ἐπει-
δὴ τοῦτο ἀπαρέσκει εις τοὺς παρυστάτας και προκα-
λεῖ τὴν μίμησιν, προστιμότερον, κατὰ τὸν Λαμπρούνκοβ,
νὰ χασμώμεθα εις τὸ σπῆτι μας.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Τὸ σύνηδες ἀνάστημα νεογενήτου βρέφους εἶνε
50 εκατοστά τοῦ μέτρου. Μετὰ ἐν εἰς φθάνει τὰ 68
και μετὰ δύο εἰς τὰ 77. Παρατηρήθη, ὅτι κατὰ τὴν
βρεφικὴν ἡλικίαν αὐξάνει μᾶλλον τὸ ἄνω ήμισιον τοῦ
σώματος ή τὸ κάτω.

ΕΚΜΕΤΑΔΛΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΜΑΤΑΙΟΤΗΤΟΣ

Ὁ αὐτοκράτωρ δὲν Πέτρος τῆς Βραζιλίας, πρὸ τῆς ἐκθρονισεώσ του ἐπεθύμει νὰ ἰδρῶσῃ ἐν τῇ πρωτευούσῃ του πρότυπον νοσοκομεῖον, ἀλλ' ἐκωλύετο ἐκ τῆς στερησεως πόρων. Ἐκ τοῦ δημοσίου καὶ δημοτικοῦ προϋπολογισμοῦ οὐδεμία πίστωσης ὑπῆρχε διαθέσιμος. τὸ δὲ βασιλικὸν ταμεῖον ἔνεκα τῶν συνεχῶν πρὸς φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς ἀφαιμάξεων ἦτο ἰσχνότατον.

Ἐξήγησε νὰ συλλέξῃ ἐράνους, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν πλουσίων Βραζιλιανῶν προσέφερεν ὁβολόν. Τότε ἐμηχανεύθη πόρους διὰ τρόπων κάπως ἀσυνήθων. ἤρξατο νὰ ἀπονέμῃ παράσημα ἐπὶ πληρωμῇ. ἐντὸς δ' ὀλίγου χρόνου τόση μεγάλη ζήτησις ἐγένετο, ὥστε ἀληθῆς κατακλυσμὸς στανρῶν ἔπесεν εἰς τὴν Βραζιλίαν. Δι' ὀλίγων μέτρων πολυχρῶμων ταινιῶν κατῳρθωσεν ὁ φιλάνθρωπος αὐτοκράτωρ νὰ συλλέξῃ τὸ ἀπαιτούμενον ποσόν, πρὸς οἰκοδομὴν μεγαλοπρεπεστάτου νοσοκομεῖου.

Ἀλλ' ἤδη ἐπρόκειτο καὶ περὶ τῆς συντηρήσεως τοῦ νοσοκομεῖου. Τότε ὁ αὐτοκράτωρ, μὴ περιορισθεὶς εἰς τὴν πώλησιν τῶν παρασήμων, ἤρξατο πωλῶν τίλους εὐγενείας. Πᾶς πλοῦσιος Βραζιλιανὸς ἠδύνατο νὰ γίνῃ κατὰ βούλησιν κόμης, ὑποκόμης ἢ βαρόνος, καταβάλλον ἀνάλογον χρηματικὸν ποσόν. Ἀλλ' οἱ εἰληοὶ οὗτοι δὲν ἦσαν κληρονομικοί. Ὁ κληρονόμος τοῦ ὀνόματος, ὅπως διατηρήσῃ τὸν πατρικὸν τίτλον, ὀφείλει νὰ καταβάλῃ τὸ αὐτὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον εἶχε κα-

ταβάλει καὶ ὁ πατήρ του, ὑπὲρ τοῦ νοσοκομεῖου.

Συνήχθη οὕτω ποσὸν ἐπαρκὲς πρὸς συντήρησιν τοῦ νοσοκομεῖου. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ παρήγγειλε νὰ γραφῇ λατινιστὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιστολίου αὐτοῦ ἡ ἐπομένη δηρικωσιὰτὴ ἐπιγραφή :

«Ἡ ἀνθρωπίνη ματαιότης τῇ ἀνθρωπίνῃ δυστυχίᾳ»

Η ΝΥΚΤΕΡΙΣ

Αἱ νυκτερίδες ἀρχίζουν τὸν πόλεμον κατὰ τῶν ἐν τῶν ἀνθρώπων καθ' ἣν στιγμὴν αἱ χελιδόνες ἔνεκα τοῦ σκότους παύουν αὐτόν. Εἰς αὐτὰς ὀφείλεται ὁ περιορισμὸς τῶν ἐντόμων, τὰ ὁποῖα ἄνευ αὐτῶν θὰ κατέκλυζον κυριολεκτικῶς τοὺς ἀγρούς μας. Ἡ νυκτερίς δὲν εἶνε πτηνόν, ἀλλὰ ζῶον μαστοφόρον, ὡς ἡ γάτα καὶ ὁ σκύλος, μόνον ἀντὶ νὰ ἔχη πόδας ὅπως βαδίζει. ἔχει τοιούτους διὰ νὰ πετᾷ. Γαλουχεῖ τὰ τεκνὰ της μετὰ στοργῆς, ἔχει δὲ τὸ διπλοῦν πλεονεκτήμα καὶ νὰ βαδίζει καὶ νὰ πετᾷ. Ἀναπαύεται κοιμημένη ἐπὶ ἐνὸς ἐνιχὸς τοῦ ὀπισθίου ποδὸς της, ἀλλ' ἐὰν τὴν ἀπελθῇ κίνδυνος ἀναπεταίνεται ἀμέσως τὰς μεγάλας πτέρους της καὶ φεύγει μακρὰν. Ἡλικιὴ νυκτερίς πετᾷ πρὸς τὰ κάτω ἐκ τοῦ στήθους της, ὅπου προσκολλησά φέρει τὸ μικρὸν αὐτῆς κορυμμένον μὲ τὴν κεφαλὴν ταὶ διὰ τῆς ὀπισθίας χειρὸς του διότι ἡ νυκτερίς εἶνε περρωτὸς πύθηρος, ἔχων 4 χεῖρας ἢ πᾶλλον 4 πόδας. Οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ διατηρήσῃ πλεοντερον τῶν ὀλίγων ἡμερῶν ἐν ἀμελησίᾳ τῇ νυκτερίδι καὶ νὰ τὰ μέλιστα λόγον νὰ τὴν καταδοσέσῃ. Διψάει κατὰ τὸ πᾶλλον ἢ ἦτοιν τροφήν τινα, ἀλλ' μετ' ὀλίγον ἀπαθνήσκει.

ΚΟΣΜΟΣ

Τὸ κατάστημα μετὰ τὰ ἐκλεκτότερα

ΑΝΔΡΙΚΑ ΕΙΔΗ

πρωτότυπα εἰς καλαισθησίαν

καὶ νεωτερισμὸν.

ΤΙΜΑΙ ΩΡΙΣΜΕΝΑΙ

ΑΘΗΝΑΙ

31— ΣΤΑΔΙΟΥ —31

ΠΟΙΚΙΛΑ

ΠΟΤΕ ΜΕΤΑΜΕΛΕΙΤΑΙ Ο ΦΡΟΝΙΜΟΣ ;

Ὁ φρόνιμος μεταμελεῖται διὰ τρία πράγματα :

- Α') Ἄν ἐνεπιστεῖθῃ μυστικὸν εἰς γυναῖκα.
- Β') Ἄν ἐταξείδευσε διὰ θαλάσσης ἐνῶ ἠδύνατο νὰ ταξειδεύσῃ διὰ ξηρᾶς.
- Γ') Ἄν διήλθεν ἀπρακτὸς μίαν ἡμέραν.

ΠΟΙΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΖΩΣΙΝ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ
ΑΛΛΩΝ ;

Τρία εἶδη ἀνθρώπων ζῶσιν εἰς βάρος ἄλλων τριῶν,
ἦτοι :

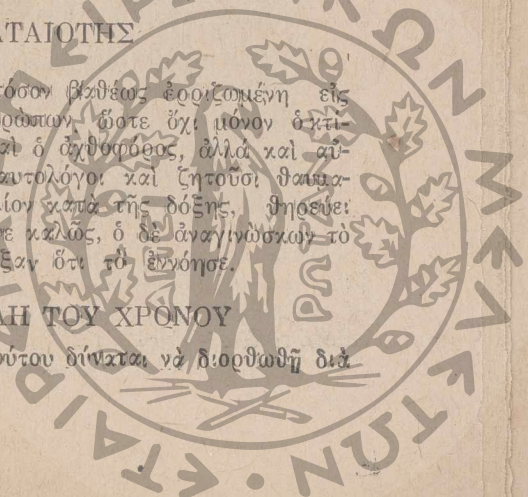
- 1) Οἱ δικηγόροι ἀπὸ τῶν ζώντων.
- 2) Οἱ ἰατροὶ ἀπὸ τῶν ἀσθενῶν.
- 3) Οἱ ἱερεῖς ἀπὸ τῶν νεκρῶν.

ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ

Ἡ ματαιότης εἶνε τόσον βαθύως ἐροῦζομένη εἰς τὴν καὶ ῥοδίαν τῶν ἀνθρώπων, ὥστε ὅχι μόνον ἀκαταστής, ὁ παρμάγειρος καὶ ὁ ἀγθοφόρος, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ φιλόσοφοι, περικαντολόγοι, καὶ ζητοῦσι θάλασσαν, ὁ γράφων βιβλίον κατὰ τῆς δόξης, θηρεύει τὴν δόξαν, ὅτι τὸ ἔγραψε καλῶς, ὁ δὲ ἀναγινώσκων τὸ βιβλίον θηρεύει τὴν δόξαν, ὅτι τὸ ἐνόησε.

Η ΣΠΑΤΑΛΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Ἡ σπατάλη τοῦ πλούτου δύνανται νὰ διορθωθῇ διὰ

τῆς φειδοῦς. Ἀλλὰ ποῖος δύναται νὰ εἴπῃ :
— Θὰ ἀναπληρώσω τὴν σημερινήν ἀπώλειαν τοῦ
χρόνου, λαμβάνων ἐκ κτῆς αὐριανῆς ἡμέρας ;

Η ΔΟΞΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΟΝΩΝ

Ὁ ὑπερηφανευόμενος διὰ τὴν δόξαν τῶν προγόνων
του ὁμοιάζει μὲ ἐκείνον, ὁ ὁποῖος ζητεῖ νὰ δρέψῃ ἀ-
πὸ τὰς ρίζας τοῦ δένδρου τοὺς καρπούς, οἱ ὁποῖοι φέ-
ονται εἰς τοὺς κλάδους.

Η ΜΙΚΡΟΛΟΓΙΑ

Ὁ μὴ ταχαπτόμενος διὰ μικρολογίας καθίσταται
διὰ τῆς ἔξεως ἀναισθητος εἰς αὐτάς. Ἐνῷ ὁποῖος ἰ-
ποδίδει εἰς τὰς μικρολογίας μεγαλειτέραν σημασίαν
τοῦ δέοντος μεταβλῇ τὰς μικρὰς ἐνοχλήσεις τοῦ
βίου εἰς ἀληθὴ μαρτύρια, καταστρέφοντα τὸ πλεῖστον
τῆς εὐτυχίας του.

Η ΚΑΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ἀπὸ τὴν χρῆσιν τῆς κακῆς γλώσσης προέρχονται
τὸ ψεῦδος, ἡ διαβολή, ἡ συκοφαντία, ἡ ὕβρις, ἡ ἀπά-
τη, ἡ προδοσία κλπ. Ὁ βωδὸς εἶνε ἀπηλλαγμένος ὅ-
λων τῶν κακῶν τούτων.

ΣΙΩΠΗ ΚΑΙ ΑΚΑΙΡΟΣ ΟΜΙΛΙΑ

Οὐδεὶς μετενόησε διότι ἐσιώπησεν ἀκαίρως, πολλοὶ
ὅμως μετρημελήθησαν διότι ἐλάλησαν ἀκαίρως. Εὐνό-
λον νὰ εἴπῃ τις ὅ,τι ἐσιώπησεν ἀλλ' ἀδύνατον νὰ ἀνα-
λάβῃ ὅ,τι ἀπαξ εἶπεν.

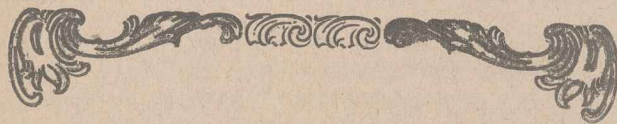
ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΜΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΑΚΗΣ

(Διευθυντὴς καὶ διαχειριστὴς τοῦ «Θησαυροῦ»)

ΜΕΓΑΛΑΙ ΠΛΗΓΑΙ ΜΑΣ

Η ΦΙΛΑΤΙΩΣΙΣ

ΙΑ ἀπὸ τὰς μεγαλειτέρας
πληγὰς τοῦ μωστίζου, τὴν
Ἀνθρωπότητα εἶνε ἡ Φυ-
λατίωσις, ἡ Φθίσις, τὸ Χτι-
κὸν, ὅπως κοινῶς λέγεται.
Ἄρκει νὰ σημειώσωμεν ὅ-
τι ἐν Γαλλίᾳ πρὸ τοῦ 1914
δηλαδὴ πρὸ τῆς ἐκρήξεως
τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου ἡ
ἐκ. Φυλατίωσις ἐτησίᾳ
δητῶτης ἀνῆρχετο εἰς 85.
000 ἀτόμων. Ἀποτυχῶς ἡ
στατιστικὴ μας ἐπαθεν ἀφα-
ραθῶν ἀπὸ τινῶν ἐτῶν καὶ
οὕτω δὲν γνωρίζομεν τὸν ἐτησίαν ἀριθμὸν τῶν ἐν Ἑλ-
λάδι θανάτων. Ἀλλ' ὅτι εἰς τὴν Γαλλίαν, τὴν μά-
λον προηγμένην ἐπιστημονικῶς, διαῖχεν αὐτὴ ἡ τοῦ
μακτικῆς ἀναλογίας τῶν δύο θανάτων ἐτησίως εἰς τοὺς
100 κοτίκους περίπου ποσὶς, νὰ συμπράγῃ κανεὶς
ὅτι ἡ Ἑλλὰς, μὴ ἔχουσα Στάτιστικὰ, μὴ ἔχουσα εἰδι-
κὰ νοσοκομεία, μὴ ἔχουσα τὰ ἐπιστημονικὰ καὶ φαρ-
μακευτικὰ μέσα, μὴ ἔχουσα ἰδοὺ στοιχειωδῶν γνώσε-
ων Ὑγιεινῆς καὶ Προφυλαξίας, ἡ Ἑλλὰς ἡ ὀπισθο-
δρομικὴ, ἡ κομπογυαννίτικη, ἡ δεισιδαιμονία, ἀμυδρῆς
ξετινάσσεται ἀσφαλῶς ἀπὸ τὴν μάλιστα αὐτὴν.

Ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ δὲν παρατηρήθη ἀκόμη, διότι ἐδῶ τίποτε σχεδὸν δὲν μελετᾶται, εἶνε ὅτι ὁ πόλεμος, κατὰ τὰς παρηγορήσεις τῆς Ἐπιστήμης, ἐνίσχυσε τὴν μάλιστα αὐτήν. Οἱ Γάλλοι σοφοὶ φωνάζουν, ὅτι αἱ ἐκ τῆς Φυματίωσης ἀπώλειαι εἰς ἀνθρώπους ἠΰξησαν μετὰ τὸν πόλεμον καὶ ὁ κίνδυνος τοῦ «ce dépeupler» διὰ τὴν Γαλλίαν, νὰ μείνῃ χωρὶς κατοίκους δηλαδὴ, κατὰ τὰς ἀπειλητικώτερας.

Αἱ γενόμεναι μελέται ἀπέδειξαν ὅτι ἐκεῖ, ὅχι μόνον διότι ὁ πόλεμος ἠΰξησε, διὰ μεταδόσεως τὸν ἀριθμὸν τῶν φυματικῶν, ἀλλὰ διότι διάφοροι δοκιμασίαι, ἐξάντησις, ὑπερχρόνωσις, στερήσεις, εἰς αἷς ὑπεβλήθη ὁ στρατεύθεις λαός, ὑπέσκαψαν τὴν ὑγίαν τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἐγίναν ἀφορμὴ νὰ γίνουν ἐκδηλαίῃ ἢ νὰ ἀφυπνισθῶν ἢ νὰ ὑποτροπιάσουν ἄπειρα χροῦσματα, λανθάνοντα, ἀδιάγνωστα ἀδρανεῖς ἢ κοιμωμένης μορφῆς.

Ἐν Γαλλίᾳ μάλιστα δὲν ἦσαν τόσον οἱ στρατιῶται οἱ μᾶλλον δοκιμασθέντες ὅσον οἱ δυστιχισμένοι πληθυνοὶ τῶν καταληφθεισῶν χωρῶν, οἱ ἀγμάλωτοι καὶ ἐν γένει οἱ ἐν ταῖς ζώναις τῶν ἐπιχειρήσεων.

Πρέπει λοιπὸν νὰ συμπεράνῃ καθεὶς, ὅτι καὶ παρ' ἡμῶν θὰ ἐκέρδιε πολὺ ἔδρανος ἡ ἀνθρωποφρόνους νόσος.

ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΝΟΣΟΥ

Τί εἶνε Φυματίωσις; Ἀνάγκη νὰ ἐκταθῶμεν κατὰ τὰς διὰ τὴν ἀντιληφθῆτε ὁλοι. Ὁ πολλὸς, τὸν ὁποῖον ἀπομυζοῦν κατὰ τὴν πέψιν τὰ ἔντερά ἀπὸ τὰς ἐντὸς τοῦ στομάχου χυλοποιηθείσας τροφάς, ἰδὲ ἐιδικῶν ἀγγείων καὶ δι' ἀναρροφητικῶν παλμοῦ τῆς καρδίας φθά-

νει μέχρις αὐτῆς καὶ τὸ ἀκάθαρτον αἷμα διὰ καταθλιπτικοῦ παλμοῦ σφενδονίζεται πρὸς τοὺς πνεύμονας. Ὁ πνεύμων εἶνε διὰ τὸν ζωτικὸν ὀργανισμὸν μία πλατεῖα, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ αἷμα πέρνει τὸν ἄερα τοῦ, εἶνε ἕνα ἐνολλακτήριον ἀγγεῖον, σπογγώδες, τὸ ὁποῖον ἐντὸς μὲν τῆς σαρκώδους οὐσίας τοῦ συγκεντρῶναι αἷμα, ἐντὸς δὲ τῶν κοιλοτήτων τοῦ ἄερα διὰ τῆς ἀναπνοῆς. Ἐκεῖ μέσῃ εἰς τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα τοῦ γίνεται ἡ σπουδαιότερα λειτουργία τοῦ ὀργανισμοῦ. Τὸ ἀκάθαρτον αἷμα ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἄερα, τὸ ὀξυγόνον τοῦ ἀέρος καίει τὸν ζωτικὸν ἀνθρακὰ τῶν τροφῶν καὶ ἐκ τῆς καύσεως αὐτῆς ἀναπτύσσεται. Διοξειδίου Ἀνθρακος, τὸ ὁποῖον φεύγει μὲ τὴν ἀπόπνοον. Τὸ αἷμα ὀξυγονοῦν ἢ ὀξειδωθὲν ἀπὸ σκοτεινὸν ποῦ εἶνε κοκκινίζει καὶ σφριγῶν, πλούσιον εἰς αἰμοσφαίρια, διὰ τῆς καρδίας σφενδονίζεται πρὸς ὅλα τὰ σημεῖα καὶ ἀγγεῖα τοῦ ὀργανισμοῦ διὰ νὰ θρέψῃ κύτταρα, νὰ τονώσῃ ἱστούς, νὰ πληρύνῃ τὸ σῶμα, νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν παντοίων ἐχθρῶν μικροβίων, ποῦ ἐνεδρεῖουν μέσα μας διὰ τοῦ αἵματος κλπ.

Παντοῦ καὶ πάντοτε ἐνεδρεῖ ὁ ἐχθρὸς — Φυματίωσις. Εἰς τὸν ἄερα ὑπάρχουν ἀρδηνάστα οἱ Βακίλοι τοῦ Κῶχ, τὸ εἰδικὸν μικροβίον τῆς Φύσεως. Ἀπὸ τὰ πύελα τῶν φυματικῶν ποῦ ἐκπορεύονται μέσα εἰς τὴν σκόνην, εἰς τὸν πρώτον ἀνέμον, γεμίζει τὸ διαστήμα ἀπὸ Βακίλους, τοὺς ὁποίους εἰσπνέομεν.

Ἄν τὸ αἷμά μας εἶνε πτωχὸν εἰς αἰμοσφαίρια, ἂν οἱ ἱστοί μας εἶνε ἀσθενεῖς, ἂν ὁ ὀργανισμὸς μας εἶνε ἐξηντημένος, ὁ ἐχθρὸς αὐτὸς ἐντοπίζεται εἰς μίαν γωνίαν τοῦ σπόγου — πνεύμονος, σχηματίζει ἀποικίαν καὶ ἀρχίζει τὸ ἔργον του.

Κάθε στιγμὴν καὶ διαρκῶς εἰσπνέομεν μικροβία καὶ

προσβαλλόμεθα ὅλοι ἀπὸ φθίσιν. Ἄλλ' ἔρχονται — εἰς τοὺς ὕγιεις — αἱ «σκληραὶ μεραρχίαι» τοῦ αἵματος, συνάπτουν μίαν ἀρμηχίαν καὶ ἀποσυνθέτουν τὰς ἐκθρηκτὰς τάξεις, ἐφ' ὅσον ἐννοεῖται συντείνουσι καὶ ἄλλαι συνθήκαι. Δηλαδή καθαρὸς αἷρ διὰ τὰ ἰσχυροποιῆται τὸ αἷμα καὶ ὁ ὀργανισμός, τροφή ἀφθονος καὶ τακτική, ὕπνος, ἀποχή ἀπὸ ποτὰ κλπ.

Ἄν ὅμως τὸ αἷμα, λόγῳ κακῆς διαίτης, στερήσων, καταχρήσων κλπ εἴνε πτωχὸν καὶ ὁ ὀργανισμὸς ἀσθενὴς, τότε τὸ αἷμα ἡττάται, ὁ ἐκθρὸς πολλαπλασιάζεται, κατακτᾷ ἐδάφη ἐντὸς τοῦ πνεύμονος, τὸν διαβιβρώσκει σιγὰ-σιγὰ, ἐλαττώνει τὴν ἀναπνευστικὴν του ἐπιφάνειαν, τὸ αἷμα δὲν ὀξυγονοῦται ἐπαρκῶς, δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὴν τροφοδοσίαν τῶν ἰστών, τὸ σῶμα καταβάλλεται, οἱ ἰστοὶ ἀτροφοῦσι καὶ γίνεται κύριος τῆς καταστάσεως ὁ Βάκιλος.

Προκαλεῖται ἓνα εἶδος χλωρώσεως, μετὰ καταβολῆς δυνάμεων καὶ ἄλλων λειτουργικῶν διαταραχῶν, ὡς διασπερσίας, ἐμῆτων, κοπώσεως, ἀναιμίας, ἀπαισγάνσεως, ταχυκαρδίας, λευκορροίας ἀφθόνου κ' π' Ἐπειτα ἀρχίζουν τὰ σχετικὰ δέκατα. 37, 37.2, 37.4 κλπ. Τὸ πρῶτον φυσιολογικὴ θερμοκρασία. Καθ' ὅσον ὅμως προχωρεῖ ἡ ἡμέρα, ἀνέρχεται καὶ τὸ ἀπόμετρο ἀρχίζει νὰ πίπτῃ ἕως τῆς 10 ἢ 11 τῆς νυκτός, ὅτε ἐπακολουθοῦν οἱ ἀφθονοὶ ἰδρώτες. Κοιμῶντες, ἀνδραγαδία, μελαγχολία, κλπ. Ἐνίοτε ἐξοίδησις τῶν ἀδένων τῆς μασχάλης. Ἐπειτα βῆχας πυρετὸς μεγαλείτερος. Πτύελα μικρὰ καμνία φερόμενα μὲ νήματα (κλωστήρες), ἐρυθρά. Εἶνε τὸ πρῶτον αἷμα ἀπὸ τὴν ἐξέλκωσιν κανενὸς τριχοειδοῦς ἀγγείου. Κάποτε ἀφθονος αἰμοπτυσία, μαρτυροῦσα τὴν ὑπαρξίν σπληνίων ἢ συνέπειαν ρήξεως μεγάλου ἀγγείου.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Ἐντὸς τῆς πνευμονικῆς φυματιώσεως ἔχομεν καὶ ἄλλας ἐκδηλώσεις τῆς τρομερᾶς αὐτῆς νόσου. Οὕτω τὸ μικροβίον, κυκλοφοροῦν ἐντὸς τοῦ αἵματος, ἐντοπίζεται ἐνίοτε εἰς τὰ ὀστά καὶ τότε ὑπὸ μορφὴν κατ' ἀρχὰς μικροῦ σπηριού, προχωρεῖ ἢ ἐξέλκωσις, ἢ ὅποια ὅμως δὲν εἶνε φύσεως δερματικῆς, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔσω. Αἱ τοιαῦτα ἐξέλκωσις δυσκόλως ἐπιποιοῦνται καὶ ἂν ἐπολωθοῦν δι' ἀπολυμάνσεων ἐπιμελῶν καὶ ἐπιφύρου τὴν ἴασιν. ἡ ἐστία εἶνε εἰς τὸ ὅσπουν, δουλεύουν, ὅπως καὶ νῶς λέγει ὁ λαὸς ἐσωτερικῶς καὶ ἐξελκύνται ἐκ νέου. Ἄλλοτε σχηματίζουν οἰδήματα καὶ ἂν ταῦτα εἶνε κατὰ τὰς ἀρθρώσεις, γίνεται ἓνα εἶδος συνοστεώσεως μετ' ἀγκυλώσεως.

Ἡ μορφή αὐτὴ δυστυχῶς μιστίζει τὰ παιδάκια τῶν κάτω τάξεων, ὡς ἐκ τῶν συνθηκῶν, ὑφ' αἷς διακινῶνται. Ἡ παιδικὴ ἡλικία ὑπόκειται ἐπίσης τὴν προσβολὴν τῆς νόσου τοῦ Πόττι, ἣτις δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ φυματικὴ ἐστία, ἐντοπιζομένη περὶ τὴν σπονδυλικὴν στήθον, στρεβλοῦσα αὐτήν, καὶ καθιστῶσα, καθὼς τὸ πάσχον παιδί.

Ἄλλη μορφή εἶνε ἡ Χοιράδωσις. Τὸ μικροβίον ἐνίοτε ἐντοπίζεται περὶ τὴν σπληνικήν ἐξωτερικῶς. Οἱ ἀδένες, γενικῶς, οἱ τῆς βουβωνικῆς χώρας, οἱ τῆς μασχάλης κλπ. εἶνε φουρουριακὰ συγγροσθηματὰ, εἰς τὰ ὅποια ἀπύνηται τὸ αἷμα κατὰ παντὸς ἐπιδρομικῶς. Ἐξοιδιανύονται κατ' ἀνάγκαν καὶ τὸ οἶδημα αὐτὸ δὲν διαλύεται, παρὰ μόνον, ἂν ὁ ὀργανισμὸς ὑπερισχύσῃ. Ἄλλως διασπνέεται, ἐξελκύνται καὶ πυορροεῖ.

Ἄλλὰ δὲν πρέπει νὰ συγχέεται, καθεὶ οἰδήματι τῶν ἀδένων αὐτῶν μὲ τὴν Φυματίωσιν. Παιδιά μικρὰ, ἔχοντα

υπερτροφικὰς ἀμυγδαλὰς — σχεδὸν δὲ τὴν αὐτὴν περι-
σσότερον παιδίον ἔχουν τὴν ὑπερτροφίαν αὐτὴν—εἰς μίαν
ἀπότομον ψύξιν, ἰδίως τὸν χειμῶνα προΐσκονται, ἐσω-
τερικῶς, δὲν ἀκούουν, λόγῳ ἀποφράξεως τῆς Εὐστα-
θικῆς Σάλπιγγος καὶ τοῦ ἀκουστικοῦ πόρου, δὲν τρώ-
γουν, διότι πονοῦν καὶ εἶνε πολὺ φυσικὸν ἐκ συμπαθεί-
ας νὰ ἐρεθισθοῦν οἱ ἐξωτερικοὶ ἀδένες, οἱ ὁποῖοι γει-
τνιάζονται. Δὲν σημαίνει τοῦτο ὅτι εὐρισκόμεθα πρὸ φυ-
ματικῆς καταστάσεως.

Εἶνε ἀλήθεια ὅτι 90 οἱ ο σχεδὸν ἡ ὑπερτροφία αὐτὴ
τῶν ἀμυγδαλῶν τῶν παιδιῶν εἶνε ὁ ποόδρομος τῆς Φυ-
ματιώσεως. Τὸ πάσχον παιδί, μὴ τρώγων, δότι πονεῖ,
μὴ δυνάμενον νὰ ἀναπνέῃ καλὰ τὴν νύκτα ἰδίως, ὁπότε
κοιμᾶται μὲ ὄνοκτον στόμα διότι ἡ ὁδὸς τῆς νύκτος εἶ-
νε φραγμένη εἰς τὴν ὑπερώαν (οὐρανίσκον) λόγῳ τῆς
φλεγμονῆς, καὶ δὲν εἰσπνέει τὸ ἀπαιτούμενον δξυγό-
νον, ἐξοπλεῖται καὶ προδιατίθεται εἰς τὴν νόσον.

Καὶ φθάνομεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς κυρίως προσβολῆς
τῶν παιδιῶν τὴν Πολυαδενίτιδα. Μεταξὺ τῶν πνευμό-
νων ὑπάρχει συγκρότημα πολλῶν ἀδένων. Ἐξάντησις
τοῦ ὁργανισμοῦ καθιστᾷ εὐπαθεῖς τοὺς ἀδένες καὶ τὸ
μικρόβιον ἐγκυκλίστατα ἐκεῖ προφανῶς διὰ τῆς κυκλο-
φορίας. Οἱ ἀδένες φλεγμαίνονται, ἀρχίζουν τὰ σχετι-
κὰ δέματα, διογκοῦνται, περιορίζουν καὶ πιέζουν τοὺς
πνεύμονας, ἐφάπτονται τοῦ περιπνευμονίου, τὸ ἐξελκώ-
νουν καὶ τότε τὸ μικρόβιον ἐγκυκλίστατα εἰς τὸν στόγ-
γον τοῦ πνεύμονος.

Αὐτὰ εἶνε αἱ κυριώτεροι μορφαὶ τῆς εἰς τὴν παι-
δίαν ἡλικίαν. Τὰ περὶ κληρονομικότητος φαίνονται
μᾶλλον ἀσπύρητα. Δὲν εἶνε πιθανὸν ὅτι τὸ μικρόβιον
ἀπὸ τοῦς γονεῖς καὶ διὰ τοῦ αἵματος μεταδίδεται εἰς
τὰ παιδίον καίτοι σπέρματα ἄλλων νόσων μετοχετεύον-
ται εἰς αὐτό. Ἀλλὰ βέβαια παθιά φυματικῶν ἐξηγλη-

μένων, γεννῶνται καὶ αὐτὰ ἀσθενικά καὶ προδιατεθει-
μένα.

ΜΟΡΦΑΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ

Εἰς τοὺς μεγάλους ἀνθρώπους αἱ κυρίως μορφαὶ τῆς
φυματιώσεως εἶνε ἡ τῶν πνευμόνων, τῶν ἐντέρων, τῆς
σπονδυλικῆς στήλης καὶ ἡ τῆς πλευρίτιδος. Εἰς τὴν
πλευρίτιδα συγχέονται ὀλίγον τὰ γνωρίσματα. Ἡ λε-
γομένη Ξηρὰ πλευρίτις δὲν χαρακτηρίζεται ὡς φυμα-
τιώδης. Προκαμένου περὶ ὑγρῶς, δὲν ἔχει ἐξελκω-
θῇ, ἀν' ἡ πλευρίτις εἶνε ἐκδήλωσις φυματιώσεως, ἢ ἐν
ἐμφανισθεῖσα πλευρίτις, κατὰ τὴν ἐστία φυματική διὰ
βολύσεως ἐσωτερικῆς ἢ ἐξωτερικῆς καὶ δι' ἐπαφῆς
μεταγγίσει τὰ μικρόβια εἰς τοὺς πνεύμονας.

Γενικῶς ὅταν προβεβηκαίης ἡλικίας δὲν προσβάλ-
λονται ὑπὸ Φυματιώσεως. Ἡλικιωμένοι ἀνθρώποι προσ-
βάλλονται ἐνίοτε, ἐν, ἔνεκα ὀλίγης παθήσεως προγε-
νοῦν πολλὴν κακὴν κλινῆσιν καὶ δι' αὐτοῦ. Ὡς ἐκ τῆς
προετοιμασίης ὑπὲρ στάσεως, σωρεύεται αἷμα εἰς
τοὺς πνεύμονας καὶ ἐκ τῆς ὑπερβολῆς αὐτοῦ ἀναπτύ-
σσεται φλεγμονή εἰς τὴν ὁποίαν ἐντοπίζεται εὐκόλως
τὸ μικρόβιον τῆς Φυματιώσεως, ὅτε λέγεται Πνευμονία
ἐκ κατακλίσεως ἢ πνευμονία ἀπὸ τέρπου, ἢ τὸ Βακ-
τῆρ τοῦ Κῶχ.

Ἐπίσης καὶ οἱ ἐκ Ζυγχορραχίτου καὶ οἱ ἀποκλινοῦ
καταλήγουσι συνέσεια οὐκ ὀκνήσαντες τῶν πνευμόνων φυ-
ματικοί.

Ὡς καὶ ἀνωτέραν εὐρίαν ἀσθενῶς παλαιότερον κατὰ
τοῦ Βακίλου τοῦ Κῶχ. Ὁ ὁποῖος σχεδὸν ἀπὸ πάσας στιγ-
μὴν εἰσέρχεται εἰς τοὺς πνεύμονας μας. Ἀλλὰ χροιά-
ζεται, προδιαθείσας, ἐξηγλημένους οργανισμούς, κακῶς
κὸς, πτωχὸν αἷμα, στερήσεις, κακογονία κλπ. διὰ τὰ ἐν

νωσιν αὐτήν, εἰσάγουσα εἰς τὸν ὀργανισμόν ἄλλατα Ἀσβεστίου καὶ Τιτανίου εὐκόλως ἀπεκρινόμενα. Καὶ ἡ Χημεία τῆς ἔδωκε τὴν Τριασβεστίνην. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἔντοσις σπηλαιόσις ἀμορφογία ἐμποδίζει τὴν ἀπόθεσιν τοῦ ἁλτος εἰς τὰς ἐσωτερικὰς παρειάς τοῦ σπηλαιόσι ἐσχέφθη καὶ τὴν Ἀδρεναλίην, φάρμακον ἀγγειοσυσταλικόν, τὸ ὁποῖον σπύρει τὰ ἀμφοτέρωθεν τοῦ πνεύμονος καὶ δὲν τὰ ἀφίνει νὰ ἀμφοτεροῦν. Εἶνε τὸ ὑγρὸν τοῦ ἐν Εὐρώπῃ πολλὰ κυρία ἔχουν εἰς τὰ μπουντουάρ των. Μὲ μίαν σταγόναν εἰς τὸ ἀσπράδι τοῦ ματιοῦ τὰ ἰσθηρίδια ποῦ ὑπεραφμοῦν χάνουν τὴν πληθυσμὴν κατὰστασιν των καὶ ὁ βολβὸς τοῦ μυτοῦ των γίνεται ἄσπρος σὺν χαρτί.

Διὰ τὴν προδιάθεσιν τῶν παιδιῶν καὶ ἰδίᾳ διὰ τὴν χοιρίδιωσιν ἀποτελεσματικὸν φάρμακον εἶνε τὸ Σιρόσι Τοντοτανία, τὸ Μαυρουνέλιον, τὰ Φωσφορικά, Γλυκεροφωσφορικά ἀσβεστίου, ἅλλα πρὸ παντὸς ὁ καθαρός ἀέρας καὶ φαῖ ἄφθονον.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν φυματίωσιν τῶν ὁσίων κλπ. ἡ μὲν καὶ ἀποτελεσματικὴ θεραπεία εἶνε ἡ ἡλιοθεραπεία. Ἀληθινὰ θαύματα ἔχει σήμερον νὰ δείξῃ ἡ Ἐπιστήμη.

ΠΡΟΝΟΙΑ — ΠΡΟΦΥΛΑΞΙΣ

Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ νὰ θεραπεύονται μόνον. Πρέπει νὰ προοιδοῦν καὶ τὰ νέα κρούσματα.

Εἶνε δυνατὸν ὅμως τοῦτο εἰς τόπον ἀμαθῆ, δεισιδαιμονία, κομπογιαννίτικον ; Ἐν πρώτοις ἐδῶ φοβοῦνται ὅλοι τὴν Φυματίωσιν καὶ οἱ ἰατροὶ πάλιν ἀποκοῦπτουν ἀπὸ αὐτοὺς καὶ τοὺς οἰκείους των τὸ εἶδος τῆς νόσου, ἐνῶ πρέπει τοῦναντίον ἀπεριφρόστως νὰ τὸ λέγουν, διὰ νὰ λαμβάνουν ὅλοι ἀπὸ κοινοῦ πᾶν μέτρον

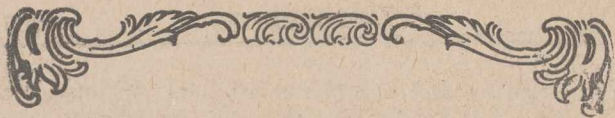
ἐνδεδειγμένον ὑπὸ τῆς Ἐπιστήμης. Ἡ φθισιοφοβία μας εἶνε ἡ κυριωτέρα ἀφορμὴ τῆς ἐξαπλώσεως τῆς νόσου. Καὶ ἐπειδὴ ἀκριβῶς τὴν φοβούμεθα ἀλογίστως καὶ ἐπιπολαιῶς, ὅχι δὲ πραγματικῶς καὶ λελογισμένως, καὶ ἐπειδὴ πολλοὶ οἱ φυματικοὶ νομίζουν, ὅτι λόγῳ τοῦ φόβου τούτου θὰ τοὺς μεταχειρισθῶν σὺν σκεπῇ ἀποκρύπτουν τὴν νόσον των καὶ δὲν λέγουν τίποτε μέχρις ὅτου καταπύσονται καὶ τοῦτο εἶνε ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος διὰ τοὺς γύρω.

Ἀλλὰ ποῖος νὰ τὰ ἐξηγήσῃ, νὰ τὰ διδάξῃ ὅλα αὐτὰ ;

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἐμφερίσθησαν ἀπὸ τὸ 1916 δύο ἀντιφυματικοὶ νόμοι. Τοῦ ἐνὸς συλλήπτωρ καὶ ἐφαρμοστὴς εἶνε ὁ καθηγητὴς Ἀλμπέρ Καλμέτ. Ἐπρονόησε περὶ Δημοσίας Ὑγιεινῆς καὶ προληπτικῶν κατὰ τῆς Φυματώσεως μέτρων. Ὁ δὲ ἄλλος ἐπρονόησε περὶ ἰδρύσεως Σανατορίων.

Πλὴν τούτων πρωτοβουλία τῆς Διευθύνσεως Ὑγιεινῆς καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Κομπάρου ἐπὶ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Μπονζουά, ἰδρύθησαν ἐπαρχικαὶ ἐνώσεις, σκοπὸς τῶν ὁποίων εἶνε ἡ ἀμύνα κατὰ τῆς τρομερᾶς νόσου. Καὶ στρατικὰ κυρίως ἀφοσιωμένων καὶ μορφωμένων εἰσορροῦν παντοῦ καὶ ἐνθαρρύνουν, περὶ οἷται, διδάσκουν, φωτίζουν, ἀποδεικνύουν μέτρα καὶ μέτρα καταρτιζόμενα προηγουμένως εἰς εἰδικὰ φροντιστήρια.

Εὐτυχῶς καὶ ἐδῶ ἤρχισεν ἤδη σοβαρὰ σχετικῶς ἐργασία τῇ πρωτοβουλία τοῦ Ἑλλήν. Ἐνθροῦ Σταντρου καὶ ἄς εὐχηθῶμεν ὅπως αὐτὴ προσπαθεῖται αὐτοῦ ὁ παθῶσι σωτήρια πρὸς περιορισμὸν τῆς φθοροποιῆς νόσου, ἥτις τόσῃν ἐξαπλώσει ἐσημεῖωσεν ἐσχάτως καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα.

ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΦΘΙΣΕΩΣ

1) Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀποθνήσκουν ἕκαστος χρόνον δέκα χιλιάδες ἄνθρωποι ἀπὸ φθίσι. Ἡ φθίσις εἶνε ἡ συγχωρότερα καὶ χειροτέρα ἀσθένεια τῶν ἀνθρώπων, προσβάλλει ὅλα τὰ ὄργανα τοῦ σώματος καὶ πρὸ πάντων τοὺς πνεύμονας. Οὔτε ὁ πλούσιος, οὔτε ὁ πτωχός, οὔτε ὁ νέος, οὔτε ὁ γέρον εἶνε προσταλαγμένοι ἀπὸ τὴν φθίσι.

2) Ἡ φθίσις εἶνε κολλητική, προέρχεται ἀπὸ μικροβίον, τὸ ὅποιον ὑπάρχει κατὰ ἑκατομμύρια εἰς τὰ φλέγματα τῶν φθισικῶν. Ὁ κίνδυνος λοιπὸν δι' ὅλους μας εἶνε πολὺ μέγας, διότι εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπάρχουν τριάκοντα χιλιάδες περίπου φθισικοί. Τὸ μικροβίον τῆς φθίσεως μεταδίδεται ἀπὸ τοὺς ἀρρώστους εἰς τοὺς ὑγιεῖς, κυρίως μὲ τὰς μικρὰς σταγόνας, αἱ ὁποῖαι φεύγουν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ φθισικοῦ, διὰ δριμύτητος, διὰ βήχης ἢ πταρνίζεσθαι. Αἱ σταγόνες αὗται περιέχουν πλῆθος μικροβίων, εἰσέρχονται διὰ τῆς ἀναπνοῆς εἰς τὸν ὁργανισμόν καὶ μεταδίδουν τὴν φθίσι. Ὅταν ὁ φθισικὸς πτύη κατὰ γῆς ἐπὶ τῶν δωμάτων, τὰ φλέγματά του ξηραίνονται, γίνονται σκόνη, ἡ ὁποία σηκώνεται διὰ τοῦ σκουπίζωμεν μὲ στεγνὴν σκοῦπαν, ἢ τινάζωμεν ἢ ξεσκονίζωμεν. Καὶ ἡ σκόνη αὕτη μεταδίδει τὴν φθίσι.

3) Τὰ φλέγματα τῶν φθισικῶν εἶνε ὁ μεγαλειότερος ἐχθρὸς τῆς ἀνθρωπότητος. Ἄς μὴ πτύη λοιπὸν κανεὶς

οὔτε εἰς τὸ πάτωμα, οὔτε εἰς τοὺς τοίχους, οὔτε εἰς τὸ μανδύλιον. Πτύετε εἰς τὰ δοχεῖα, τὰ προσωρισμένα ἐπιτήδες διὰ τὰ φλέγματα (τὰς πινελίστρας), ἀφ' οὗ τὰς γεμίσετε μὲ νερόν. Ἀδειάσατε δὲ καθύπαι αὐτὰς εἰς τὸν ἀπόπατον.

4) Κρατεῖτε τὸ μανδύλιον ἐμπρὸς εἰς τὸ στόμα διατρίψετε ἢ πταρνίζετε. Προσπαθήσατε νὰ μὴ σηκώνεται σκόνη εἰς τὰ δωμάτια. Μὴ σκουπίζετε ποτὲ μὲ στεγνὴν σκοῦπαν, ἀλλὰ πάντοτε μὲ βρεγμένην ἢ καλὴν λινθὴν πλύνετε τὸ πάτωμα μὲ βρεγμένα πανιά. Ἀποφύγετε τὸ τινάγμα καὶ τὸ ξεσκόνισμα μὲ τὸ πτερόν. Βράζετε τὸ γάλα καλά. Προφυλάσσετε τὰ φαγητὰ καὶ ὅλα τὰ τροφίμα σας ἀπὸ τὴν σκόνην καὶ τὰς μύγας.

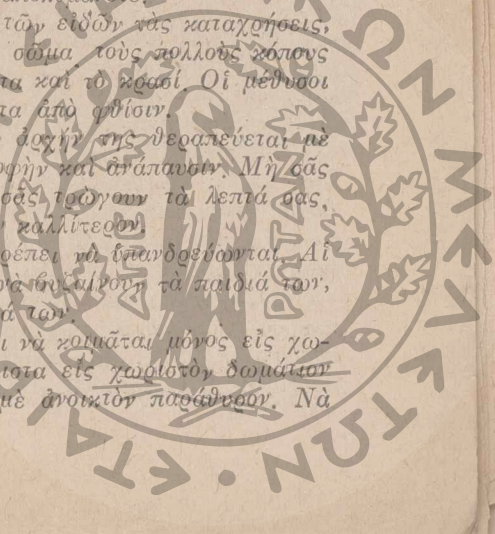
5) Μὴ ἀλλάζετε χωρὶς λόγον κατοικίαν ἕκαστος χρόνον καὶ μὴ ἐνοικιάζετε τὰς νέας σας κατοικίας, χωρὶς νὰ τὰς ἀπολυμάνετε. Ἐξετάζετε τὴν ὑγίαν τῶν ὑπαλλήλων, ἐργατῶν καὶ ἐπηρειῶν σας μήπως πάσχουν ἀπὸ φθίσι. Μὴ φορεῖτε ξένα μεταχειρισμένα ἐνδύματα, χωρὶς νὰ τὰ ἀπολυμάνετε.

6) Ἀποφύγετε ὅλων τῶν εἰδῶν τὰς καταχρήσεις, αἱ ὁποῖαι ἀδυνατίζουν τὸ σῶμα, τοὺς πολλοὺς χρόνους καὶ πρὸ πάντων τὰ σπέρμα καὶ τὸ κρασί. Οἱ μέθυστοι προσβάλλονται εὐκολώτατα ἀπὸ φθίσι.

7) Ἡ φθίσις εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς θεωρεῖται μὲ καθαρόν ἀέρα, καλὴν τροφήν καὶ ἀνάπαυσιν. Μὴ εἰς γέλοῦς, οἱ ἀγῶναι καὶ εἰς τὸν πόλεμον τὰ λεπτά σας, διὰ ἔχουν ἄλλο φάρμακον καλλίτερον.

8) Οἱ φθισικοὶ δὲν πρέπει νὰ θανατοδοῦνται. Αἱ φθισικαὶ δὲ δὲν πρέπει νὰ θανατοῦν τὰ παιδιὰ τῶν, οὔτε νὰ τὰ κρατοῦν κοντὰ τῶν.

9) Ὁ φθισικὸς πρέπει νὰ κοιμᾶται μόνος εἰς χωριστὸν κρεβάτι καὶ μάλιστα εἰς χωριστὸν δωμάτιον καλὰ σκεπασμένος καὶ μὲ ἀνοικτὸν παράθυρον. Νὰ

ἔχη ιδιαίτερα ποιήρια, μαχαίρια, πηρούνια, κοντάλια, συνδόνια καὶ ἀσπρόβροχα.

10) Ὃπου εἰσέρχεται ὁ ἥλιος καὶ ὁ καθαρὸς ἀῆρ, ὅπου ὑπάρχει μεγάλη καθαριότης, ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι δὲν προσβάλλονται ἀπὸ φθίσιον.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Η ΚΑΛΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Αἱ ἀξιολογώταται ἀρεταὶ καὶ τὰ σπανιότερα πλεονεκτήματα οὐδεμίαν ἔχουν χάριτα, καὶ μόλις φαίνονται ἢ δυσκόλως ἐκτιμῶνται ἄνευ τῆς ἐξωτερικῆς κομψότητος τῶν τρόπων καὶ τῆς ἀρμοδίου πρὸς ἑαστον συμπεριφορᾶς. Αὐτὴ συνεπάγεται ἐνίοτε πολλὰ ἐλαττώματα, καὶ ὁμοιάζει κατὰ τοῦτο πρὸς χοῦσασιν, ἡ ὁποία καλύπτει ξύλα, λίθους καὶ εὐτελέστατα μέταλλα.

ΤΟ ΧΛΩΡΟΦΟΡΜΙΟΝ

Τὸ χλωροφόρμιον ἀνεκαλύφθη πρὸ ἑκατὸν περίπου ἐτῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπὸ τοῦ χειρουργοῦ ἱατροῦ Jame Young Simbsons. Οὗτος ἐδίδασκεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Ἐδιμβούργου, εἶχε δὲ ἡλικίαν 35 ἐτῶν ὅταν ἔκαμε τὴν σπουδαίαν ταύτην ἀνακάλυψιν. Κατ' ἀρχὰς ἠγαγκάσθη ν' ἀντιπάλαισεν κατὰ πλείστων δυσχερειῶν καὶ προλήψεων, ἕως οὔτου κατορθώσῃ τὰ πείσῃ τοὺς ἱατροὺς καὶ τὸ κοινὸν περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ νέου τοῦτου ναρκωτικοῦ, ἀλλὰ σήμερον δόλοκληρὸς ἡ ἀνθρωπότης τὸν ἀναγνώριζει ὡς ἓνα τῶν εὐεργετῶν αὐτῆς, διότι πλείσται ἐγχειρήσεις θὰ ᾔτο ἀδύνατον γὰρ ἐκτελεσθούσιν ἄνευ αὐτοῦ.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΤΙΛΟΙ
ΚΑΛΙΟΠΕΤΕΛΕΚΟΙ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

Η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

Ἡ Ἀκρόπολις, ὠκοδομημένη ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἐν μέσῳ τῆς πόλεως ὑπερηφάνως ὑψουμένου λόφου, κεῖται εἰς εἰς 70 μέτρων ὕψος ὑπὲρ τὴν κάτω πόλιν καὶ εἰς 155 μέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ἔχει μῆκος μὲν ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς 300 σχεδὸν μέτρων, πλάτος δὲ ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον 140 περίπου μέτρων. Τὰ τεῖχη αὐτῆς, κατὰ τὰς ἱστορικὰς πληροφορίας, κατεσκευάσθησαν ἐκ τῶν Πελασγῶν, οἵτινες ἐξωμάλυναν τὴν ἀπότομον αὐτῆς κορυφὴν, καθὼς καὶ τὴν κορυφὴν τοῦ Λυκαβηττοῦ, τοῦ ὁποῖον τὸ ὕψος εἶνε 284 μέτρων, καὶ καθιερώσαντες τὴν Ἀκρόπολιν εἰς τὴν θείαν λατρίαν, ἐδόμησαν αὐτὴν διὰ ναῶν. Τὰ σήμερον ἐν ἐρειπίοις διασπέννεται ἡμῖν ἡμεῖς τῆς Ἀκροπόλεως εἶνε τὰ ἑξῆς : 1ον) Τὰ Προπύλαια, 2ον) Ὁ Παρθενὼν, 3ον) Τὸ Ἐρεχθεῖον, 4ον) Ὁ Δημόσιος Θησαυρὸς.

Δεπιμερῶς ἐγγράφωμεν περὶ αὐτὸν εἰς τὸ ἐβδομαδιαῖον τεύχος.

1ον) ΤΑ ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ

Ὁκοδομήθησαν ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος Μνησικλέ-

ους τῷ 437 π. Χ. ἐπὶ ἀρχοντος Εὐθυμέδου. Ἡ οἰκοδομὴ αὐτῶν, ἀποτελουμένη ἐκ Πεντηλαιοῦ μαρμάρου, ἤρξατο ἐν εἰς μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ Παρθενῶνος καὶ ἐπεραιώθη ἐντὸς πέντε ἐτῶν, δαπάνη 2012 ταλάντων, ἧτοι 30,316.000 σημερινῶν δραμῶν. Ὁ συνθμὸς αὐτῶν εἶνε Δωρικός καὶ Ἰωνικός, θανμία οἰκὸς συνηρμοσμένος. Ἐκ τῶν κιόνων τῶν Προπυλαίων διετηρήθησαν 24, ἐξ ὧν οἱ 13 ἐντελῶς σῶοι. Τὰ Προπύλαια εἶνε ἡ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν εἴσοδος καὶ κεῖται πρὸς τὴν δυτικὴν λεωρὰν τῆς Ἀκροπόλεως.

2ον) ΠΑΡΘΕΝΩΝ

Ὁ Ναὸς τῆς Παρθένου Ἀθηνᾶς οἰκίστατος περὶ-πτερος, ἀριστοτέχνημα τοῦ Δωρικοῦ συνθμοῦ, ὠκοδομήθη τῷ 432 π. Χ. ἐπὶ Περικλέους διὰ τῶν ἀρχιτεκτόνων Ἰκτίνου καὶ Καλλικλέους, ἐργαζομένων ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιν τοῦ διασήμεν καλλιτέχνην Φειδίου. Τὸ ὅλον ἔργον ἐπεραιώθη ἐντὸς 15 ἐτῶν, ἀρξαμένης τῆς οἰκοδομῆς τῷ 447 π. Χ. Ὁ ναὸς οὗτος ἐσοῦσε μέχρι τοῦ 1687, διε βόμβα, αἰφνεία ἐκ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Ἑνεῖο στρατηγοῦ Μοροζίνι, παλακοῦντος τὴν Ἀκρόπολιν, κατεργασμένη ὑπὸ τῶν Φούρκων, ἔπεσεν ἐντὸς πυρκαϊδαπώλης, ἣν εἶχαν οἱ Τούρκοι ἐντὸς τοῦ ναοῦ καὶ κατερείποντες αὐτὸν καὶ αὐτὸ περιέστη εἰς τὴν θέαν ἀσπίδα σήμερον.

3ον) ΤΟ ΕΡΕΧΘΕΙΟΝ

Κεῖται κατὰ τὴν βορειὰν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως καὶ περιλαμβάνει τὰ ἑξῆς οἰκοδομήματα : α) Τὸν κυρίως ναὸν τῆς πόλεως τοῦ Ἀθηνᾶς, ἧτοι τὸ Ἱερὸν τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς, ἐνθα ἦτο καὶ τὸ κυρίως ἱ-

γαίμα τῆς θεᾶς. β') Τὸ Πανδρόσειον, ἦτοι ἱερὸν ἀνε-
γερθὲν πρὸς τιμὴν τῆς Πανδρόσου, θυγατρὸς τοῦ Κέ-
κροπος. γ') Τὸ κυρίως Ἐρεχθεῖοι, ἦτοι τὸν ναὸν τὸν
ἀνεγερθέντα πρὸς τιμὴν τῆς πολιούχου Ἀθηνᾶς καὶ
τοῦ Ποσειδῶνος, φέροντος καὶ τὸ ὄνομα Ἐρεχθέως.
καὶ δ') Τὴν στοάν τῶν Καρυαίδων, κειμένην νοτιο-
δυτικῶς τοῦ Ἐρεχθεῖου, ἐστῆσιγμένην ἐπὶ ἑξ κώ-
νων, φερόντων τὸ σχῆμα γυναικὸς, καλουμένων Κα-
ρυαίδων, κατὰ τύπον Αἰγυπτιακῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

4ον) ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ

Ὅτιοθεν τοῦ Παρθενῶνος ἔκειτο τὸ καλούμενον
«Ὀπισθόδρομον», ἔνθα ὑπῆρχε τὸ Δημόσιον Ταμεῖον,
ἐν ᾧ πλὴν ἄλλων δημοσίων χρημάτων ὑπῆρχον καὶ
1000 τάλαντα διὰ κατεπειγούσας ἀνάγκας. Ἦτο δὲ
ἡ οἰκοδομὴ αὕτη ἀφιερωμένη εἰς τὸν Δία, τὸν Σω-
τήρα, καὶ τὸν Πλούτιον τὸν Θεὸν τοῦ πλούτου.

ΝΑΟΣ ΑΠΤΕΡΟΥ ΝΙΚΗΣ

Οὗτος κεῖται ἐπὶ τοῦ νοτιοδυτικοῦ ἄκρου τῆς Ἀ-
κροπόλεως δεξιᾷ τῇ ἀνερχομένῃ. Εἶνε ὠκοδομημέ-
νος ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου κατὰ συνθετὴν Ἰωνικὴν.
Ἀνηγέρθη πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς Νίκης, ἥτις ἐταντί-
ζετο μετὰ τὴν Ἀθηνᾶν, δι' ἣ καὶ ἐκαλεῖτο Νίκη Ἀθην-
αῖα. Ὄνομάζετο δὲ ἡ Νίκη ἄπτερος, διότι πρὸ τῆς ἐ-
ποχῆς τοῦ Περικλέους εἰκονίζετο αὕτη ἄνευ περύ-
ρων, βραδύτερον δὲ ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Περικλέους
εἰκονίζετο μετὰ χροσᾶς πτέρυγας. Κατὰ τοὺς πιθανοτέ-
ρους ὑπολογισμοὺς, ὠκοδομήθη μετὰ τὴν ἐν Σαλα-
μῖνι ναυμαχίᾳ ὑπὸ τοῦ Κίμωνος, ὅτε οὗτος εἶχε κα-
τασκευάσει καὶ τὸ μεσημβρινὸν τείχος τῆς Ἀκροπό-

λεως, ὥς καὶ τὸν ναὸν τοῦ Θησέως, πρὸς δὲ ὁμοιά-
ζει, ὥς πρὸς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν. τὰ δὲ ἐπ' αὐτοῦ ἀ-
γάλματα ἐγένοντο εἰς ἀνάμνησιν τῶν τότε νικῶν τῶν
Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Αὕτη κεῖται κατὰ τὴν βόρειον πλευρὰν τῶν Προπυ-
λαίων, ἔνθα ὑπῆρχον ἐπισήμων ζωγράφων εἰκόνες.

ΒΑΘΡΟΝ ΤΟΥ ΑΓΡΙΠΠΑ

Τοῦτο κεῖται εἰς τὸ δυτικὸν μέτωπον τῆς βορείας
πτέρυγος τῶν Προπυλαίων, ἔνθα καὶ σήμερον ὑπάρχει
βάθρον ὑψηλὸν, ἐφ' οὗ ὑπῆρχον κατὰ τὴν πιθανωτέ-
ραν γνώμην, οἱ ἑφιπποὶ ἀνδριάντες τοῦ Γρύλλον καὶ
τοῦ Διοδώρου, ἦτοι τῶν δύο υἱῶν τοῦ Ξενοφῶντος,
οἵτινες τῷ 27 π. Χ. μετεβλήθησαν διὰ νέων ἐπιγρα-
φῶν εἰς ἀνδριάντας Ρωμαίων, ἦτοι τοῦ ὑπάτου Μάρ-
κου Ἀγρίππα καὶ τοῦ Αὐγούστου, συνάρχοντος αὐτοῦ
ἐπὶ τῆς Γ' Ὑπατείας, ὥς εὐσεβειῶν τῆς πόλεως.
Τοῦτο δὲ εἰκάζεται ὡς ἐκ τῆς σώζομένης ἐκ τοῦ βά-
θρου ἐπιγραφῆς, φερούσης τὸ ὄνομα τοῦ Μάρκου Ἀ-
γρίππα.

ΣΠΗΛΑΙΟΝ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΚΑΙ ΠΑΝΟΣ

Τοῦτο κεῖται ἐπὶ τῆς βορειοδυτικῆς γωνίας τῆς
Ἀκροπόλεως ἐντὸς βόθρου καὶ ἔχει μήκος μὲν 18 πο-
δῶν, ὕψος δὲ 30 καὶ βάθος 15 ποδῶν. Ἦτο ἀφιερω-
μένον εἰς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ εἰς τὸν Πᾶνα, σπηλιό-
στερον δὲ ὀνομάζετο, καθὼς καὶ τὴν σήμερον, «Σπη-
λαῖον τοῦ Πανός».

ΤΟ ΑΓΡΑΥΛΕΙΟΝ

Ἀμφισοδητεῖται ἡ θέσις αὐτοῦ. Διακοσίους περίπου πόδας ἀνατολικῶς τοῦ σπηλαίου τοῦ Πανὸς ἐν τῷ μέσῳ τῶν «Μακρῶν Πετρῶν», ὑπάρχει ἐν ἄξιον λόγον Σπήλαιον, καὶ τετρακοσίους περίπου πόδας πέσαν τοῦτου, κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ τείχους τῆς Ἀκροπόλεως ὑπάρχει ἕτερον μικρότερον. Ἀγνοεῖται δὲ μέχρι τοῦδε ποῖον ἐκ τῶν δύο ἦτο τὸ Ἀγραύλειον. Κατὰ τὴν πιθανωτέραν γνώμην ἦτο τὸ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ σπηλαίου τοῦ Πανὸς κείμενον. Τὸ Ἀγραύλειον ἦτο ἱερὸν, ἀφιερωμένον εἰς τὴν Ἀγραυλὸν, θυγατέρα τοῦ Κέκροπος καὶ ἰέρειαν τῆς Ἀθηνᾶς, ἥτις διὰ τὰ σῶσθαι τὴν πατρίδα τῆς, προσέφερεν ἑαυτὴν θύμα, κρημνισθεῖσα ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως. Ἔνεκα τοῦτου οἱ ἐξηβοί, ἐγγραφόμενοι ἐν τῷ ληξιαρχικῷ γραμματεῖῳ, ὄμνουν ἐν τῷ Ἀγραυλεῖῳ Ἱερῷ ὅτι θέλουν ὑπερασπισθῆ τὴν πατρίδα μέχρις ἐσχάτων. Μεταξὺ τοῦ σπηλαίου τοῦτου καὶ τῆς Ἀκροπόλεως ὑπῆρχεν ὑπόγειος ὁδὸς κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, δι' ἧς συνεκοινῶνουν αἱ Ἱέρειαι τοῦ Ἐρεχθείου. Σήμερον ἡ συγκοινωνία αὕτη εἶνε διακεκομμένη ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ μόνον διὰ κλίμακος 23 βαθμίδων, ἣν ἐσχάτως ἠνέωξαν, δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν μακρὰν καὶ περιτειχιμένην οἰκίαν, δι' ἧς ἀνέρχοντο εἰς τὸ Ἀγραύλειον.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ

Τοῦτο κεῖται ὑπὸ τὸ μεσημβρινὸν τείχος τῆς Ἀκροπόλεως. Κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν ὑπῆρχεν ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ ξύλινον θέατρον, τὸ ὁποῖον κατέπεσε περὶ τὰ 500 π. Χ. Μετὰ δὲ τὴν πτῶσιν του ἤρξατο ἡ ἀνέγερσις λιθίνου θεάτρου, ἥτις ἔνεκα τῶν

παρεμπροσόντων Περσικῶν πολέμων, συνεπληρώθη ἐν διαστήματι 160 ἐτῶν ὑπὸ τοῦ ρήτορος Λυκούργου. Ἐθανιάζετο καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀρχαίων καὶ ἐχώρει ἕως 30,000 θεατῶν. Κατεστράφη ὅμως ὑπὸ τοῦ Ρωμαίου στρατηγοῦ Σύλλα καὶ ἀνωκοδομήθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ. Τὰ σήμερον σωζόμενα εἰρηπια εἶνε τὰ τοῦ θεάτρου τοῦ Ἀδριανοῦ, τὸ ὁποῖον εἶσε καταστραφῆ μεταξὺ τοῦ Βου καὶ Γου μ. Χ. αἰῶνος καὶ ἀνγγέρθη ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ παρὰ τιнос πολίτου, Φαίδρου Ζωῖλου καλουμένου. Κατὰ τὴν ἀνάσκαφιν ὅμως τοῦ 1862 κατεστράφη τὸ πλεῖστον ἔργον τοῦ Φαίδρου καὶ ἀνεκαλύφθησαν λείψανα τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, ἥτοι ἡ ὁρχήστρα, τὸ κοῖλον τοῦ θεάτρου καὶ ἡ οἰκὴ, ἐπίσης δὲ θρόνοι τινὲς ἐκ Πεντελικῆς μαρμάρου. Ἰστοῖς ἐξεργασμένοι καὶ προσωριμῆτοι διὰ τοὺς ἱερεῖς, ἀρχοντας καὶ ἄλλα σημαίνοντα πρόσωπα. Ἐπίσης ὠρίζονται 2 θρόνοι, φέροντες τὰς ἐπομένας ἐπιγραφάς : Ἱερῶς Ἀπόλλωνος Πυθίου, καὶ Διαδόχου. Ὅμοιον δὲ τοῦτων ἕτεροι δύο : Στρατηγοῦ καὶ Κήρυκος, καὶ ἄλλοι : Ἱερῶς Ὀλυμπίας Νίκης. Ἐκτὸς δὲ τούτων σώζεται καὶ ἰδιόσημὸς τις μαρμαρινὸς θρόνος μετὰ τῆς ἐξῆς ἐπιγραφῆς : «Ἡ πόλις Μάρκα Φυλῖα Εὐδοκίᾳ τῷ λαμπροτάτῳ ὑπατικῷ καὶ ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῷ ἔθελγέτῃ αὐτῷ καὶ τοῖς νιδίς αὐτοῦ Τεισημεῖ καὶ Μαξίμῳ.» Ἄλλος θρόνος, παλαιότερος, εἶνε ὁ φέρων τὴν ἐπιγραφὴν «Ἱερῶς Ἀθηνᾶς Ἀθηναίου».

ΔΙΟΚΛΗΤΙΑΝΕΟΝ

Τοῦτο, κατὰ τὴν πιθανωτέραν γνώμην, ἔκειτο μετὰ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου καὶ τῶν προπόδων τῆς Ν.Α. πλευρᾶς τῆς ἀμβλείας γωνίας τῶν Κεραυρίων

τειχῶν. Ὁ χρόνος τῆς ἀνεγέρσεως αὐτοῦ εἶνε ἀγνώστος, πιθανολογεῖται δὲ κατὰ τὸν Δ' π. Χ. αἰῶνα. Τὸ Ἀσκληπιεῖον ἦτο γὰρ ἀφιερωμένος εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν, θεὸν τῆς Ἰατρικῆς, ἀπειτελείτο δὲ ἐκ τριῶν μερῶν, 1) ἐκ τοῦ γαστρός, ἐν ᾧ ἔμενεν ὁ Θεός, 2) ἐκ τῆς πηγῆς, ἐν ᾗ ἐλούοντο οἱ ἀσθενεῖς καὶ 3) ἐκ τῆς στοᾶς, ἐν ᾗ ἔμενον τὴν νύκτα οἱ ἀσθενεῖς, ἀγρυπνοῦντες, ὥς καὶ ἡμεῖς κατὰ τὰς πανηγύρεις. Μετὰ τὴν ἐντελὴν δὲ αὐτῶν ἱασιν ἀφιέρουν εἰς τὸν θεὸν διάφορα δῶρα, ὁμοιώματα τῶν θεραπευθέντων μελῶν τοῦ σώματός των, οἷον πόδας, χεῖρας, μηρούς, ῥίνας καὶ ὀφθαλμούς, ὥς προάτιμεν καὶ ἡμεῖς. Παρατηρήθη δὲ ὅτι τὰ περισσότερα ἐκ τῶν ἀφιερωμάτων τούτων ἦσαν ὀφθαλμοὶ ἐξ ὧν εἰκάζεται ὅτι οἱ δωρηταὶ ἐπασχον ἐξ ὀφθαλμίας, ἰθαγενεὺς τῶν Αἰγυπτίων καὶ τότε λίαν κοινῆς ἐν Ἑλλάδι.

ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΛΥΣΙΚΡΑΤΟΥΣ

Τοῦτο (κοινῶς καλούμενον «Φανάρι τοῦ Διογέ-
ρους»), κεῖται κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἀ-
κροπόλεως, οὐχὶ μακρὰν τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, ἰ-
δρυθὲν ὑπὸ τοῦ Λυσικράτους ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Με-
γάλου Ἀλεξάνδρου (335 π. Χ.). Εἶνε ρυθμοῦ Κοριν-
θιακοῦ σιγηζόμενον ἐπὶ 6 Κορινθιακῶν κίονων καὶ
τὸ μόνον περισωθὲν μνημεῖον τοῦ ρυθμοῦ τούτου. Ἡ
ζωοφόρος αὐτοῦ παριστᾷ τὸν ἐξαφανισμὸν τῶν Τυρ-
ρηνικῶν πειρατῶν ὑπὸ τοῦ Διονύσου καὶ τῶν ὁπαδῶν
αὐτοῦ.

ΟΡΟΣ ΑΔΡΙΑΝΟΥ

(Πύλη Ἀδριανοῦ)

Ἀθῆναι κεῖται παρὰ τοὺς Στόλους τοῦ Ὀλυμπίου Δι-

ὸς καὶ οὐδεμίαν ἔχει σχέσηιν πρὸς τὸ Ὀλυμπεῖον. Ὡς
νομίσθη δὲ Πύλη ἔκ τε τοῦ σχήματος καὶ τῆς γει-
τιάσεως αὐτοῦ πρὸς τὸν παρακείμενον γὰρ τοῦ Ὀ-
λυμπίου Διὸς, ὃν ἀνωκοδόμησεν ὁ Ἀδριανός. Ἐν τού-
τοις ἐσφαλμένως καλεῖται «Πύλη», ἐνῶ ἔπρεπε γὰρ
καλεῖται «Ὅρος Ἀδριανοῦ», διότι τὸ μνημεῖον τοῦτο
ἐχρησίμευεν ὥς ὄριον διαχωρίζον τὴν παλαιότεραν
ἀπὸ τὴν νεωτέραν πόλιν, ἀπὸ λίθου, τὸν ὁποῖον οἱ
Ἕλληνες μετεχειρίζοντο εἰς τοιαύτας περιστάσεις.
Ἄλλως τε δὲ αἱ δύο ἐπ' αὐτοῦ ἐπιγραφαὶ τρανῶς
ἐπικυροῦσι τὴν γνώμην ταύτην, διότι ἡ μὲν πρὸς τὴν
Ἀκρόπολιν λέγει :

«Αἶδ' εἰς Ἀθῆναι Θεσέως ἡ πρὶν πόλις»

ἡ δὲ πρὸς τὸ Ὀλυμπεῖον βλέπουσα λέγει :

«Αἶδ' εἰς Ἀδριανοῦ κ' οὐχὶ Θεσέως πόλις».

Ὡστε ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων ἀποδεικνύεται,
ὅτι τὸ μνημεῖον τοῦτο δὲν ἦτο Πύλη οὔτε θριαμβευ-
τικὴ ἀπὸς τὴν πόλιν τοῦ Ἀδριανοῦ, ἀλλὰ μόνον σύ-
νορον διαχωρίζον τὴν παλαιὰν πόλιν τῶν Ἀθηναίων
(τοῦ Θεσέως) ἀπὸ τὴν νεωτέραν πόλιν (τοῦ Ἀδρια-
νοῦ), ἣτις καὶ Ἀδριανούπολις ἐκλήθη ὡς ἐκ τῆς ἀ-
νοικοδομήσεως τοῦ Ὀλυμπίου καὶ τῆς προεκτάσεως
τῆς πόλεως ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ. Ἄλλως τε δὲ τοιαῦται
στήλαι, χρησιμεύονσαι ὡς ὄρα, ἦσαν συνήθεις παρὰ
τοῖς Ἕλλησι, καθὼς ἀπεδείχθη καὶ ἐξ ἄλλης στή-
λης, ἀνακαλυφθείσης πρὸ ἐτῶν ἐν τῷ Κεραυρικῷ, πε-
ρύψεως τὴν ἐπιγραφὴν «Ὅρος Κεραυρικῶν» καὶ ἄλλης
παρὰ τὸ Ἀσκληπιεῖον, ἐπιγραφομένης «Ὅρος Κοι-
νῆς» καὶ ἄλλων αὐτῶν : «Ὅρος Μουσῶν», «Ὅρος
Δέσσης».

ΟΔΥΜΠΙΕΙΟΝ

(Στύλοι τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς
ἢ Ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς).

Κεῖται μεσημβρινοανατολικῶς τῆς Ἀκροπόλεως καὶ πλησίον τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Ἰλισσοῦ. Οἱ σωζόμενοι 16 κίονες εἶνε λείψανα μεγαλοπρεπεστάτου ποτιᾶ ναοῦ ἐξ 120 κίωνων συγκειμένον. Ὁ ναὸς οὗτος οὐ μόνον ὑπερεῖχε πάντων τῶν ἐν Ἑλλάδι ναῶν, ἀλλὰ καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς ἐν τῶν τεσσάρων ἀριστουργημάτων τῆς ἐν μαρμάρῳ ἀρχιτεκτονικῆς τέχνης· (τὰ λοιπὰ τρία εἶνε τὰ ἐξῆς : ὁ ναὸς τῆς Ἐφέσου, ὁ ναὸς τῶν Βραγχιδῶν καὶ ὁ ναὸς τῆς Ἐλευσίνας).

Πρῶτος θεμελιωτὴς τοῦ ναοῦ τούτου λέγεται ὁ Δευκαλίων. Φαίνεται ὅμως ὅτι ὁ ναὸς οὗτος ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἶχε καταρροῦσαι καὶ ἐπὶ τέλους ἐξαφανισθῇ. Κατόπιν δὲ ἤρξατο ἡ οἰκοδόμησις αὐτοῦ ἐπὶ Πεισιστράτῳ τῷ 530 π. Χ., ἥτις ἔνεκα τῶν πολλῶν ἀναβολῶν καὶ διακοπῶν ἀπεπερατώθη ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ τῷ 129—130 μ. Χ., ὅστις ἐκτὸς πλείστων ἄλλων οἰκοδομῶν, ἃς εἶχεν ἀνεγείρει, ἀπεπεράτωσε καὶ τὸν ναὸν τοῦτον ὡς μνημεῖον αἰδίου τῆς πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἀγάπης. Οὕτως ἀπεπερατώθη ὁ περιπετειώδης οὗτος ναὸς μετὰ παρέλευσιν 650 ἐτῶν διὰ δαπάνης 750 τάλάντων ἤτοι 38,275.200 φράγκων. Οἱ Ἕλληνες τοσοῦτον ἐχάρασαν ἐπὶ τῇ ἀποπερατῶσει τοῦ ναοῦ τούτου, ὥστε ἀπεθῆναι σχεδὸν τὸν Ἀδριανὸν καὶ ὅλοι μὲν αἱ πόλεις ἔστησαν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα, αἱ δὲ Ἀθῆναι ἵδρυσαν αὐτῷ κολοσσὸν ὀπισθεν τοῦ ναοῦ.

Κατὰ τὰς πιθανωτέρας καταμετρήσεις, ὁ ναὸς οὗτος εἶχε μήκος μὲν 354 ποδῶν, πλάτος δὲ 171. εἶνε δὲ οἱ σωζόμενοι κίονες ἐκ λίθου λευκοῦ κατεργασμέ-

νοι κατὰ ρυθμὸν Κορινθιακόν, ὅστις ἀπετέλει τὸν πολυτελέστερον ρυθμὸν τῆς ἀρχαίας ἀρχιτεκτονικῆς. Ἐκ τῶν 16 τούτων κίωνων, 15 μόνον ἴστανται σήμερον μετὰ τῶν ἐπιστυλίων αὐτῶν, ὁ δ' ἕτερος κεῖται χαμαὶ ἐξηρθρωμένος, καταπεσὼν ἐκ θυέλλης τὸν Ὀκτώθριον τοῦ 1852. Οἱ κίονες οὗτοι ἔχουν διάμετρον μὲν 6 1/2 ποδῶν, ὕψος δὲ ὑπὲρ τοὺς 60 πόδας, θεωροῦνται οἱ μέγιστοι πάντων ἐν Ἑυρώπῃ κίωνων. Εἶνε δὲ οὕτως ἐξεργασμένοι ὥστε ὅσα ὑφίστανται, τόσα λεπτύνονται, κατὰ δὲ τὸ μέσον εἶνε ὀλίγον ἐξωγκωμένοι καὶ ἐκ τοῦ μέσου καὶ ἄνω πάλιν λεπτύνονται.

Περὶ τὸν περίβολον τοῦ ναοῦ φαίνονται καὶ σήμερον τοῖχοι ἐκτισμένοι ἐκ λίθων Πειραϊκῶν. Οἱ τοῖχοι οὗτοι εἶχον ἀνεγερθῇ κατὰ τὴν οἰκοδόμησιν τοῦ ναοῦ καὶ πληρωθῇ χώματος πρὸς ἰσοπέδωσιν τοῦ ἐδάφους, τὸ ὁποῖον ἦτο κατωφερὲς πρὸς τὸν Ἰλισσόν.

Ὁ Ἀδριανὸς μετὰ τὴν ἀποπερατῶσιν τοῦ ναοῦ, διέταξε καὶ οἰκοδομήσας αἰκίας καὶ διάφορα ἄλλα δημόσια κτίρια, διὰ τὰ μὴ μείνῃ ὁ ναὸς μεσημβρινός, καὶ οὕτως ἐσχηματίσθη νέα πόλις, κληθεῖσα «Ἀδριανοῦπολις» ἢ «Νέα Ἀθήναι», ἥτις ἐχρῆσθη ἀπὸ τῆς παλαιᾶς πόλεως τοῦ Θησέως διὰ τοῦ ἀνωτέρω περιγραφέντος ὄρου Ἀδριανοῦ (Πόλις Ἀδριανοῦ).

ΚΑΛΙΣΤΡΟΝ

Ἡ Κορὴν Καλιστρήν ἦτο ἡ πόλις πηγῇ, ἥτις ἐδίδεκα καλὸν καὶ πόσιμον ὕδωρ εἰς τὰς Ἀθῆνας. Ἐκείνη δὲ ἐπὶ τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τοῦ Ὀλυμπίου ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Ἰλισσοῦ ἀπέναντι τοῦ ναοῦ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Ἰλισσοῦ ἀπέναντι τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Φωτεινῆς, τὸ λατρεῖν ὕδωρ ἐπορευθεῖτο ἡ πόλις ἐκ τῶν φρεάτων, ἐκ τῆς Κλεψύδρας πηγῆς τῆς Ἀκροπόλεως, ἐκ τῆς Ἐννεακρήνου, ἐκ τοῦ Βο-

λησσοῦ, τοῦ Ὑμητιοῦ, τοῦ Λυπαθητιοῦ, τοῦ Ἡριδα-
νοῦ καὶ τοῦ Ἰλισσοῦ βραδύτερον δὲ ἐκ τοῦ Ἀδριανεί-
ου ὑδρογωγείου, δι' οὗ ὁ Ἀδριανὸς σὺν τοῖς ἄλλοις
αὐτοῦ ἔργοις εἶχε προικίσει τὴν πόλιν.

Σήμερον ὑπάρχει μικρὸς τις ρύαξ, ὁ ὁποῖος χύνε-
ται εἰς τὴν κοίτην τοῦ Ἰλισσοῦ καὶ ἐν καιρῷ ραγδαί-
ας βροχῆς μεταβάλλεται εἰς μικρὸν καταρράκτην, ἐξ
οὗ τὸ ὕδωρ πίπτει ἐπ' τοῦ βράχου κατὰ δὲ τὸ θέρος
σχηματίζεται λίμνη, ἥτις χρησιμεύει πρὸς πλῆσιν εἰς
τὰς πέριξ οἰκούσας οἰκογενείας. Ἡ πηγὴ αὕτη, κα-
θὼς καὶ αὐτὸς ὁ ποταμὸς, καλεῖται σήμερον Κα-
λ υ ρ ρ ὁ η.

ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΥ (Μουσεῖον)

Τοῦτο κεῖται ἀπέναντι τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς
τῆς Ἀκροπόλεως ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου τῶν τριῶν πα-
ρακειμένων λόφων, διότι ἔχει ὕψος 250 ποδῶν δηλ.
147 μέτρων καὶ μόνον τῆς Ἀκροπόλεως εἶνε χαμηλό-
τερος κατὰ 9 μέτρα.

Τὸ μνημεῖον τοῦτο εἶνε τοῖχος ὕψους 12—13 μέ-
τρων ἐκ λευκοῦ λίθου ἀκοδομηθὴν δὲ κατὰ τινὰς μὲν
μεταξὺ τοῦ 101 καὶ 108 μ. Χ., κατ' ἄλλους δὲ μεταξὺ
τοῦ 144—146 μ. Χ. ἦτο δὲ τάφος τοῦ ἐγγόνου τοῦ
ὑπὸ τοῦ Οὐεσπεσιανοῦ ἐκθρονηθέντος Ἀντιόχου Δ'.
τοῦ ἐπιφανοῦς βασιλέως τῆς Κομμαγενῆς. Ὁ Ἰούλι-
ος Ἀντίοχος Φιλόπαππος εἶχε πολιτογραφηθῆναι εἰς
τὸν δῆμον Βήσσης, διατηρῶν τὸν βασιλικὸν του τίτλον
διὰ τῆς ἐλευθεριότητός του ἀνεδείχθη εὐεργέτης τῶν
Ἀθηνῶν.

Τὸ μνημεῖον διατηρεῖται εἰς 3 κόγχας, ὧν ἡ μὲν
κατωτέρα παριστᾷ θρόνον Τροϊανοῦ εὐεργέτου τοῦ

Ἐπιφανοῦς, ἡ δευτέρα παριστᾷ 3 ἀνδριάντας, ἦτοι
τὸν τοῦ Ἀντιόχου τοῦ Φιλοπάππου ἐν ιερῷ πύλῳ, τὸν
τοῦ πάππου αὐτοῦ βασιλέως Ἀντιόχου καὶ τὸν τοῦ
γενάρχου αὐτῶν Σελεύκου τοῦ Νικαίτορος. Ἡ δὲ τρί-
τη παριστᾷ τοὺς ἀνδριάντας τῶν τριῶν ἀδελφῶν.

Ἦν πρώτην καταστροφὴν ἐπέσκη τὸ μνημεῖον τοῦτο
παθάνως πρὸ τοῦ 17ου αἰῶνος, τὴν δὲ τελευταίαν κα-
τὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν (1821—1827), διὲ
ἐχρησίμευεν ὡς προμαχῶν τῶν Ἑλλήνων πολεμούν-
των κατὰ τῆς Ἀκροπόλεως.

Αἱ Κοινῶς λεγόμεναι «ΦΥΛΑΚΑΙ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ»

Κατερχόμενοι ἐκ τοῦ λόφου τοῦ μνημείου τοῦ Φιλο-
πάππου, ἀπαντῶμεν ἑρεῖς λαξευτοὺς θαλάμους, ἐπὶ
τῶν βράχων ὠρυγμένους, οἱ ὁποῖοι ἐχρησίμευον εἰς
μὲν τοὺς ἀρχαίους ὡς οἰκήματα, εἰς δὲ τοὺς μεταγε-
νεστέρους ὡς τάφοι, διότι κατὰ τὸ τέλος τοῦ 4ου μ.Χ.
αἰῶνος ἦσαν τάφοι. Ἐν τῷ ἀριστέρῳ θαλάμῳ διακρί-
νονται τὰ ἴχνη τοῦ ὑπάρχοντος τότε σαροκοφάνου. Ἐν
τοῦ δεξιῦ θαλάμῳ ἄγει κομποτερὴς ἀντικείμενη εἰς ἑ-
τέρον μικρὸν θρυμματῶδες ἀντικείμενον διὰ
2 πλακῶν, ὧν ἡ μία σκεπάζεται ἀπαραλλάκτως ἐν τῷ
θησαυρῷ τοῦ Ἀτρείδου ἐν Μνημείῳ.

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΟΝ ΣΤΑΔΙΟΝ

Κεῖται πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Ἰλισσοῦ, ἦτο δὲ κατα-
κεχωσμένον ὑπὸ χωμάτων, κατὰ δὲ τὰς ἀνασκαφάς
τοῦ 1869 καὶ 1870 ἀποκαλύφθη τοῦ Βασιλέως Γεωργί-
ου, ἀπεκαλύφθη τὸ ὅλον Στάδιον διὰ τοῦ ἀρχιτέκτο-
ρος Ἐργ. Τσίλλερ.

Τὸ Στάδιον κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ ῥήτορος Δε-

κούργου νιού τοῦ Λυκόφρονος, τῷ 350 π. Χ., ἀποπε-
ρατῶν δὲ ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου, ὅστις κατέστησε αὐτὸ
μεγαλοπρεπέστατον διὰ πεντελησίου μαρμάρου. Ὁ
πλούσιος Ἀθηναῖος Ἡρώδης ὁ Ἀττικὸς εἶχε στεφθῇ
εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου 500 ἔτη
μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτοῦ. ὑποσχέθη δὲ ἐπὶ τῇ εὐ-
καιρίᾳ ταύτῃ εἰς τοὺς παρόντας θεατὰς, ὅτι κατὰ τὴν
προσεχῇ ἑορτὴν τῶν Παναθηναϊκῶν ἀγώνων ἤθελον
ἰδεῖ τὸ Στάδιον ἐκ λευκοῦ μαρμάρου καὶ πράγματι,
ἐντὸς τριημερίας ἐξεπλήρωσε τὴν ὑπόσχεσίν του ταύ-
την.

Τὸ ὅλον μῆκος τοῦ Σταδίου ἦτο 663 ποδῶν, τὸ δὲ
πλάτος 100 περίπου. Ἐδῶλια ὑπῆρχν διὰ 50,000 θεα-
τῶν καὶ ἔτιραι 50.000 θεατῶν ἠδύνατο ἐν ἀνάγκῃ
να κάθηται κατὰ τὰς ὑπὲρ ταύτας κλιτύας.

Ἀπὸ τοῦ 1895 ἀνεκαινίσθη τὸ Στάδιον τοῦτο, ἀ-
ναλώμασι τοῦ μεγαθύμου εὐεργέτου Γ. Ἀβέρωφ.

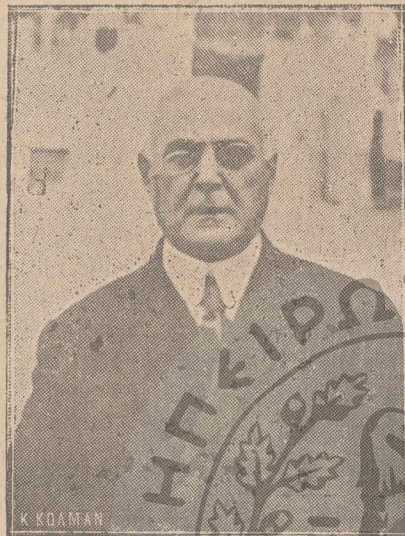
ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ

Ὁ Κεραμεικὸς ἢ νεκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν (καὶ σή-
μερον Ἀγία Τριάδα) ὠνομάσθη οὕτω διότι κατοικεῖ-
τὸ 1867 ἐξεχώσθη, ἔνθα εὐρέθησαν διάφοροι τάφοι
καὶ πολλὰ ἀξιόλογα μνημεῖα, ὧν τὸ ὠραιότατον καὶ
ἀξιολογώτατον εἶνε ἐν ἀναγλύφῳ τὸ τοῦ Δεξιλέω,
ἐνὸς τῶν 5 ἱππέων, τῶν πεσόντων πρὸ τῶν τειχῶν
τῆς Κορίνθου.

ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ ΚΥΡΡΗΣΤΟΥ
(«Ναὸς τοῦ Αἰόλου» ἢ κοινῶς «Ἀέρηδες»)

Κεῖται πρὸς βορρᾶν τῆς Ἀκροπόλεως, ὠκοδομη-
μένος ἐκ μαρμάρου. Ἐκτίσθη τῷ 35 π. Χ. ὑπὸ τοῦ
ἀστρονόμου Ἀνδρονικοῦ τοῦ ἐκ τῆς ἐν Συρίᾳ Κύρρας

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΜΑΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

διὰ τὰ χρησιμότητά ὡς μέτρον χρόνου καὶ ἐχρησίμευε πράγματι ὡς ὥρολόγιον τῆς πόλεως, διὰ τοῦτο καὶ ἀνηγγέθη ἐν μέσῳ τῆς ἀγορᾶς· ὥστε δὲν εἶνε γὰρ τοῦ Αἰόλου, καὶ συνεπῶς ἡ ὀνομασία (γὰρ Αἰόλου) καὶ «ὁδὸς Αἰόλου» εἶνε ἐσφαλμένη· τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο εἶνε πύργος ὀπτάγωνος, τοῦ ὁποῖου αἱ ἑξῶθεν πλευραὶ παριστῶσι τοὺς ἑξῆς ἀνέμους: τὸν Βορρᾶν, τὸν Σκίρωνα (βορειοδυτικόν), τὸν Ζέφυρον, τὸν Λιβαν (μεσημβρινοδυτικόν), τὸν Νότον, τὸν Εὖρον (νοτιοανατολικόν), τὸν Ἀπηνιῶτην (ἀνατολικόν) καὶ τὸν Καρκίαν (βορειοανατολικόν).

Καὶ ὁ μὲν Βορρᾶς παρίστανται γέρον σκινδροπὸς φέρον βαρέα ἐνδύματα. Ὁ Καρκίας γέρον, σκορπίζων ἐκ τῆς ἀσπίδος αὐτοῦ χάλαζαν. Ὁ Ἀπηνιῶτης νέος μετὰ σάκεων καὶ καρπῶν. Ὁ Εὖρος γέρον περὶ βεβλημένος τὸν μανδύαν τῆς βορρῆς. Ὁ Νότος ἀνὴρ νέος βαστάζων ὑδρίαν, διὰ τὰ φαίνεται δι' εἶνε βορρῆς. Ὁ Λιβαν κρατῶν εἰς χεῖρας τεμάχιον πλοῦτον (ὡς σημεῖον ἵσως τῆς εἰσόδου τῶν πλοίων εἰς Πειραιᾶ). Ὁ Ζέφυρος ὡραῖος νεανίας, φέρον ἱμάτιον ἀνεμούμενον, ἐξ οὗ κατακλίπουσιν ἀντὶ τοῦ ἔαρος. Ὁ Σκίρων φέρον ἄγγεϊον.

Ἐπὶ τῶν Τούρκων εἶχε μεταβληθῇ εἰς Τζαμίον, διὰ τοῦτο καὶ σώζεται εἰς αὐτὸν Ἀραβικὴ ἐπιγραφή τοῦ Κοραίου, δι' ἧς ὁ μουεζίνης προσκαλεῖ τοὺς πιστοὺς εἰς τὸ προσκύνημα.

ΑΠΟΡΑ ΡΩΜΑΪΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Αὕτη κεῖται πρὸς δεξιὰς τοῦ ὥρολογίου τοῦ Κορρήσιον, ἐκτεθειμένη κατὰ τὰς ἀνακατασκευὰς τοῦ 1890. Ἐν αὐτῇ εὐρέθησαν 14 λίθινες, οἱτινες κατὰ τὰς ἐπισκοπὰς τῶν ἀρχαιολόγων, βασίζουσιν ἐπὶ τῶν ἐκτεθεισῶν

ἐπιγραφῶν, θεωροῦνται ὡς στήριγμα Σιοῦς, χρησιμεύουσας ὡς Ἀγορᾶς τῶν Ρωμαϊκῶν χρόνων.

ΣΤΟΑ ΑΘΗΝΑΣ ΑΡΧΗΓΕΤΙΔΟΣ
(Πύλη τῆς Ἀγορᾶς)

Αὕτη κεῖται πρὸς δυσμὰς τοῦ ὀκταγώνου ὠρολογίου Ἀνδρονίκου τοῦ Κυρρήσιου εἰς ἀπόστασιν 350 μέτρων τῆς βορείου ἀκρᾶς τοῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως. Ὁνομαζήθη δὲ, κατὰ τινας μὲν τὸ 2ον ἔτος π.Χ. καὶ κατ' ἄλλους μεταξὺ τῶν ἐτῶν 12 π.Χ. καὶ 1 μ.Χ., συνίστατο ἐκ 4 κιόνων ὕψους μὲν 7,85 μέτρων, διαμέτρου δὲ 1,22 μ., ὁ δὲ στυλὸς αὐτῶν ἦτο Δωρικός. Διὰ τῆς Σιοῦς ταύτης διήρχετο ἡ Παναθηναϊκὴ Πομπή, διὰ τοῦτο καὶ ἐκλήθη Σιοὰ Ἀθηναῖς Ἀρχηγέτιδος. Ὡστε ἡ δοξασία τοῦ Σιούρου καὶ ἄλλων, οἵτινες ἐξέλαβον αὐτὴν ὡς Πύλην τῆς Ἀγορᾶς, ἐξελέγχεται πεπλανημένη.

ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ

Κεῖται κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως ἀντικατὰ τῶν Προπυλαίων καὶ ὑπεράνω τῆς Ἀγορᾶς εἰς ὕψος 150 μέτρων. Ἦτο δὲ τὸ ἀνώτατον καὶ δικαιοτάτον δικαστήριον τῶν ἡμετέρων προγόνων. Πρῶτος ὁ Κένωρις συνέστησε τοῦτο. Ὀνομάσθη δὲ «Ἀρεῖος Πάγος», διότι ἐκεῖ ἐδικάσθη ὁ Ἄρης μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος, ἐξ οὗ καὶ ὁ λόφος ἐκλήθη Ἀρεῖος. Ἐκλήθη δὲ Πάγος, διότι ἡ λέξις αὕτη ἐν τῇ κυρίᾳ αὐτῆς σημασίᾳ ἐμφαίνει τὸν βοάγον· ὥστε ἀντὶ «ΑΡΕΙΟΣ ΒΡΑΧΟΣ» ἐκλήθη «ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ».

Ἀλλ' ὅχι μόνον ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὁ Ἀρεῖος Πάγος ἦτο σεβαστός, ἀλλὰ καὶ μεταγενεστέρως μ. Χ., διότι

ἐν αὐτῷ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐκήρυξε διὰ πρώτην φοράν τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ἐνθα πρῶτος ὁ Ἀρειοπαγίτης Διονύσιος ἐπίστευσεν αὐτῷ.

ΠΡΥΤΑΝΕΙΟΝ

Κεῖται κατὰ τοὺς πιθανοτέρους ὑπολογισμοὺς μεταξὺ τῶν δύο ναύσκαυ τοῦ Σωτήρος καὶ τοῦ Ἀγίου Συναῶνος οὐδὲν ὅμως ἀξίον λόγου σῶζεται εἰμὴ λείψανός τινα ἑδωλίων τῶν Πρυτάνεων ἐν αὐτῷ ἐδεδεικνυμένων πρέσβεις καὶ ἐπίσημοι πολῖται καὶ οἱ καλούμενοι ἀείσιτοι, οἵτινες ἦσαν δημόσιοι (τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Δήμου) καὶ ἐδικακούντο γὰρ σιτίζονται ἐν αὐτῷ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας των. Ἐν αὐτῷ διετηρεῖτο καὶ τὸ πῦρ τῆς Ἑστίας, ἐξ οὗ ἐλάμβανον πῦρ οἱ ἀποικιζόμενοι ὡς τεκμήριον τῆς μετὰ τῆς μητροπόλεως αὐτῶν συναφείας.

ΤΟ ΘΗΣΕΙΟΝ

Τὸ Θησεῖον ἡ γὰρ τοῦ Θησεῦς (πρωτὸς αἰτωρὶς δύο κολώναις) κεῖται ἐπὶ 34) κεῖται πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἀρεῖου Πάγου καὶ ὑπεράνω κατὰ τινας μὲν τῷ 465 π. Χ. κατ' ἄλλους δὲ τῷ 454 π. Χ. πρὸς ταύτην τοῦ οἰκιστοῦ καὶ κατ' ἑξοχὴν ἥρωος τῶν Ἀθηναίων Θησεῦς ἐπὶ τοῦ τόπου εἰς ὃν εἶχον ἐναποθέσει τὰ ὀστά αὐτοῦ μετακλιθεῖντες αὐτῷ ἐν τῇ νήσῳ Σκῆρον διὰ τοῦ Κίρρανος, υἱοῦ τοῦ Μιλτιάδου τῷ 469 π. Χ. ὁ γὰρ οὗτος ἦτο τοσοῦτον ἥρωος ὅσον ὁ Περικλῆς καὶ ὁ τῆς ἐν Ἐλευσίνι Δήμητρος, ὁ δὲ περιβολὸς αὐτοῦ ἦτο τοσοῦτον μέγας ὥστε ἐνίοτε ἐχρησίμευεν ὡς τόπος στρατιωτικῆς συναθροίσεως.

Τὸ Θησεῖον εἶνε γὰρ ἐξάστυλος περίπερος κατε-

σχευασμένος ἐκ Πεντελησίου μαρμαρίου μετὰ 13 κούρων ἐπὶ τῶν πλευρῶν καὶ 6 ἐφ' ἑκάστου μετώπου. Ἐχει μῆκος 104 ποδῶν καὶ πλάτος 44 ποδῶν. Οἱ χίονες αὐτοῦ εἶνε δωρικοῦ ρυθμοῦ καὶ ἔχουσιν ὕψος 5, 83 μέτρων συνυπολογιζομένου καὶ τοῦ ὕψους τοῦ κιονοκρανίου 0, 38 μέτρων· τὸ δὲ μῆκος τοῦ ναοῦ εἶνε 31, 8 μέτρων, τὸ πλάτος 13, 8 καὶ τὸ ὕψος 10, 3 οὕτως ὥστε οἱ χίονες αὐτοῦ εἶνε λεπτότεροι τῶν τοῦ Παρθενῶνος.

Τὸ Θησεῖον, κατὰ τὸν 7ον μ. Χ. αἰῶνα (667) μετεβλήθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ εἰς Χριστιανικὸν ναὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Μετὰ δὲ τὴν κατάληψιν τῶν Ἀθηῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων τῷ 1460 οἱ Τούρκοι μετέβηλόν τὸν ναὸν τοῦτον εἰς σταῦλον. Καὶ τῷ 1660 ἐξήτησαν τὴν ἄδειαν παρὰ τοῦ Σουλτάνου νὰ τὸν κοσμήσωσιν, ἀλλ' εὐτυχῶς παρεκωλύθησάν διὰ Σουλτανικοῦ Φερμανίου.

Τὰ σώζόμενα γλυπτικά ἔργα τοῦ ναοῦ τούτου εἶνε τὰ ἑξῆς : τὰ μὲν ἐπὶ τῶν 10 μετώπων τῆς κυρίας προστάσεως παριστῶσι τοὺς 10 ἄθλους τοῦ Ἡρακλέους (φίλου τοῦ Θησεῦς)· τὰ δὲ πλευρικά, τοὺς ἄθλους τοῦ Θησεῦς. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐκ τῆς νοτίας γωνίας τῆς ἀνατολικῆς ὀφρας, εἶνε : 1) Ἡρακλῆς μετὰ τοῦ Λέοντος τῆς Νημέας. — 2) Ἡρακλῆς καὶ Ἰόλκος μαχόμενοι πρὸς τὴν Ὑδραν. — 3) Ἡρακλῆς δυνάμενος τὴν Κριονεῖαν Ἐλαφον. — 4) Ἡρακλῆς καὶ Εὐρυάνθιος Κάπρος. — 5) Ἡρακλῆς μετ' ἑνὸς τῶν ἱππῶν τοῦ Λιουήδους. — 6) Ἡρακλῆς καὶ Κρόβερος. — 7) Πολλὸν ἐπιβαρυνόμενον ἀλλὰ πιθανῶς Ἡρακλῆς ἀφαιρῶν τὴν Ἱππολύτην τὴν τοῦ Ἀρεως ζωστήρα. — 8) Ἡρακλῆς φορέων τὸν Κύνον. — 9) Ἡρακλῆς καὶ Ἀνταῖος, παρ' αὐτῷ δὲ ἡ μήτηρ Γῆ ἀνατείνουσα τὰς χεῖρας. — 10) Ἡρακλῆς λαμβάνων μῆλον παρὰ τινος

τῶν Ἑσπερίδων Νυμφῶν.

Ἐκ τῶν 4 μετώπων τῆς νοτίας πλευρᾶς ἡ μὲν πρώτη παριστᾷ Θησέα καὶ Μινώταυρον, ἡ δευτέρα Θησέα καὶ Μαργαρίτιον Ταῦρον, ἡ τρίτη Θησέα καὶ Πιτυοκάμπην, ἡ τετάρτη ἴσως Θησέα καὶ Προκρούστην.

Ἐκ τῆς βορείου πλευρᾶς ἡ μὲν πρώτη παριστᾷ Θησέα καὶ Κρομμυονίαν σὺν ἡ δευτέρα τὸν Θησέα καὶ τὸν Σκίρωνα, ἡ τρίτη τὸν Θησέα καὶ τὸν Κερκύονα, καὶ ἡ τετάρτη τὸν Θησέα καὶ τὸν Προκρούστην.

Τὸ διάζωμα, τὸ ὑπεράνω τοῦ ὀπισθοδρόμου παριστᾷ τὴν τὴν μάχην τῶν Κενταύρων καὶ Λοπιῶν, ἧς μετέσχε καὶ ὁ Θησεύς.

ΩΔΕΙΟΝ ΗΡΩΔΟΥ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ

Τοῦτο κεῖται κατὰ τὴν μεσημβρινήν ἄκρην τῆς Ἀκροπόλεως ἐν εἰδει ἀμφιδέστρου. Ὁδοποιήθη δὲ τῷ 161 μ. Χ. ὑπὸ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ πρὸς τιμὴν καὶ ἀνάμνησιν τῆς ἀποθανούσης συζύγου τοῦ Ρηγίλλης τῆς Ἰταλίδος. Ἡ πρόσοψις αὐτοῦ ἔχει νῦν χρώμα ἐρυθρόφιον καὶ διατέμενεται ὑπὸ πολλῶν θυρίδων. Τὸ ὠδεῖον διηρεῖτο εἰς σκηνήν, δοκησάσαν καὶ τὸ κοῖλον, ὑπερ περιελάμβανεν 8,000—10,000 θεατῶν. Ἐκ τούτων ἡ μὲν σκηνὴ εἶχε βάθος 6 μέτρων καὶ πλάτος 35—40 μέτρων, συγκοινωνεῖ δὲ διὰ 2 κλιμάκων πρὸς τὴν δοκησάσαν. Ἡ ἀνατολικὴ κλιμακὶς ὁρίζεται εἰσὶν καὶ ἔχει 3 βαθμίδας, ἡ δὲ ἑλαιοποιεὶς δοκησάσα εἶνε κεκλιμένη ὑπὸ τετραγώνων, ὡς τῶν τοῦ Ζατορίτου μαρμαρίων πλακῶν, ὧν αἱ μὲν ἑκατὶ εἶνε ἐκ Πεντελησίου μαρμαρίου αἱ δὲ προαινοειδεῖς καὶ ξανθόχρωαι ἐκ Καρυστίου μαρμαρίου. Ἐκσμεῖτο δὲ τὸ ὠδεῖον διὰ διαφόρων ἀγαλμάτων, ὧν ἐν ἦτο καὶ τὸ πρὸς τιμὴν τῆς Ρηγίλλης ἀνεγερθέν. Τὸ λαμπρὸν τοῦτο οἶκος

δόμημα ἦτο κεχωσμένον ἐν τῇ γῇ, ἀλλ' ἐπιμελεία τῆς
 Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ἀνεφάνη κατὰ τὰς ἀνασκα-
 φὰς τοῦ 1848.

Ο ΛΟΦΟΣ ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ

Οὗτος κεῖται πρὸς τὸ ΜΑ. μέρος τοῦ Θησείου καὶ
 ΒΑ τῆς Πνυκός.

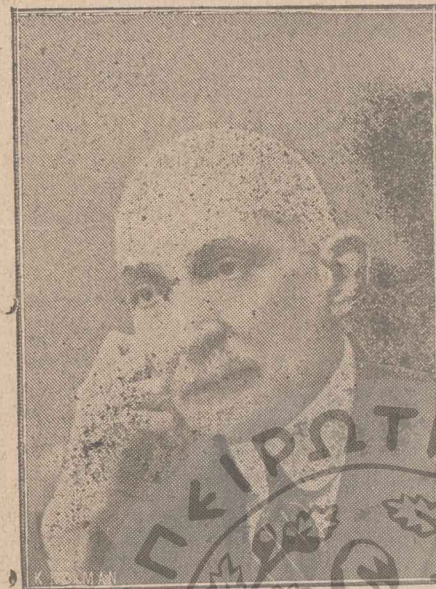
Ὁ Λόφος οὗτος καὶ σήμερον εἶνε ἄξιος λόγου διὰ
 τὸ ἐπ' αὐτοῦ Ἀστεροσκοπεῖον, ἀνεγεροθὲν τῷ 1842 κα-
 τὰ τὸ σχέδιον τοῦ διασήμου ἀρχιτέκτονος Θ. Χάνσεν
 ἀναλώμασι τοῦ ἐν Βιέννῃ βαρὼν Γεωργίου Σίνε,
 ὅστις διὰ τὴν οἰκοδομὴν καὶ τὴν προμήθειαν τῶν
 ἀναγκαζίων ἀστρονομικῶν ἐργαλείων ἐδαπάνησεν ὑπὲρ
 τὰς 300,000 δραχμὰς.

ΠΝΥΞ

Αὕτη κεῖται ἀπέναντι τῆς Ἀκροπόλεως καὶ πλησί-
 ν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐπὶ τοῦ μικροῦ πετρώδους λό-
 φου, τοῦ ὁποίου τὸ ἄνω μέρος σχηματίζει ἐπίπεδον ἐ-
 πιφάνειαν. Αὕτη ἐχρησίμευεν ὡς τόπος ἐκκλησιάσεως
 τοῦ Δήμου Ἀθηναίων. Ὀνομάσθη δὲ Πνύξ, ὡς λέ-
 γουσι, διὰ τὴν πυκνότητα τῶν λίθων, ἥ ὡς ἐκ τῆς πυ-
 κνότητος τοῦ συρρέοντος ἐν αὐτῇ πλήθους, ὕπερ καὶ
 τὸ πιθανώτερον. Ἦτο δὲ κατεσκευασμένη κατὰ τὴν
 ἀρχαίαν ἀπλότητα ὄνεν ἐδρῶν ἐκτὸς ὀλίγων πινῶν
 ξυλίνων ἐδωλίων τεθειμένων ἐν τῇ πρώτῃ σειρᾷ οἱ
 συνερχόμενοι πολῖται ἢ ἴσταντο ὄρθιοι ἢ ἐκάθηντο χα-
 μαί. Ἀλλ' οὐδὲ εἰδός τι σκιᾶδος ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ
 πρὸς προφύλαξιν ἐκ τῶν ἀκτίνων τοῦ Ἡλίου, καὶ ἔνεκα
 τούτου ἠναγκάζοντο νὰ συνεδριάζωσι λίαν πρωΐ.

Τὸ βῆμα καὶ ἀρχὰς ἦτον ἐστραμμένον πρὸς τὴν

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΜΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΑΛΛΑΣ

πόλιν, ὃ δὲ Θεμιστοκλῆς ἔστρεψεν αὐτὸ πρὸς τὴν θάλασσαν.

Τὸ σήμερον διασωθὲν μέρος ἔχει κατὰ τὸ μέσον 16 περίπου ποδῶν μήκους καὶ συνίσταται ἐξ ἀμαξιοίων μεγάλων λίθων, τοὺς ὁποίους ἀπέκοπτον ἐκ τοῦ μεσημβριοῦ βράχου.

ΣΤΟΑ ΑΤΤΑΛΟΥ

Αὕτη καίται, δοτικῶς τῆς παλουμένης «Πύλης τῆς Ἀγορᾶς» εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς λεγομένης «Στοᾶς τῶν Γυγάντιων» καὶ παρὰ τὴν ἐκκλησίαν «Παναγίαν Πυργιώτισσαν» περισωθεῖσαν μέχρι τοῦ 1861. Εἰς τὴν Στοᾶν ταύτην φθάνομεν διὰ τῆς ὁδοῦ Ποικίλης Στοᾶς καὶ Ἀρείου Πάγου δεξιᾷ ἐπὶ ταύτης στρεφόμενοι εἰς πλάγιαν στενωπὸν ὅπου ὑπάρχει ἡ εἴσοδος πρὸς τὸ βόρειον ἡμῶν τῶν ἐρειπίων.

Ἡ Στοὰ αὕτη ἐκτίσθη ὑπὸ Ἀττάλου Βου, βασιλέως τῆς Περγαμίου τῷ 159—138 π. Χ. Μέχρι τοῦ 1861 ἦτο γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Γυγαντίων» τοῦ Πτολεμαίου, ὅτε πρὸς βορρᾶν τῆς Παναγίας Πυργιώτιδος εὐρέθη ἐπιστάσιον φέρων τὴν ἐπιγραφὴν «Βασίλειος Ἀττάλου καὶ βουβασίσης Ἀπολλωνίδος», ἐξ ἧς ἐγνώσθη ὅτι αὕτη εἴη ἡ Στοὰ τοῦ Ἀττάλου.

Αὕτη κατὰ τὴν ἀρχαίότητα ἐχορηγεῖτο ὡς ἀγορὰ καὶ ἦτο διώροφος. Ἐν τῷ ἰσογείῳ ἦσαν κατὰ σειρὰν αἱ ἀποθήκαι τῶν προϊόντων ὑπὸ τὴν Στοᾶν ἐξεστίνοντο τὰ ὄνια κατὰ τὴν ἡμέραν, τὴν δὲ νύκτα ἀπεταμιεύοντο εἰς τὰς ἀποθήκας.

Τὸ μῆκος τῆς Στοᾶς ἦτο 112—113 μέτρων, τὸ δὲ βάθος 19, 45 μέτρων. Εἰς τὸ βόρειον τμήμα τῆς Στοᾶς φαίνονται τὰ ἴχνη ἀρχαίας Κοίτης. Σήμερον ἐλάχιστα ἐρείπια αὐτῆς σώζονται.

ΣΤΟΑ ΑΔΡΙΑΝΟΥ

Αὕτη κεῖται μεταξὺ τῶν ὁδῶν Αἰόλου, Ἡφαιστου, Ἀρεως καὶ τῆς λεγομένης Πύλης τῆς Ἀγορᾶς, περιλαμβάνει δὲ ὅλον τὸν χώρον τῆς καίσης παλαιᾶς ἀγορᾶς, τὸν στρατῶνα τῆς χωροφλακῆς, τὰς φυλακὰς τοῦ στρατῶνος καὶ πολλὰ ἐργαστήρια. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον κοινῶς μὲν ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκκελεῖται «Ποικίλη Στοά», ὑπὸ δὲ τῶν ἀρχαιολόγων «Γυμνάσιον Ἀδριανοῦ», εἶνε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ ἐξ 120 κινόνων φρυγίου λίθου στοά, ἣν ἐκτίσεν ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς περιλαβὼν ἐν αὐτῇ καὶ βιβλιοθήκην.

Τὸ σχετικῶς ἄριστα σωζόμενον μέρος εἶνε ὁ δυτικὸς τοίχος ἐκτισμένος διὰ μεγάλων πεπτειγμένων λίθων, καὶ πρὸ αὐτῶν ἴστανται ἑπτὰ μονόλιθοι χίονες ἀνευ ραβδώσεων ἐκ φρυγίου λίθου προσομοιάζοντες πρὸς ἀλάβαστρον, ἔχοντες ὕψος 8 μέτρων καὶ 60 δακτύλων καὶ διάμετρον 90 δακτύλων. Τὰ ἐπιστύλια αὐτῶ σφίζονται. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ τοίχου ἴστανται προέχων κίον, κορινθιακοῦ ρυθμοῦ. Κατὰ τὸ νότιον μέρος τοῦ τοίχου σώζονται βυζαντιναὶ τινες Ἀγιογραφίαι, ἐξ ὧν μαρτυρεῖται ὅτι ἄλλοτε ἐπ' αὐτοῦ ἔστηρίζετο χριστιανικὸν Ἐκκλησίον. Ἐπίσης σώζεται μέρος τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου κατὰ τὴν ὁδὸν Αἰόλου, καὶ τοῦ βορείου ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζονται νῦν πολλὰ ἐργαστήρια, «τὰ ἀμπατζίδικα» λεγόμενα τῆς ὁδοῦ Ἡφαιστου.

ΣΤΟΑ ΓΙΓΑΝΤΩΝ

Αὕτη ἔκειτο μεταξὺ τοῦ Θησείου καὶ τῆς Στοᾶς τοῦ Ἀττάλου, τῆς ὁποίας σώζονται σήμερον μόνον ἐ-

ρεῖτιά τινα συνιστάμενα ἐκ πρῶτων ἀμελῶς μὲν, ἀλλ' εὐρέως ἀποδομημένων βάσεων ἐκ τετραγώνων λίθων. Ἐκλήθη δὲ οὕτω διότι ἐν αὐτῇ εὐρέθησαν τρία κολοσσαῖα ἀγάλματα, τὰ ὁποῖα κατὰ τινες μὲν παρίστανται τοὺς Ἑπανύμιους, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὀνομασία «Ὀδὸς Ἑπανύμιων», κατ' ἄλλους δὲ εἶνε ἔργα ρωμαϊκῆς ἐποχῆς εἰλημμένα ἐκ θεατροειδοῦς τινος οἰκοδομήματος καὶ ἡ γνώμη αὕτη φαίνεται ἡ πιθανωτέρα.

ΤΑ ΧΕΙΡΟΚΡΟΤΗΜΑΤΑ

Ἐξ Ἑλλάδος τὰ χειροκροτήματα εἰσήχθησαν εἰς Ρώμην. Ἐπὶ Νέρωνος ἐν τῷ ἀμφιθεάτρῳ τῆς Ρώμης ἐμισθοδοτοῦντο 5,000 ἄνδρες, ἔχοντες κομψὸν ἀνάστημα, μακροὺς πλοκάμους καὶ φοροῦντες χρυσοῦν δακτυλίδιον, ὅπως χειροκροτοῦν, αἶμα ἔδιδε τὸ σῖνθημα ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν. Ὁ μισθὸς αὐτῶν διὰ τὸ ἐπιμονεῖν τοῦτο ἔργον δὲν ἦτο ἀσήμαντος. Ἐλάμβανον 40,000 σεστέρια (7—750 φρ.).

Ὅταν ὁ Νέρων ἦτο ἐπὶ σκηνῆς, ὁ μὴ χειροκροτῶν αὐτὸν, διέτρεχε τὸν κίνδυνον τοῦ θανάτου. Οὕτω παρ' ὀλίγον νὰ φανευθῇ ὁ διαδεχθεὶς αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου Βεσπεσιανὸς, διότι δὲν τὸν ἐχειροκρότησε. Δύναται τις ἀπομένως νὰ σκηματίσῃ ἰδῶν τὰν ρωμαϊκῶν παραστάσεων φανταζόμενος 10,000 χεῖρας κροτοῦσας καὶ 40—50,000 ἀκροατὰς, δορυδοῦντας, διότι τὰ ρωμαϊκὰ ἀμφιθέατρα ἦσαν ἀχανῆ, δυνάμενα νὰ περιλάβωσι μέχρι 50,000 θεατῶν.

ΙΑΤΡΕΙΟΝ
ΔΟΙΔΟΒΙΚΟΥ Α. ΚΑΜΠΑ

Πλατεία Κάνιγγος (Τζωρτζ 6) Τηλέφ. 30—74

7 1/2 1/2 ΑΘΗΝΑΙ

Συνεργασία Κυρίας Ε.Α. Καμπά, ιατροῦ Γυναικολόγου
Ἀκτινοσκοπήσεις, Ἀκτινοθεραπεῖαι, Ἀκτινογραφίαι

Μηχανοθεραπεῖαι, Διαγνωστικὴ, Χρόνια νοσήματα

Θεραπεύονται ἄνευ φαρμάκων εἰμὴ δι' ἰδι-
αιτέρας ὁλως μηχανικῆς μεθόδου, ἀνωδίνου καὶ ἀνα-
κουφιστικῆς, πλείστα ὀσα χρόνια νοσήματα δυσίατα ἢ
καὶ ἀνίατα μέχρι σήμερον θεωρούμενα, ἤτοι :

Ρευματισμοί, Ἰσχυαλγίαι, Στομαχικά, Δυσκοιλιό-
της, Προστατίτις Ψαμμίας, Ἀϋπνία Ἀναμία Ἐξην-
τλημένοι ὁργανισμοί, Παραλύσεις, Συρίγγια, Ἄτονα
ἔλκη, Πολυσαρκία, Αἰμορροΐδες κτλ. Προλαμβάνεται
καὶ σημαντικῶς βελτιώνεται ἡ Ἀρτηριοσκληρώσις.

Τοκετοί, Στειρώσεις, Μητροΐδες, Χρόνιοι κατάρ-
ροι, Συρίγγια, Κυστίτιδες κτλ.

Δι' ἰδιαιτέρας μεθόδου μὲ καταπληκτικὰ ἀποτελέ-
σματα.

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΜΑΣ

ΣΩΤ. Π. ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΟΥΔΕΝ ΚΑΧΟΝ ΑΜΙΓΕΣ ΚΑΛΟΥ

(Τακτικῆς μας συναργατικῆς Ναυδος)

ἃ τελευταῖα θλιβερά Εθνικάγεγονότα, ἔσχον συνεπείας τραγικῆς καὶ ἀντικτῆς πους σοβαροῦς εἰς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ τόπου μας. Αἱ ἑκατοντάδες χιλιάδων ἀδελφῶν μας αἰτίνας συνέρρευσαν ἰδίως εἰς τὰς Ἀθήνας φεγγουσαι τὴν μάχισαν τοῦ ἐδουλονίου ἐχθροῦ, μεγαλῶς εἶναι ἀληθὲς, ἐδυσχαίρουσαν τὴν ζοήν καὶ τὴν κίνησιν τῆς πρωτευούσης. Ἡ στένασις αὐτῶν κατέστη προβληματικὴ ἀπέδειχθεισας πλήρους τῆς ἀνεπαρκείας τῶν οἰκίων καὶ αἰ ἐργασίαι οὐχὶ τόσον ἐφθονοὶ, ὥστε προσφερόμεναι εἰς τοὺς ἀτυχεῖς καταδυναστεύοντας, νὰ ἐπιτελέσωσι τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐξουρίας καὶ καταστροφῆς. Ὡς ἐν τούτῳ προσέφυγον μύρια ὅσαι δυσκολίαι, διὰ τὴν διαποδῆτοτε ὑποφερτὴν, τακτοποιήσιν αὐτῶν καὶ συνεπὶς στενοχωρίαι, ἐκ μέρους μας, διὰ τὴν παρουσιαζομένην ἀδυναμίαν πρὸς στοργικὴν περίθαλψιν, τῶν πτωχῶν θυμάτων.

τῆς τοιρκικῆς θηροφιλίας. Ἐν τῷ θλίβειν ὃ ὅτι τοῦ τῷ ὄντι τῶν αἰτητῶν περὶ τῶν ἀδελφῶν μας πλὴν τῶν ἐργατικῶν, βιομηχανικῶν, ἐμπροσθῶν καὶ φιλολογικῶν στοιχείων, ὑπάρχουσιν καὶ πλείους διακεκριμένοι ἐκλεκτοὶ ἐπιστημικοί παράγοντες, τοὺς ὁποίους ὅτις τῶν τῆς καταστροφῆς ἐρευνῆσαι μετὰ μὲν καὶ οἷτινες ὡς ἐκ τύχης διασώσαντες μέρος τῆς ρευστῆς περιουσίας των, ἀντὶ τὰς κτίσων τὰς νέας ἐπιστημονικῶς φωλεάς των, εἰς οἷον δὴ ποτε ξένον κράτος, ὡς γνήσιοι Ἕλληνες καὶ ἀληθεῖς πατριῶται ἀπεφάσισαν νὰ ἐγκατασταθῶσιν ἐν ταῦθα, ἐξακολουθοῦντες νὰ προσφέρωσι τὰς πολυτίμους ὑπηρεσίας των, εἰς τοὺς συμπατριώτας των, δίδοντες συγχρόνως νέαν ζωὴν καὶ πλουτίζοντες διὰ τῶν γνώσεών καὶ τῆς ἐξίας των, τὸν εὐρωστον καὶ ἐξόχως ἀνεπτυγμένον ἐπιστημονικὸν κόσμον τῆς πρωτευούσης μας.

Ελάβωμεν τὴν τιμὴν, πολλοὺς ἐκ τῶν ἐν λόγῳ φιλοξενουμένων συμπατριωτῶν μας νὰ γνωρίσωμεν προσωπικῶς, πλὴν διὰ λόγους ὑγιεινῆς γνωρίσαντες τὸν εἰδικῶς εἰς τὸν ὁδοντοιατρικὸν κλάδον ἀφιερώσαντα τὴν ζωὴν του, ἐκ λατρείας πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἀξιότιμον κ. Σωτ. Παπαζοφειρόπουλον, ἀριστοῦχον τῶν Σχολῶν Παρισίων, Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Βασιλικοῦ Ἰατροσυνεδρίου τῆς Ελλάδος καὶ ἐκτιμήσαντες ἐκ τοῦ συνέγγις τὴν ἀξίαν καὶ τὴν εὐρείαν αὐτοῦ μόρφωσιν, θεωροῦμεν ἐπιβεβλημένον ἡμῶν καθήκον νὰ ἐκφράσωμεν καὶ δημοσίᾳ εἰς τὸν φιλόπονον καὶ εὐσυνείδητον ἐπιστήμονα τὴν βαθεῖαν ἡμῶν ἐκτίμησιν.

Περίπτωσις σοβαρὰ τοῦ κλάδου του μᾶς εἰσήγαγε, εἰς τὴν λαμπρὰν καὶ καταπληρσοσέως τελειότητος κλινικὴν του κειμένην ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Νίκης ἀρ. 52 νεοδμήτου οἰκίας. Ομολογοῦμεν ὅτι, ἅμα τῇ εἰσόδῳ

ἐν τῷ ἀπαστράπτου ἐκ καθαριότητος ἐργαστηρίου τοῦ διακεκριμένου ἐπιστήμονος, οἱ πόνοι τοῦ σφοδρῶς καὶ μέχρις ἀπελπισίας ἀλγοῦντος ἀσθενοῦς ὡς διὰ μαγείας ἐμετριάσθησαν ἐν τῇ παρηγορίᾳ ὅτι ἀσφαλῶς θὰ εὐρίσκειν ἐκεῖ τὴν θεραπείαν. Ὅλα ἐκεῖ μέσαι εἶναι ἐπιβλητικὰ καὶ ὠραῖα, ἐμπνέουν θάρρος καὶ ἐμπιστοσύνην, ὑπομονὴν καὶ εὐγνωμοσύνην.

Αἰσθάνεται τις ἀμέσως ὅτι ἐθρῖσκειται εἰς τὸ τέμα τῶν βασάνων του, τὴν ἐξόχως δὲ ἱαματικὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν συμπληρῶναι ἢ ἐμφάνισιν τοῦ διακεκριμένου ἐπιστήμονος.

Λεπτότατος μὲ ὅλα τὰ προσόντα σοφοῦ Ἀσκληπιάδου, σὰς ὑποβάλλει διὰ τῆς παρουσίας του τὴν ἀνακούφισιν. Κυριολεκτικῶς σὰς ζωογονεῖ, σὰς σώζει.

Δὲν εἴμεθα ὑπερβολικοί. Παρακαλοῦμεν δὲ τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστας μας, νὰ πιστεύσουν ὅτι τὰ ἐλατήρια ἅτινα μᾶς ὠθοῦσι νὰ ἐκφραζώμεθα τοσοῦτον ἐνθουσιωδῶς προέρχονται μόνον ἀπὸ ἐλπιρινῆ ἐκτίμησιν καὶ θαυμασμόν πρὸς τὸν μετριοφρονα καὶ σοβαρὸν ἐπιστήμονα.

Τελείως κἀτοχος, βαθὺς γνώστης τῆς ἐπιστήμης ἣν ἐξέλεξε καὶ ἀφωσιώθη δλοψύχως, προτιφῆσαι σήμερον ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας πρὸς τοὺς πάσχοντας.

Εἶνε ὁ πρῶτος Ἕλλην ὁδοντοίατρος, ὅστις ἐξεπώνησε μετὰ ἀξιοθαυμάστου ὑπομονῆς καὶ ἐπιμονῆς τὸ τελειότατον, ὡς κρίνεται ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων, ὁδοντοιατρικὸν σύγγραμμα, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἔργων των διαπρεπεστερῶν ἐν τῷ κλάδῳ τούτῳ Εὐρωπαίων ἐπιστημόνων, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου μόλις ἐκδόθεν καλλιτεχνικώτατα, ἐν Λειψίᾳ, ἐκτυποφόρησε, ἀφ' οὗ ἀνεκρίθη ὑφ' ὅλων τῶν σφῶν καθηγητῶν μας καὶ ἑλλήνων, ἀποσπᾶσας τὰ θερμὰ αὐτῶν συγκαταστήρια.

Επὶ ὀκταετίαν ἐργασθεῖς, ὁ φιλότιμος ἐπιστήμων,

ὑπεβλήθη εἰς κολοσσιαίας δαπάνας προσκόψας εἰς ἀπείρους δυσχερείας, ἀλλὰ κατορθώσας ἐν τούτοις νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα συμπληρώων μίαν ἐπιστημονικὴν ἔλλειψιν ἐν μέγα κενὸν ἐν τῷ τόπῳ μας φαινόμενος σπουδαιότατα χρήσιμος εἰς τοὺς ἐν Ἑλλάδι συναδέλφους του.

Εἶνε ἄξιον πολλῶν θαυμασμῶν τὸ σύγγραμμα τοῦτο. Περιλαμβάνει ὅλας τὰς νεωτέρας μεθόδους χειρουργίας, ὅλας τὰς ἀνακαλύψεις τῶν τελευταίων ἐτῶν. Πᾶς μορφωμένος ἄνθρωπος δύναται νὰ τὸ ἀναγνώσῃ πολὺ εὐχαρίστως, μὲ ἀπληστίαν εἰσδύων εἰς τὴν ἄβυσσον τοῦ κλάδου τούτου, ἀποκτῶν γνώσεις πολυτίμους διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὀδόντων, τῶν ὁποίων τὴν σύστασιν παντελῶς ἀγνοοῦμεν.

Τι εἶνε ἓνα δόντι; Ἡ ἀπάντησις βεβαίως εἶνε εὐκολος. Τεμάχιον ὀστοῦ, τὸ ὁποῖον ἐκ τῆς χρήσεως καὶ πολλῶν ἄλλων λόγων φθείρεται, σήπεται, προκαλοῦν πόνο, δριμεῖς ὧν ἀπελασσόμεθα καταφεύγοντες εἰς τὴν «ντανάλια» τοῦ ὀδοντοῦτροῦ.

Αὐτὴν τὴν ἰδέαν ἔχομεν ὅλοι γενικῶς, ἐκτὸς βεβαίως τῶν ἐπιστημόνων. Καὶ ὅμως μένει κατὰ πληκτος πᾶς τις ἂν ἀναγνώσῃ τὸ τερπνὸν δύναται τις νὰ εἴπῃ σύγγραμμα τοῦ κ. Παπαζαφειροπούλου. Εἶνε ἐργασία οὐχὶ ἀσήμαντος! τρομερὰ λεπτομερὴς καὶ καταληπτή. Προχωρῶν τις εἰς τὴν ἀναλυτικὴν ἀνάγνωσιν, καταλαμβάνεται ὑπὸ ἱλίγγου, ἀποκαλύπτων τὰ μυστήρια, αἵτινα περιρικλεῖ ἡ ἐπιστημονικὴ ἀνάλυσις ἐνὸς ὀδόντος.

Τίς δύναται νὰ φαντασθῇ ὅτι οἱ ὀδόντες εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῶν, καὶ ὑπὸ τὴν ἀδαμαντίνην, τὴν ἑλεφαντίνην, τὴν ὀστεώδη οὐσίαν εἶνε κοῖλοι περιρικλείοντες ἐν αὐτοῖς οὐσίαν μαλακὴν καλουμένην «πολτὸν», ἢ «πολφόν», καὶ ἀπειρίαν ἀγγείων τρι-

χοειδῶν ἀρτηριῶν φλεβῶν καὶ νεύρων;

Τίς ὑποθέτει ὅτι τὰ μικρόβια τῶν κατεστραμένων ὀδόντων παίζουσι μέγαν ὅλον ἐν τῇ ἐγγένει ὀργανισμῷ προκαλοῦντα παράλυσαι τοῦ προσώπου, φρικτὴς νευραλγίας, ὅτι μόλυσμα προσερχόμενον ἐξ αὐτῶν, δύναται νὰ μεταδοθῇ εἰς τοὺς σιελογόνους ἀδένους καὶ νὰ προκαλέσῃ χίλια δύο κακὰ καὶ σηφαιμίαν ἐπὶ ἐκείνῃ;

Ὡ! σὰς βεβαίῳ ῥίγος διατρέχει τὸ σῶμα ἐπὶ τῇ ἀποκαλύψει παρομοίων ἀγνώστων κινδύνων, τοὺς ὁποῖους ὅλοι μας ἀπὸ ἀκηδίας περιφρονοῦμεν, μὴ δίδοντες τὴν ἀρμόζουσαν προσοχὴν εἰς τὴν κινήτηριον ταύτην δύναμιν ἣτις παίζει μέγαν ρόλον εἰς τὴν ὑγίειαν ἡμῶν.

Ἡ προκύπτουσα ὠφέλεια ἐκ τῆς προσεκτικῆς περιπατηήσεως τῶν ὀδόντων μας εἶναι ἀνυπολόγιστος.

Εἰς τοὺς τύλους τῶν ποδῶν μας εἶναι ἀληθὲς ὅτι διδίδομεν περισσότεραν προσοχὴν, παρὰ εἰς τὴν ὑγιεινὴν τοῦ στόματος καὶ τῶν ὀδόντων ἣν ἐγκληματικῶς παραμελοῦμεν, ὅπως δὲν διδόμεν οὐδὲ τὴν ἐλαχιστὴν σημασίαν, εἰς τὴν μάσσησιν τῶν τροφῶν, ἣτις ἀξμελέστατα καὶ ἀτελέστατα συντελουμένη, ἀποβαίνει ὀδονθρία εἰς τὴν πέψιν, προκαλοῦσα σοβαρὰς εἰς αὐτὴν ἀνωμαλίας, γαστρίτιδας καὶ πλίστας ὅσας ἐσωτερικῶς διαταράξεις, ὅς οὐδόλως γνωρίζομεν ποῦ νὰ ἀποδιδώσωμεν ὅταν μᾶς προσβάλλωσι.

Εἰς πολλὰς εὐρωπαϊκὰς πόλεις ὑπάρχουσι εἰδικαὶ κρατικαὶ ὑπηρεσίαι, αἵτινες ἐνεργοῦν συχνότατα ἐμπειρωθήσεις, εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, καὶ τὰς ἐργατικὰς τάξεις, προσφέρονσαι τὰ μέσα, πρὸς πρὸς ἰατρικὴν καὶ θεραπείαν τῶν ὀδόντων εἰς τὰ ἅπαντα παιδία καὶ τοὺς ἐργάτας.

Πολὺ ὀρθὸν καὶ ἀξιώπαινος ἡ μέριμνα μιᾶς φιλο-

στόργου πολιτείας. Διότι δὲν ζῶμεν πλέον εἰς τὸν μέσον αἰῶνα, ὅτε ἡγνῶουν τί σημαίνει δόντι, καὶ ἐθεώρουν τὴν ὀδοντοϊατρικὴν, ὡς τὸ προχειρότερον καὶ ἐπιχερδέστερον ἐπάγγελμα, μεσουρανούντων τῶν κουρέων, οἵτινες μὲ μιὰ ἐπιγραφὴ στὴν πόρτα ἐχρίοντο ὀδοντοῖατροὶ καταπολεμοῦντες λυσσῶδῶς τοὺς ἐπιστήμονας χειρουργοὺς καὶ προσπαθοῦντες ν' ἀνυψωθῶσι ὑπεράνω αὐτῶν.

Δόξα τῷ Θεῷ εἰς τὴν ἐποχὴν μας, ἡ ἐπιστήμη ἐσημείωσε καταπληκτικὰς προόδους καὶ ὁ κλάδος αὐτὸς τῆς ὀδοντοϊατρικῆς, ἐφθασε εἰς ὕψος τελειότητος. Ἀλλ' ἀτυχῶς παντοῦ, ἰδίως ὅμως εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἱ ἀληθεῖς ἐπιστήμονες ὀδοντοῖατροὶ εἶναι ὀλίγοι.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίζωμεν τοῦ ἐμφωλεύει ἡ ἀληθῆς ἐπιστημονικὴ ἀξία καὶ ἡ συνείδησις καὶ ὅπου διακρίνομεν αὐτὰς ἔχωμεν τὴν ὑποχρέωσιν καὶ τὸ καθήκον νὰ τὴν συνιστῶμεν καὶ τὴν ὑποδεικνύωμεν, ἵνα καταφεύγωσιν οἱ πάσχοντες, βέβαιοι ὅτι θὰ συναντήσωσι τὸν ἀταξίως φέροντα τὸν τίτλον τοῦ ὀδοντοῖατροῦ, τὸν πραγματικὸν ἐπιστήμονα καὶ ὅχι τὸν ἐμπειρικόν, ὅστις μόνον τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὀδόντος γνωρίζει, ὅπως ὁ κοινότερος κουρέυς τοῦ μέσου αἰῶνος. Ἡ μαλθακότης τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ ἐκπολιτισθέντος ἀνθρώπου, λαμβάνει ἀτυχῶς συχνότατα ἀνάγκην τοιοῦτων ἐπισκευῶν, διὰ τὰς ὁποίας οὐδόλως ἐπιτρέπεται νὰ χρονοτριβῶμεν μὲ ἀτημάντου; δικαιολογίας, ἀλλὰ νὰ σπεύδωμεν εἰς τοὺς ἐλλεκτούς μας ἐπιστήμονας, οἵτινες ἀφίερῶσαν τὴν ζωὴν των διὰ νὰ φανῶσι χρήσιμοι εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, βέβαιοι ὅτι θεράπευόντες ἢ προλαμβάνοντες τὴν καταστροφὴν ἑνὸς ὀδόντος σώζωμεν τὴν υἱείαν μας.

Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ τὸ ἀνωτέρω λεχθὲν, ὅτι ὁ πά-

σχων, εἰσερχόμενος εἰς ἐν τέσσαρτέλειον ἐργαστήριον, αἰσθάνεται τοὺς πόνους του, νὰ καταπραυνῶνται.

Διότι εὐθὺς ἀμέσως. τὸ θελωμένο ἀπὸ τὸν πόνο μάτι, διατρέχει ἀστραπιαίως τὸ περιβάλλον. Αὐτὸ τοῦτο τὸ οἶκημα μὲ αἰθούσας ἀπαστραπτύσας ἐκ καθαριότητος, τὴν ὁποίαν δὲν συναντῶμεν διςτυχῶς παντοῦ, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἱατρεῖα καὶ νοσοκομεῖα ἀκόμη· τὰ λοιπὰ ἀναγκαιοῖντα διὰ τὴν ἐργασίαν τοῦ ἐπιστήμονος μηχανήματα, ἔδραι ὀδοντοϊατρικαί, πτυλοδόχοι. ἑξαρτήματα διάφορα, ἀποστειρωτήρες, τῶνοι, ἡλεκτρικοὶ πίνακες μικροσκοπικοὶ, ἀκτίνες Ραϊνγκεν, λειτουργοῦντα δι' ἡλεκτρισμοῦ ἅπαντα καὶ μόνον δι' ἀπλῆς ὠθήσεως, ἡ ἐπαφῆς μετὰ τοῦ ἄκρου τῶν δακτύλων τοῦ ἱατροῦ. Καινουργῇ χιονώδους λευκότητος, ἐναρμονιζόμενα πλήρως πρὸς τὰ παντοειδῆ καὶ λεπτεπίλεπτα νικέλινα ἐργαλεῖα τῆς ὀδοντοϊατρικῆς ἐπιστήμης, ἅτινα ὑπάρχουσι ἐν ἀφθονίᾳ καταπλησσοῦση. Πάντα ταῦτα ἐπιδρῶσι ἐπὶ τοῦ ἀλγοῦντος εὐεργετικώτατα καὶ πρὸς στιγμὴν ἀποσπώμενο· ἀπὸ τὸν καταθλίβοντα αὐτὸν πόνον, ἀπορροφᾶται ἐξ ὀλοκλήρου ἐκ τῆς εὐαρέστου ἐντυπώσεως καὶ λησμονεῖ τὸ πάθημά του.

Ερωτῶμεν μὲ ἀπορίαν τὸν εὖγενῆ ἐπιστήμονα ἐὰν τὸ πλῆθος ἐκείνο ὅλο τῶν ἐργαλείων, χρησιμεύει διὰ τὰς διαφόρους τῶν ὀδόντων παθήσεις, καὶ μὲ κίνδυνον νὰ φανῶμεν ἐνοχλητικῶς περίεργοι, ζητοῦμεν τὰς ὀνομασίας ἐνίων ἑξαυτῶν.

Μὲ τὴν χαρακτηριστικὴν αὐτὸν καλὰ σύνθηρ· ὁ καλὸς ἱατρός μας ἀπαντᾷ ὅτι ὅλα ἐκεῖνα τὰ τολίδία εἶναι ἀπαραίτητα καὶ οὐσιωδῶς γόησιμα διὰ τὰς ποικιλομόρφους παθήσεις στόματος καὶ ὀδόντων, καὶ μὲ ὕψος ἀνθρώπου ἀφιερῶμένου πρὸς τὴν προσφιλεῖ του ἐργασίαν θωπεύει ἐνὰ ἑκάστον ἐξ αὐτῶν προσφέρων

τ' ὄνομά του.

Επὶ ἡλεκτρικῶν πινακῶν ἐργαλεῖα διαγνώσεως τοῦ Ἰγμορείου ἄντρου, ἐργαλεῖα ἡλεκτρολύσεων θερμοῦ ἀέρος. φωτοδιαγνώσεως, φαραδικῶς καὶ γαλβανικοῦ ρεῖματος. Μᾶς ὑποδεικνύει σύριγγας τοῦλάχιστον τεσσάρων πέντε εἰδῶν. Οδοντοβαλβίδας πέντε ἀκριβῶς εἰδῶν καὶ συστήματα, ἀνασκαφεῖς, ξυστήρια, πιεστήρια, σφυρία, στέλβωτρά, νευροεξαγωγούς, καθετήρας, ἀνελκυστήρας, ἀνυψωτήρας, στοματάνοικτρα, τρυπάνας, λαβίδας διαφόρων συστημάτων καὶ ἀναρίθμητα ἄλλα πρὸς θεραπείαν καὶ χειρουργικὰς ἐπεμβάσεις ἐργαλεῖα.

Κατόπιν πολλῶν εἰδῶν μηχανήματα διὰ γενικὰς τοπικὰς καὶ παρατεταμένας ἀναισθησίας.

Μετ' ὀλίγον δὲ ὁ ὑποχρεωτικώτατος ἐπιστήμων μᾶς ἔφερεν ἀντιμετώπους πρὸς φαρμακικὴν τελείως ἐφοδιασμένον μὲ ἀπειρίαν φαρμάκων καὶ ἀναισθητικῶν αἱ ἄγνωστοι ὁμοιασμοὶ τῶν ὁμοίων πλήττουσι παραδόξως τὰ ὄντα μας. Αἰσθανόμεθα δὲ, ὡς νὰ προσβάλλῃ τὴν ὄσφρησίν μας, τὸ Πρωτοξείδιον τοῦ ζώου, τὸ Βρωμίου ἔχον αἰθύλιον, τὸ χλωροφόρμιν καὶ ὁ αἰθήρ. Τὰ περύγια τῆς ρινὸς μας ιαράσσονται νευρικά, καὶ ἀπομακρυνόμεθα, κἄπως ἀνήσχοι, διὰ νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸ ἐργαστήριον τῶν τεχνικῶν ἔργων, ἐν τῷ ὁποίῳ νέος κόσμος ἐργαλείων, κυλίνδρων, κλιβάνων, πιεστηρίων καμινευτικῶν φυσητήρων θερμοαντήρων ἡλεκτρικῶν, γύφων, ἐκμαγείων καὶ χυλίων ἄλλων εἰδῶν ὁργιάζει, ἀπάντων κινουμένων δι' ἡλεκτρισμοῦ.

Μὲ ὀλίγας λέξεις, ὁ συνοδευὼν ἡμᾶς κ. Παπαζαφειρόπουλος προσπαθεῖ νὰ μᾶς μνησῇ—ἀν τοῦτο εἴνε δυνατόν—εἰς τὰ μυστήρια τῆς ὁδοντοιατρικῆς τέχνης. Καὶ ἀκούομεν μὲ προσοχὴν συντόμους ἐπεξηγή-

σεις, διὰ τοὺς ὀδόντας μετ' ἄξονος, γνωστοὺς μὲ τ' ὄνομα (Dents à pivot), διὰ Στεφάνας (Couronnes), Γεφύρας (Bridges) τεμάχια πορσελάνης κ.τ.λ. ἃς ἀκούραστὰ ὁ φιλόπονος ἐπιστήμων εὐχαρίστως μᾶς δίδει. Καὶ κυρίως τὸ νέον σύστημα κατασκευῆς τεχνικῶν σιαγόνων διὰ τοῦ συστήματος Frippo Cusi ἐπὶ τριῶν σημείων τελευταίας ἐφευρέσεως καὶ τὸ ὁποῖον κυριαρχεῖ σήμερον ἐν Εὐρώπῃ.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἀσθενὴς μας ζαλισμένος μυδιασμέος ἀπὸ τὴν εὐεργετικὴν ἀντίδρασιν τῆς χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως ὑπνωττε μακαρίως ἐπὶ διβανίου ἀναπαντικωτάτου. Ἡμεῖς δὲ τεματιέντες τὴν ἐπίσκεψίν μας, εἰς τὰ ἄδυτα τοῦ ναοῦ οὗτου τῆς θεᾶς ἐπιστήμης ὁδηγούμεθα εἰς τὸ κομψότατον καὶ μὲ σπαρτίαν καλαισθησίαν ἐπιπλωμένον γραφεῖον, τοῦ ἱατροῦ ἔνθα μᾶς προσφέρονται ἀναψυκτικὰ.

Μετὰ βραχείαν εἰσέτι σιναμιλίαν μετὰ τοῦ σωτήρος τοῦ προσφιλοῦς ἀσθενοῦς μας, ἀναχωρῇ ἀμεν ἀποκομίζοντες ἐκτάκτως ἀρίστως ἐντυπώσεις καὶ σκεπτόμενοι καθ' ὁδὸν ὅτι μέσα εἰς τὸ μεγάλο καλὸν τοῦ μᾶς ἐπροξένησε ὁ Κεμάλ ξερίζοντας τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Σμύρνης, ὑπάρχει ἓνα μεγάλο καλὸν ὅτι μετατέυσεν εἰς τὴν πόλιν μας, τὰ ἐλαττωτέστα ἐπιστημονικὰ στοιχεῖα τῆς Ανατολῆς.

Ἀπευθύνοντες ἀπὸ τῶν στήλων τοῦ «Θησαυροῦ» μας, τὰ εἰλικρινέστερα καὶ θερμότερα συγχαρητήριά μας εἰς διακεκριμένον ἐπιστήμονα κ. Σωτ. Παπαζαφειρόπουλον εὐχόμεθα αὐτῷ ὁλοψύχως, ἵνα, καὶ ἐν τῇ πόλει μας θριαμβεύσῃ, ὡς καὶ ἐν Σμύρνῃ ἔμελλοιτο, ἐπιδείξῃ, προσφέροντάς τε πολυτίμους εἰς τοὺς συμπατίτας του ὑπηρεσίας, καὶ ἐνεργετῶν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τιμῶν τὴν Ἑλληνικὴν ἐπιστήμην.

ΚΟΣΜΟΣ

Τὸ κατάστημα μετὰ τὰ ἐκλεκτώτερα
ΑΝΔΡΙΚΑ ΕΙΔΗ
 πρωτότυπα εἰς καλαισθησίαν
 καὶ νεωτερισμὸν.

ΤΙΜΑΙ ΩΡΙΣΜΕΝΑΙ

ΑΘΗΝΑΙ

31— Σταδίου —31

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΜΑΣ

Κ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΔΟΝΤΙΑ

«Πέντε κόκκαλα μᾶς ἔδωσ' ὁ Θεὸς κ' αὐτὰ δὲν μᾶς
τ' ἀφίνει ὥς ποῦ νὰ πεθάνουμε ! »

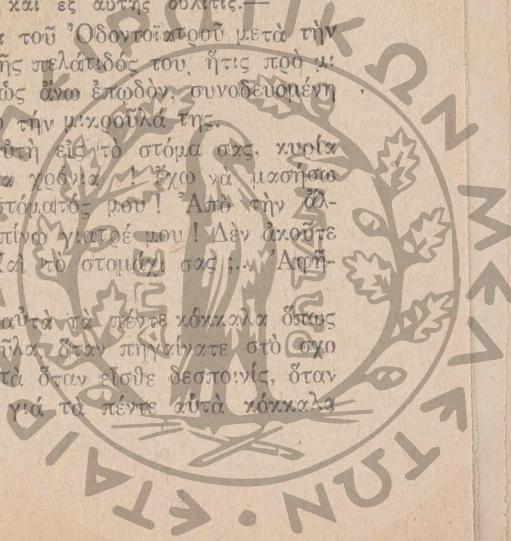
Αὐτὴ εἶνε ἡ ἐπαρδὸς τὴν ὁποίαν ἀκούει, ποῖος ξεύρει
πόσες φορὲς ὁ ὀδοντοίατρος καθ' ἐκαστὴν καὶ ἰδίως ἀ-
πὸ τοὺς θήλεις πελάτας του !

— « Πέντε ὀδόντες· τετηρῶν 3ου βαθμοῦ εἰς τοὺς
μυλόδοντας ἀμφοτέρων τῶν σιαγόνων. — Τρεῖς ὀδόν-
τες· τετηρῶν 2ου βαθμοῦ εἰς τοὺς προμυλόδοντας. —
Πέντε ρίζαι πρὸς ἐξαγωγήν. — Οἱ κεντρικοὶ τομεῖς τῆς
ἄνω σιαγόνος κατεστραμμένοι διὰ νὰ δεχθοῦν ὀδόντας
μετ' ἄξονος. Εἰς μυλόδους τῆς κάτω διὰ νὰ δεχθῇ στε-
φάνην. — Τρυγία ἄφθονος καὶ ἐξ αὐτῆς οὐλίτις. —

Αὐτὸ εἶνε τὸ σημεῖωμα τοῦ Ὀδοντοίατροῦ μετὰ τὴν
ἐξέτασιν τοῦ στόματος τῆς πελάτιδος του, ἥτις πρὸ γι-
χοῦ τοῦ ἀπῆλθινε τὴν ὥς ἔτι ἐπαρδὸν, συνοδευομένη
εἰς τὸν ὀδοντοίατρον, ἀπὸ τὴν μικροῦλά της.

Διὰ τὴν ἡ κατάσταση αὐτῆς εἰς τὸ στόμα σας, κυρία
μου ; Μά... Ξεύρετε τὰ κοδόνια ! ἔχω νὰ μισήσω
ἀπὸ τὴν μὲν μεριὰ τοῦ στόματός σου ! Ἀπὸ τὴν ἄλ-
λη ; ! Ἀχ, ἔτσι τὰ καταπίνω γιατί σου ! Δὲν ἀκούτε
τσεβδίλω νέα γυναῖκα. Καὶ τὸ στομάχι σας ; ... Ἀφή-
στε τα !...

Τί σὰς ἐδίδαξαν γι' αὐτὰ τὰ πέντε κόκκαλα ὅπως
τῶπατε, ὅταν εἰσθε μικροῦλά σου πηγαίνετε σὲ τὸ ὄχο
λεῖο ἢ τί ἐκάλυπτε γι' αὐτὰ ὅταν εἰσθε δεσποινίς, ὅταν
κυρία ; καὶ τί σκέπτεσθε γιὰ τὰ πέντε αὐτὰ κόκκαλα
τῆς μικροῦλάς σας ;

ΗΛΙΚΙΑ ΠΡΩΤΗ

“Όλα τῆς χαϊδεμένης κοῦκλες, ρόμπες, χορδελίτσες, φιδόγους, παπουτσάκια, καλτσάκια καὶ δὲν ξέρω τί ἄλλα !

ΔΕΥΤΕΡΑ ΗΛΙΚΙΑ

Ἡ μαθήτριά, κατ’ αὐστηράν σύστασιν τοῦ σχολείου, στὸ λαβομένο της ἔχει μιὰ βοῦρτσα καὶ κάποιον ὁδοντότορμα γιὰ ὅλα τὰ χολικά χρόνια καὶ ἴσως-ἴσως ἀλλαγὴ αὐτῶν στὸ τελευταῖον χρόνο ποῦ πέραει τὸ δίπλωμά της καὶ τοῦτο, διότι ὁ καιρὸς τᾶχει χαλάσει ἀπὸ τὴν μεγάλην... ἀχρηστίαν !

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ

Λαβομένο κατάφορτο ἀπὸ ποῦδρα, σαπούνη, 2—8 φριλίδια υγροειδῶν τῶν μᾶλλον πεφημισμένων ἐργαστασίων, «αρέμια ὑγιεινῆς» τοῦ προσώπου ! “Όλα τὰ χρεὶ αζούμενα γιὰ μανικιούρ, βροῦτσα τῶν ὁδόντων μὲ ὀλίγες ἱοίχες τῆς κεφαλῆς, αἱ ὁποῖαι τυχαίως ! ἐμπλέχθησαν ἐπ’ αὐτῆς, ἀφοῦ παραπλεύρως εὐρίσκονται ἀδελφωμένα κτένι καὶ διαλυστήρι, καὶ μερικά ὁδοντοκαθαρκτικά, τὰ ὁποῖα τῆς ἐπρομήθευσαν στὴ γιορτὴ της ἢ στὴ πρώτη τοῦ ἔτους οἱ γονεῖς. Καὶ ἡ χοῆσίς των ; Πῶς ! Βέβαια πεντάκις ἢ ἑξάκις τοῦ ἔτους ! ἐκτὸς βέβαια τῶν ἡμερῶν γιὰ ἐσπερίδας, χοροὺς ἢ καὶ γιὰ τὸ σινεμά !

Η ΚΥΡΙΑ

Ἔχει τόσας καὶ τόσας ἀσχολίας. Οἱ δοῦλές της, οἱ

ράφτρες της. Εἶνε μικρὸ πρᾶγμα καλὲς νὰ διευθύνεται ἓνα σπίτι ! Σεῖς οἱ ἄνδρες νομίζετε ὅτι γιὰ νὰ σιγουρήσῃ ἓνα σπίτι, δὲν εἶνε τίποτε ! Μιὰ μᾶνα πρέπει νὰ τὰ παρακολουθῇ ὅλα νὰ κάμῃ ἢ νὰ ἐπιστατήσῃ γιὰ τὸ λευτὸ τοῦ ἀγγέλου της, νὰ τὸ ντύσῃ, νὰ τὸ κτενίσῃ καὶ νὰ... τὸ ἀρωματίσῃ ! γιὰτὶ ὄχι ; Ἐπειτα θὰ ἔλθῃ ἡ ἐποχὴ νὰ τὸ στείλῃ στὸ σχολεῖο. Θὰ τοῦ κάμῃ ἢ θὰ τοῦ ἀγοράσῃ ὁμορφὴν σάκκα, τὰ ἐνδύματά του προσέχει νὰ εἶνε καθαρά καὶ τὰ παπουτσάκια του βερνικωμένα. Θὰ τὸ μελετήσῃ καὶ ἡ νενὴ θὰ τοῦ πῇ τὸ βράδυ παραμυθί. Θὰ τὸ θρέψῃ ὅσο μπορεῖ καλλιτέρα. Γιὰ τὰ δόντια του ; Καλὲ δὲ βερνέστε, σὰν θὰ μεγαλώσῃ ἄς μάθῃ νὰ τὰ κἀνὴ μόνο του !!

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

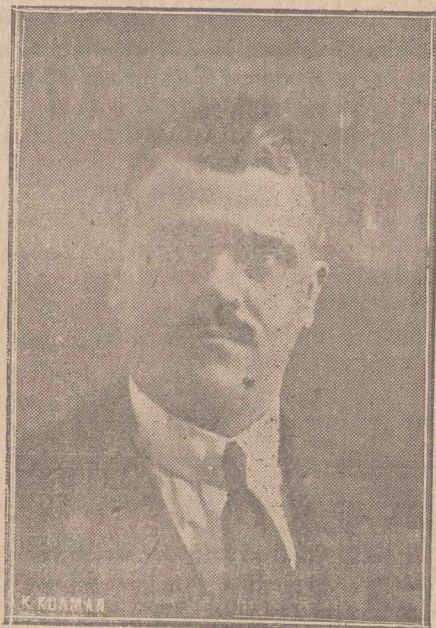
Ἡ σύζυγος.— Οὐφ κ’ αὐτὸς ὁ ὁδοντοῖατρος, τρεῖς μῆνες μ’ ἔχει πάγω κ’ ἔρχομαι ! Δόξα σοι ὁ Θεός, γλύτωσα ἀπὸ τὰ χέρια του !

Καὶ ὁ σύζυγος.— Ἐλαβὲ τὸ λογαριασμὸ τοῦ ὁδοντοῖατροῦ. Πόσα ; Τὸ τρίτο τῆς προίτας ποῦ μοῦδωσες !! “Ω ! τὸν ἀπείσιο !

Σ. Π. ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Τοῦτου πατρὸς δὲν εἶνε, ὡς ἐπιστάμενος ἡ Γαλλία, ἀλλ’ ἡ Ἰσπανία. Ὁ Ἰσπανὸς Κορίνθιος Δ’ Ὀβιάδος ἀκμάσας ὀλίγα ἔτη πρὸ τοῦ κλασσικοῦ Μιχαήλ Κερδάντες, τοῦ δημιουργοῦ τοῦ «Δον Κιχώτου», ἐπενόησε τὸ θεατρικὸν πρόγραμμα. Κατὰ τὸ 1617 κατὰ πρῶτον ἐτέθη ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ ἔργου τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως, κατὰ δὲ τὸ 1789 καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἡθοποιῶν.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΖΗΡΟΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΤΡΑΠΕΖΟΜΕΣΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

Οδός Αρχιεπισκοπής

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ - ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Δ. ΖΗΡΟΣ καὶ **ΣΙΑ**

ΑΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

ΤΑ ΝΕΑ ΔΡΑΣΤΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ

Ἀδρεναλίνη, τὸ φάρμακον, τὸ ὁποῖον λέγεται ὅτι ἔχει ἐπαναφέρει εἰς τὴν ζωὴν νεκρούς, εἶναι φάρμακον πρὸς σφοδρὸν μᾶλλον πρὸς διάσωσιν τῆς ζωῆς παρὰ πρὸς ἐπίδοσιν αὐτῆς, ὡς γράφει τὸ ἐν Οὐασιγκτῶν ἐκδιδόμενον «Δελτίον τῶν Ἡμερησίων Ἐπιστημονικῶν Εἰδήσεων». Τὸ ὡς εἴρηται φάρμακον δένεται νὰ ἐνδυναμώσῃ καρδιὰν καταβληθεῖσαν ἀπὸ καίτοιον σίγχιλονισμόν, ἢ ὑπερτάσιν, δὲν δύναται ὅμως νὰ ἀναεώσῃ φυσικὸν ὀργανισμόν ἐξαιτηθέντα καὶ δηλητηριοποιηθέντα ἀπὸ μακροῦς ἀσθενείας. Τοιαύτη ὥσαύτως εἶναι ἡ ἐπίσημος γνώμη τῆς ἑτημερίδος τῆς Ἀμερικανικῆς Ἱατρικῆς Ἑταιρείας, καθὼς αὕτη ἐκφράζεται ἐν κοινῷ ἄρθρῳ, εἰς τὸ ὁποῖον περιλαμβάνονται τὰ ἑξῆς:

«Ἡ δύναμις τῶν ὑπερκαρδϊκῶν ἀδένων, ὡς ἀπὸστα, να εἶναι ἡ ἀδρεναλίνη, ὅπως αἰθένη τὴν πίεσιν τοῦ αἵματος, ἐπιφέρονσα τοχρὺν ἀσπασίην μυῶν, τοιχοματῶν τῶν αἰμοφόρων ἀγγείων, ἡτο γινώσκει ἀπὸ παλίων ἐτών. Οἱ ἀδένες εἶναι μικροί, δύο τῶν ἀριθμῶν, καὶ κείνται ἀκριβῶς ἀνωθεν τῶν νεφρῶν. Τὸ ἐνεργὸν στοιχεῖόν των, τὸ ὁποῖον ἐπιφέρει διέγερσιν τῶν μυῶ-

νων της καρδιάς και των αιμοφόρων δοχείων, άπεμ-
νώθη κατά την μεταξύ τοῦ 1901 καὶ 1903 χρονικήν
περίοδον, ὑπὸ διαφόρων χημικῶν καὶ ἐπιονομάσθη ὁ-
δονεζίνη.

»Πρόσφατοι δημοσιεύσεις σχετικῶς μετὰ τὴν χρῆσιν
τῆς ὁδονεζίνης διὰ τὴν ἐπαναφορὰν εἰς τὴν ζωὴν προ-
σώπων, ὅτινα ἔχουν κατὰ τὸ φαινόμενον ἀποθάνει, εἴλ-
κυσε τὴν προσοχὴν εἰς προγενεστέρως ἐκθέσεις παρο-
μοίας φύσεως. Μετὰ τὴν γνωστοποίησιν διαφόρων πε-
ριπτώσεων, δύο Γερμανοὶ ἐπιστήμονες, κατὰ τὸ 1910,
ἔκριναν πειράματα μεταχειρισθέντες σκύλους, ὧν αἱ
καρδίαι εἶχον παύσει νὰ κιντοῦν μετὰ τὸ δέσμιον τῶν
αἰμοφόρων ἀγγείων, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουν ἀπὸ τὸ ὄργα-
νον ἐκεῖνο. Διὰ τῶν πειραμάτων τῶν οἱ Γερμανοὶ ἐπι-
στήμονες παρετήρησαν ὅτι ὅταν ἐγένετο ἀπ' εὐθείας
ἐνσεις ὁδονεζίνης, εἰς τὴν καρδίαν ἐπήρογοτο δυνατὴ
συστολὴ τῶν μυῶνων τῆς καὶ ταχέως αὐξήσεις τῆς πίε-
σεως τοῦ αἵματος, ὅταν ὅμως ἡ ἐνσεις ἐπεβραδύνετο
μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ὅλα αἱ σαρματικαὶ λειτουργί-
αι κατέπαυον, κατὰ τὰ φαινόμενα, καὶ τριψίμον τῆς
καρδίας καὶ ἡ διὰ τῆς βίας εἰσπνοὴ ὀξυγόνου ἔμειναν
χωρὶς ἀποτελέσματα, τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν δλιγώτερον
ἐκζητοητικά.

»Κατὰ τὸν πόλεμον ἕνας Γερμανὸς χειρουργὸς ἔλα-
μεν ἕνα ὁδονεζίνη εἰς τὰς καρδίας τριῶν στρατι-
ωτῶν, οἵτινες εἶχον τραυματιωθῆ κατ' ἀτελειστικὸν
τρόπον. Ἡ καλλιτέρευσις ὑπῆρξε μόνον προσωρινή
καὶ οἱ στρατιῶται ἀπεβίωσαν κατόπιν ἐκ τῶν τραυμα-
τιῶν τῶν. Τὰ πειράματα ἐξηκολούθησαν μετὰ τὸν πό-
λεμον καὶ κατὰ τὸ 1919 ἀνεκρινώθησαν τεσσαράκον-
τα πέντε περιπτώσεις, εἰς δεκαπέντε ἐκ τῶν ὁποίων ἡ
ὁδονεζίνη εἶχεν ἐπαναφέρει εἰς τὴν ζωὴν τὸν ἀσθενῆ
ἀπὸ φαινομενικῶς ἀτελειστικῆς κατάστασιν, εἰς καρι-
μίων ὅμως περιπτώσεων ὁ ἄρρωστος δὲν ἐπανέζησε πε-

ρισσότερον τοῦ ὀκταώρου.

»Πρὸ δύο ἐτῶν ἕνας Γερμανὸς χειρουργὸς ἀνεκοί-
κωσε τὴν ἐπαναφορὰν εἰς τὴν ζωὴν, μέσῳ τοῦ φαρμά-
κου, μιᾶς γυναικὸς, ἣτις εἶχε λιποθυμήσει ἐνῶ ὕφιστα
το ἐγγχείρησιν καὶ τῆς ὁποίας ἡ κατάστασις εἶχε κατα-
στῆ τόσον ἀσχημὸς ὥστε καὶ ἄμεινον ἔτι τριψίμον τῆς καρ-
δίας, διὰ μέσου τῆς πληγῆς τῆς ἐγγχείρησεως, δὲν κα-
τόρθωσε νὰ τὴν κἀνῃ νὰ ἐπαναρχίσῃ τὴν λειτουργίαν
τῆς. Μετὰ πάροδον ἑξ λεπτῶν ἔγενεν ἐνσεις τοῦ φαρ-
μάκου. Ἐντὸς δέκα δευτερολέπτων παρετηρήθη καλ-
λιτέρευσις εἰς τοὺς κτύπους τῆς καρδίας, ἡ ἀναπνοὴ ἐ-
πανήρχισε ταχέως καὶ μετὰ τέσσαρας ἐβδομάδας ἡ
γυνὴ ἀφῆθη ἐλευτέρα, ὡς θεραπευθεῖσα.

»Ἐξ ἰσού ἀξιολογόν περιπτῶσιν περιέγραψε, κατὰ
τὸν Μάρτιον τοῦ τρέχοντος ἔτος ὁ Δρ. Κάρολ Βόδον,
ἰατρός τῆς ἐν Βουδαπέστη Ἀμερικανικῆς Προεδρίας.
Ὁ ἐν λόγῳ ἰατρός προσεκλήθη ὅπως ἐξετάσῃ ἄνθρω-
πὸν τινα, ἡλικίας πενήκοντα ἑξ ἐτῶν, ὅστις κατὰ τὰ
φαινόμενα ἀπέδησεν ἀπὸ καρδιακὸν νόσημα. Ἐφ' ὃ
σον ὁ ἰατρός μετεχειρίζετο τὰ συνειδημένα δυνατά
σάουκα οὗ ἀσθενῆς ἐφάνετο ὅτι ἔπνεε τὰ λείψαντα, ἐ-
ξηλωμένος εἰς τὴν κλινὴν του, ἐν χαλαρώσει μὲ περὶ
νότατα τὰ χεῖλη καὶ μετὰ τὴν λειτουργίαν τῆς καρδίας
καὶ τῆς ἀναπνοῆς κατὰ τὰ φαινόμενα διακεκομμένην.
Ἀμέσως ἔγενεν ἐνσεις τοῦ φαρμάκου εἰς τὴν καρδί-
αν. Ἐντὸς τεσσαράκοντα πέντε δευτερολέπτων οἱ παλ-
μοὶ τῆς καρδίας ἔρχον ἀκούστοι καὶ πάλιν εἰς τὸ σπῆ-
δοσκόπιον ἡ ἀναπνοὴ ὄχιος καὶ ὑπέρβον ἀπὸ δύο ὁ-
ρας ἐπανήλθον αἱ ἀσθενεῖς τοῦ.

Μετὰ πάροδον τριῶν ὁ ἄνθρωπος ἐφάνετο ὅτι
ἦτο τελείως ὑγιής.

»Συνεπεία τῶν περιπτώσεων αὐτῶν καὶ 96 ἄλλων
τὰς ὁποίας ἀνέφερεν ὁ Δρ. Βόδον, προφανῆ εἶνε τὰ
πλεονεκτήματα καὶ τὰ μειονεκτήματα τῆς νέας θεα-

πείας. Ἡ ὁδρενάλινη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῇ εἰς ἀπελπιστικὰς περιπτώσεις, ὡς ἐν καιρῷ θανάτου ἐκ καρκίνου ἢ φθίσεως, ὁπότε ὁλόκληρον τὸ σῶμα εἶναι δηλητηριασμένον ὑπὸ τῆς νόσου.

Ἡ χρῆσις της εἶναι δυνατὴ, ὅταν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐγγειορρήσεως ἢ καρδία σταματᾷ, συνεπεία συγκλονισμοῦ ἢ ἔνεκεν μὴ φυσιολογικῆς ὑπερευαισθησίας εἰς φάρμακόν τι ἢ γενικῶς «εἰς πᾶσαν περίπτωσιν καθ' ἣν γνωρίζομεν, ὅτι ὁ ἀσθενὴς θὰ ἠδύνατο νὰ ζήσῃ ἐὰν δὲν ἐπλήρχετο ἡ θανάσιμος κατὰστασις.

Εἰς συμπέρασμα, τὸ ἐν λόγω ἱατρικὸν δελτίον γράφει :

»Ἡ ὁδρενάλινη ἐπιφέρει σιτιστάσεις εἰς τὴν καρδίαν, καὶ ὅταν ἔτι ἔγει ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὸ σῶμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐστιροῖετο. Τὸ ζήτημα ὅμως αὐτὸ διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὴν ἀνασθήλωσιν τῆς ζωῆς, μετὰ τὴν πτῆσιν. ἐκείνου, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται τις νὰ συλλάβῃ καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι γνωστὸν μὲ τὴν ὀνομασίαν «πνεῦμα».

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Παρέβαλαν τὰ δικαστήρια μὲ ἀκανθώδη βάλτον, μέσα εἰς τὸν ὁποῖον τὸ ἀγρί ζητοῦν καταφύγιον ἐναντίον τῶν λύκων, δὲν βγαίνει ἂν δὲν ἀρήσῃ μέσος ἀπὸ τὸ μαλλί του.

☆☆

«Εἷς Γάλλος δικηγόρος ἠρώτησε κάποτε ἕνα Καρδινάλιον :

— «Ἄν ὁ Κλήρος καὶ ὁ Διάβολος εἶχαν δίκην μεταξύ των ποῖος, νομίζετε, ὅτι θὰ ἐκέρδιζε;

— Ἀναμειβόμενος ὁ Διάβολος, ἀπήντησεν ὁ ἔξηντος κληρικὸς, διότι αὐτὸς ἔχει ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του δικαστὰς καὶ δικηγόρους,

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΣΤΗ ΖΩΗ

(Τακτικὸν συνεργάτου μας).

Πολλοὶ κοιντοὶ, Γερμανοὶ ἰδίως, προτιμοῦν ἀπὸ ὅλων τὸν γιγάντιον ὄγκον τοῦ Ἰψενικοῦ ἔργου, τὸ ὁπλοῦν ἐκεῖνο ἀλλὰ καὶ τόσον παθητικὸν δρᾶμα, τὸ ὁποῖον εἶχε σχετικῶς ἱκανὴν ἐπιτυχίαν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν «Ἀγροῦπαιαν». Εἶναι ἔν ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Ἰψεν, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει οὔτε θέσιν, οὔτε συμβόλον. Δὲν ἔχει καμμίαν κεντρικὴν ιδέαν, τὴν ὁποῖαν πρόκειται ἀπλῶς νὰ ἐμφανίσουν» πρὸ τοῦ κοιντοῦ οἱ ἥρωες τοῦ δράματος, χρησιμοποιοῦντες ὡς προπαγάνδισται τῶν ιδεῶν τοῦ συγγραφέως. Χρὶς νὰ ἔχουν ἰδίαν ζωὴν καὶ ἰδίαν δρᾶσιν, ὅπως συμβαίνει πολὺ συχνὰ εἰς τὰ ἰψενικά ἔργα. Ἡ «Ἀγροῦπαια» δὲν περιλαμβάνει καμμίαν ἀληθινὴν ἢ βελὺν συμβολὴν, τὸ ὁποῖον ἐνσπνροῦται εἰς τὰ πρόσωπα τοῦ ἔργου. Εἶναι ἕνα δρᾶμα κατ' ἐξοχὴν τοῦ προσωποῦ.

Ἄλλ' ἔργον ἰψενικὸν γὰρ εἰς ἰδεολογίαν εἶναι καὶ ἀδύνατον. Τὰ ἀνθρώπινα πλάσιν δὲν εἶναι ἀσχετὰ πρὸς τὸν κόσμον τῶν ιδεῶν καὶ συρράξεις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων συνεκδήσαντες δὲν παύονται, μόνον ἀπὸ τὴν τρεκνυμῶν τῶν παθῶν, ἀλλ' εἰς ἴσον καὶ ἀπὸ διαφορὰς καὶ ἀντιθέσεις ιδεῶν τῶν θεμελιωδῶν τοῦλάχιστον ἐκείνων ιδεῶν καὶ ὁποῖα κυβερνοῦν τὴν ζωὴν μας. Καὶ εἰς τὴν «Ἀγροῦπαιαν» ὑπάρχει λοιπὸν ὁ σχετικὸς ἰδεολογικὸς πλοῦς, περὶ τοῦ ὁποῖου ἔχου-

λίσσεται τὸ δράμα. Ὁ νεαρὸς Βέρλε θεωρεῖ ὅτι ἡ ἀνθρώπινη ζωὴ πρέπει νὰ στηρίζεται ἐπ' ἰτῆς ἀληθείας, ὅτι τὸ ψεῦδος ἀσχημίζει τὴν ζωὴν καὶ ὅτι καθήκον ἀναπόφευκτον παντὸς ταύτου ἀνθρώπου εἶναι νὰ ἐνισχύῃ τὴν ἀλήθειαν, νὰ μάχεται τὸν ἔσχατον ἀγῶνα ὑπὲρ αὐτῆς καὶ νὰ ἀποκαλύπτῃ τὸ ψεῦδος διὰ παντὸς τρόπου καὶ ἀντὶ πάσης θυσίας.

Ὁ νέος Ἐκνταλ ἔχει νυμφευθῇ μίαν καλὴν καὶ καθ' ὅλα ἀξιόλογον γυναῖκα, ἡ ὁποία τὸν ἀγαπᾷ, εἶναι ἀφωσιωμένη εἰς αὐτὸν, συμμερίζεται τὴν οἰκονομικὴν του μίσერიαν, τὸν περιποιεῖται πολὺ καὶ μάλιστα ἐργάζεται ἡ ἰδία εἰς τὸ φωτογραφικὸν ἀτελιέ των κατὰ τὸν τρόπον ὥστε ὁ Ἐκνταλ δὲν ἔχει καμμίαν ἀνάγκην νὰ ἐργασθῇ ὁ ἴδιος. Ἡ γυναῖκά του εἶναι ἱκανὴ δι' ὅλα. Αὐτὴ εἶναι ὁ ἀγαθὸς ἄγγελος τῆς ζωῆς του. Πέριξ τοῦ φωτογράφου, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει καμμίαν δίκαιον καὶ καμμίαν ὀρεξίν ἄλλ' εἶναι ἓνας ἀδύνατος καὶ ὀκνηρὸς ἄνθρωπος, ἡ καλὴ γυναῖκα φροντίζει νὰ δημιουργῇ μὲ πολλὰς προσπάθειάς μίαν θερμὴν οἰκογενειακὴν ἀτμοσφαιρὰν πλήρη ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως.

Ἀλλ' ἡ γυναῖκα αὐτῆ, πρὶν ὑπανδρευθῇ τὸν Ἐκνταλ, ὑπῆρξεν ἐρωμένη τοῦ πλουσίου ἐργοστασιάρχου Βέρλε. Καὶ δύναται νὰ προκίνησῃ ἡ ὑπόνοια ὅτι τὸ παιδί τοῦ φωτογράφου, ἡ τρυφερὰ Ἑδβίγη, δὲν εἶναι κόρη του, ἀλλὰ καρπὸς τῶν ἐρώτων τοῦ ἐργοστασιάρχου. Ὁ φωτογράφος ὅμως ἀγνοεῖ αὐτὸ, τὸ γεγονός. Ἀγαπᾷ τὴν κόρην του ὡς ἰδικήν του, ἀγαπᾷ τὴν γυναῖκά του, τὴν ὁποίαν θεωρεῖ ὡς προσωποποίησιν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς καὶ τῇ εὐτυχίᾳ μέσα εἰς τὸ ἥρεμον οἰκογενειακὸν περιβάλλον, τὸ ὁποῖον ἔχει δημιουργήσει, χωρὶς νὰ ζητῇ τίποτε περισσότερον. Εἶναι εὐτυχὴς καὶ αὐτὸ τοῦ ἀρκεῖ.

Ἡ εὐτυχία ὅμως δὲν εἶναι πραγματικὴ ὅταν στηρί-

ζεται ἐπὶ τοῦ ψεύδους, κραυγάζει ὁ νεαρὸς Γρηγόρης Βέρλε, ὁ υἱὸς τοῦ ἐργοστασιάρχου, θερμάκιος νέος μὲ γεφύλι γεμάτον ἀπὸ πολλὰς καὶ διαφόρους ιδέας. Δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εὐτυχία στηριζομένη ἐπὶ τοῦ ψεύδους, διότι ἡ εὐτυχία αὐτὴ εἶναι ἀνῆθικος. Καὶ μὲ τὴν πεποίθησιν αὐτὴν ἀποκαλύπτει τὰ πραγματικὰ γεγονότα εἰς τὸν φωτογράφον Ἐκνταλ, τοῦ ὁποῖου ἡ εὐτυχία κατασυντρίβεται αὐθαρεῖ ὑπὸ τὴν παγερὰν πνοὴν τῆς ἀληθείας.

Ἀλλ' εἶναι λοιπὸν πόσον ἐπιβλαβὲς πράγμα ἡ ἀλήθεια εἰς τὴν ζωὴν; Δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εὐτυχία ἄνευ ψεύδους; Διὰ νὰ κατορθώσωμεν νὰ εὐτυχήσωμεν πρέπει νὰ συνθηκολογοῦμεν διαρκῶς μὲ τὴν συνειδήσιν μας; Διότι εἰς αὐτὰ τὰ συμπεράσματα μᾶς ἐξωθεῖ ὁ μέγας δραματογράφος. Ὅταν ὁ φωτογράφος Ἐκνταλ ἔβη μέσα εἰς τὸ ψεῦδος, ἦτο εὐτυχής. Ὅταν ἀντίκρουσε τὸ ἀποκαλυπτικὸν φῶς τῆς ἀληθείας, ἐδυστύχησε. Εἶναι λοιπὸν ἀνίκανα τὰ ἀνθρώπινα μᾶτια νὰ ἀντικρύσουν τὸ μέγα φῶς τῆς ἀληθείας; Τὸ συμπέρασμα αὐτὸ θά ἦτο ὄντως πολὺ ἀπελπιστικόν.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΕΜΜΟΡΦΙΑΣ

Στὴ μορφὴ τῆς ἀστὸς ἀνθῶν
 ῥόδα μὴ φορὰ καὶ κρίνοι !
 Αὐτὸ φαίνεται ὅτι τ' ἀγκάδια
 ποὺ τῆς ἔχουν ἀπομείνει...

Κωνστ. Φ. Σκόκος

Ο ΚΟΖΑΚΟΣ ΠΙΚΙΜ

Ἐκτὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, μὲ τὴν μικράν τῆς λίμνης κυκλουμένην ὑπὸ θρηγνυσῶν ἰτεῶν καὶ τὰς ἐκ ξύλων ἐλάτης καλύβας τῆς, ἡ Ἱεσκάγια Ζαχίτα ἐνεφανίζετο λίαν γραφικῇ, ὡς εἶναι ἄλλως τε ὅλα σχεδὸν τὰ ρωσικὰ χωρία.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὅταν κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως, ὁ Ἀλέξης Οὐγγίτσκι, ἐκατόνταρχος τῶν Κοζάκων τοῦ Ὁρενbourg, ἀνέλαβε τὴν κατασκευὴν φρουρίου, προωρισμένου νὰ προστατεύῃ τὰ πλουσιώτατα ἀλατωρυχεῖα, τὸ χωρίον τοῦ

τοῦ ἦτο τόπος ἐξορίας. Φαντασθῆτε μίαν ἀτελεύτητον καὶ εὐρείαν ὁδὸν παράλληλον πρὸς τὴν λίμνην, ἐκατέρωθεν δὲ τῆς ὁδοῦ καλύβας τινὰς διὰ τοὺς Κοζάκους καὶ τοὺς στρατιώτας τοὺς προωρισμένους διὰ τὴν ἐπιτήρησιν πλείστας ἰτέας φυτευμένας ἄνευ οὐδεμιᾶς συμμετρίας· ἐν φρέαρι εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ μὲ τὸ κτιστὸν χεῖλός του καὶ τὸν θρηγνῶδη γερανὸν του, καὶ θὰ ἔχετε οὕτως ὅλην τὴν εἰκόνα τοῦ χωρίου. Ἐπὶ τοῦ ἐσκαμμένου δὲ ὑψώματος ἀνωρθοῦτο τὸ φρούριον, εἰδος τι παραλληλογράμιον οἰκοδομητὸν ἐκ ξύλων ἐλάτης εἰς τὸ μέσον τοῦ ὁποίου εὐρίσκετο ἡ φυλακὴ διὰ τοὺς ἐξοριστοὺς τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὴν ἐξαγωγήν τοῦ ἀλατος.

Εἰς τὸ χεῖλος τῆς λίμνης εὐρίσκετο ἡ καλύβη τοῦ γηραιοῦ Κοζάκου Μαξίμου, ὅπου ἔζη μετὰ τῆς γηραι-

ᾧ συζύγου του καὶ τῆς θυγατρὸς του, ἥτις μόλις εἶχεν ὑπερβῇ τὰ δέκα ἔξ ἔτη, εἶχε δὲ καὶ υἱὸν ὅστις ὑπῆρτεν κάπου, πολὺ μακρόν, ὅπως ἔλεγεν.

Ἡ Ἄννα, ἡ κόρη τοῦ Μαξίμου ἦτο πάρα πολὺ ὠραία. Ὅλοι οἱ νεαροὶ στρατιῶται καὶ ὅλοι οἱ Κοζάκοι ἐξοτρελλαίνοντο δι' αὐτήν, ὅταν τὴν Κυριακὴν ἐχόρειεν ὑπὸ τοὺς ἤχους τῆς μπαλαάικα, ἡ ἐτραγουδοῦσεν ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὰς φίλας τῆς· ἀλλ' ὁ νεαρὸς Κοζάκος Πικίμ ἦτο ὁ περισσότερον μαγευμένος ἀπὸ τὴν ὡς ἔβενος μελάνην κόμην, τὰς ὡς ἄνθη ροδακινέας παρειάς, καὶ τὴν δοοσερότητα τῆς Ἄννας. Ἀλλὰ καὶ ἡ νεαρὰ κόρη ἐξεδήλου δι' αὐτὸν ἰδιαιτέρως καὶ ὡς κλίσιον, ὡς ἐξέφραζον τὰ τρυφερότερα βλέμματά της τὰ ὁποῖα ἀπηρῳθύνοντο πάντοτε πρὸς αὐτόν.

Ὁ γηραιὸς Μαξίμος ἀπέθανε μετ' ὀλίγον· ἡ γηραιὰ σύζυγός του καὶ ἡ Ἄννα τὸν ἔκλαψαν καὶ ἔκαμαν πολλὰ μνημόσυνα διὰ τὴν ἀνάπαυσιν τῆς ψυχῆς του· μετὰ δύο δὲ μῆνας συνεδέθησαν μετ' ὁν Πικίμ· ἡ Ἄννα ἔγινε σύζυγος τοῦ Κοζάκου Πικίμ.

Ἐλθον μόλις παρέλθει δύο ἑβδομαδες ἀπ' ὅτου ἔγενεν ὁ γάμος των καὶ ὁ Πικίμ ἠνγκάσθη νὰ ἀναχωρήσῃ. Ὁ πατήρ του ὅστις διέμενεν εἰς τὸ Καλουζκάφον εἰς τὰ Οὐράλια, εὐρίσκετο εἰς τὸ τέλος τοῦ βίου του καὶ ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὸν υἱόν του. Τὴν παῖδα εἶχε λάβει τὴν θλίβεράν αὐτὴν ἀννέλλαν καὶ τὸ ἐσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Κοζάκος ἦτο ἑτοιμὸς ὅπως ἀναχωρήσῃ. Ὁ ἥλιος ἔορπιπε ἐπὶ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἀκτίναν ὅταν ἀπεχαιοῦσα τὴν Ἄννα καὶ τὴν μητέρα της.

—Μὴ μὲ λησιμονήσῃς! ἔλεγεν ἡ νεαρὰ σύζυγος, νὰ δακρυβοῦντες ἀρθικαίμους.

—Πόσοσε, Ἄννα· νὰ μὲ ἀγέπτεσαι πάντοτε· δὲν θὰ σὲ λημονήσω· θὰ σοὶ φέρω δαμασκινὸν ἄσπασμα δὲ μίαν φορεσιὰ σοὶ πρὸ πάντων μὲν ἐπαγεομένης νὰ μὲ ἀπατήσῃς.

—Εἶσαι τρελλὸς Πικίμ! δὲν ἐντρέπῃς νὰ θυμῇς

ἔτσι :

—Χαῖρε, χαῖρε ! εἶπεν ὁ Κοζάκος ἀσπαζόμενος τὴν γυναῖκά του καὶ τὴν μητέρα της. Ἰππεύσε ἀποτόμως τὸν ἵππον του καὶ ἐξηφανίσθη ὡς νὰ τὸν παρέσυρεν ὁ ἄνεμος.

Ὁ Πικίμ ἐφθίκεν εἰς Καλιμονίκοφσκ, ἔθαψε τὸν πατέρα του, παρέμεινε διὰ τὰς ὑποθέσεις του ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας καὶ ἐπέστρεψεν εἰτα.

Ἐλαφρὸν λιχόφως ἐκάλυπτεν ἤδη τὸ χωρίον ὅταν ὁ Πικίμ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸ καὶ διήλθε ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας του. Ἡ Ἄννα ἐκάθητο εἰς τὸ παράθυρον καὶ πλησίον αὐτῆς εἰς νεαροῦς κοζάκος, μὲ μελανὸν μύστακα καὶ ζωηρὸν βλέμμα ἐκοράτει· δὲ τὴν χεῖρα τῆς Ἄννας ἀμφότεροι δὲ οἱ νέοι ὠμίλουν χαμηλοφώνως. Δι' ἐργόμενος ὁ Πικίμ εἶδε τὰ πάντα... ἡ ζηλοτυπία τὸν ἐτύφλωσεν· τὸ αἷμά του ἔβραζεν ἀπὸ τὴν ὀργήν... ἐπήδησεν ἀπὸ τὸν ἵππον του καὶ ἔξαλλος ὠρμησεν εἰς τὴν οἰκίαν του.

—Ἄ, προδώτρα !... ἔτσι λοιπόν ! ἐκραύγασε τρέχων εἰς τὸ δωμάτιον. Ταχὺς μεταλλικὸς θροῦς ἤκούσθη τὸ ξίφος του ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν θήκην του.

—Πικίμ, σὺ εἶσαι ; ἀνέκραξεν ἡ Ἄννα.. Ἀλλ' ἤδη εἶχεν ὑψώσει ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν τῶν δύο νέων τὸ ἀμείλικτον ξίφος του.

—Ἀκουσε, Πικ... ! Μόνον αὐτὸ ἐπροόφθασε νὰ εἴπῃ... αἱ δύο κεφαλὰ κατέκειντο ἐπὶ τοῦ ἔδαφους.

Ἡ μητέρα τῆς Ἄννας ἀπουσίαζε. Ὅταν ἐπέστρεψε, οἱ πόδες της ὥλλισθησαν ἐπὶ ἐκτεταμένου θρόμβου αἵματος· ἐξέβαλε ἀγρίαν κραυγὴν καὶ κατέπεσεν ἄνους. Ὅταν τὴν ἀνήγειρον, ἐκοράτει ἀπὸ τῆς κόμης, εἰς τὰς συνεσπασμένας χεῖράς της, τὰς κεφαλὰς τῶν δύο τέκνων της ! Ὁ φονεὺς ἦτο ὁ Πικίμ. Ἐλέγον οὖν πρὸς τὸ ἐσπέρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἐπέπεσεν ὡς κύκλῳ εἰς τὸ χωρίον, εἰτα ἐξηφανίσθη ἀφῆνων ὀπίσθινόν του τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν θλίψιν.

Τρία ἔτη παρήλθον ἔκτοτε ἡ δυστυχὴς μήτηρ, δεβαρμένη ἀπὸ τὸ γῆρας, τὰς ἀσθενείας, τὴν θλίψιν καὶ τὴν ἀπελπισίαν, μόλις ᾔδυνετο νὰ σύρεται εἰς τοὺς πόδας της. Ἡμέραν τινα τὴν ἐπεσεκέφθη μία γειτόνισά της :

—Τὰ ἔμαθες, καλὴ μάνα ;... ὁ Πικίμ σου συνελήφθη χθές, τὸν μετέφεραν ἐδῶ μὲ τὰ σίδερα στὰ πόδια, οὐκ νὰ ἐργάζεται εἰς τὰ ἀλατωρυχεῖα· τώρα τὸν ἔχουν εἰς τὴν φυλακὴν.

Ἡ ταλαίπωρη γράϊα ἔκλαιεν...

—Ὁμολόγησε τὰ πάντα ! ἐξηκολούθησεν ἡ γειτόνισσα. «Ἐνόμισα, εἶπεν, ὅτι ἡ Ἄννα μὲ ἠπάτα· ἐφόνευσεν τὸν ἀδελφόν της ποῦ τὸν πήρα γιὰ ἐρωμένον της... Ποτὲ δὲν τὸν εἶχα ἰδῆ».

ᾤμωλῆσα εἰς τὸν Πικίμ· μὲ ἠρώτησε γιὰ σένα, καλὴ μάνα· ζητεῖ νὰ τὸν συγχωρήσῃς !

—Ὁ Θεὸς τώρα ἂς συγχωρήσῃ τὸν φονιά...

Αὐτὰ ἦσαν οἱ τελευταῖοι λόγοι της.

Τὴν ἐπαύριον ἡ γράϊα εὐρέθη νεκρά.

Πρὸ τριῶν ἐτῶν, ὅτε ἐταξείδευα εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἠναγκάσθην νὰ σταματήσω ὀλίγας ὥρας εἰς τὴν Ἰλετσκάγια, διὰ νὰ ἀναπαυθῶν οἱ ἵπποι μου. Καλύθη τις καταρρέουσα, σχεδὸν ἐρείπων κεκλιμένη ἀπὸ ἀκάνθας, ζῶσα μάλιστα τῆς καταστροφῆς καὶ ἐρημώσεως ἐν μέσῳ τοῦ γελοῦς μικροῦ χωρίου, ἐφειλλόμενος τὴν προσοχήν μου. Ἡ γράϊα Κοζάκος, παρὰ τῷ ὅσῳ ποίω ἐξενίσθη, ἐσταχυοκοπήθη τοῖς καὶ μοι ἀφηγήθη τὰ ἀνωτέρω. Ἐβλεψὲ «Καταρρέουσα Καλύθη» μου εἶπε προσέτι· ἔμειναν ἔκτοτε ἠκατομήκτος. Καθ' ἑκάστην ἐσπέραν ὅταν πλησιάζῃ ἡ νύξ, ἀκούονται ἐν αὐτῇ τῇ παράδοξοι ἡχοι : βήματα ἀπευσεμένα... βλασφημίαι ἀκατάληπτοι, δονήσεις μαχαίρῶν εἰς τὸν ἄερα, ἡ πτώσις σωμάτων, κραυγαὶ θορυβαῖες, καὶ εἰτα ἡ ἀγῆ (Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ) M. N. K.

ΕΡΩΤΗΣ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ

ΤΟ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ ΤΟΥ ΟΥΓΓΩ

διάσημος συγγραφεὺς τῶν
«*Ἀθλίων*» ἔχει καὶ αὐτὸς
τὸ εἰδυλλίον του. Ὁ Βίκτωρ
Οὐγγώ εἶχεν ἀγαπήσει τρεῖς
λὰ τὴν Ἀδέλαν Φουοά. Ἡ
ἀγάπη του δὲ εἶχε γίνει τό-
σον μᾶλλον παράφορος, ὅσον
συνήρτησε μεγάλας δυσχερεῖ-
ας διὰ τὰ κατορθώωσι ἐπὶ
τέλους τὰ τὴν κάμη γυναῖκά
του. Πράγματι ἡ οἰκογένεια
Φουοά — μία ἀρετὰ εὐκατά
στατος οἰκογένεια — ἐδίωκε
«*χωρὶς κανένα θετικὸν μέλλον*». Ἡ ποιήσις, εἰς
τὴν ὁλοίαν ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ὁ Οὐγγώ εἶχεν ἐ-
πιδιδῆν, τοὺς ἐνέπνευε σκοτεινὰς σκέψεις διὰ τὸ
σεπιάθηος διὰ παντὸς τρόπου τὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἀπὸ
αὐτὸς ἀκόμη ὁ πατέρας τοῦ Οὐγγώ, ὁ ὁποῖος προ-
σεπιάθηος διὰ παντὸς τρόπου τὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἀπὸ
«*τὰς ἀνοήτους ιδέας ποῦ τοῦ εἶχαν ριζωθῆν*» καὶ
τὰ τὸν βάλλῃ «*εἰς ἕνα καλὸν δρόμον*», ὅπως ἔλεγεν
ὁ ἴδιος. Τόση δὲ ἦτο ἡ ἀποστροφὴ του πρὸς τὴν
ποίησιν, ὥστε ὑπεχρέωσε τὰ ἄλλα του παιδιὰ, ἐπὶ
ποινῇ ἀποκληρώσεως, τὰ τραποῦν εἰς ἄλλα πρακτι-
κώτερα ἐπαγγέλματα.

του καὶ τὸ πρῶτον ἀντίτυπον τῶν «*ᾠδῶν*» του,
μὲ τὴν ἐξῆς ἀφιέρωσιν:

«*Πρῶτον ἀντίτυπον εἰς τὴν ἀγαπημένην μου
Ἀδέλαν, εἰς τὸν ἄγγελον, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ μὲν
μου δόξα καὶ ἡ μὲν μου εὐτυχία*».

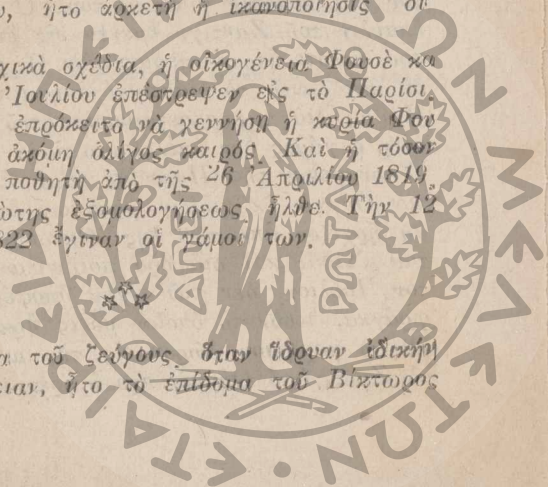
☆☆

Ἡ ζωὴ τοῦ Οὐγγώ, ὅλο τὸ καλοκαίρι εἰς τὴν
ἐπαύλιν τοῦ Ζαντιγῆ, ἦτο πολὺ περιορισμένη. Ἡ
ἐποπτεία ἐπὶ τῆς Ἀδέλας ἦτο ἐπίσης ἀγρηνος
εἰς τὴν ἐσοχὴν, ὅσον καὶ εἰς τὴν πόλιν. Ἡ μητέρα
της — κέρβερος ἀληθινός — δὲν τὴν ἄφινε καθό-
λου ἀπὸ τὰ μάτια της. Ὅλην τὴν ἡμέραν ὁ Οὐγ-
γώ ἔμενε κλεισμένος εἰς τὸν περιστερεῶνα καὶ ἔ-
γραφε, μόλις δὲ τὸ ἀπὸγευμα κατέβαινε μιὰ στιγ-
μὴ καὶ ὠμιλοῦσε — ἐπὶ παρουσίᾳ πάντοτε τῆς μη-
τέρας της — μὲ τὴν Ἀδέλαν. Ἀλλὰ δὲν παρεπο-
ρεῖτο. Ἡ ιδέα, ὅτι ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγους μῆνας θὰ ἦ
το γυναῖκά του, ἦτο ἀρετὴ ἡ ἱκανοποίησις δι'
αὐτόν.

Παρὰ τὰ ἀρχικὰ σχέδια, ἡ οἰκογένεια Φουοά κα-
τὰ τὰς ἀρχὰς Ἰουλίου ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Παρίσι.
Ὁ λόγος διότι ἐποδοῖτο τὰ γενήσιον ἡ κατὰ Φου-
οά. Ἐπέραςεν ἀκοίῃ ὀλίγας καὶρός. Καὶ ἡ τότε
πονητὴ ἡμέρα, πονητὴ ἀπὸ τῆς 26 Ἀπριλίου 1849,
ἡμέρα τῆς πρώτης ἐξομολογήσεως, ἦλθε. Τὴν 12
Ὀκτωβρίου 1822 ἔγιναν οἱ γάμοι των.

☆☆

Τὰ κεφάλαια τοῦ βιβλίου, διὰ τὸ ἴδιον ἴδιον
των οἰκογένειαν, ἦτο τὸ ἐπιδόμα τοῦ Βίκτωρος

Ἐπὶ τρία ἔτη ὁ Οὐγγὼ ἐπέρασεν ἔτοι μαρτυρὴν ζωῇ. Ἀγαποῦσε τὴν Ἀδέλαν μέχρι παραφορᾶς. τὸν ἀγαποῦσε δὲ καὶ αὐτὴ ἡ δυστυχὴς, ἀλλὰ ἦτο τόσο ἀποθηρᾶ ἡ ἐλπίς τῆς οἰκογενείας της ὥστε σπανιότατα ἠδύνατο νὰ τὸν βλέπῃ. Ὁ ἐπιμέμων ὅμως νικᾷ. Τὸ ρητὸν αὐτὸ εἶχεν, ἴσως, ὅτι ὄψιν τοῦ ὁ Οὐγγὼ καὶ ἐπέμεινεν ἀνευδότως εἰς τὸν ἔρωτά του. Καὶ ἡ ἐπιμονὴ του ἐστέρθη ὑπὸ ἐπιτυχίας. Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1822 ὁ Φουσὲ ἐκάρφη καὶ τὸν ἐδέχθη νὰ παραμείνῃ ὅλο τὸ καλοκαίρι εἰς μίαν ἑπαιλίαν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐνοικίῳ ἄσκει εἰς τὸ Ζαντιγὺ καὶ ὅπου εὐρίσκετο ἐπίσης καὶ ἡ Ἀδέλα.

Ἡ ἑπαιλὶς αὕτη διασώζεται ἀκόμη εἰς τὸ Ζαντιγὺ, ἐν ἀθλίᾳ ὅμως τῶρα καταστάσει. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου «Ὁ Βίκτωρ Οὐγγὼ περιγραφόμενος ὑπὸ ἐνὸς μάρτυρος τῆς ζωῆς του» τὴν περιγράφει λεπτομερῶς. Σημειωτέον, ὅτι ὁ συγγραφεὺς αὐτὸς δὲν ἦτο ἄλλος παρὰ αὐτὴ ἡ τότε μνηστὴρ του καὶ κατόπιν γυναῖκά του. Ὁ Οὐγγὼ εἰς τὴν ἑπαιλίαν τοῦ Ζαντιγὺ ἔμενεν εἰς ἓνα δωμάτιον, ὅπου ἄλλοτε ἦτο ὁ περισσότερων. Ἡ οἰκογένεια Φουσεὶ κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα ἐπῆγαινε τακτικὰ σὺν Παρίσι διὰ τὰς προετοιμασίας τοῦ γάμου. Διὰ νὰ γίνῃ ὁ γάμος δὲν ὑπελείπετο παρὰ νὰ χορηγήσῃ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας μίαν ἐπιχορήγησιν εἰς τὸν Οὐγγὼ ἐκ χιλίων φράγκων ἑτησίως, ἡ ὁποία θὰ ἤρχιζεν ἀπὸ τῆς 1ης Ὀκτωβρίου. Τὸ βιβλίον του «Ὡδαὶ καὶ διάφορα ποιήματα», ἐκδοθὲν κατὰ τὸν Ἰούλιον, δὲν τοῦ εἶχεν ἀποφέρει εἰμὴ 700 φράγκα, ποσὸν τὸ ὁποῖον μόλις ἤρκεσε διὰ νὰ κάμῃ τὸ γαμήλιον δῶρον εἰς τὴν μνηστὴρ του. Εἰς τὸ Ζαντιγὺ ὁ Οὐγγὼ προσέφερεν εἰς τὴν μνηστὴρ

καὶ αἱ δύο χιλιάδες φράγκα, «εἰς ἐπιπλά, ὑφάσματα καὶ ἄλλα εἶδη», τὰ ὁποῖα ἀπετέλουν τὴν προῖκα τῆς Ἀδέλας. Διὰ νὰ εἰπωμεν ὅμως τὴν ἀλήθειαν, ἡ οἰκογένεια Φουσεὶ ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τοὺς ἐξασφαλίσῃ καὶ «τὴν στέγην». Πράγματι τοὺς εὐρῆκεν ἓνα σπίτι εἰς τὴν ὁδὸν Σέρο-Μιντί. Τὸν μῆνα τοῦ μέλιτος ὅμως ὁ Βίκτωρ Οὐγγὼ καὶ ἡ Ἀδέλα Φουσεὶ ἐπέρασαν εἰς τὴν ἑπαιλίαν τοῦ Ζαντιγὺ. Ἐκεῖ ἐπίσης, ἔπειτα ἀπὸ ἐννέα ἀκριβοῦς μῆνας μετὰ τὸν γάμον, ἐγεννᾶτο καὶ τὸ πρῶτον παιδί τοῦ Οὐγγὼ, εἰς τὸ ὁποῖον ἐδόθη τὸ ὄνομα Λεοπόλδος.

☆☆

Ἡ ἑπαιλὶς τοῦ Ζαντιγὺ, ὅπου ὁ Οὐγγὼ ἐγνώρισε τὸ πρῶτον τὴν εὐτυχίαν, εἶναι σήμερον ἀκατόκητος. Τὰ παραθύρα της εἶναι κλειστὰ καὶ ἡ ὄψις της κατηρειπωμένη. Φαίνεται ὡς ἓνα νεκρὸ πτωμα, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε κατοικήσει ἄλλοτε μία μεγάλη ψυχὴ, καὶ τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι προσορισμένον νὰ αἰσθανθῇ πλέον τοὺς παλαιὸς τῆς ζωῆς.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΥΣΤΕΡΟΦΥΜΙΑ

Ἀφάνης ὁ φουκαρᾶς
ἀπ' τὸν κόσμον δὲ παροῦς
ἂν μνημεῖον δὲν ἔκτισε
καλλιτέχνητος σὺν σοῦς.

Κωνστ. Φ. Σκόλιος

ΠΑΛΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΙΜΑ

ΟΙ ΠΑΛΙΟΙ ΕΧΤΡΟΙ ΔΕΝ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΦΙΛΟΙ

(Τοῦ τακτικοῦ σονεργάτου μας κ. Χρ. Χριστοβασίλ.)

Σταύρινα ἀνέρια χρόνια ἔχτρείνον-
ταν οἱ Ταρανταῖοι ἀπὸ τὸν Μύτικα
κι' οἱ Κομποταῖοι ἀπὸ τὴν Πλαγιά.
Λέν περνοῦσε ἀνοιξη καὶ καλοκαίρι,
οὔτε χινόπωρος καὶ χιμῶνας, ποῦ νὰ
μὴν ντουφεκιστοῦν ἀπ' ἐδῶ κι' ἀπ,
ἐκεῖ καὶ πολὺ συχνά, μιὰ φορὰ τὸν
χρόνο, ἢ στὰ δυὸ χρόνια μιὰ φορὰ,
τὰ δυὸ Σπίτια : Ταρανταῖοι καὶ
Κομποταῖοι, ἄντρες καὶ γυναῖκες,
ἀνοίγαν ἱωστὸν πόλεμο, ποῦ βρ-
στοῦσε ἀνέριες ἐβδομάδες.

Ὅταν βροῖσκονταν κόνενας Ταραντάτης σκοτωμέ-
νος, ὅλος ὁ Μύτικας κι' ὅλα τὰ χωριά γύρω ἔλεγαν :

— Κομποτάτης τὸν σκότωσε !

Κι' ὅταν πάλι βροῖσκονταν κόνενας Κομποτάτης σκο-
τωμένος, ὅλη ἡ Πλαγιά κι' ὅλα τὰ χωριά γύρω ἔλε-
γαν :

— Ταραντάτης τὸν σκότωσε !

Ταρανταῖοι καὶ Κομποταῖοι εἴταν δυὸ μεγάλα Σπί-
τια ἀπὸ ἐξήντα-ἐβδομηντα νοματαῖους τὸ καθένα, μὲ
βιὸ πολὺ, γίδια, πρόβατα, ἀλογοφόραδα, γελάδια,—
ὁ τάπος γεμῆτος—καὶ τὸ καθένα ἔβγαζε εἰκοσι ντου-
φεκία καὶ παραπάνω, καὶ τί ντουφεκία ! Ἔνα κι'
ἕνα !

Ἡ ἔχτρα εἶχε ἀρχίσει ἀπὸ τιποτένια πράγματα τὴν

χρυσιά, ποῦχε ἔρθε, ὁ Καποδίστριας Κυβερνήτης στὴν
Ἑλλάδα. Μιὰ μέρα, κατὰ Διαβόλου συνέργεια, εἶχαν
σιμῆσι στὴν βοσκὴ τὰ πρόβατα τῶν Ταρανταίων μὲ τὰ
πρόβατα τῶν Κομποταίων κι' ἐκεῖ ποῦ τὰ χωρίζαν ἔ-
νας Ταραντάτης χτύπησε ἕνα κριάρι τῶν Κομποταί-
ων, τότε ἕνας Κομποτάτης σήκωσε τὴν ἀγγλύτσα του
καὶ τὴν ἔγειρε κατακέφαλα στὸν Ταραντάτη, ὁ Τα-
ραντάτης τράβηξε ἀμέσως τὴν πιστόλα κι' ὁ Κομπο-
τάτης ἔπεσε καταγῆς ἑρὸς κι' ἀνοικτος ! Στὴν στιγ-
μὴ τότε ὅσοι Ταρανταῖοι καὶ Κομποταῖοι βροῖσκονταν
ἐκεῖ ἔγειναν ἀμέσως δυὸ στρατόπεδα, ἀνοίξαν πόλε-
μον καὶ σκοτώθηκαν δυὸ-τρεῖς ἀπὸ τὸ καθένα, χωρὶς
τοὺς λαβωμένους.

Τὸ κἀπὸ δούλευε χρόνια... Πᾶν ὁ Κυβερνήτης κι',
ἦρθε ὁ Βασιλεὺς Ὀθωνας, πάη κι' ὁ Ὀθωνακι κι'
ἦρθε ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος κι' οἱ Ταρανταῖοι κι' οἱ
Κομποταῖοι, βαστοῦσαν ἀκόμα συναμεταξύ τους τὸν
πόλεμο. Οἱ ἀνταρτικαὶδες, οἱ εἰσαγγεληδες καὶ τὰ δι-
καστήρια τοῦ Μεσολογγίου δὲν μπορούσαν νὰ κάνουν
τίποτε. Ἐπῆσαν, ἕνα, φονεῖα, ἀλλ' οἱ συμφωνήδες τοῦ
φονεμένου δὲν κατάθεταν τὴν ἀλήθεια ὅτι αὐτὸς εἶπεν
ὁ πραγματικὸς φονεῖας, κι' οὔτε καταγγέλια καμμία
ἔκαναν, ἀλλ' ἔλεγαν, ἢ ὅτι εἶχε σκοτωθῇ φίλος του ὁ
σκοτωμένος ἢ ὅτι τὸν σκότωσαν ἀγνώστοι. Κι' οἱ μὲν
κι' οἱ δὲ δὲν ἤθελαν τὴν ἐπέμβαση τῆς δικαστικῆς ἀρ-
γῆς, ἐπιθυμῶντας νὰ ἐκδικεῖνται μονάχοι τοὺς τοὺς
ἐχτροὺς τους, κι' ὅχι μὲ τὰ δικαστήρια, γιατί θεορῶν-
ταν ἐντροπὴ ἢ καταφυγὴ στὸ δικαστήριο γιὰ διὰ δι-
ποτε ἀδίκημα ἀπὸ ἀνθρώπους, ποῦ σήμειναν, ποῦ εἶ-
χαν κόσιο κι' ἔκαναν φάρα. Τὰ δικαστήρια τότε εἶ-
ταν γιὰ τοὺς ἀδύνατους, γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, ποῦ δὲν
εἴταν ἱκανοὶ στὸ ντουφεκί, κι' αὐτοὶ περιφρονῶνταν
ἀπὸ τὴν ἡρωϊκὴ Κοινωνία ἐκείνου τοῦ καιροῦ. Σοῦ
χρωστοῦσε ἕνας καὶ δὲν σκότωνε τὸ χρέος του ; Ρίχο-

σούν στο βίο του, ἄρπαξες ὅσα ἤθελες κι' ἐξοφλοῦσες τὸν λογαριασμὸ μὲ τὴν συντομώτερη διαδικασίᾳ, ποῦ μπορούσε νὰ γένη. Σοῦ σκότωνε ἓνας ἕνα μέλος τῆς οἰκογενείας σου; Ρίγνουν μὲ τοὺς δικούς σου καὶ τοῦ σκότωνες κι' ἐσὺ ἕνα. Βιὸ γιὰ βιὸ καὶ κεφάλι γιὰ κεφάλι! Ἔτσι βασιλεὺς σ' ὅλην τὴν Ἀχαρνανίαν καὶ τὴν Αἰτωλία, τὲς λεγόμενες Κάρολες (1), βασιλεὺς ἕνα Πρωτοδικεῖο, χωρὶς δουλειὰ ἄλλη, ἀπὸ τὴν καταδίωξη τῆς ληστείας, ποῦ εἶταν κι' αὐτὴ ὄργανο τῶν τότε ἰσχυρῶν οἰκογενειῶν τοῦ τόπου: Γριβαίων, Ἰσκαίων, Βαρνακιωταίων, Στρατιῶν κλ. κι' ἐννοεῖται ὅτι γι' αὐτὸ καὶ δὲν μπορούσε νὰ τῆς κἀνῃ τίποτε, διότι εἶταν ἀνώτερες τότε ἀπὸ τὸν Νόμο οἱ ἰσχυροὲς οἰκογένειες.

Εἶχαν περάσει σαράντα ἀκέρια χρόνια κι' ἡ ἔχτρα τῶν Ταρανταίων καὶ τῶν Καπποταίων δούλευε μὲ ἄλη τὴν δύναμή της καὶ ξανάεινε κάθε τόσο μὲ καινούργιες συμπλοκὰς καὶ καινούργιους φόνους.

Κατὰ τὸ 1868, ἔνεκα ποῦ εἶταν ἐπαναστατημένη ἡ Κρήτη εἶχαν τραχυνθῇ αἱ σχέσεις τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἑλλάδας, κι' ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση εἶχε στείλει ὅλον τὸν Στρατὸν τῆς στά σύνορα: τὸν μισὸν πρὸς τὴν Θεσσαλία καὶ τὸν ἄλλον τὸν μισὸν πρὸς τὴν Ἠπειρο.

Ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς τῶν Ἠπειρωτικῶν συνόρων εἶχε τὰ ἱστορικώτερα ὀνόματα τῆς Λυτικῆς Ἑλλάδας ὡς ἀξιωματικούς μικροὺς καὶ μεγάλους: Γριβαίους, Μποτσιαραίους, Πζαβελλαίους, Νταγκλιαίους, Σιεχαίους, Ζερβιαίους, Βαρνακιωταίους, Στραταίους, Ἰσκαί-

(1) Τοῦρκικα — Χῶρα τοῦ Καρόλου, διότι οἱ Χῶρες αὐτὲς, ὅταν κατακτήθηκαν ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἀνῆκαν στὸν ἡγεμόνα τῆς Κεφαλληνίας Κάρολον Τόνκον.

ους, Σαυλοδημαίους, Τσιουγγαίους, Καταιογιανναίους, Μακρὴν Καρατσάκη κλπ.

Μιά μέρα ἀκουστήκαν ντουφέκια ἀνάμεσα στὸν Μύτικα καὶ στὴν Πλαγιά.

— Τί τρέχει;

Ῥώτησαν οἱ διάφοροι σωματοάρχες.

— Πολεμοῦν (τοὺς εἶπαν) οἱ Ταρανταῖοι μὲ τοὺς Καπποταίους.

— Καὶ γιατί παλεμοῦν;

— Ἐχουν παλιὰ ἔχτρα, σαράντα χρόνων.

— Καὶ δὲν βρέθηκε κανένας νὰ τοὺς ἀγαπήσῃ, γιὰ νὰ μὴ σκοτώνονται ἀδικα ἀνθρώποι;

Ῥώτησε ὁ Δημητράκης Μπότσιαρης, ὁ ἐνδοξος γυιὸς τοῦ Μάρκου.

Ἡ ιδέα αὐτὴ τοῦ Μπότσιαρη ἄρρεσε στοὺς ἐντόπιους ἀξιωματικούς Γριβαίους, Ἰσκαίους καὶ λοιποὺς καὶ βάλθηκαν νὰ συμφιλιώσουν τοὺς παλιούς ἐχτροὺς. Τὴν ἄλλη μέρα, πῶπαψε ὁ πόλεμος πῆγαν τοὺς κατήχησαν, τοὺς συμβούλεψαν καὶ τοὺς ἔπεισαν ν' ἀφήσουν τὴν ἔχτρα, ποῦ τοὺς εἶχε φάει τόσον κόσμο δυὸ γενεὲς ἀκέρειες. Οἱ δυὸ ἐχθροὶ οἰκογένειες ἀποφάσισαν τότε νὰ πατήσουν τὸν Διάβολο καὶ ν' ἀφήτῃν ἐξολοθρευτὰ ἑνὸς καὶ γιὰ νὰ ἐξασφαλιστῇ ἡ συμφιλίωσή τους κι' ἡ ἀγάπη τους, ἀποφάσισαν κατὰ συμβουλή τοῦ Δημητράκη Μπότσιαρη νὰ κάνουν διπλοσυμπεδερίᾳ, δηλαδή νὰ δώσουν καὶ νὰ πάρουν νυφάδες συναμεταξύ τους τὴν ἴδια τὴν ἡμέρα Ταρανταῖοι καὶ Καπποταῖοι. Ἡ πλεῖστος μορφὴ Ταρανταῖου λα ἄρραβωνιάστηκε τὸ πλεῖον πλεῖστον Καπποτόπουλο, καὶ τὸ πλεῖον πλεῖστον Ταρανταῖοπουλο τὴν πλεῖστον μορφὴ Καπποτοπούλα, ἀφίστην καὶ ἡ ἡμέρα τῶν δυὸ γάμων ἀνῆκε τῷ Ἁγίῳ Κωνσταντίνῳ, ἡ 21 τοῦ Μαγιοῦ.

Ἡ συμφιλίωση κι' ἡ διπλοσυμπεθεριά τῶν δύο ἐχθρῶν Σπιτιῶν, ποῦ χωρίζε μισὸς αἰώνας σχεδὸν κι' ἑκατὸ μνήματα σκοτωμένων μελῶν ττους κι' ἀπὸ τὲς δύο μεριὲς ξακούστηκε ὡς τὸ Βραχόρι, ὡς τὸ Μεσολόγγι κι' ὡς τὸν Νέπαχτο ἀκόμα, κι' ἀποροῦσε ὁ ὅλος ὁ Κόσμος πῶς κατορθώθηκε αὐτὸ τὸ μεγάλο καλὸ. Τέλος ἦρθε κι' ἡ ἡμέρα τῶν διπλῶν γάμων, ἡ 21 τοῦ Μαγιοῦ! Τοῦ ἑνὸς γάμου νουνὸς εἶταν ὁ Δημητράκης Μπότσικης, καὶ τοῦ ἄλλου ὁ Ἰσκος. Χαρές καὶ πανηγύρια τὰ δύο συμφιλωμένα καὶ συγγενεμένα Σπίτια. Τὰ δύο χωριά: Μύτικας καὶ Πλαγιά, γιορτοφορεμένα, χρίζονταν καὶ χόρευαν μὲ δέκα ζυγίες λαλοῦμενα καὶ βροντοῦσαν χαρμόσυνα κι' ἀδερφομέναν τὰ ντουφέκια ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη. Εἶχε ἀποφασιστῇ νὰ γένουν οἱ δύο γάμοι στὸν ἈΓεώρη, ἕνα μεγάλο ἐξωκλήσι, μὲ πολλὰ δέντρα, ποῦ εἶταν ἀνάμεσα στὰ δύο χωριά, γιὰ νὰ περνευθεῖν στὸ ἴδιο μέρος, κι' οἱ δύο, οἱ συμφιλωμένες καὶ διπλοσυμπεθερεμένες οἰκογένειες.

Πραγματικῶς τὴν ἴδια ὥρα ἔφτασαν στὸ ἐξωκλήσι τοῦ ἈΓεωργίου ὅλοι οἱ τζαγκαῖοι μ' ὅλον τὸν Μύτικα κι' ὅλοι οἱ Καπποταῖοι μ' ὅλην τὴν Πλαγιά μὲ τοὺς δύο γαμπροὺς καὶ τὲς δύο νυφᾶδες, μὲ τοὺς παπᾶδες, μὲ τοὺς νουνῶδες καὶ πολλοὺς ἀξιοματικούς κι' ὀπλίτες. Πενήντα κριάρια καὶ τραγιά κι' ἄλλα τόσα ἄρνια καὶ κατσίκια στηφογύριζαν στὲς ψηστρές. Διακρίνονταν τὰ πλούσια κανίσκια τῶν νουνῶν μὲ δύο κριάρια κοκκινοβαμμένα, καὶ δύο ζευγάρια χουσοστόλιστα στεφάνη, φορμένα ἀπὸ τὰ Γιάννινα. Γέτοιοι γάμοι καὶ τέτοιοι πανηγύρι καὶ τέτοια κοσμοσύναξη δὲν εἶχε ἰδεῖ ποτὲ ἐκεῖνος ὁ τόπος ὡς τότε.

Κατὰ τὰ συνηθισμένα, ἔπρεπε νὰ γιοματίσουν πρῶτα κι' ὕστερα νὰ γένουν τὰ στεφανώματα. Μιὰ μεγάλη ἔκταση γύρα-γύρα στὴν ἐκκλησιά εἶχε στρωθῇ μὲ

μικρὲς φυλλωμένες κλάρες ἀπὸ δέντρα καὶ στὴν στιγμή τὰ πενήντα κριάρια καὶ τραγιά καὶ τὰ πενήντα ἄρνια καὶ κατσίκια μὲ τὰ κουνκουρέτσια τοὺς λειανίστηκαν κι' ἀποθέθηκαν γραμμὴ στὸ κλαροστρομένα ἀπεραντο τραπέζι, κι' ὅλος ὁ Κόσμος κάθησε νὰ φάγῃ καὶ νὰ εὐχηθῇ ζωὴ καὶ καλὴ προκοπὴ στοὺς δύο γαμπροὺς καὶ στὲς δύο νυφᾶδες, κι' αἰώνια ἀγάπη στὰ δύο διπλοσυμπεθερεμένα Σπίτια. Στὸ κφαλοτραπέζο κάθησαν οἱ παπᾶδες, οἱ νουννοί, οἱ ἀνώτεροι ἀξιοματικοί τοῦ μεθοριακοῦ στρατοῦ κι' οἱ ἀρχηγοὶ τῶν δύο συμφιλωμένων Σπιτιῶν. Ἀμα βλόγησαν οἱ παπᾶδες ἐκεῖνο τ' ἀπέραντο τραπέζι, ἄρχισαν τὰ στραυροκοπήματα κι' οἱ ἐγκάρδιες εὐχὲς: «Κελῶς ἀνταμωθήκαμε! Πάντ' ἀγάπη. Νὰ μᾶς ζήσουν τὰ νειογάμπρια! Καλὴ τους προκοπὴ. Καὶ στὰ γεννητούρια τους!» κι' ἀμέσως τὸ φαγητό. Χαρὰ κι' εὐθυμία κι' ἀγάπη βασιλεύε ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη, ὅταν, κατὰ Διαβόλου συνέργεια, ἕνα κοριτσάκι Καπποτάτικο, παίζοντας, ἀνέθηκε σ' ἕνα δεντράκι, ποῦ εἶταν κρεμασμένα τέσσερα πέντε ντουφέκια καρυοφύλλια καὶ χαμόφανε γιὰ τὸ κατόρθωμά του. Ἀξάρνα παταεὶ καὶ ὀπάζει τὸ κλωνάρι, ποῦ εἶταν κρεμασμένα τὰ ντουφέκια, καὶ κορίτσι καὶ ντουφέκια ἔπεσαν κάτω. Ἐνὰ ντουφέκι σπῆρε φωτιά καὶ σκοτώθηκε ἕνας Ταραντάτης! Ἄλλος Ταραντάτης, βρισκόμενος κοντὰ ἐκεῖ, βγάδε ἀμέσως τὸ πιστόλι του ἀπὸ τὸ σελάχι του καὶ σκοτώνει τὴν πλεῖο κοντινὴ τοῦ Καπποτάτη. Δὲν πέρασε στιγμή καὶ σκοτώθηκαν πάλι ἄλλος ἕνας Ταραντάτης κι' ἄλλος ἕνας Καπποτάτης.

Στὴν στιγμή ὅλο ἐκεῖνο τὸ ἀπέραντο τραπέζι ἔγινε ἀνω-κάτω, καὶ φωνὲς τρομαχτικὲς ἀκούστηκαν ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη.

— Μᾶς σκότωσαν οἱ Καπποταῖοι!

— Μᾶς σκότωσαν οἱ Τζαγκαῖοι!

Καὶ τὰ δυὸ Σπίτια, ποῦ εἶχαν συμφιλιωθῇ κι' ἐμεῖλλον νὰ κλείσουν τὴν συμφιλίωσίν τοὺς μὲ τὸν ἱερὸ σεσημειωμένον δυὸ γάμων, μοιραστικῶς σὲ δυὸ στρατοπέδα ἄλλοι μὲ ντουφέκια, ἄλλοι μὲ πιστόλια κι' ἄλλοι μὲ γιαντζιάνια στὰ χέρια, ἑτοιμοὶ νὰ σκοτώσουν οἱ μὲν τοὺς δέ, ἀλλ' οἱ παρρησιαστικῶς ἀξιομαχτικοί, ὑπαξιωματικοί καὶ στρατιῶτες μπόδισαν τὸ μεγάλο φονικὸ, ποῦ ἐτοιμάστηκε νὰ γένῃ. Χάλασε τὸ τραπέζι εὐτὺς, οἱ εὐλογίες κι' οἱ εὐχὲς ἔγειναν κατάρεις, καὶ μὲ τὴν ἐπέμβαση τῶν ἀξιομαχτικῶν, οἱ ἀλληλομαχόμενες καὶ πάλε οἰκογενεῖες πῆραν ἢ καθενὰ τοὺς σκοτωμένους τοὺς, καὶ τράβηξαν ἢ μιὰ γιὰ τὸν Μύτικα κι' ἢ ἄλλη γιὰ τὴν Πλαγιά, μὲ καινούργιο μίσος, καὶ καινούργια ἔχτρα ἢ μιὰ γιὰ τὴν ἄλλη!

Κάποια κατάρει εἶταν νὰ μὴν ἀγαπήσουν ποτὲ αὐτὰ τὰ δυὸ Σπίτια! Ὁ πόλεμος ἐξακολούθησε ἀγριώτερος συναμεταξύ τους, κάθε τόσο καὶ σκοτόνονταν ἓνας—ἓνας κι' ἀπὸ τὲς δυὸ μεριές, ὡς ποῦ ὁ τελευταῖος Τερωντάτης κι' ὁ τελευταῖος Καμποτάτης ἤρθαν στὰ χέρια ἐκεῖ στὴν ἴδια ἐκκλησιὰ τοῦ Ἀϊ. Γεωργίου καὶ μὲ ξεγυμνωμένα ἰσπαθιά σκοτώθηκαν καὶ σωριασθηκαν ὁ ἓνας ἀπάνω στὸν ἄλλον!

Ἔτσι ἔγινε τὸ μολόγημα σ' ὅλον τὸν τόπο, ὅτι:

— «Οἱ ΠΑΛΙΟΙ ΕΧΤΡΟΙ ΔΕΝ ΓΕΝΟΝΤΑΙ ΦΙΛΟΙ!»

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Υ. Γ. Τὸ ἴδιο οἰκογενειακὸ ἐπεισόδιο ἐδημοσίευσεν στὴν «Ἐστία»—εἶναι χρόνια τώρα, ὁ φίλος μου κ. Δημ. Γρ. Καμπούρογλου, ἀλλ' ἂν καὶ διαφέρει τὸ διήγημά μου ἀπὸ τὸ διήγημά του, ἢ παραδόσεις καὶ τὰ ὀνόματα τῶν δυὸ οἰκογενειῶν, καθὼς καὶ τοῦ τόπου, εἶναι τὰ ἴδια.

Ο ΚΟΣΜΟΣ

ΚΩΜΙΚΟΣ ΜΟΝΟΑΚΤΟΣ

(Τοῦ συνεργάτου μας κ. Δ. Κελογεραποῦλου)

αμβάνα τὴν τιμὴν νὰ σᾶς παροῦσι ἄσω τὸν ἑαυτὸν μου. Εἶμαι ἐγὼ, αὐτός, δηλαδὴ τὸν ὅποιον βλέπετε. Σεῖς... πῶς εἶσθε; Καλὰ; Ἐγὼ γὰρ; Ὁραῖα πολὺ ὥραϊα εὐχαριστῶ. ἔχω μιὰ διάνοιξη σήμερα διαβολεμένη. Ἐξέστησα μὲ τὸ τραγοῦδι στο σόφια. Ὅλα τοῦ φαίνονται ὁμορφα, ρόδινα, εὐχάριστα. Ἐχω μιὰ χαρὰ... Σὰν νὰ μοῦ ἔπεσεν ὁ πρῶτος ἀριθμὸς τοῦ λαχείου. Καλὲ δὲν βαρύνεθε... Καὶ

ἐκέρδιξα 100.000 τί; 100.000 σκοτούρες θὰ εἶχα στὸ κεφάλι μου, 100.000 ἀπαιτήσεις. Θὰ μὲ ἔζηλευσαν θὰ μὲ κακολογοῦσαν, θὰ μὲ γλωσσότρωναν. Καλὸ ἴτερά ἐτσι ὅπως εἶμαι. Δὲν μὲ τολᾷ καμμιὰ φροντίς. Τὸ πρῶτ' θὰ κάνω τὴν τουαλέττα μου καὶ ἔπειτα μιὰ βόλτα στὴν ὁδὸν Σιαδίου, στὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ, κάποια θὰ συνάψω, θὰ καταλήξω στὴν μπύρα. Τὸ ἀπόγευμα τὸ ἴδιο. Τὸ βράδυ, στὸ θέατρο, ἂν δὲν πάω στὸ σινεμά. Ζωὴ χωρίς ἔγνοιες χαρῶν μεν. Κ' ἐτσι πορεύει. Τί εἶνε ὁ κόσμος; Μία ρουλέτα. Ἐνας κερδίζει καὶ ἑκατὸν χάνουν. Ἐγὼ εἶμαι ὁ κερδισμένος. Ὁ κόσμος! Μία ἀνισότης. Μιὰ ζυγαριά. Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἢ ἀπὸ τὸ ἄλλο.

ἄλλο, ἢ κακίες. Ἡ ἀρετὲς οὖν λιγοστὲς ποῦ εἶνε μέ-
ρον ὑψηλά. Ἡ κακίες, ἀπὸ τις ὁποῖες εἶναι γε-
μάτος ὁ κόσμος, βαρύνουν πρὸς τὰ κάτω. Ἡ ἀρε-
τὲς γυναῖκες ὁμορφες, γι' αὐτὸ εἶνε καὶ σπάνιες.
Ἡ κακίες, γυναῖκες ἄσχημες. Γι' αὐτὸ πλεονάζουν.
Μὲ ποιὲς πρέπει νὰ τὰ ἔχη κανεὶς καλὰ ;

Ἔχω μεγάλη ὁρεξί γιὰ συζητήσι. Τί μὲ κυττάτε
ἐτοίμους ; Ἔ ! σὲ σὰς τὸ λέγω, κύριε... Ναὶ
σὲ σὰς... Μὴ κάνετε πῶς δὲν καταλαβαίνετε. Ἀλ-
λὰ μοῦ φαίνεται πῶς ἔχουμε συναντηθῇ...
Σὰς γνωρίζω. Τί κάνετε ; Καλὰ εἶσθε ;... Λοι-
πὸν, ἀφοῦ γνωρίζομεθα ἄς συζητήσωμεν γιὰ τὶς
ἀρετὰς καὶ τὶς κακίες. Χαμογελάτε. Τὸ ἴδιο κά-
νω καὶ ἐγὼ (Γελᾷ). Βλέπετε ὅτι ἀρχίσαμε νὰ συμ-
φωνοῦμε. Λοιπὸν νομίζω ὅτι ὑπάρχουν στὸν κόσμῳ
ἀρετὲς ἐπιζήμιες καὶ κακίες ὠφελίμες. Τί εἶπατε ;
"Ὅτι ἔχω ἄδικον ; Νὰ σὰς τὸ ἀποδείξω, κύριε.

Εἶσθε, ἄς ὑποθέσωμεν, εἰλικρινῆς. Μὴ στενοχω-
ρεῖσθε. Εἶπα, «ἄς ὑποθέσωμεν». Ἔ, λοιπὸν θὰ κά-
μετε ὅλον τὸν κόσμον ἐχθρόν. Ἄν εἶσθε εἰλικρινῆς,
θὰ πῆτε εἰς τὴν παρακαθημένην σας κυρίαν ὅτι
δὲν πρέπει νὰ θάρη τόσον πολὺ τὰ χεῖλη της. Εἰς
τὸν κύριον ἀριστερά σας ὅτι δὲν πρέπει νὰ κυνηγᾷ
τόσον ἀναιδῶς τὴς κυρίας. Θὰ πῆτε εἰς τὸν προΐ-
στάμενόν σας ὅτι λέγει ψέμματα, εἰς τὸν καταστη-
ματάρχην ὅτι σὰς κλέβει, εἰς τὴν δεσποινίδα Α. ὅτι
τσουγγρανίζει τὸ πιάνο ὅταν παίζῃ Σοπὲν ἀπὸ
εἰς τὴν Β ὅτι νιαουρίζει ὅταν τραγουδῇ Μπατε-
ρλάβ. Τὰ λέτε αὐτά ; Ἐδῶ σὰς θέλω. Στωπάτε.
Ἄρα ὁμολογεῖτε. Σύμφωνοι λοιπὸν.

Εἶσθε ὑπομονητικὸς ; Θὰ τραβήξετε τῶν παιδῶν
σας τὸν τάραχον. Σὰς ἐστοίμωξαν στὸ τραμ ; Κά-
ρετε πῶς δὲν καταλαβαίνετε ! Σὰς ἐπάτησαν ἰὸν

κάλο ; Δὲν θὰ θγάλετε μυλιά. Θὰ σὰς πάρουν τὴ
θέσι στὸ γκιοδ τοῦ σιδηροδρόμου ; Θὰ ὑποχωρήσε-
τε, ἐνῷ οἱ ἄλλοι σὰς ἐκλαμβάνουν ὡς δειλὸν καὶ
σεῖς χάνετε τὸ τραῖν. Θὰ σὰς ὑποσκελίσουν οἱ τολ-
μηροί, θὰ εἶσθε ἕνας ἀξιολύπητος ἀλλὰ καὶ ἄξιος
τῆς τύχης σας. Δὲν μιλάτε, βλέπω. Φυσικά ! Τί
ἔχετε νὰ πῆτε ;

Εἶσθε μετριοφρων ; Χαθήκατε. Δὲν θὰ γυρίσῃ
κανεὶς νὰ σὰς κυττάξῃ. Μπορεῖ καὶ νὰ σὰς χαστου-
κίσουν. Δὲν ἔχετε παρὰ νὰ γυρίσετε καὶ τὴν ἄλ-
λην παρεϊάν. Σὰς ἐπαινοῦν ; Κοκκινίζετε. Νομίζε-
τε ὅτι δὲν ἐκάματε τίποτε σπουδαῖον, ἐνῷ αὐτὸ τὸ
ἴδιο πράγμα δὲν τὸ κατορθώνουν τόσοι καὶ τόσοι
ἄλλοι. Δὲν λέγω νὰ ὑπερηφανεύεσθε, νὰ κομπάζετε
δι' αὐτὸ ἀλλὰ ἂν διαμαρτυρηθῆτε ὅτι δι' αὐτὸ τὸ
κάτι ποῦ ἐκάματε δὲν ἀξίζει τὸν κόπο νὰ γίνεσθε
λόγος, 99 τοῖς 100 νὰ θεωρηθῆτε κοντὸς ἄνθρω-
πος. Θὰ εἰποῦν τὴν ἄλλη ἡμέρα αὐτοὶ ποῦ σὰς ἐξ-
μυσοῦν : Δὲν εἶνε δὲ καὶ σπουδαῖο πρᾶγμα αὐτὸ
ποῦ ἔγραψε — ἂν εἶσθε συγγράφεις, αὐτὸ ποῦ
συνέθεσε — ἂν εἶσθε μουσικὸς ἢ εἰκὼν — ἂν εἶσθε
ζωγράφος, ἢ προτομή — ἂν εἶσθε γλύπτης, τὸ φόρε-
μα — ἂν εἶσθε οὐκίτης, τὸ παῖςμο — ἂν εἶσθε
ἡθοποιὸς, ὁ μονόλογος — ἂν ἔχετε τὸ ἀτύχημα νὰ
λέτε μονόλογον ὅπως ἔχω. Βλέπετε πόσον μετριο-
φρων εἶμαι. Πῶς ; Δὲν συμφωνεῖτε ; Τόσο τὸ
χειρότερον γιὰ σὰς καὶ τόσο — τὸ καλλίτερον γιὰ
μένα, διότι θὰ... ἐξαικολονθῶ.

Εἶνε λοιπὸν ἡ εἰλικρινεία, ἡ ὑπομονή, ἡ μετριο-
φροσύνη ἀρετὲς ἐπιβλαβεῖς. Ἄς εἴδουμε τώρα
εἰς τὴς κακίες.

Εἶσθε — παρακαλῶ μὴ δυοφορεῖτε δὲν εἶσθε
τίποτις — πάντοτε ὑποθέσεις κάνουμε, εἶσθε δ-

ρωϊότης. Ἐλάττωμα βέβαια. Καὶ ὅμως θὰ ζητε εὐχάριστα, διότι δὲν θὰ δίνετε πεντάρα γιὰ κανέ-
να, δὲν θὰ σὰς μέλη δι' ὅ,τι δῆποτε συμβῇ ἔφ' ὅ-
σον δὲν σὰς ἀφορᾷ. Σεῖς καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἄς γί-
νῃ στάχτη. Τὸ ἐγὼ σημαίνει καλοπέρασιν, εὐτυχί-
αν τῆς ζωῆς, παρτίσιν τῆς ζωῆς. Ἐχετε ἀντί-
ρῳον ; Δοκιμάσατε καὶ ἐλάτε τὰ ξαναποῦμε.

Ἡ ψευτιά. Ὁ ἐπιούσιος ἄρτος τῆς ζωῆς μας.
Χωρὶς αὐτὴν, ἐχρεωκοπήσατε στὴν κοινωνίᾳ. Ἀπο-
φασίσαιτε νὰ λέτε τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλή-
θειαν. Παρατηρῶ ὅτι ἔχετε ὕψος ἱεροκήρυκος. Ἐ-
χετε ἀμφιβολίαν ; Μὰ γιὰ συλλογισθῆτε καλὰ.
Κάνετε ἕνα σφάλμα. Πῶς θὰ τὸ διορθώσετε ; Μὲ
ἕνα ψέμα. Κάνετε μιά γκάφα. Θὰ τὰ μπαλώσετε
ὅπως—ὅπως λέγοντες τὸ ἀντίθετον ἀπὸ ὅ,τι εἶπα-
τε. Ἐγελᾶσατε ἕνα φίλον σας σὺν ραντεβού. Ἄν
τοῦ πῆτε ὅτι βαρεθήκατε νὰ πᾶτε θὰ σὰς βροῖ. Θὰ
θερῆτε μιά δικαιολογία ὅπωςδῆποτε. Ἐκάματε εἰς
μίαν σιγμὴν ψυχικῆς ἀδυναμίας μίαν ἀξιοκατάκρι-
τον πρᾶξιν. Θὰ τὴν ἀρνηθῆτε. Ἐὰν ὁμολογήσετε,
ἐχάσατε τὴν ὑπόληψίν σας. Σκέπτεσθε ; Σημεῖον
ὅτι εἶναι ἀληθινὸν αὐτὸ ποῦ λέγω.

Ἐν ἄλλο ἐλάττωμα τὸ ὅποῖον ἔχει πολλὴν βᾶξιν.
Ἡ φιλαρέσκεια. Νὰ μίαν κυρία ποῦ δὲν εἶναι ὡ-
ραία ἀλλὰ θέλει νὰ φαίνεται ὅτι εἶναι ὡραία. Ὁ-
ραία μὲ πολλὰ ρ. Λοιπὸν αὐτὴ ἡ κυρία — ὅχι δη-
λαδὴ αὐτὴ ποῦ βλέπω, ἀλλὰ μιά ἄλλη ποῦ τῆς ὁμοι-
αίει—θέλει νὰ ἀρέσῃ. Οἱ ἄνδρες ἔχουν καελαδὲν
τὴν ἀδυναμίαν τῆς καὶ τῆς κάνουν κομπλιμέντα —
ψεύτικα ἐννοεῖται. Τὰ ἐκλαμβάνει ὡς θαυμασμὸν
καὶ ἐρωτοτροπεῖ. Ἡ ἐρωτοτροπία εἶνε τὸ ὁρεκτι-
κόν, καθὼς ἐσῦρετε τῆς ἀπιστίας διὰ τὰς συζύ-
γους τῆς ἀποπλανήσεως διὰ τὰ κορίτσια. Καὶ ἡ

συνέχεια... εἶνε περιττὸν νὰ σὰς τὴν εἰπῶ. Τὰ εὐ-
κόλως ἐννοούμενα παραλείπονται. Καὶ ὅμως ἡ
φιλάρεσκος μπορεῖ νὰ ἀπατᾷ τὸν ἑαυτὸν τῆς, ἢ τὸν
ἄνδρα τῆς ἂν ἔχῃ—ἢ τὸν φίλον τῆς —καὶ ποιά δὲν
ἔχει—εἶνε ὅμως ἀγαθὴ, εὐχάριστος, φιλόκαλος, τοῦ
κόσμου — προτερήματα ποῦ μίαν ἀσθησὼν ἡθικῶν
ἀρχῶν συνήθως δὲν τὰ ἔχει. Καὶ ὅμως αὐτὰ ἀπο-
τελοῦν σήμερα τὸ εἰσιτήριο εἰς τὴν καλὴν κοινω-
ν. Κανείς ἐκ τῶν κυρίων δὲν διαμαρτύρεται. Τὰ
καλὰ καὶ συμφέροντα.

Τρίτον ἐλάττωμα, ἀγαθοποιὸν ἢ κολακεία. Εἶνε
ὁ εὐκολώτερος τρόπος νὰ ἀναδειχθῇτε. Μὲ ἕνα με-
δίαιμα, μὲ ἕνα καλὸν λόγον, καταφέρνετε μιά χροῶν
τῆς δουλιῆς σας. Κατὰ βᾶδος ἀναγνωρίζετε ὅτι
δὲν ἔχετε καμμίαν ἀξίαν. Θὰ τὴν ἀποκτήσετε γιὰ
τὸν κόσμο, ἀρκεῖ νὰ εἰσθε ἐπιτήδειος. Ἀπὸ τὸ ἐ-
λάττωμα αὐτὸ ποῦ σὰς κάνει νὰ φορῆτε πάντα μίαν
προσοπίδα θὰ ὠφελῆθῃτε ἀσφαλῶς. Λίγο θάρρος
νὰ ἔχετε, λίγο θράσος καὶ λίγη πονηρία, καὶ ἐγί-
νατε προσωπικότης. Θὰ καταλάβετε τὰ ἀνδρεῖα ἢ
ξιώματα, ἀδιάφορον ἂν δὲν καταλαβαίνετε τίποτε ἢ
πὸ τὴν ἐργασία ποῦ ἀεὶ ἀπαιτεῖται. Θὰ παρῶν ἀπορροή
θῆτε, θὰ σὰς γλυκοχαρῶσθουν ὅλοι, θὰ σὰς ἀνοι-
ξουν τὰ σαλόνια τῶν ὅς ἐπιφανεῖς καὶ μόνον τὰ
χειλὶν των δὲν θὰ κλείσθουν διὰ νὰ ἐκδειάσθουν τὰ
ἀνύπαρκτα προσόντα τῆς κατηγορουμένης ἀξίας σας.
Ἐλπίζω ὅτι θὰ κάμετε καὶ οἱ τοῦ αὐτοῦ. Διὸς γὰρ
ἀπέδειξα ὅτι αἱ ἀρετὲς εἶνε σιγὰ κακίαι, καὶ ἡ
κακίαι ἀρετὲς. Καὶ τὸ αὐτὸ ποῖν ἀποχαρῶσθαι
σας, κύριε, καὶ τὸ ἀκροατήριον θὰ σὰς ζητήσῃ μίαν
χάρη. Νὰ μὲ συγχωρήσετε ἂν σας ἐκοιτάξω. Ἀλλὰ
τί νὰ γίνῃ ! Αὐτὰ ἔχει ὁ κόσμος.

Δ. Γ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ

(Τοῦ τακτικοῦ συνεργάτου μας κ. Κ. Κωνσταντινίδου)

οικονομική ἐπιστήμη καὶ συγκεκρι-
ένως ἡ δημοσιονομία ἀνεπλήχθη ἐ-
κρηκτικῶς ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρό-
νων καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ταύτην
οὐλεται κατὰ μέγα μέρος καὶ ἡ
κμὴ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολ-
ιτείου.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι ὡς εἶπομεν
τὴν ἄλλοιτε, ἀπελαμβάνοντο πάνυ κα-
λῶς τὴν ὑψίστην σημασίαν, τὴν
ὁποίαν ἐνέχει διὰ πᾶσαν πολιτείαν ἡ διοίκησις τῶν
οικονομικῶν της. Καὶ τὴν συναισθῆσιν ταύτην εἶ-
χον ἐπὶ πλέον καὶ ἐξ ἀνάγκης, διότι τὸ δημοσιονο-
μικὸν σύστημά των ἦτο τοιοῦτον, ὥστε εὐρίσκοτοντο
λίαν περιέργως, μὲ προὑπολογισμὸν ὅστις διὰ τὰ
εἶναι, ἰσοσκελὴς ἔπρεπε νὰ πορίζωνται χρήματα ἑ-
ξῶθεν. Καὶ εἰς τοῦτο συνέτειναν σὺν τοῖς ἄλλοις
καὶ αἱ μεγάλαι ἀρχαὶ, αἱ ὅλως περιεταὶ δα-
πάναι διὰ στολισμῶν καὶ ἐπιδείξεις καὶ αἱ συνε-
χεῖς πολεμικαὶ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν παρασκευ-
αί. Συναισθανόμενοι δὲ καλῶς τοὺς κινδύνους, οἱ
τινες ὑφίσταντο ἐκ τῆς πλημμελοῦς διαχειρίσεως
τῶν δημοσίων οικονομικῶν, εἶχον θεοπίσει τὴν διὰ
ψήφου καὶ οὐχὶ διὰ κλήρον, ὅπως ἐγένετο διὰ
τοὺς λοιποὺς ἄρχοντας, ἐκλογὴν τοῦ ἐπιμελητιοῦ

τῆς δημοσίας προσόδου ὡς ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς ἀρ-
χαίοις Ἀθηναίοις ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν.
Καὶ συγχρόνως ἔτρεφον μεγίστην φιλιποψίαν, ἥ-
τις ὡς γνωστὸν παρατηρεῖται πάντοτε εἰς τὰ δημο-
κρατικά κράτη διὰ τοὺς ἐξέχοντας ἄνδρας, ὥστε
ὁ ἐπιμελητὴς τῆς δημοσίας προσόδου, ἅπαξ χρημα-
τίσας τοιοῦτος καὶ ληξάσης τῆς τετραετοῦς περιό-
δου του, δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπανεκλεγῇ τοι-
οῦτος.

Ὅσον ὅμως ὑπῆρξε θανμαστὸν καὶ ἐπιστημονι-
κώτατον τὸ ἰσχύον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἀθηναίοις
δημοσιονομικὸν σύστημα τόσοι παρρησιόρῃ ἐλλει-
ψις μεγάλων οικονομολόγων καὶ προβλεπτικῶν πο-
λιτικῶν ἀνδρῶν. Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν τὸν Λυκούργον,
ὅστις ἀνεφάνη πολὺ ἀργὰ τῇ 338 καὶ διώκησε μέ-
χρι τοῦ 326, οὐδένα ἄλλον ἐξαιρετικῶς ἱκανὸν πε-
ρὶ τὰ δημοσιονομικὰ προβλήματα εὐρίσκομεν εἰς
τὰς ἀρχαίας Ἀθήνας. Ἀλλὰ τί ἔπραξεν ὁ Λυκούρ-
γος διὰ τὰ μνημονεύεται καὶ σήμερον ἀκόμη εὐφή-
μως εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς δημοσιονομίας; Οἱ μὴ
ἀποδίδοντες εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν προσόδων τοῦ
Κράτους τὴν ἣν πρόκειται ἀποδίδωσαν ἐξαιρετι-
κὴν σημασίαν, δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ θανατώσιν
τὸ ἔργον τοῦ Λυκούργου. Ὁ καλὸς ὅμως ἱστορικός
δὲν δύναται νὰ χάσῃ τὴν εὐκλείαν τῶν ἀρχαίων
Ἀθηναίων ἀπὸ τῆς οικονομικῆς ἀκμῆς των. Ἀπὸ τοῦ-
το πλήθος σελίδων ἐγράφησαν μέχρι τῶδε καὶ
πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ νεώτεροι οικονομολογοὶ ἐ-
ρευνῶσι μὲ ἐξαιρετικὴν προσοχὴν τὴν γαυρομένην
τοῦ Λυκούργου. Ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ Ἐρεσφόδου
περὶ προσόδων ἐξ ἐπιγραφῶν, ἐκ λόγων ῥητόρων
καὶ πολλῶν ἄλλων πηγῶν ἔχομεν ἀριθμίαν πληρο-
φοριῶν, αἵτινες συντελέσαν εἰς τὴν συγγραφήν

πολλῶν ἔργων, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ σημαντικώτερον εἶναι τὸ τοῦ Γερμανοῦ ἀρχαιοδύφου Μπὲκ ὑπὸ τὸν τίτλον «Δημοσία οἰκονομία τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων». Ἀλλ' ὁ Λυκούργος ἐνεφανίσθη δυστυχῶς πᾶσα πολὺν ἀργά. Ἄς ἴδωμεν ἤδη τί συνέβαινε τότε.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ νομισματικὸν σύστημα τῶν ἀρχαίων προγόνων μας γνωρίζομεν, ὅτι τοῦτο εἶχεν ὡς μονάδα τὸ ἀργυροῦν τάλαντον, ἴσον πρὸς 6 χιλιάδας δραχμὰς παλαιὰς ἢ 5.300 σημερινὰ ἀργυρᾷ φράγκα. Ἡ μία δραχμὴ τότε ἰσοδυναμεῖ πρὸς 87 σημερινὰ λεπτὰ καὶ διηρεῖτο εἰς ἕξ ὀβολοὺς ἢ ὀβελούς, οἵτινες ἐκλήθησαν οὕτω λόγῳ τοῦ σχήματός των ὡς μικρῶν ὀβελίσκων. Καὶ ἡ ὀνομασία δὲ τῆς δραχμῆς, εἰρησθῶ ἐν παρόδῳ, προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι ἡ χεὶρ τοῦ ἀνθρώπου ἠδύνατο νὰ συλλάβῃ ἕξ μόνον τοιούτους ὀβολοὺς ἢ ὀβελίσκους. Ἀμφισβητεῖται ὅμως ὑπὸ πάντων τῶν συγχρόνων ἔρευνητῶν τὸ ζήτημα ὡς πρὸς τί ἰσοδυναμεῖ κατὰ τὴν κτητικὴν ἀξίαν μία δραχμὴ παλαιά, ἥτις κατὰ τὴν ποσότητα μετάλλου ἰσοδυναμεῖ περίπου πρὸς τὴν σημερινήν. Καὶ κατὰ μὲν τὸν Κούρτιον ἡ ἀξία ἦτο ὀκταπλασία τῆς σημερινῆς, κατὰ δὲ τὸν Σβορώνον δεκαπλασία. Τὴν ἀξίαν τοῦ νομίσματος ὑπολογίζει σήμερον καὶ ἡ στατιστικὴ, δηλ. λαμβάνει ὅλας τὰς τιμὰς τῶν ἐμπορευμάτων καὶ ἂν ἴδῃ, ὅτι ἐντὸς ὀρισμένου χρόνου ἠῤῥησαν (ἔστω κατὰ 1)3 καὶ ἡ ποσότης τοῦ μετάλλου ἠῤῥησε κατὰ 1)4 ὥστε ἡ ἀξία του ἡλαττώθη, διότι ὡς γνωστόν, ὅσον περιοσότερον μέταλλον ὑπάρχει ἐν τινὶ χώρῳ τόσοον ἐκπίπτει ἡ ἀξία του. Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὴν Ἑλλάδα εἶναι πολὺν δύσκολον νὰ γίνῃ ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος, διότι ἀγνοοῦμεν τὰς τιμὰς τῶν ἐμπορευμάτων, τὰς αἰτίας προκειμένου περὶ τῆς Αἰγύπτου,

ἐμάθομεν ἐξ ἀνακαλυφθέντων ὁστροάκων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐσημειοῦντο αὗται.

Ποῖον λοιπὸν ἐπῆρξε τὸ δημοσιονομικὸν ἔργον τοῦ Λυκούργου; Περὶ Λυκούργου γράφονται πολλὰ εἰς τοὺς βίους τῶν δέκα ἀττικῶν ρητόρων. Ἰδίως ἀναγράφεται ἐκεῖ, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἀποθλέποντες εἰς τὴν πόσιν μᾶλλον ἢ τὸν τίπον τοῦ Νόμου, ὅστις ἀπηγόρευσε, ὡς ἐλέχθη, νὰ ἐπανεκλεγῇ ὁ ἤδη χρηματίας ἐπιμελητὴς τῆς δημοσίας προσόδου, κατεστρατήγησαν ἀμέσως τὸν νόμον ἐκλέξαντες ἐπὶ δύο συνεχεῖς περιόδους αἰτομὸν τι ὑπὸ τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα διώκει τὰ οἰκονομικὰ καὶ ἐλογοδοτεῖ ὁ Λυκούργος. Ἀτυχῶς ὅμως, ἐπαναλαμβάνομεν, ἐνεφανίσθη πολὺ ἀργὰ εἰς τὸν δημόσιον βίον ὁ Λυκούργος. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι εἶχον διαπράξει μεγάλα οἰκονομικὰ λάθη, ἅτινα συνέτειναν, ὡχὶ μικρὸν εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς κυριαρχίας καὶ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐλευθερίας των.

Ὁ Λυκούργος εἶχε καταρτίσει ν' αὐξήσῃ τὰς προσόδους τῆς πολιτείας εἰς 1200 τάλαντα εὐανσῶς. Οὕτω μόνον κατέστη δυνατόν ν' ἀντιμετωποθῶσιν αἱ μεγάλας βαταῖαι τοῦ Κράτους περὶ τῶν ὁποίων δὲν εἶναι ἀσκόπον νὰ εἰπωμεν ὀλίγα τινά.

Ἐκτὸς τῶν ἀρχαίων ἢ νεοτελῶν λεγόμενων δαπανῶν τὸ Κράτος ἐδάτατο ἡφειδῶς καὶ ἄνευ λόγου. Ἀρκεῖ ν' ἀναμνησκῶμεν τὰς γιγνησάσας χάριν τῆς αἰετῆς διοικήσεως δαπάνας, αἵτινες ἦσαν πολὺν ὑπερβολικαὶ καὶ ὑπὲρ τὰ δέον πολιτείας. Οὕτω εἰς ἐκάστην ἐορτὴν προσεφέροντο ὡς θυσία 300

1
βόες ἐνὸς ταλάντου ἕκαστος, οἱ κιθαρωδοὶ δὲ λάμ-
βανον 1000 δραχμὰς καὶ οἱ ἀσληταὶ 300. Καὶ συγ-
χρόνως ἐγγίγγοντο μέγισται δαπάναι δι' ἀγῶνας,
τελετὰς, παρὰστασιν δραμάτων κ. ἄ. Καὶ μεταξὺ
τούτων δέον γ' ἀντιγράψωμεν τὸ «θεωρικόν», ὅπερ
ἐδίδετο εἰς τοὺς πολίτας, ὅπως φοιτῶσιν εἰς τὸ
θέατρον. Ἐπὶ Περικλέους ὁμοῦς, ὅστις σὺν τοῖς
ἄλλοις ὑπῆρξε καὶ μέγας δημοκόπος, τὸ θεωρικὸν
ἀπὸ 2 ὀβολοῦς ἤβησεν εἰς μίαν δραχμὴν καὶ
ἐδίδετο διὰ πᾶσαν ἐορτὴν ἢ τελετὴν. Κατέληξε δὲ
τὰ πληρώνη ἡ πολιτεία ἐτησίως 1000 καὶ πλέον
τάλαντα ἢτοι 48 περίπου ἑκατομμύρια σημερινῶν
δραχμῶν. Μάτην αὖτε ὁ Δημοσθένης ἐξώρκιζε
τοὺς Ἀθηναίους νὰ προσδῶσιν εἰς τὴν μεγάλην θυ-
σίαν γ' ἀφ' ἧσιν τὸ θεωρικὸν εἰς τὸν στόλον. Ὁ
λαὸς εἶχε συνειδήσει, οἱ πολῖται εἶχον διαφθαρεῖ
καὶ τοιοντοτρόπως ὁ Λυκούργος ἀργὰ ἐλθὼν δὲν
καὶ ὠρθεῖ νὰ συγκρατήσῃ τὴν οἰκονομικὴν κατα-
στροφὴν παρ' ὅλην τὴν σοφὴν ἀληθοῦς νομοθεσίαν
αὐτοῦ. Καὶ οὕτω τὸ πλεὺς καὶ ἡ ἐλευθερία τῶν Ἀθη-
νῶν ἀπωλέσθησαν. Δι' ἡμᾶς δὲ τοὺς συγχρόνους
νὰ ἦτο εὐεργέτημα εἶναι ἐκ τῆς ἰδίας ἡμῶν ταύτης
ἱστορίας ἠντλοῦμεν διδάγματα καὶ ἀπεδίδομεν τὴν
προσῆκονσαν προσοχὴν εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὸν περιορι-
σμὸν τῶν δαπανῶν καὶ τὴν ἐπαύξησην τῶν δημο-
σίων προσόδων μας. Ἄλλοι ἐκ τῆς ἰδικῆς μας ἱ-
στορίας πορίζονται καθοδήγησιν καὶ ὠφελείας. Δι-
οὐ ἡ ἐποχὴ μας εἶναι αἰὼν οἰκονομικῆς ἐνέδρας
ἀλλοίματον δὲ εἰς τοὺς λαοὺς, οἵτινες ἀσυλλογι-
στως ὀδεύοντες ἐμπίπτουσιν εἰς αὐτήν.

K. E. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

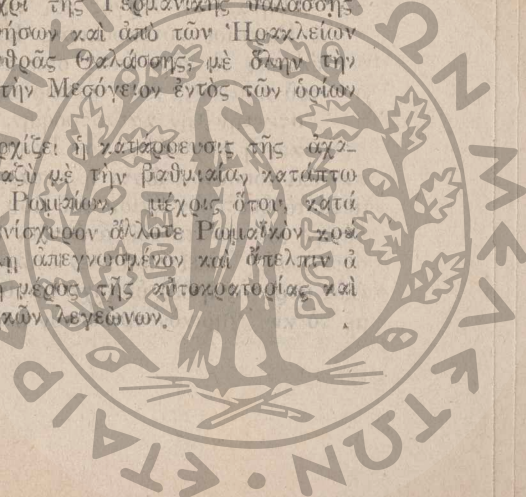
ΠΩΣ ΚΑΤΕΠΕΣΕΝ Η ΡΩΜΗ

Μουσουλῖνι ἐδήλωσεν, ὅτι αἱ
σύγχρονοι Ἰταλοὶ εἶναι ἄμεσοι
κληρονόμοι τοῦ Ρωμαϊκοῦ πολι-
τισμοῦ. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύ-
τῃ εἶναι ἐπὶκαιρον νὰ ἐρευνήσω-
μεν τὰ αἷτια, τὰ συντελέσαντα
εἰς τὴν πτώσιν τοῦ Ρωμαϊκοῦ
μεγάλειον.

Τὰ ὅρια τοῦ Ρωμαϊκοῦ κρά-
τους ἐξετείνοντο κατὰ τὸν πρώ-
τον αἰῶνα ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ
κόλπου καὶ τῆς Ἀσιοτικῆς με-
χοῖ τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης
καὶ τῶν Βρεττανικῶν νήσων καὶ ἀπὸ τῶν Ἡσυχίων
πυλῶν μέχρι τῆς Εὐρωπῆς θαλάσσης, μεθ' ἧν τὴν
Βόρειον Ἀφρικὴν καὶ τὴν Μεσόγειον ἐντὸς τῶν ὁρίων
αὐτοῦ.

Ἀπὸ τὸ ἔτος 180 ἀρχίζει ἡ κατάρρευσις τῆς αὐ-
τῆς αὐτοκρατορίας. Κατὰ μὲ τὴν βασιλείαν κατὰ τῶν
αὐτῶν καὶ ἐλάττωσιν τῶν Ρωμαίων, μέχρις ὅτου, κατὰ
τὸν τρίτον αἰῶνα τὸ πανίσχυρον ὄλοντο Ρωμαϊκὸν κρά-
τος ἤρχισε νὰ καταβάλλῃ ἀπεγνωσμένον καὶ ἀπελπιστὸν ἀ-
γῶνα, ὅπως διατηρήσῃ μερὸς τῆς αὐτοκρατορίας καὶ
τὸ γόνιμον τῶν Ρωμαίων γεγῶνων.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου μέχρι τοῦ Νουκλητιανοῦ (180—284) ἡ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία ἤρχισε νὰ παρακμάζῃ τόσο ἐν ὑποστρατιωτικῇ ἀπόψεως, ὅσον καὶ οἰκονομικῇ. Κατὰ τοὺς δύο πρώτους αἰῶνας τὸ καθήκον τῶν Ρωμαίων λεγεῶνων ἦτο εὐκόλον, κατὰ τὴν βασιλείαν ὅμως τοῦ φιλοσόφου αὐτοκράτορος Μάρκου Αὐρηλίου χεῖμαρροι βαρβαρικοὶ ἤμρισαν νὰ εἰσπληθῶν εἰς τὰ τείχη τοῦ πολιτισμοῦ.

Οἱ Μαυριτανοὶ τῆς Ἀφρικῆς ἤρχισαν νὰ κινῶνται. Οἱ Πάρθοι τοὺς ὁποίους ὁ Τρωϊανὸς εἶχε καταδαμάσῃ ἠπειλοῦν καὶ πάλιν τὸν Εὐφράτην, ἐνῶ οἱ Τάταροι, οἱ Σλαῦτοι, οἱ Φιλλυνοὶ καὶ οἱ Γερμανικαὶ φυλαὶ ἤρχισαν νὰ διαβαίνουν τὸν Δούναβι.

Οἱ Πάρθοι κατὰ τὸ 250 — 260 ὑπέκλυναν εἰς τὰς Περσικὰς ὁρδὰς, αἱ ὁποῖαι εἰσέδρουν ἀκατάσχετοι ἐν τῷ πεδυν τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ, αἱ νῆαι Γερμανικαὶ φυλαὶ, οἱ Ἀλλαμνοὶ εἰς τὸν Ρήνον, οἱ Φράγκοι εἰς τὴν Γαλιτίαν καὶ οἱ Γότθοι εἰς τὴν Δαλίαν (Ρουμανίαν) ἐξετάβισαν τὰς Ρωμαϊκὰς λεγεῶνας, κατὰ δὲ τὸ 260 ἡρωικοὶ στόλοι ἐγένοντο κύριοι τῆς Μαύρης Θάλασσης, κατεπύραυνον τὴν Μεσόγειον καὶ ἐλήστευον τὰς Ἀθήνας, τὸ Ἀργεῖον καὶ τὴν Σπάρτην.

Οἱ Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες Κλαύδιος καὶ Αὐρηλιανὸς ἔκαμαν τὸ πᾶν, ὅπως σταματήσουν τὴν κατάρρευσιν τοῦ κράτους, καὶ κατῴρθωσαν νὰ ἀναγκασθῶν πάλιν σιγμὴν τὴν κατὰστροφὴν, ἀλλὰ ἡ φήμη, τὸ γόητρον καὶ ἡ μαχημότης τοῦ Ρωμαϊκοῦ στρατοῦ κατέπεσαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἡ κατάρρευσις ἤρχετο οὐρανοῖα μετὰ τὸ δεύτερον ἡμῖον τοῦ 4ου αἰῶνος, ὅτε πλέον τὴν τύχην τοῦ πολιτισμοῦ ἀνέλαβεν εἰς χεῖράς του ὁ Χριστιανισμός. Ἰκεῖ ὅπου δὲν ἐτόλμα νὰ εἰσέλθῃ ὁ Ρωμαῖκὸς στρατός ἢ δὲν ὑπῆρχε τοιοῦτος, εἰσῆρχετο ἄραβος μετὰ τὸ καθ' ἡμερικὸν τριδώνιον ὁ ἀπόστολος τοῦ Χριστι

ανισμοῦ, ὅπως μεταδῶσιν τὸν χριστιανισμόν εἰς τὰ βάθρα ἔθνη, τὰ ὁποῖα κατέκλυζον τὴν πάλαι κοσμοκράτειραν αὐτοκρατορίαν τῆς Ρώμης.

Ἀφ' ἧς ἐποχῆς Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας κατέστησε τοὺς χριστιανικοὺς κληρονόμους τοῦ ἐναπομείναντος Ρωμαϊκοῦ κράτους, ἡ Ρώμη ἔπαυσε πλέον νὰ ὑφίσταται ὡς κοσμοκράτειρα καὶ ἐν τέλει ἐπέπευτο, τῷ 410, νὰ τὴν κυριεύσῃ οἱ Γότθοι, ἀφ' ὧν ὀλίγον προηγουμένως ὁ Ἀλάριχος κατέλαβεν ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ ὅλην σχεδὸν τὴν Ἰταλίαν.

Ἀλλὰ διὰ τὴν κατέπεσε τὸ πανίσχυρον Ρωμαϊκὸν κράτος : Ἐνεκα τῆς ἐσωτερικῆς παρακμῆς καὶ ἔνεκα τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιδρομῆς. Ἡ ἀνάγκη, ὅπως τὸ ἀγαθὸν τοῦτο κράτος διοικῇ τὰς διαφόρους φυλάς καὶ τὰ διὰ φρονεῖ ἔθνη ἐδημιουργῇ τὸν περίφημον «Νόμον τῶν Ἑθνῶν» ὁ ὁποῖος ἀπετελεῖτο ἀπὸ στοιχεῖα κοινῶν νόμων δι' ὅλα τὰ ἔθνη. Ὁ Ρωμαϊκὸς νόμος ὑπεχρέωνεν ὅλους τοὺς κατοίκους νὰ τηρῶσι τὰς διατάξεις τοῦ κράτους, εἴτε πλούσιος, εἴτε πτωχός, ἀνεπτυγμένος ἢ ἀνοήματος ἦτο ὁ ὑπήκοος.

Τὰ ἀγαθὰ ὅρια τοῦ κράτους ἐπέβαλλον τὴν ἀνάγκην, ὅπως εἰσέλθουν εἰς τὸν στρατὸν ἑσθροὶ ἐξ ὅλων τῶν Ἑθνῶν, πράγμα, τὸ ὁποῖον ἐπέβαλλεν ἐξ ἄλλου τὴν παραδοχὴν εἰς τὴν τάξιν τοῦ Ρωμαίου πολίτου ὅλων τῶν ἐθνικοτήτων.

Ὁ κοινὸς νόμος δι' ὅλους τοὺς πολίτας ἐδημιουργήσεν ἐν τῇ δικαιοῇ τῶν πολιτῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν στοιχείων φιλοσόφων, τὴν ἰδέαν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι μόνον Ρωμαῖος πολίτης, ὡς ἦτο ἡ Ρωμαῖα ἀντιλήψις, ἀλλ' ἄνθρωπον ὄν. Παρὰ τὰς πολιτικὰς διαφοράς, ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο ἐν ὅμοιον πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πλάσμα.

Ὁ νόμος λοιπὸν ἐξηρησμένους ὡς πρόδρομος τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ Χριστιανισμός, πρὸς δυστυχίαν τοῦ κράτους, ἦλθεν εἰς μίαν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ κόσμος εἶχε κουρασθῇ, οἱ δὲ ἄνθρωποι εἶχον ἐπίγνωσιν τῶν ἁμαρτημάτων των, ὅτε αἱ σφαγαί, οἱ ἐμπρημοί, οἱ σχολαστισμοὶ καὶ τὰ γνωστὰ ὄργια τῶν Ρωμαίων αὐτοκρατόρων ἦσαν εἰς τὸ κατακόρυφον. Συνεπὶ ἤρχισαν νὰ ζητοῦν μίαν ἀνακούφισιν ἀπὸ τὴν ἐπίγειον προσήλωσιν, οἷαν δὲν ἠδύναντο νὰ δώσου, οἱ Ρωμαῖκοι θεομοὶ καὶ ἡ θρησκεία τῶν εἰδώλων. Ὁ Χριστιανισμός ἐπέπρωτο νὰ διεκδικήσῃ τὰ δικαιώματα τῆς αὐτοκρατορίας.

Ὁ κοινὸς νόμος καὶ ὁ Χριστιανισμός εἶδον καὶ ἄλλον παράγοντα, ὅπως ἀπὸ κοινού καταρρίψωσι τὸ οἰκοδόμημα τοῦ δεσποτισμοῦ.

Μετὰ τὴν ὑποταγὴν τῆς Ἑλλάδος, οἱ νικηταὶ Ρωμαῖοι ὑπέστησαν τὴν μεγαλητέραν ἢ ὅσον ἀνέγραψεν ποτε ἡ Ἱστορία ἐπιδόξωσιν τῶν ἡττημένων. Ὁ Ρωμαϊκὸς πρακτικὸς νοῦς ἐξήλωσε τὸ εὐστροφον καὶ θεωρητικὸν Ἑλληνικὸν πνεῦμα. Ἐν τούτοις παρὰ τὴν ἀξιοθαύμαστον μίμησιν τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, οἱ Ρωμαῖοι μόνον τὸ γράμμα τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ κατάρθωσαν νὰ ἀντιγράψωσιν, ὅχι ὅμως καὶ τὸ πνεῦμα.

Ἐγκαταλείψαντες τὰ ἀρχαῖα Ρωμαϊκά ἔθιμα τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς πατρίδος ἐπεδόθησαν, ὡς αἱ Ἀθηναῖαι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν σοφιστῶν, εἰς θεωρητικὰς μελέτας καὶ εἰς βίον «σχολῆς», ὁ ὁποῖος οὐχὶ ὀλίγον συνετέλεσεν εἰς τὴν ὑπὸνόμευσιν τῶν θεμελίων, ἐφ' ὅν ἐστηρίχθετο τὸ Ρωμαϊκὸν οἰκοδόμημα.

Καλλίτερον δὲν ἠδύναντο νὰ ἐκδικηθοῦν ἴσως οἱ Ἕλληνες τοὺς νικητὰς των, ἀπὸ τοῦ νὰ μεταδώσου τὰ φῶτά των, τὰ ὁποῖα, ὡς ἐφάνη, δὲν ἦσαν οὔτε ἐπὶ

καίρα, οὔτε καὶ τὰ κατάλληλα, δι' ἕνα πρακτικὸν κοσμοκράτορα λαόν.

Ἦδη, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς τρίτης ἐκατοντατηριδος ὁ δεσποτισμὸς εὗρίσκετο εἰς τὸ κατακόρυφον.

Ἀνατολικὴ δουλοπρέπεια καὶ ἐκπόρνευσις, πρὸ τοῦ Αὐτοκράτορος κατέστησαν κοινὰ καὶ συνήθη. Ἡ Αὐτοκρατορικὴ αὐλὴ κατέστη μεγάλη, πολυτελής, ἀνῆθικος, δουλοπρεπής. Ὅλη ἡ ἐξουσία συνεκτροῦτο εἰς χεῖρας τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ εἰς τὴν γραφειοκρατίαν, ἡ ἑποία κατέστη ἐξαιρετικῶς μεγάλη καὶ δαπανηρά.

Ἡ Γερουσία, εἰς ἣν εἰσῆρχετο τις διὰ τῆς δωροδοκίας, εἶχεν ἅπειρα προνόμια καὶ ὀλιγίστας ὑποχρεώσεις. Δὲν ὑπῆρχε ζήτημα ἱκανότητος, διὰ νὰ γίνῃ τις γερουσιαστής, ὁ δὲ στερὰς ἐγέρμιζεν ἀπὸ βαρβάρους. Ἡ μαλθακότης ἦτο ἡ ζωὴ των, ἡ δὲ καλλιτέρα τάξις τῶν Γερουσιαστῶν, ἡ ἀνεπτυγμένη, κατηράλισσε τὸν καιρὸν τῆς εἰς ἐνασχολήσεως τῆς «σχολῆς» τῆς πολυδαπάνου φιλολογίας. Ἡ χειρότερα τάξις τῶν Γερουσιαστῶν ἐνετρίφα μὲ τοὺς αὐλοκούς καὶ τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικούς εἰς τὴν ἀρρεστικότητα καὶ ἀνείσθητι, χωρὶς ἐνδιαφέειν εἴτε διὰ τὰς ἀποθέσεις τοῦ Κράτους εἴτε διὰ τὴν ἀδελότητά των πρὸς αὐτοὺς ἀσθενέων. Οἱ ἄλλοι ἐλειψέοντο πολὺν ἥσαν ἠναγκασμένοι νὰ φέρουν τὰ βάρη τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Πανώλης καὶ θεομηνίαι ἐκράννον τὸν Ρωμαϊκὸν λαόν. Εἰς μάτην ἀπέδιδον οὗτοι τὰς θεομηνίας εἰς τοὺς Χριστιανούς καὶ ἔδραμον αὐτοὺς εἰς τοὺς λέοντας. Τὸ καλὸν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ σῶσθῃ. Ἐνεκεν τῆς πανώλους, τῆς παιδοκτονίας καὶ τῆς ἀνῆθικότητος, ὁ πληθυσμὸς ἠλαιτοῦτο διαρκῶς, ταύτοχρόνως δὲ καὶ ἡ ἱκανότης, ὅπως ὑπερασπισθοῦν τὸ Κράτος κατὰ τῶν βαρβάρων.

Τὸ Ρωμαϊκὸν Κράτος ἔπρεσκ' ἔνεκ' ἐλλείψεως ἀνδρῶν καὶ χοιμάτων. Ἡ δουλὴ τάξις, ἡ ὁποία ἐρεγγάλασσε πταπύληκτος, ἔνεκ' τῶν ἀλληλοδιαδόχων πόλεων, πρῶτον καὶ ἐκ τῶν ἐνδόμων τάξεων, πολλοὶ τῶν ὁποίων σκλαβωδῶς εἰσέρχοντο εἰς τὴν δουλείαν, ὅπως ἀποφύγουν τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ Ρωμαίου πολίτου.

Ἐπὶ τῶν ἐσσιπίων τῆς Ρώμης ἔστησε τὸν θρόνον του ἕνα ἄλλος ὑπέρτερος πολιτισμός, ὁ ὁποῖος καὶ ἔσωσε τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν βαρβαρότητα. Δὲν ἦτο ὁ πολιτισμός τῆς ἰσχύος, τὸν ὁποῖον ἐπικαλεῖται ὁ Μουσουλμανισμὸς κληρονόμος τοῦ Ρωμαϊκοῦ, ἀλλ' ὁ Ἑλληνισμὸς Χριστιανικὸς Πολιτισμός, ὁ ὁποῖος εἰς μὲν τὰ Ῥώμην Ἰουλιανὰ τοῦ α' αἰῶνος τὸν Χριστιανισμόν, καὶ ὁποῖον Ῥώμην ἔπρεσκ' ἔνεκ' τῶν ἀνδρῶν καὶ χοιμάτων.

τὴν παίρνουν μαζί του τὴν Κικὴ καὶ τὴν Ξαναφέρνουν τὰ χαράμματα !..

Κ. Φ. Σόκος

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΓΛΥΚΑΝΙΣΟΝ

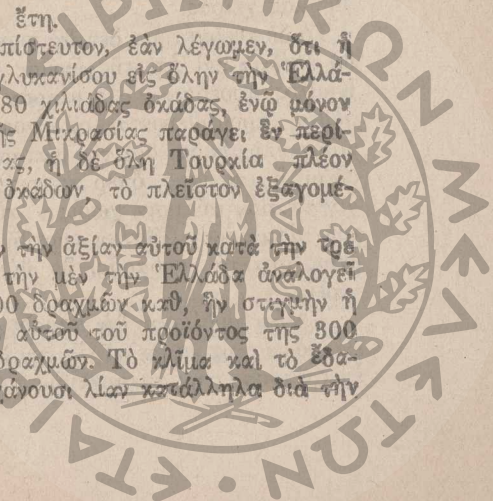

ὁ ἀρωματῶδες τοῦτο προῖον, χρησιμοποιεῖται, ἐκτὸς τῆς φαρμακευτικῆς, ὥς γνωστὸν, εἰς τὴν κατασκευὴν οἴζου καὶ μαστίχης, καὶ κατέστη ἀπαραίτητον διὰ τοὺς κατασκευαστὰς τῶν ποτῶν.

Ἐν τοῦτοις ἡ καλλιέργεια αὐτοῦ παρεμνήθη πολὺ ἐν Ἑλλάδι, μ' ὅλην τὴν ἱκανοποίησιν τιμὴν, ἥς ἀπολαμβάνει κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως ἔτη.

Θὰ θεωρηθῇ ἴσως ἀπίστευτον, ἐὰν λέγομεν, διὰ τὴν ἐτησίαν παραγωγήν τοῦ γλυκανίσου εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπερβαίνει τὰς 80 χιλιάδας ἀκάδας, ἐνῷ μόνον ἡ Κρήνη (Τοσεμὲς) τῆς Μικρασίας παραγεῖ ἐν περίπου ἑκατομμύριον ἀκάδας, ἡ δὲ ὅλη Τουρκία πλέον τῶν 20 ἑκατομμυρίων ἀκάδων, τὸ πλεῖστον ἐξαγομένων εἰς τὸ ἔξωτερικόν.

Ἐὰν δὲ υπολογίσωμεν τὴν ἀξίαν αὐτοῦ κατὰ τὴν τρέχουσιν τιμὴν, διὰ μὲν τὴν μὲν τὴν Ἑλλάδα ἀναλογεῖ τὸ ποσὸν τῶν 1.200.000 δραχμῶν καὶ, ἢν στιγμὴν ἡ Τουρκία εἰσπράττει ἐξ αὐτοῦ τοῦ προϊόντος τῆς 800 περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν. Τὸ κλίμα καὶ τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος τυγχάνουσι λίαν κατὰλληλα διὰ τὴν

παραγωγήν τοῦ γλυκανίσου, ἡ δὲ καλλιέργεια αὐτοῦ απαιτεῖ ὀλίγην ἐργασίαν καὶ ἐλάχιστα ἔξοδα, ὥν τὰ περισσότερα κατὰ τὴν ὥριμανσιν τοῦ καρποῦ διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν κυρίως τῶν παρασίτων χώρων.

Τὸ γλυκάνισον σπείρεται συνήθως κατὰ Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον, συγχομίζεται δὲ κατὰ τὰς κλιματολογικὰς ἀπαιτήσεις.

Ἐν Ἑλλάδι τὸ περισσότερον μέρος τοῦ γλυκανίσου παράγει ἡ Χίος, ἡ δὲ ποιότης αὐτοῦ διακρίνεται ἐκ τοῦ ἀρώματος.

Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας, θὰ παρείχε μεγάλην ἐκδούλευσιν εἰς τὴν χώραν, ἐὰν ἐμερίμνα περισσότερον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ αὔξησιν τοῦ πλουτοφόρου τούτου προϊόντος, διὰ τὸ ὅποιον ἠδύνατο κάλλιστα νὰ χρησιμοποίησιν τοὺς πρόσφυγας εἰδήμονας τῆς καλλιεργείας τοῦ εἶδους αὐτοῦ, εὐεργετοῦν οὕτως καὶ αὐτοὺς τοὺς δυστυχεῖς μας ἀδελφοὺς, αὐξάνον δὲ συγχρόνως τὸν πλοῦτον τῆς χώρας μας, ἀφοῦ ὁλόκληροὶ ἐκτάσεις καλλιεργήσω, γαιῶν μένουσι χέρσοι, ἀναμένουσαι ἐργατικὰς χεῖρας.

Τὸ δὲ εὐεργέτημα δὲν θὰ περιορίζετο ἕως ἐδῶ, ἀλλὰ θὰ ἐπέδρα καὶ ἐπὶ τῆς υγείας τοῦ λαοῦ. Διότι ἐὰν τὸ Κράτος προέβαινεν εἰς μικράν ἐρευναν, διὰ νὰ μάθῃ πόθεν προσηθεύονται οἱ οἰνοπνευματικοὶ τὸ ἀναγκαῖον γλυκάνισον διὰ τὴν κατασκευὴν τεραστίου ποσοῦ οὔζου ἢ ρομίτης, ὅπου καταναλίσκεται ἐν Ἑλλάδι, μὲ γιναντζίαν αὔξησιν, χωρὶς ν' αὔξηθῃ καὶ ἡ παραγωγή τοῦ γλυκανίσου, ἠθελεν εὐρεθῇ ἐνώπιον μίας ἀποκλύψεως ἀρχετὰ σοβαρᾶς, ἣν θέλω νὰ ὑποθέσω ὅτι ἀγνοεῖ.

Διότι οὐδέποτε θὰ παραδεχθῶ, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐν γνώσει τῆς συνελεῖ εἰς τὴν δηλητηρίαν τοῦ λαοῦ, ἐπιτρέπουσα τὴν κατασκευὴν τοῦ ποτοῦ διὰ τῆς χημ-

κῆς οὐσίας Ἀνετὸλ Ἐββάνς νσ' ἀνίς, ἥτις καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Τουρκίᾳ εἶνε αὐστηρῶς ἀπηγορευμένη, θεωρηθεῖσα ὡς οὐσία δηλητηριώδης καὶ λίαν βλαβερὰ εἰς τὴν υγείαν τῶν καταναλωτῶν. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν καὶ τὴν μέριμναν τῶν ἀρμοδίων ὑπουργείων Γεωργίας, Περιθάλψεως καὶ τῆς Ὑγιεινῆς.

Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΟΔΟΝΤΟΪΑΤΡΟΙ ΕΛΕΦΑΝΤΩΝ

Εἰς τὰς Ἰνδίας ὑπάρχουσιν ὁδοντοῖατροὶ ἐλεφάντων, διότι τὰ νοήμονα ταῦτα ζῷα προσβάλλονται συνεχῶς ὑπὸ ὁδονταλγίας, αἰσθάνονται δὲ πόνους τόσον δορμεῖς, ὥστε καταλαμβάνονται ὑπὸ λύσης καὶ θάναι· νὰ ἐπιφέρωσι τότε τοιμερὲς καταστροφάς. Μάστιγς αὐτόπτης διηγείται ὡς ἐπαρμένος τὰ τῆς ἐξουγωγῆς τοῦ πάσχοντος ὁδόντος ἐλεφάντος τῶν Ἰνδιῶν.

Τὸ παχύδερμον, καταβληθὲν ὑπὸ τοῦ πόνου, ἐξελπώθη βαρέως ἐπὶ τοῦ ἔδαφους. Τότε ὁ ὁδοντοῖατροὺς πλησιάζας αὐτὸ μετὰ μερίμνης προσφιλᾶσθαι, ἤρξατο ἐξετάζων τοὺς ὁδόντας τοῦ ἵνα ἀνακαλύψῃ τὸν πάσχοντα καὶ τὸν ἀποσπᾷσιν μετ' ἐπιτηδεύσεως. Κατὰ πρόσταγμα δὲν κατορθώθη ὅπου ὁ ἐλέφας μείνῃ ὀκνητός, ἀλλὰ μετὰ τινος στιγμῆς, ὅσει τὸ νοήμον ζῷον ἠνέκησεν ὅτι ἐζήτου· νὰ τὸ ἀνακουρίσωσι· παρρησιάζει εἰς ἐντελὴ ἀκινήσιν, ὅτε δὲ ἐξήλθῃ ὁ ὁδόντος αὐτός ἐξεδήλωσε τὴν χαρὰν τοῦ πηδῶν περὶ τὸν ὁδοντοῖατρον καθὼς τὸ ἀρνίον πηδᾷ περὶ τῆς μητρὸς του.

Ἐπὶ ἀσχημάτους δικηγόρος, μὴ ἔχων σχεδὸν μύτην δὲν μπορούσε νὰ διαβάσῃ ἐν ἔγγραφον, τὸ ὅποιον τοῦ ἔδωσαν κατὰ τινα συνεδρίασιν. Τότε ἕνας δικαστὴς, προμερὸς ἀντὶθῆς, λέγει :

— Δὲν ἔχει κανεὶς ἕνα ζευγάρι γυαλιὰ νὰ τοῦ δώσῃ :

Ὁ πρὸς ἡμῶς δικηγόρος, εἶπε :

— Ἡμεῖς οὐκ ἔχομε δικαστὰ, ἀλλὰ πρέπει νὰ μοῦ δώσωσιν καὶ σὲς τὸ μὲτό σας !

Ὁ πρὸς ἡμῶς δικηγόρος, ἔχων τὴν συνηγορίαν του καὶ τὴν δικαιοσύνην, εἶπε :

— Πότε σὺν ἡγορᾶς τοῦ παλαιῦ, ἔν εἶναι δικαστὴν, προσπαθήσατε ὥστε νὰ περάσῃ ἡ κρίσις ὁ πολυάριθμος τοῦτος στρατὸς διότι ἀρκετὰ κατεπατήθη ἡ χώρα.

Ὁ ἰδιοκτήτης ἐνὸς θαλοπωλείου κατήγγειλεν ἕνα νέον, ὅτι διέφθειρε τὴν κόρην του. Ὁ δικηγόρος τοῦ κατηγορουμένου ἤρchiσε τὴν συνηγορίαν ὡς ἑξῆς :

— Ἐξ ὅλων τῶν εἰδῶν, τὰ ὅποια ἔχει ὁ μὴνυτὴς εἰς τὸ κατὰστημά του, τὸ περισσότερο εὐδραν στον εἶναι ἡ ἀρετὴ τῆς θυγατρὸς του..

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Εἶνε Χριστούγεννα : Τὸ ψῆχος εἶνε δυνατὸ, σωστὸς χειμὼν. Ὁ οὐρανὸς εἶνε συγγεφιασμένος καὶ οὔτε μικρὰ ἀκτίς ἡλίου φαίνεται, πούθενά διὰ νὰ χαρίσῃ ὀλίγην χαρὰν καὶ ὀλίγον φῶς εἰς τὴν φύσιν, ποῦ φορεῖ σήμερον τὸ μολυβὶ τῆς φόρεμα καὶ ἀπλώγει παντοῦ τὸν σταχτὶ τῆς πέπλου.

Εἶνε καιρὸς ποῦ ἀναζητεῖ κανεὶς τὸν ἥλιον καὶ τὴν θερμότητα τῆς ἀγάπης καὶ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς μέσα εἰς τὸ σπῆτι του, καὶ συγχρόνως καιρὸς ποῦ σπρώχνει τὴν λυπημένην ψυχὴν νὰ χάνεται εἰς τὸ ἄπειρον τῶν ἀναμνήσεων, ὅταν μάλιστα αἱ ἀναμνήσεις αὐτὰι κρατοῦν γιὰ πάντα ἢ καὶ μίαν ἕνα κομματάκι χαρᾶς καὶ ἀγάπης, ἕνα κομματάκι τῆς ζωῆς μας.

Εἶνε Χριστούγεννα ! Τὸ εἶναι εἶνε ἀναμμένο μέσα εἰς τὸ σοβαρὸν γραφεῖον τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἡ ἔσση γλυκεῖα ὅλα εἶνε καθαρά, τακτικά, τοποθετημένα με χάριν καὶ ὅλα σιωπηλά καὶ ὡς λυπημένα. Ὅλγα ἀνθὲς ἐδῶ κ' ἐκεῖ δίδουν φαιγνῶδες τόνον ζωῆς καὶ ὀλίγον φῶς εἰς τὸ περιθώριον αὐτὸ, τὸ ὅποιον πλαισιώνει τὴν Μαρίαν Πιερρή, καὶ τὴν τοιάντα πέντε περίπου ἐτῶν. Χαμένη ἀνάμεσα εἰς τὰ μαλακὰ μαξιλάρια τοῦ ἀναπαυτικοῦ ἀνακλιντροῦ προσπαθεῖ νὰ περάσῃ τὸ μελαγχολικὸν αὐτὸ ἀπόγευμα με τὴν συτροφίαν ἐνὸς βιβλίου. Ἀπὸ μικρὰ ἤρchiσε τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν εἶχε καταφύγιον καὶ εἰς τὴν χαρὰν καὶ εἰς τὴν λύπην, ἀλλὰ σήμερον—περίεργον πρᾶγμα ! δὲν δύναται νὰ

συγκεντρώση τὸν νοῦν της καὶ ἀφοῦ γυρίσῃ δύο-τρία φύλλα, αἰφνης ἀνακαλύπτει ὅτι δὲν γνωρίζει καθόλου τὴν ἐδιέβασε καὶ πειστωμένη ἀρχίζει καὶ πάλιν τὴν ἀνάγνωσιν μετὰ τὴν πρόθεσιν νὰ συγκρατήσῃ τὸ μυαλό της. Πραγματικῶς τὸ κατορθώνει πρὸς στιγμήν, ἀλλὰ μόλις ἀναγινώσκει δέκα ἕως δέκα πέντε σειράς, νὰ καὶ πάλιν ὁ νοῦς φεύγει μακριὰ, σὰν πουλὶ κλεισμένο διὰ τῆς βίας εἰς τὸ κλουβί, ποῦ εἰς πρώτην εὐκαιρίαν πετᾷ χαρούμενο νὰ εὕρῃ τ' ἀγαπημένα του κλαδιά, ὅπου τόσας φορές εὐτυχισμένο ἔφαλε· ἔτσι καὶ ὁ νοῦς τῆς Μαρίας σήμερον φεύγει σὰν πουλὶ διὰ νὰ εὕρῃ τ' ἀγαπημένα της πρόσωπα ποῦ ἕνα ἕνα ἀπεμακρύνθησαν καὶ ἔφυγαν γιὰ πάντα μακριὰν !..

Ἐλαφρὸν οἶγος διατρέχει τὸ σῶμά της, ἐνῷ συγχρόνως τὰ ξύλα ποῦ καίουν εἰς τὸ τζάκι τοῖζουν δυνατὴν τὸ βλέμμα της στρέφεται πρὸς τὴν φλόγα ποῦ ὑψώνεται πρὸς στιγμήν καὶ φωτίζει μετὰ κόκκινα φῶς τὸ μελαγχολικὸν γραφεῖον. Αὐτὸ τῆς ἐνθυμίζει ὅτι τὸ δωμάτιον εἶνε ζεστὸ καὶ ὅτι τὸ κρῦο ποῦ αἰσθάνεται ἔρχεται βαθεῖα ἀπὸ μέσα της, ἀπὸ τὴν ψυχὴν της !

Ἀφήνει μετὰ νωχέλειαν νὰ πέσῃ τὸ χέρι, τὸ ὁποῖον κρατεῖ τὸ βιβλίον καὶ ἀπαλὰ ἀπαλὰ σηκώνεται καὶ περιπατεῖ μετὰ βήματα ἀργὰ καὶ ἀδύρυντα διὰ νὰ μὴ ἀνησυχῇ τὸν ἄνδρα της, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τῆς μεσημβρίας, σκυμμένος εἰς τὰ βιβλία του καὶ τελείως ἀπεροφημένος, καταγίνεται νὰ τελειώσῃ μὲν σοβαρὰν νομικὴν μελέτην.

Ἡ Μαρία, ὅπως εἶνε ὑψηλὴ καὶ μαυροφανεμένη, ὥς σκιὰ περὶ ἀπ' ἐμπρός του καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸ παρόνθρον μετὰ τὰ μεγάλα γαλανά καὶ λυπημένα μάτια της χαμένα εἰς τὸ ἄπειρον· παραμερίζει τὸ βαρὺ βελούδινο παραπέτασμα καὶ τῆς φαίνεται ὅτι συγχρόνως παρμε

οῖζει ἕνας πέπλος ποῦ δὲν τὴν ἀφίνει νὰ ἰδῇ καθαρὰ τοὺς ἀγαπημένους της. Στρεφίσει τὸ μέτωπόν της εἰς τὸ γυαλί καὶ μετὰ μάτια ἀπληστοῦ ἀρχίζει νὰ παρακολουθῇ τὰς εἰκόνας ποῦ ἐπερνοῦσαν ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της, ὥς νὰ ἦτο ἡ ὕαλος μαγικὸς φακὸς ποῦ τῆς ἐδείκνυε ζωντανὰ ὅλην τὴν περασμένην ζωὴν της.

Καὶ ἐνῷ τὰ μάτια ἀπληστοῦ κυττάζουν καὶ τὰ χεῖλη ἄρῳα ὁμιλοῦν καὶ κινοῦνται, ὁ νοῦς βλέπει καὶ λέγει: «Νὰ τὸ νησί τὸ ἀγαπημένο ποῦ ἐγενήθηκα τὰ κύματα τοῦ Αἰγαίου φιλοῦν γλυκὰ τοὺς βράχους κάτω ἀπὸ τὸν ἑξώστην τοῦ σπιτιοῦ μας, καὶ ἡ γαρυφαλιά καὶ ἡ βαμπζικιά κοιμοῦν ἀπὸ ζήλεια τὰ κλαδιά τους ἀπὸ τὸ πεζοῦλι διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἀγάπην αὐτὴν. Νά ! κάθωμαι εἰς τὰ γόνατα τῆς Μητέρας μετὰ τὰ ὠραία γαλανά μάτια ! μέσα εἰς τὴν θερμὴν της ἀγκαλιὰ ἀκούω τὰ ὠραία λόγια ποῦ μοῦ λέγει διὰ τὸ μικρὸ παιδάκι, τὸν καλὸ Χριστὸ, διὰ τὰ πλούσια δῶρα ποῦ τοῦ ἐπῆγαν οἱ Μάγοι καὶ διὰ τὰ ἀνεκτήματα δῶρα ποῦ φέρε: ἐκεῖνος, τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐφροσύνην, εἰς ὅσους τοῦ ἀνοίγουν τὸ σπινάκι τῆς καρδιάς των καὶ τὸν δέχονται μετὰ προθυμίαν.

Εἶνε Χριστοῦγεννα ! Νὰ τώρα προσὶ προσὶ ἡ Γιαγιά μετὰ χαϊδεῖ διὰ νὰ ξυπνήσῃ νὰ πάμε μαζί εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Εἶνε ἀκούη σιωπῶν, εἶνε ζούο, μὲ ἡ καρπὰ πάντα κτυπᾷ γλυκὰ καὶ χαρούμενα. Νὰ τώρα περὶ τὸ καλὸ μου φορεματάκι καὶ ἐνῷ ἡ Γιαγιά ξυπνᾷ τὰ ἀδέλφια μου, τὸν Κώστα καὶ τὸν Γιάννη, ἐγὼ θυμολογῶ καλὰ τὰ λόγια ποῦ μοῦ εἶπε χθὲς ἡ Μητέρα γιὰ τὸν καλὸ Χριστὸ καὶ γιὰ τὰ δῶρα του. Νὰ σὲ δίκους ἐφόρεσεν ἡ Γιαγιά κακοῦνεγα καὶ ζεστὰ σοῦχα, ἀλλὰ ἐμένα μετὰ σκεπάζει ἀπὸ τὸ κεφάλι μετὰ ἕνα γαλάζιο σαλάκι ποῦ μοῦ τὸ ἐπλεξε μετὰ τὰ χεῖρα της ἡ καλὴ Μη-

τέρω. Καί νά, ξεκινούμεν καί ἡ καμπάνα τῆς ἐκκλησίας ἀκούεται, καί ἡ καρδιά μου κτυπᾷ δυνατά! "Αχ! κἀν Γαλιλαίᾳ μου γοήγορα! κάνε μεγάλα βήματα μήπως ἔλθῃ ὁ Χριστοῦλης ποῖν φθάσουμε! Τί χαρά! φθίνουμεν ἐγκαίρως καί ὁ Πατέρας μᾶς περιμένει εἰς τὴν πόρτα τῆς ἐκκλησίας· τί καλά! ὅλοι μαζί γυρίζομε στό σπ. καί λέμε τῆς Μητέρας «καλά Χριστοῦγεννα»...

Τώρα ἡ Μαρία σκουπίζει τὸ παράθυρο μὲ τὸ μανδύακι της, διότι ὕστερα ἀπὸ τὴν χαρούμενη καί φωτεινὴ εἰκόνα ποῦ ἔβλεπεν αὐτὴν τὴν στιγμὴν, βλέπει θαμβὰ καί σκοτεινὰ καί νομίζει ὅτι ἡ ἀνάπνοή της θαμβώνει τὸ γυαλί. Καί ἐνῶ τὰ μάτια κυττάζουν ὁ νοῦς βλέπει καί λέγει: «Τί σύννεφα σπὸν οὐρανὸ! καί τί σκοτάδι μέσα στό σπίτι!.. Εἶνε Χριστοῦγεννα! μὰ πούθενά δὲν φαίνονται, τὰ ὠραῖα μάτια τῆς Μητέρας νὰ φέξουν καί νὰ φωτίσουν τὸν κόσμον! πῶς μ' ἀφήνε; σήμερον μοναχὴ καί παραπονεμένη καί δὲν ἔρχεται νὰ μοῦ μιλήσῃ γιὰ τὸν καλὸ Χριστό; Τί πίκρα ἔχουν τὰ χεῖλη τοῦ Πατέρα σήμερον καί τί σκοτάδι τὰ μάτια του! "Ελα Γιαγιά, κάνε γοήγορα! ξύπνα τὴν Μητέρα! κοιμάται; «Ναί, παιδί μου! ἀπαντᾷ ἡ Γιαγιά, μὲ φωνὴν μισοσβυσμένην» «ἡ Μη. τέ.. ρα κοιμάται βαθεῖά!.. καί δὲν ξυπνᾷ»...

Ἡ Μαρία σκουπίζει τώρα τὰ δάκρυα ποῦ ἐκύλισαν εἰς τὰ μάγουλά της καί περιμαζεύει τὸ φόρεμά της σφιχτότερα, διότι, ὅπως καί τότε ποῦ ἔλαβε αὐτὴν τὴν ἀπάντησιν ἀπὸ τὴν Γιαγιά, αἰσθάνεται τὸ ἴδιο κοῦο εἰς τὴν καρδιά της! Καί βλέπει, βλέπει εἰκόνας ποῦ περνοῦν τώρα γοήγορα γοήγορα.

Νά πάλι Χριστοῦγεννα! Εἰς τὴν Μακεδονίαν. Τί κοῦο! τί χιόνια! βουνὰ χιονισμένα σκέπτεται ἡ Μαρία, ποῦ δὲν ὁμοιάζουν καθόλου μὲ τὰ γλυκὰ χιονισμένα βουνὰ ποῦ ἐσχημάτιζεν ἡ Μητέρα ἀπὸ κουραμπιέδες καί ἀμυγδαλωτά! Τί γλυκεῖα ἡ εὐωδία ποῦ σκορπίζει τὸ θυμίαμα, ὅχι ὅμως πιδ γλυκεῖα ἀπὸ τὴν μυρωδιά ποῦ ἔχυνε στό σπίτι, τὸ παστέλι ποῦ ἔκανε, ἡ μικροῦτισσα γιαγιά.

Πρώτην φορὰν, κάνει Χριστοῦγεννα ἡ Μαρία εἰς τὴν Μακεδονίαν, πλησίον εἰς τὸν ἀδελφὸν τῆς Μητέρας, τὸν Μητροπολίτην, ὁ ὁποῖος, ζῇ μαζί μὲ τὴν ἀγαθὴν ἀδελφὴν του. Ἀδελφὸς καί ἀδελφὴ ἀνέλαβον ἡ ἀνατροφήν καί τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς μοναχοῦδης ἀνεψιάς καί προσεπάθησαν νὰ τῇ; δώσουν τὴν ἀγάπην, τὴν ὁποῖαν ἐνωρὶς ἐστερήθη καί νὰ εὗρουν εἰς αὐτὴν ἐκείνην τὴν ὁποῖαν ἔχασαν.

Ἐκεῖ εἰς τὴν Μακεδονίαν περῶ ἡ Μαρία τὰ παιδικὰ της χρόνια καί ἐπειδὴ εἶχεν ἐπίδοσιν εἰς τὰ γράμματα, τὴν ἔστειλαν ἀργότερον εἰς τὰς Ἀθήνας ἐσωτερικὴν εἰς Παρθεναγωγεῖον διὰ νὰ πάσῃ τὸ διπλωμά της καί νὰ μάθῃ καμμίαν ξένην γλῶσσαν, κυρίως, διὰ νὰ περάσῃ τὰ κοῖσιμα ἐπὶ τῆς μεταβατικῆς ἡλικίας, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἀγριάζεται ὁ γὰρ κτήρ τῆς κόρης. Ὁ θεῖος ἦτο πολλὴς προσφώσεως κληρικός καὶ ἔξυπνος ἄνθρωπος καί ἐγνωρίζεν ὅτι ἡ ἀσκητικὴ αὐτοῦ καί κατοικία του δὲν ἦτο, το καὶ ἀλλοῦ, θερμοκήπιον, ὅπου θὰ ἦδύνατο ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἀνεψιάς του.

Εἰς τὸ σχολεῖον κλεισμένη ἡ Μαρία περῶ πολλὰ Χριστοῦγεννα ἀθάλα, ἀνέσπιννα, χαρούμενα καί ἀδελφώνεται μὲ ἄλλα κορίτσια καὶ ἀποκτᾷ μικρὰς καί μεγάλας φίλας καί νὰ! βλέπει, τώρα δια αὐτὰ τὰ χαρούμενα χρόνια γὰ περνοῦν ἀπ' ἐμπρὸς της καί δια

κρίνει με πολλήν εὐχαρίστησιν μία πρὸς μία ὅλας τὰς φίλας ποῦ ἐπέρασαν μιὰ ζωὴ μαζί, τὰς ἀδελφὰς αὐτὰς ποῦ ἐπαιξαν, ἐγέλασαν καί... ἴσως καμμίαν φορὰν καὶ νὰ ἔλληψαν μαζί. Ἡ εἰκὼν αὐτῇ ζωντανεῖται ἐν κοιματί, χροῦμενο τῆς ζωῆς της, ὅπου δὲν ἐγγνώρισεν ἄλλην ἀγωνίαν ἀπὸ τὸ καρδιοκτύπι τῆς βαθμολογίας καὶ καρδιοκτύπι μάλιστα ποῦ τῆς ἔφερε κατόπιν πάντοτε χαρὰν, διότι, ἦτο διακεκομμένη μαθήτρια. Ἐντροῦ ποῦ εἰς τὴν εἰκόνα αὐτὴν, διότι ὕστερον ἀπὸ τὰ νήματα ποῦ δένουν τὴν καρδιά της με τοὺς ἀγαπητοὺς της συγγενεῖς, ἔρχονται ἐκεῖνα ποῦ τὴν δένουν με τὰς φίλας αὐτὰς, τὰς ἀδελφὰς τῆς νεανικῆς τῆς ἡλικίας.

Ὅταν ἡ Μαρία ἔγινε δέκα ὀκτὼ ἐτῶν, πηγαίνει εἰς τὸ νηοὶ νὰ ζήσῃ με τὸν Πατέρα ποῦ τὴν ἔστειλῃ τὸσα ἔτη θυσιάζων τὴν μόνην χαρὰν ποῦ τοῦ ἔμενε, διὰ τὸ καλὸν τῆς κόρης του.

Νά ! εἶνε Χριστοῦγεννα ! Ὑστερα ἀπὸ τόσα χρόνιά ἑορτάζει, ὁ Πατέρας με τὰ παιδιά του, με τὴν κόρη του ! Τὸ σπῆτι, ἀντηγεῖ καὶ γεμίζει ἀπὸ τὸ χρυστάλλινο γέλοιο τῆς Μαρίας, ποῦ κάνει, ἐνῶ τὴν καμαρώνει ὁ Πατέρας, τὰ πρῶτα βήματα εἰς τὸ νοικοκυριό, χωρὶς νὰ εἶνε κοντά της ἐκεῖνη ποῦ τὴν ὀδηγήσεν εἰς τὰ πρῶτα βήματα, ὅταν ἦτο νήπιον. Τὰ ἀδελφία της σπουδάζουν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀλλὰ ἔρχονται νὰ περᾶσουν τὰ Χριστοῦγεννα μαζί με τὴν ἀδελφὴν ποῦ χροῖται θηοσφυροῦς ἀγάπης σωριασμένους τόσα χρόνια καὶ στυλασμένους δι' αὐτοὺς, με τὴν ἀδελφὴν αὐτὴν ποῦ σὺν δεύτερῃ Μητερίτσα ἦλθε ν' ἀνοίξῃ πάλιν τὸ σπῆτι.

Περνοῦν δύο ἔτη καὶ νὰ πάλιν ὅλοι μαζί, ἀκόμη καὶ ὁ θεὸς με τὴν θεῖαν, κάνουν Χριστοῦγεννα εἰς τὴν Κρήτην. Ἡλθαν ὅλοι νὰ ἑορτάσουν μαζί με τὸν Ἀνδρέα Πετροῦ, τὸν τρίτον υἱὸν ποῦ ἔστειλεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Πατέρα, τὸν καλὸν σύντροφον ποῦ ἔστειλεν εἰς τὴν Μαρίαν. Ἡ καρδιά ὅλων πλημμυρίζει ἀπὸ εὐτυχίαν καὶ ἀπὸ ὑψηλὰ ἡ Μητέρα εὐλογεῖ τὴν χαρὰν τὸν...

Τώρα πάλι τὸ γυαλί θαμβώνει καὶ ἡ Μαρία βλέπει σκοτεινὰ τὰ ἄλλα Χριστοῦγεννα ποῦ περνᾷ· λείπει ὁ Γιάννης, ὁ μικρὸς της ἀδελφός· ἕνας τύφος τὸν ἔστειλε κοντὰ εἰς τὴν Μητέρα καὶ νά... εἰς τ' ἄλλα· ἀλλοίμοιμον... λείπει καὶ ὁ Πατέρας· ἡ λύπη του ἦτο μεγάλη καὶ δὲν εἶχε τὴν δύναμιν ν' ἀνθέξῃ, δὲν τοῦ ἦτο δυνατόν ν' ἀφήσῃ τὸν Γιάννη μοναχὸ με τὴν Μητέρα...

Ἡ λύπη τῆς Μαρίας εἶνε πολὺ μεγάλη, ἀλλὰ ὁ Κώστας, ὁ μεγάλος της ἀδελφός, ποῦ ἐπελείωσε τὰς σπουδὰς του καὶ ἔγινε δικηγόρος, μένει μαζί της αὐτὸς τὴν παρηγορεῖ διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν ἰδίων της καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην τὴν κάνει νὰ κατανίγη τὴν λύπην της. Ὁ Κώστας εἶνε τώρα τὸ μόνο ζωντανὸ καὶ ἀνθηρὸ βλαστάρι ἀπὸ τὸ οἰκογενειακόν της δένδρον ὅλη ἡ ἀγάπη, ὅλη ἡ ταπεινότης, ὅλη ἡ στοργὴ ποῦ ἦτο εἰς τὴν καρδίαν της νὰ ὅλους τοὺς ἀγαπημένους της ποῦ ἔστιν· μακρὰν, ὅλη μαζευμένη καὶ ἔγινε μεγάλος ἀτελείωτος σωρὸς λατρειᾶς διὰ τὸν ἀγαπημένον αὐτὸν ἀδελφόν· ὅλοι οἱ δικαί της ἔχουσιν μέσα τοῦ καὶ ἡ Μαρία ὅλους τοὺς βλέπει μέσ' τὰ μάτια του· ὁ Κώστας εἶνε ἡ ζωντανὴ παρηγοριά της ! Καὶ

τώρα φθάνουν και άλλα Χριστούγεννα! Και ενώ τα πάντα απληστοι κυττάζουν και τα χείλη άφωνα ψιθυρίζουν, ό νους βλέπει και λέγει: «Θεέ μου, τί λαχτάρα, τί φρίκη! ό Κώστας δεν εινε έφετος μαζί μας. Εινε δύο μήνες τώρα που έφυγε σά, άξιο παλληκάρι! και έπηγε να προτάξει το στήθος του μαζί με άλλα λε βενιόπαιδα για να υπερασπίση την Πατρίδα του... να την μεγαλώση! Νά, όλοι μιλούν για την ανδρεία του και τα κατορθώματά του, γιατί άφοβος άφηκε τον κίνδυνο: μα ό Χάρος διαλέγει και πέρνει και... δυστυχία μου! εκεί εις το Σκραντάπορο το βόλι βρόσκει στο γενναίο στήθος τόν καλό μου, τόν άγαπημένο μου Κώστα και προσθέτει, και αυτός τόν αμα το ενγενικό που χρειάζεται για να γραφή ή ιστορία της Πατρίδος!... Πάει πιά κόπηκε και το βλαστάρι: αυτό και κανέναν δεν θα βλαστήση σ' αυτό το δένδρο: υήπως σκέπτεται ή Μαρία, τὰ δάκρυα που τὸ πότιζαν ήταν άλμυρά και τὸ έ- μάραναν πριν της ώρας;

Και γέρονι ή Μαρία τὸ κεφάλι της αὐτὴν τὴν στιγμήν, όπως έγειος και ή ψυχή της με τὸ τελευταίον αὐτὸ κτύπημα της Μοίρας. Ὑστερον ἀπ' αὐτὰ τὰ Χριστούγεννα, ποὺ δὲν ἦλθε πλέον κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἰδιούχους της, ἐκλείσθη ή Μαρία εἰς τὸ σπῖτι, ἀπεσύρθη ἀπὸ τὸν κόσμον, δὲν ἔβλεπε κανένα, δὲν ἐπῆγαινε πουθενά, σιγὰ σιγὰ ἀφῆκε τὸν κόσμον καὶ ό κόσμος σχεδὸν τὴν ἐξέχασε: τίποτε δὲν τὴν συνδέει πλέον με τὰ περρασμένα οὔτε καν μίαν φίλιαν τῶν περρασμένων χορόν: εἶχε φίλας ποὺ ἐπέρασαν μιὰ ζωὴ μαζί, ἀδελφὰς ποὺ ἔπαιζαν, ἐγέλιναν κοί... ὥσως καμμίαν φοράν καὶ νὰ ἔκλυον μαζί, καὶ ὅμως ὅλοι τὴν ἐλησμόνησαν καὶ ἀπὸ χρόνιαν τῶρα

δὲν ἔχει ἐπικοινωνήσει μαζί των. Τὸ ἀόρατο χέρι τῆς Μοίρας τὰς ἐξεφύλλισε σὰν πέταλα ρόδου καὶ μέσα εἰς τὴν δίνην τῆς ζωῆς τὰς διεσκόρπισεν εἰς διάφορα μέρη. «Ποιὸς ξεύρει, σκέπτεται ή Μαρία, ἀν καὶ ἐκείναις εἶνε ἔξω ἀπὸ τὸν κόσμο σὰν ἐμένα» καὶ δάκρυα γεμίζουν τὰ μάτια της γὰρ τὸν ἀγνωστὸ πόνο τῆς Μοίρας των! Ναι, όλοι τὴν ἐξέχασαν καὶ ἀν δὲν εἶχε τὸν καλὸν σύντροφον νὰ τὴν κρατῇ εἰς τὴν ζωὴν, τῆς φαίνεται ὅτι πρὸ πολλοῦ θὰ εἶχε φύγει διὰ νὰ συναντήσῃ τοὺς ἀγαπημένους της. Ναι, όλοι τὴν ἐξέχασαν καὶ σὰν χαμένη ἀπὸ τὸν κόσμο στέκεται ἐκεῖ με τὸ μέτωπον στηριγμένο εἰς τὸ παράθυρον. Ἀλλὰ νά! ζωντανή φωνὴ ἀκούεται καὶ διακρίνει τὸ ὄνομα της: τότε συνέρχεται σὰν ἀπὸ λήθαργον καὶ ἀφήνει τὴν θέσιν της.

☆☆

Ὁ ἄνδρας της πρὸ ὀλίγης ὥρας διέκοψε τὴν μελέτην ποὺ γράφει καὶ ἐπιθεωρεῖ τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς ἡμέρας, ή ὁποία μόλις πρὸ ὀλίγου ἔφθασε. Ἐνας φακέλλος εἶνε εἰς τὸ ὄνομα τῆς Μαρίας καὶ τὴν καλεῖ νὰ τῆς τὸ δῶση, ἀλλ' ἐκείνη προχωρεῖ ἀργὰ καὶ ἀπλώνει χέρι διστακτικόν, σκεπτόμενη ὅτι ὠρισμένος θὰ σιμβάινῃ κάποιον λάθος. Εἶνε χροῖα τῶρα ποὺ δὲν λαμβάνει ἐπιστολάς ἀπὸ κανένα: οἱ ἄλλοι τὴν ἐξέχασαν καὶ οἱ δικοὶ της εἶνε... πολὺ μακρὰν. Δι' αὐτὸ μετ' ἀδιαφορίαν σκίζει τὸν φακέλλον καὶ ἀρχίζει νὰ διαβάξῃ τὰς ὁκτὼ πυκνογραμμένας σελίδας τῆς ἐπιστολῆς, ἀλλὰ ὅσον προχωρεῖ ή μορφή της φωτίζεται καὶ χαμόγελο εὐχάριστο πινάται εἰς τὰ χείλη της καὶ νά! μετ' κλειστὰ μάτια αὐτὴν τὴν στιγμήν ό νους της βλέπει Χριστούγεννα ποὺ περνοῦσε εἰς τὸ σχολεῖον. Νά!

ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς πηγαίνουσι ὅλαις ἀδελφαιμέναις ἔξω ἀπὸ τοῦ δωμάτιου, τῆς Διευθυντορίας νὰ ψάλλουν ἀπαλὰ καὶ ἀρμονικὰ τὸν ὕμνον τῶν Χριστουγέννων καὶ νὰ τὴν ζυτῇσιν εὐχάριστα μὲ τὴν καλὴν εἰδησιν τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ ἔτσι ἀπαλὰ αὐτὴν τὴν στιγμὴν καὶ ἡ καρδιά της λισθάνεται ἕνα ζύπνημα μὲ τὴν ἐπιστολὴν μιᾶς μικρᾶς φίλης τοῦ 15ου σχολείου ποῦ ὕστερα ἀπὸ εἴκοσι σχεδὸν ἔτη εὐχεται εἰς τὴν Μαρίαν «Καλὰ Χριστουγεννιά» καὶ εἰς ὁκτὼ περὶ χρονογραμμένας σελίδας, τῆς δίδει λογοδοσίαν τῆς περὶ αἰμένης ζωῆς της, χωρὶς νὰ φαντάζεται ὅτι ἡ ἐπιστολή της δένει πάλιν τὸ νῆμα ποῦ κρατεῖ τὴν καρδιά της φίλης της μὲ τὰ εὐτυχισμένα παιδικὰ της χρόνια.

Γεμάτη εὐγνωμοσύνην ἡ Μαρία ἐγχειρίζει τὴν ἐπιστολὴν καὶ εἰς τὸν ἄνδρα της διὰ νὰ τὴν διαβάσῃ, ἐνῶ συγχρόνως τοῦ λέγει: «Ἄς εἶνε εὐλογημένος ὁ καλὸς Χριστὸς! μοῦ ἔφερε τὸ δῶρό του!»

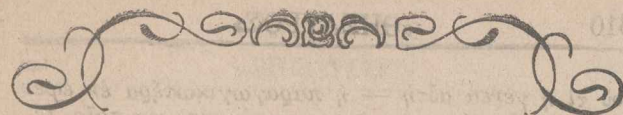
ΠΗΝΕΛΟΠΗ Μ. ΚΑΤΗΡΗ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΑΠΡΕΜΙΝΤΙ ΚΥΡΙΩΝ

Στείλουν κάμπουσες κουνέ
καὶ κακολογοῦν μὲ λίσσα,
πὲς μονάχα ἡ καρακάξες
εἶναι μαῦρες σὰν τὴ πίσσα!

Κωνστ. Φ. Σκόκος

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΙΩΝΟΣ

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ὁ Ἄγγλοι, κατόπιν πολλῶν ἐνδοιασμῶν ἀπεφασίσαν νὰ κάμουν μίαν ἐκθεσὶν καὶ τὴν κάμνουν ἐν ὧν τῷ μεγαλείῳ τὸ ὅλυν ἄνθρωπινος νοῦς θὰ ἡδύνατο νὰ συλλάβῃ. Ἐπὶ δύο ἔτη τώρα ἐργάζονται πρὸς συντέλειαν τοῦ μεγαλουργοῦ αὐτοῦ σχεδίου, τὸ ὁποῖον συνέλαβον ὀλίγοι τινὲς τολμηροὶ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1922, ὅποτε καὶ

ἐπέβη ὁ θεμέλιος λίθος τῆς ἐκθέσεως εἰς τὸ παρὲς μέγιστον καὶ ἐν ἀγορᾷ καταστάσει διατελοῦν Πάρκο τοῦ Γουέμπλεϊ, προαστείου τοῦ Λονδίνου. Τὸ σχέδιον αὐτὸ τῶν ὀλίγων τολμηρῶν ἐνεκοιτάδην ἡ δὴ ὀλόκληρος ἡ Βρετανικὴ Αὐτοκρατορία μὲ τὰ 450 ἑκατομμύρια της καὶ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀναγίνεται εἰς τὴν ἑορμὴν ἐκείνην περιφέρεται μίᾳ πόλιν ὀλόκληρον, ἡ ὁποία δὲ περιλάβῃ διὰ τὰ δεῖνματα τῆς ἀνθρωπίνης ἐπινοίας καὶ διὰ τὰ προϊόντα τῆς Αὐτοκρατορίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας «οὐδέποτε δέει ὁ ἥλιος». Θὰ εἶναι τὸ πληρέστερον δεῖγμα

τοῦ τι ἡ γενεὰ αὐτὴ — ἡ παραγωγικωτέρα ἐν ἔφεν
 ρέσει ἀντ' ὁπλήν γενεὰ — παρήγαγεν ἐν ταῖς τέ-
 χναις, τῇ ἐποτήμῃ καὶ τῇ βιομηχανίᾳ. Θὰ εἶναι ἡ
 τελειότερα παράστασις τῆς μετὰ τὸν φοβερόν πό-
 λεμον εἰρηνικῆς δράσεως τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ καὶ
 θὰ εἶναι ἐξόχως ἐνδιαφέρουσα εἰς ὅλους ὅσοι ἐνδι-
 αφέρονται δι' οἰανδήποτε ἄποψιν τῆς ἀνθρωπίνης
 ζωῆς καὶ δράσεως. Περὶ τοῦ μεγέθους τῆς ἐκθέ-
 σεως — τῆς μεγίστης τῶν ὅσων εἶδεν ἡ ἀνθρωπό-
 τις — μαρτυροῦν ὀλίγοι ἐκφραστικοὶ ἀριθμοί. Ἡ
 ἔκτασις τῆς θὰ ἔχη ἐμβαδὸν 8 1/2 περίπου τετρα-
 γωνικῶν χιλιομέτρων (δηλαδή, ἂν θεωρηθῇ τετρά-
 γωνος, τὸ μήκος αὐτῆς θὰ εἶναι τρία χιλιόμετρα
 καὶ πλάτος ἄλλα τρία), θὰ ἐξοδευθοῦν δὲ μέχρι
 συμπληρώσεως τῆς 10 ἑκατομύρια λίρες (245 πε-
 ρίπου ἑκατομύρια δολάρια). Τὸ μέγαρον μόνον
 τῶν μηχανημάτων, συντελεσθὲν σχεδόν, ἔχει μή-
 κος 900 ποδῶν καὶ πλάτος 750 ποδῶν ὕψος δὲ
 575. Διὰ τὴν θεμελίωσιν αὐτοῦ ἐχρηιάσθησαν 100
 χιλ. τόννοι ἄμμου, 16 χιλ. τόννοι τοιμέντου, 45
 χιλ. τόννοι τέφρας, 6 1/2 τόννοι χάλυθος, 550
 χιλ. τετραγωνικοὶ πόδες σιέγκης, ἀνεσκάφησαν δὲ
 200 χιλιάδες κυβικά μέτρα χώματος, ἐκτὸς τοῦ
 Σταδίου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἤδη ἀπὸ μηνῶν τελειω-
 μένον — τὸ μεγαλειότερον Σταδίου τοῦ Κόσμου, μὲ
 χωρητικότητα 140 χιλιάδων θεατῶν.

Παρήλθεν ὁλόκληρος γενεὰ ἀπ' οὗτου ἡ ἀνθρω-
 πότης εἶδε τὴν τελευταίαν (ἐν Σικάγῳ, ἂν δὲν ἀ-
 πατώμεθα), παγκόσμιον ἐκθεσιν. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ
 τόσα καὶ τόσα εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τοῦ ἀνθρω-
 πίνου ἐπιστητοῦ συνετελέσθησαν, ὥστε ὑπὸ νέον ὃ
 λως φῶς θὰ ἐμφανισθῇ ἡ γιγαντιαία αὐτὴ ἐκθέ-

σις.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡ ἐκθεσις αὐτὴ ἡ ὁποία ἀνοί-
 γει τὰς πύλας τῆς τὸν προσεχῆ Ἀπρίλιον, δὲν εἶ-
 ναι παγκόσμιος, ἀλλὰ Ἀυτοκρατορικῇ Βρετανικῇ
 Ἐκθεσὶς, οὐχ ἥτιον ὅμως θὰ ἀντιπροσωπεύῃ πράγ-
 ματι τὴν παγκόσμιον δράσιν, δεδομένου, ὅτι ἐν τῇ
 Βρετανικῇ Ἀυτοκρατορίᾳ περιλαμβάνοντα ἑτάιμα-
 τα ὅλων τῶν Ἡπειρῶν. Ὅλαι αἱ μέθοδοι τοῦ Ἀν-
 τικοῦ καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ πολιτισμοῦ, ἀπὸ τῆς ἀ-
 νωτέρας μέχρι τῆς κατωτέρας βαθμίδος, θὰ ἀνα-
 παρασταθοῦν ἐν τῇ Ἐκθεσὶ παύτῃ ὅλα τὰ
 κοινωνικὰ οὐστήματα καὶ ὅλα τὰ δείγματα τῆς
 προσόδου καὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν διαφόρων λαῶν
 — μία τελεσι εὐκὼν τοῦ Κόσμου, ὅπως σήμερον εἴ-
 ναι. Αἱ Ἀποικίαι καὶ αἱ Κτήσεις τῆς Ἀυτοκρατο-
 ρίας ἐτοιμάζονται ὅλον ἐνὸς νὰ στέλλουν τὰ δείγμα-
 τὰ των καὶ μετ' ἐπληυτῆς μυστικότητος παραπαθεῖ ἡ
 κάθε μία νὰ προσάσῃ τὴν ἑλπίαν προστοιμάσθαι
 μίαν ἐκπληξιν. Καὶ μαζὺ μετὰ τὰ προϊόντα τῆς γῆς
 των καὶ τῆς διανοίας των κάθε μία θὰ στείλῃ καὶ
 ὑμᾶς ἀντιπροσωπευτικῇ, ἡ ὅποια θὰ ἐποτελέσῃ
 εἰς τὴν Ἐκθεσιν μίαν κοινωνίαν ἐν οἰκοῦν δείγ-
 μα τοῦ πολιτισμοῦ, τῶν ἠθῶν καὶ ἠθῶν καὶ τῆς
 προσόδου. Κοντὰ εἰς τοὺς λαοὺς Ὑψηλὰς τοὺς
 προσοδευτικωτάτους αὐτοῦς Ἀποικίας θὰ εἶναι
 καὶ οἱ ἰθαγενεῖς Μάροι καὶ Μοντὰ εἰς τοὺς λευ-
 κοὺς Ἀυστραλοὺς, χαλκίχρσοι ἰθαγενεῖς. Ὁ
 Καναδὰς θὰ στείλῃ τοὺς Ἰνδιάνους του, ὁ Εἰσηνικὸς
 ἀρκανὸς καὶ αἱ ἀναστέλλοντες ἡσσοὶ του τοὺς μυ-
 στηριώδεις ἰθαγενεῖς του. Ἀπὸ τὰ βάθη τῶν Ἰν-
 διῶν θὰ μᾶς ἔλθουν οἱ μυστικοπαθεῖς φαντασμοὶ καὶ
 αἱ ἀρχέγονοι φυλαὶ τῆς ἀπεραντοῦ.

ως, ἡ ὁποία συχνὰ συνταράσσεται μὲ τὰς ἐκρήξεις φανατισμοῦ φυλετικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ. Ἀπὸ τὰ ἄκρα τοῦ Κόσμου δὲν θὰ λείψῃ τίποτε ποῦ νὰ μὴ ἀντιπροσωπεύηται ἐς τὴν πρωτοφανῆ ἐν μεγαλείῳ Ἐκθεσὶν αὐτήν. Καὶ αὕτη ἡ Κύπρος θὰ ἀνταποσώπειται λαμπρὰ μὲ τὰ βιομηχανικὰ καὶ γεωργικὰ προϊόντα τῆς. Ἡ Ἐκθεσις προμηνύεται μοναδική ἐἰς ὅλα καὶ θὰ ἐλκύσῃ πανταχόθεν ἑκατομμύρια ἐπισκεπτῶν.

Αἱ ἐργασίαι προχωροῦν πυρετωδῶς καὶ ἡ θανμασία Πόλις—Ἐκθεσις ἀνακίπτει ἐκ τοῦ χάους προμηνύουσα θαύματα θανμάτων.

ΠΟΣΑ ΑΥΓΑ ΤΡΩΓΕΙ Η ΑΓΓΛΙΑ

Εἰσάγονται κατ' ἔτος ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν εἰς τὴν Ἀγγλίαν 2.000.000.000 αὐγῶν. Ἀγγλος στατιστικὸς ἐπελόγησεν ὅτι ἂν τὰ αὐγά ἐτοποθετοῦντο κατὰ σειρὰν τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου, θὰ ἐσχηματίζετο ζώνη ἀρκούσα ὅπως περιζῶσθαι τρεῖς τὴν ὑδρογειον σφαῖραν. Ὑπολογιζόμενον τοῦ βάρους ἑκάστου αὐγοῦ εἰς δύο οὐγγύις, τὰ 2.000.000.000 αὐγά θὰ ἐξυγίζον 111.600 τόννους καὶ δι' αὐτῶν θὰ ἐπληροῦντο 22.321 βαγόνια. Αὐτὰ τὰ βαγόνια θὰ ἦτο δυνατόν νὰ μετακινηθοῦν ἀπὸ 558 ἀτμομηχανάς, οὕτω δὲ θ' ἀπετελεῖτο ἀμαξοστοιχία ἔχουσα μῆκος 72 χιλιομέτρων. Ἐὰν διὰ τῶν αὐγῶν τούτων ἐσχηματίζετο στρώμα, θὰ κατελάμβανεν ἔκτασιν 12.550.000 τετραγωνικῶν μέτρων. Τὰ 2.000.000.000 αὐγά παρήχθησαν ἀπὸ 16.000.000 ὄρνιθας, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἑκάστη ὄρνιθα γεννᾷ κατ' ἔτος 125 αὐγά.

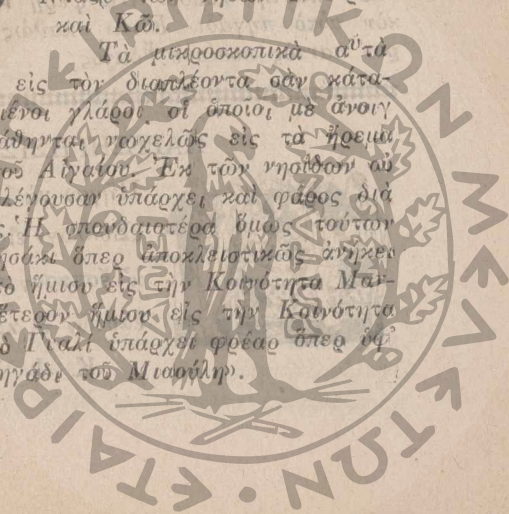
ΕΘΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

ΤΟ ΠΗΓΑΔΙ ΤΟΥ ΜΙΑΟΥΛΗ

ἰς τὸ ὠρεῖον καὶ Ἑλληνικώτατον Αἰγαῖον ἐκτὸς τῶν μεγάλων νήσων ὑπάρχουσι, ὡς γνωστὸν, καὶ μικραὶ τι-
νες νησίδες κατοικούμεναι ὑπ' ὀλίγων μόνον ποιμέ-
νων. Μεταξὺ αὐτῶν εἶναι αἱ νησίδες Παχειὰ, Ἀντι-
λέγασσα, Στρογγυλή, Πυθ-
ροῦσα καὶ Γυαλί· καί μιναι
πλησίον τῆς Ρόδου καὶ με-
τὰξὺ τῶν νήσων Νισύρου
καὶ Κῶ.

Τὰ μικροσκοπικὰ αὐτὰ νησάκια φαίνονται εἰς τὸν διαπλέοντα ὡς κατά-
στροφι καὶ φουσκούμενοι γλάροι, οἱ ὁποῖοι με ἀνοί-
μενα τὰ φτερά κἀθιγνται νοσηλῶς εἰς τὰ ἱερῆα
καὶ γαλανὰ νερά τοῦ Αἰγαίου. Ἐκ τῶν νησίδων αὐ-
τῶν εἰς τὴν Ἀντιλέγασσαν ὑπάρχει καὶ φάρος διὰ
τοὺς ναυτιλλομένους. Ἡ σπουδαιότερα ὅμως τούτων
εἶναι τὸ Γυαλί, νησάκι ὅπερ ἀποκλειστικῶς ἀνήκει
εἰς τὴν Νίσυρον. τὸ ἥμισυ εἰς τὴν Κοινότητα Μα-
δρακίου καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ εἰς τὴν Κοινότητα
Ἐμπορείου. Εἰς τὸ Γυαλί ὑπάρχει φρέατος ὅπερ ὀφ-
θίων καλεῖται «Πηγάδι τοῦ Μιαούλη».

Η παράδοσις λέγει, ὅτι ὁ ἔνδοξος πυρπολητὴς Μισαούλης, περιπλέων κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τὸ Αἰγαῖον μετ' ἐὼς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, προσωρμίσθη κάποτε, ἕνεκα τῆς τρικυμίας, εἰς Γυαλί. Ἐκεῖ ἐβγήκαν τὰ παλληκάρια τοῦ ὅπως παρὼν νερὸ μὴ ὑπάρχοντος δὲ ποιθῆναι τοιοῦτου, ἤνοιξαν τὸ ἐν λόγῳ φρέαρ ὅπερ ὠρύσσεται μέχρι σήμερον καὶ τὸ ὅποιον φέρει ἀκόμῃ τὸ ὄνομά του.

Τὸ περιεργὸν εἶναι, ὅτι τὰ τελευταῖα χρόνια οἱ κατοικοῦντες ἐκεῖ ἐπ' αὐτῇ ποιμένες ἤνοιξαν καὶ ἄλλα πολλὰ φρέατα περὶ αὐτοῦ, οὐδενὸς ὅμως τὸ ὕδωρ πίνεται. Τώρα, πῶς συμβαίνει τὸ μὲν ὕδωρ τῶν νέων φρεάτων νὰ μὴ πίνεται διόλου, τὸ δὲ ὅπερ ἀνορύγει ἀπὸ τὸ Πηγάδι τοῦ Μισαούλη νὰ εἶναι ἀρίστης ποιότητος; Ὁ λαὸς ἀποδίδει τοῦτο εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν, ἥτις πάντοτε ἐδοήθησε τὴν Ἐπανάστασιν ἐκείνην. Φίλοι Νισύριοι μᾶς διαβεβαίωσθε, ὅτι καὶ οἱ Ἰαλοὶ στέλλουν ἐν Νισύρῳ καθ' ἑκάστην λέμβον ἵνα φέρῃ νερὸ ἀπὸ τὸ ἱστορικὸν αὐτὸ πηγάδι. Εἶναι καθὼς εἶπομεν ἀνῶτερον παντὸς ποσίου ὕδατος.

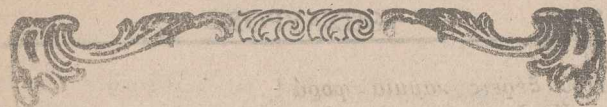

ΠΑΡΕΞΗΓΗΣΙΣ

Πῆγαν νὰ ιδρῦσουνε
«Σύλλογον εἰσηγοφίλων»
κ' ἔσπασαν τὰ σκεφαλάς
ἐαυτῶν τε καὶ ἀλλήλων !..

Κ. Φ. Σχόκος

ΤΑ ΚΩΜΙΚΟΤΡΑΓΙΚΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ο ΚΟΤΡΕΛΗΣ

(Τοῦ ταχτικοῦ συνεργάτου μας κ. Κ. Φ. Σχόκου).

κεῖνο τὸ ἀπόθραδο ὁ κακὸμοιρος ὁ Γιάννης ὁ Κουρελῆς, ὁ φτωχὸς δι' ἀκονιάρης, σακατεμένος καὶ θεοπήτοκος, γύριζε σπιτάκι του — δηλαδή στὴ γωνιά κάποιου μακρινῆς μάντρας, ποῦχε στήσει τὸ γιαντάκι του φτεριασμένο ἀπὸ κατὶ ξεροκλάδο καὶ παλαιοῦ ρεῖα γιὰ σκεπὴ.

Ἐκεῖ τὴν ἡμέρα δὲν εἶχε μᾶλλον τίποτε, οὐδὲ γιὰ λίγο ψωμάκι. Πολλοὶ βλέπεις ἐπιτάροι τῶρα καὶ μεγάλος συναγωνισμός. Μονάχα τρεῖς δεκάρες ἦταν τὸ κέρδος του, κ' ἀπ' αὐτὰς ἡ δυνὸ κάλτικες. Τί ν' ἀγοράσῃ μὲ μιὰ δεκάρα !

Ἐκεῖ ποῦ ἀργαῖα σκεπάζει καὶ συλλογισμένος, κλαίοντας τὴ μοῖρα του τὴ μοῖρα, ἐννοῶτος ἔσθ' ὅσα στὰ πόδια του κατὰ τὸ πρῶτον μαλακῶ. Στὴν ἀρχὴ τοῦ φάνηκε ὅτι ἀκαθάστα. Καὶ τῶσπορῶς μὲ τὸ πόδι του. Μὰ πάλι τὴν ἴδια στιγμή συλλογίστηκε πῶς μπορεῖ νὰ τὰν καὶ εἰσπῇ φαγάκι.

Ποῦ ξέρεις καμιὰ φορά!.

Κ' ἔσκυψε γὰρ τὸ πάρῳ.

— Νὰ πάρῳ ἡ ὁργή! μουρμούρισε· γελάστηκα!
Δὲν εἶναι πρᾶγμα γὰρ τρώγεται.

Ὁ δρόμος ἦταν ἔρημος. Ψυχὴ δὲν ἀκουόταν τρι-

γῶν. Πλησίασε στὸ φῶς τοῦ φαναριοῦ καὶ κύτα-
θε γὰρ ἰδῇ τί γάναι τὸ βρέοιο.

— Πίσω μου σ' ἔχω διάβολε! μουρμούρισε τρι-
βώντας τὰ μάτια του. Ἕνα πορτοφόλι!

Τὸ ψάχνει, τί γὰρ ἰδῇ! Ὅλο ἑκατοστάρικα!

— Ὅριστε τώρα! Νὰ βροῖονταν πλούσιοι γὰρ

χάιουν πορτοφόλια 'μὲ ὀλάκαιρη περιουσία μέσα,
κ' ἐλόγου σου γὰρ μὴν ἔχῃς λίγο ψωμάκι γὰρ πορευ-
τῆς. Δόξα σοι ὁ Θεός! Καὶ τώρα; Τὰ πρόκογα!
Καὶ ποῦ βαστοῦνε ἐμένα τὰ πόδια μου γὰρ τρέχω,
σακατεμένος ἄνθρωπος, στὴν ἀστυνομία γιὰ γὰρ πα-
ραδώσω τὸ ξένος βίος! Μωρὲ, πτελλᾷ ποῦ τὸν
δρῆκα! Γρουντούζικη μέρα ἡ σημερινή!

☆☆

Τί γὰρ κάνῃ ὁμως; Ξεκίνησε κουτοῦ-στραβά γὰρ
τὸ πάρῳ καὶ τὸ παραδῶν στὸν Ἀστυνόμο. Καὶ γὰρ
ναι τὸ Τμήμα μακρὸν — τόσο δρόμο. Σὰν ἔφτασε
τέλος πάντων, μὲ τὴ ψυχὴ στὸ σιόμα ἀπὸ τὴν κοῦ-
ρασι καὶ τὴν πείνα, λέει τοῦ Ἀστυνόμου:

— Κύρ ἀστυνόμε, ὀρίστε! ἤβρα αὐτὸ καὶ σὰς τὸ
φέρονω...

— Τί εἶναι αὐτό; Μπρὲ πορτοφόλι!.. κ' ἀπὸ
γίνο μαροκίνο... Θάνατ βέβαια ἀδειανό... Γιὰ γὰρ
ἰδοῦμε!.. Ἔλα, Χριστέ καὶ Κύριε!.. Μωρὲ, μὴν
καλὰ, χριστιανέ. Ἐδῶ μέσα εἶναι ἕνα μίσητο χαρ-
τουμίσματα!.. Τὸ ξέρεις;.. Τὰ μέτοησες;

— Ὅχι κύρ Ἀστυνόμη, τόμου!.. ἄνοιξα καὶ εἶ-
δα πῶς εἶναι ἕνα χρημάτι. ἔτρεξα γὰρ σοῦ τὰ φέ-
ρω...

— ἔτρεξες;.. Εὐὸ;.. Μὲ τέτοια χῆλια...
Εὐὸ, βρὲ χριστιανέ μου, δὲν μπορεῖς γὰρ κρατη-
εῖς σ'α πόδια σου καὶ μοῦ λές πῶς ἔτρεξες;

Καὶ ὁ Ἀστυνόμος ἐσταυρώκατον ἀπὸ κατάλη-
ξι, κυτάζοντας μιὰ τὸ πορτοφόλι καὶ μιὰ τὴ ζων-
τανὴ ἐκείνη κουρελαρία.

— Καὶ τὰ βρήκες αὐτὰ εὐὸ;.. Εἶσαι βέβαιος;

λῆταν σκοτεινὰ τὴν ὥρα ἐκείνη ; Δὲν σὲ εἶδε κανένας ;

— Ὁχι, κύρ 'Αστυνόμε.

— Μωρὲ, τί λές ; Μὰ ἐσὺ βρὲ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, εἶσαι ἓνας τρομερὸς ἥρωας... Εἶσαι ἓνας ἥρωας ! Τὸ καταλαβαίνεις ;

— Ὁχι δὰ, κύρ ἀστυνόμε...

— Βρὲ ἄκου ποῦ σοῦ τὸ λέω 'γώ ! 'Εσὺ εἶσαι ἓνας σπάνιος, ἓνας ἀληθινὸς ἥρωας !.. Καὶ δὲ μοῦ λές : πῶς σὲ λένε ;

— Γιάννης Κουρελῆς...

— Κουρελῆς ; !.. Σὲ λένε Κουρελῆ ; 'Εσέ-
ρα ; Μὰ ἐσὺ πλὴν δὲν εἶσαι ἄνθρωπος σὰν ἐ-

μᾶς... ἐσὺ εἶσαι μυθιστόρημα !.. Τὰ νοιώθεις ἢ ὄχι ;.. Εἶσαι ποίημα... Μάλιστα ! ποίημα... Εἶσαι φιλοσοφία δικάστη !.. Τὸ κατάλαβες ἢ ὄχι ;

— Ὁχι, κύρ 'Αστυνόμε !.. Καταλαβαίνω μονά-
χα πῶς πρέπει νὰ πάω νὰ κουρνιαξῶ, γιατί εἶμαι
ψόφιος ἀπὸ τὴν κόουρασι...

— Νὰ πᾶς, καλέ μου ἄνθρωπε !.. Στὴν εὐχή
τοῦ Θεοῦ !

Καὶ ὁ 'Αστυνόμεος, μὲ τὰ μάτια βουρκωμένα, ἐ-
σηκώθηκε, τοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι καὶ τοῦ εἶπε :

— Ἀμὲ στὸ καλὸ κ' ἐγὼ θὰ ἀναφέρω...

Ὁ Κουρελῆς δὲν εἰχε διασκελλοῦν ἀκόμα τὸ κα-
τώφλι τῆς πόρτας, καὶ ὁ 'Αστυνόμεος τὸν ἐφώνη-
ξε :

— Γιὰ στάσου... Ξέχασα νὰ σ' ἐρωτήσω... Γιὰ
πές μου : τί δουλειὰ κάνεις ;

— Δουλειά ;.. Δηλαδή... δὲν κάνω καμμιὰ
δουλειά...

— Δὲν κάνεις ;.. Μὰ πῶς ζῆς ;.. 'Ἐχεις κα-
νένα εισοδηματάκι ;

— Ὁχι, κύρ ἀστυνόμε !.. Ζῶ ἀπὸ τὴν καλεσού-
ρη τῶν χριστιανῶν...

— ὦ, διάολε !.. Εἶσαι δηλαδή 'ζητιάνος ;
Κύριε 'Ελέησον ! Καὶ εἶσαι σὺ ποῦ ἡδρες αὐτὸ τὸ
πορτοφύλι ;.. Μωρὲ δὲν δὲν εἶσαι ἥρωας !.. Εἶσαι
τὸ ἐγδὸς θαῦμα τοῦ κόσμου !.. Καὶ δὲ μοῦ λές :
Ποῦ κατοικεῖς ; Ποῦ εἶσαι τὸ σπῆτι σου ;

— Σπῆτι, μου ;.. Δὲν ἔχω σπῆτι...

— Μὰ ποῦ κατοικεῖς ; ποῦ εἶσαι ἡ κατοικία

σου ; ... Δὲν ἔχεις κατοικία ;

— Πῶς νᾶχω ;

— Δὲν ἔχεις κατοικία ; Καὶ ποῦ κοιμᾶσαι ;

— Τῆς πλειότερης φορῆς στοὺς δρόμους ... ἀπάνω σὲ κανένα μπάνκο ... Τώρα ἔχω τρυπώσει σὲ κάποια μάντρα πού ρίχνουνε τὰ σκουπίδια ...

— "Ὡστε τὸ λοιπὸν εἶσαι ἀλήτης ;.. Χμμ ! 'Εδῶ εἶναι πού τὰ μπλέξαμε ! Δὲν ἔχεις πῶς ὁ νόμος σὲ υποχρεώνει νὰ ἔχῃς κατοικία ;..

— Ναιίκε ... ὁ νόμος .. βέβαια .. μὰ ἡ δυστυχία ;.. πῶς νὰ δουλέψω ... γέρος ἀρρωστημένος. Ἐχω καὶ κήλη ...

— Ἐχεις καὶ κήλη .. Καὶ δὲν ἔχεις λεπτὸ τουριστό ! Καὶ βρῆκες αὐτὸ τὸ πορτοφόλι ;.. Καὶ τώρα ; Τί νὰ σοῦ κάνω ἐγώ, δυστυχισμένε ; Συφορὰ πού σὲ ἤρε, κακομοίρη μου !.. Ναί .. δὲ σοῦ λέω ... Εἶσαι ἥρωας ... Μὰ πρέπει νὰ πάω καὶ μετὶ τὸ νόμο ...

Ὁ καυμένος ὁ Γιάννης ἀπόμεινε σὰν ξερός. Δίγο καὶ νὰ σωριαστῇ κατὰ γῆς.

Ὁ 'Αστυνόμος φαινόταν στενοχωρημένος. Περιπατοῦσε μὲ μεγάλα βήματα ἀπὸ τὴ μιὰ ἄκρη τοῦ γκαρφείου εἰς τὴν ἄλλη, ξεφυσούσε, κοιταστέκοτανε, κοινοῦσε τὰ χέρια του, παραμιλοῦσε μόνος του.

— Τώρα ;.. Τί νὰ σοῦ κάνω, χριστιανέ του θεοῦ ! Μάλιστα. Δὲ λέω ὅχι. Εὖν εἶσαι ἕνας τίμιος, ὁ πρῶτος τίμος τοῦ κόσμου ! Εἶσαι ὁ ἥρωας !.. Καὶ σοῦ πρέπει παράσημο. Καὶ ἀμοιβὴ ἀκόμη. Ἀλλὰ, τί ὠφελεῖ, συφοριασμένε μου, ἀφοῦ εἶσαι ἀλήτης ;.. Καλλίτερα νάθρωςες μιὰ κατοικία παρὰ αὐτὸ τὸ πορτοφόλι ! Καὶ μοῦ τῶφερες ἐδῶ .. Δὲ σοῦ λέω ... Βέβαια ... νᾶταν κάνας ἄλλος ...

— "Ὡστε τὸ λοιπὸν τί θὰ γίνῃ τώρα, κύρ 'Αστυνόμε ;

— Τί θές νὰ γίνῃ ! Δὲν τὸ καταλαβαίνεις ; Νά, ἀπόψε θὰ κοιμηθῇς στὸ φρέσκο καὶ αὔριο θὰ σὲ στείλω στὴ φυλακή ! Ποιὸς σοῦ εἶπε νὰρῇς αὐτὸ καταραμένο πορτοφόλι ;.. Καὶ νὰ μοῦ τὸ φέρῃς κ' ὅλα .. δηλαδή .. δὲ σοῦ λέω ... εἶσαι ἥρωας ! Μὰ ... ἀφοῦ εἶσαι ἀλήτης ;..

Καὶ ὁ 'Αστυνόμος, νευριασμένος, ἐκτέλεσε τὰ κοινδοῦν. Ἀπὸ ἀστοργίαν παρουσιάστηκεν εὐδὺς. Τοὺς ἔκαμε νεύμα.

Καὶ ἐνῷ αὐτοὶ τὸν ἐποίησαν νὰ τὸν πᾶνε στὸ κρατητήριον, ὁ Κορσελῆς μουρμούριζε μέσ' ἀπ' τὰ

δόντια του :

— Αυτό πάλι ήταν από τ' ἄγραφα !.. Νὰ πάρῃ ἡ δεργή... Καλά τὸ εἶπα 'γὼ, πῶς ἡ σημερινὴ 'μέρα ἦταν ἡ πλὴν χρονοσύζικη !..

(Διασκευή)

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΙΔΙΟΡΡΥΘΜΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

Ἰδοὺ μερικοὶ ἰδιορρυθμοὶ χαρακτήρες :

Ὁ Αὐτοκράτωρ Αὐγουστος περιεστοιχίζετο πάντοτε ἀπὸ παπαγάλλους.

Ὁ συγγραφεὺς Βάλτερ Σκότ, ὅταν ἦτο παιδί, δὲν μπορούσε νὰ πῇ τὸ μάθημά του ἂν δὲν εἴσπραγοῦρίζεν ἓνα κομπι στὰ χέρια του.

Ὁ στρατάρχης Μπρεζὲ ἐλαπιονθυόσεν ὅταν ἔβλεπε κουνέλι !

Ὁ περίφημος φιλόσοφος Ἑρασμος κατελαμβάνετο ἀπὸ πνεστὸν ὁσάκις ἔβλεπε ζωντανὸ ψάρι.

Ὁ Βασιλεὺς Ἰάκωβος Α' ἔτρεμεν ὅταν ἔβλεπε γυνὰ σπαθί.

Ὁ Μεξερὲ δὲν ἔγραφε παρὰ μὲ λυγνάρι, ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, μέσα εἰς σκοτεινὸν δωμάτιον.

Τέλος ὁ μέγας Πασκάλ ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο πάντοτε κοντά του μία χαίνουσα ἄβυσσος.

Ὁ δὲ ἡδύνατο ὅμως νὰ ἐξακολογηθῇ κανεὶς ἐπ' ἀπειρον μὲ τὰς ἀδυναμίας τῶν μεγάλων πνευμάτων.

ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΝ ΣΩΜΑ

ΤΡΙΧΟΛΟΓΙΑ

Ὁ ἄνθρωπος ἔχει περίπου 80.000 τρίχας, ἥτοι 60.000 εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ 20.000 εἰς τὸ ἐπίλοιπον σῶμα. Ἡ γυνὴ ὅμως ἔχει περισσοτέρας, ὁ δὲ ἀριθμὸς αὐτῶν ποικίλλει ἀνλόγως τοῦ χρώματος τῆς κόμης. Ἡ ἐρυθρὰ κόμη τῶν γυναικῶν ἔχει 88.000 τρίχας, ἡ μαύρη 102.000, ἡ καστανόχρους 109.000 καὶ ἡ ξανθὴ 149.000.

Ἡ γυνὴ φέρει κατὰ μέσον ὅρον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τρίχας μήκους 70—80 χιλιομέτρων, ἀλλὰ τὸ μήκος τῆς κόμης τῶν ξανθῶν φθάνει εἰς μήκος 110.000 χιλιομέτρων. Ἡ κόμη τῶν γυναικῶν ζυγίζει κατὰ μέσον ὅρον 300 γραμμάρια. Αἱ τρίχες τῆς κόμης ἀναπτύσσονται καθ' ἑκάστην κατὰ 2—3 δέκατα τοῦ χιλιοστομέτρου, αἱ δὲ τοῦ σώματος καὶ τοῦ πόνωνος κατὰ 4—5 δέκατα τοῦ χιλιοστομέτρου. Αἱ τρίχες τοῦ ἀνθρώπου ἀυξάνουσι περισσότερο κατὰ τὴν Ἀνοιξιν καὶ τὸ Θέρος, καὶ μᾶλλον κατὰ τὴν ἡμέραν. Ἀπὸ τοῦ 18ου—20ου ἔτους τῆς ἡλικίας μας πύπτουσι καθ' ἑκάστην κατὰ μέσον ὅρον 120 τρίχες ἢ καὶ περισσοτέρας. Ἡ φράλαρα ἀναφαίνεται συνήθως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κατὰ τὸ 35ον ἔτος τῆς ἡλικίας μας. Οἱ Εὐρωπαῖοι κατὰ τὴν φράλαραν ταχύτερον τῶν ἄλλων φυλῶν.

ΟΙ ΟΝΥΧΕΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ἡ ἀνάπτυξις αὐτῶν ποικίλλει κατὰ λόγον τῶν δακτύλων. Ἄν δὲν τοὺς ἐκόπταμεν, τὸ μήκος αὐτῶν ἐν

τὸς ἐνὸς ἔτους θὰ ὑπερέβαινε τὰ 31 χιλιοστά τοῦ μέτρου. Οἱ ὀνυχές μας ἀνανεοῦνται καθ' ὁλοκληρίαν, οἱ τῶν δακτύλων ἐν διαστήματι 120 ἡμερῶν, οἱ τῶν τριῶν μεσάων ἐν διαστήματι 120—130 ἡμερῶν καὶ οἱ τοῦ μεγάλου ἐν διαστήματι 130 ἡμερῶν. Καὶ οὕτως καὶ ἡ κόμη, ἀναπτύσσονται ταχύτερον τὸ θέρος ἢ τὸν Χειμῶνα. Οἱ ὀνυχες τῶν δακτύλων τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἀναπτύσσονται ταχύτερον τῶν τῆς ἀριστερᾶς κατ' ἀνάλογον 1.05 πρὸς 1, ὁ δὲ ὀνυξ τοῦ μεγάλου δακτύλου ἀναπτύσσεται ταχύτερον τῶν λοιπῶν. Ἀνθρωπος ἐβδομηκοντούτης ἀνενέωσε τοὺς ὀνυχὰς τιν καθ' ὁλοκληρίαν 186 φορὰς καὶ παρήγαγε δι' ἑκάστου δακτύλου κατὰ μέσον ὅρον ὀνυχα μήκους 2 μέτρων καὶ 17 ἑκατοστοίμετρων. Εἰς τὸ Σιάμ τὸ Ἀνὰμ καὶ τὴν Κουγκίαν υπάρχουν ἄνθρωποι φέροντες ὀνυχας μήκους 40 — 25 χιλιοστών τοῦ μέτρου.

ΓΟΝΙΜΟΤΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ἐπὶ 20 γυναικῶν ὑπάρχει μία στεῖρα, ἐπὶ δὲ 30 ἀνδρῶν, εἰς στεῖρος. Ἐν γένει τὰ τέσσαρα ἑκατοστά τοῦ ὅλου ἀνθρωπίνου νέους εἶνε στεῖρα. Ἐπὶ 20 γάμων εἰς εἶνε στεῖρος. Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, μία γυνὴ ἐγέννησε τέσσαρας φορὰς κατὰ σειράν ἀνὰ 5 παιδία. Κατὰ τὸν Μενέλ, μία γυνὴ ἐντὸς ἐπτὰ ἐτῶν ἐγέννησεν 21 τέκνα. Μία Ρωσὶς ἐγέννησε 75 τέκνα, ἥτοι ἐποίησε 4 τοκετοὺς ἐκ τεσσάρων παιδίων, 7 ἐκ τριῶν καὶ 10 ἐκ 2. Ὁ σύζυγός της ἐκαλεῖτο Κυρλόφ, ἡ δὲ αὐτοκρατορεῖσα τῆς Ρωσσίας Αἰκατερίνη τὴν προσεκάλεσεν εἰς τὰ Ἀνάκτορα, ὅπως τὴν ἴδῃ. Ὁ Φεδδο Βασιλεὺς, κάτοικος τῆς Μόσχας, τῷ 1872 εἶχεν 83 τέκνα, ἅπαντα ζῶντα, ὁ δὲ Τσάρος ἐχορήγησε πρὸς αὐτὸν σφίγγειν. Ἡ πρώτη αὐτοῦ σύζυγος ἐγέννησε δι' 27

τοκετῶν 69 τέκνα. Ἡ Γεωργία Χίρς ἐκ Τεξᾶς τῆς Ἀμερικῆς ἐγέννησε τῷ 1888 ἔξ τέκνα, 4 ἄρρενα καὶ 2 θήλεα. Ἡ Ἀμερικανὶς Βίλιγκ ἐγέννησε τῷ 1892 ἔξ τέκνα, ὅλα ἄρρενα, κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ ἔτος ἡ Μαρία Ζου γὰ ἔξ. Ἐκουαδόρης ἐγέννησεν 7 τέκνα. Ἡ Ἀμερικανὶς Βίλιγκ ἀπέκτησε μέχρι τοῦ 1892 ἐκ πέντε γάμων 67 τέκνα, ἑτέρα δὲ Ἀμερικανὶς ἀπέκτησεν ἀπὸ 6 γάμων 61 τέκνα, ἔξ ὧν τῷ 1892 ἔζων τὰ 50. Οἱ σύζυγοι Γόνκων ἀπέκτησαν 27 παῖδια γεννηθέντα ἀνὰ 3 ἔξ 9 τοκετῶν, πάντα δὲ ἔζων. Ἡ μήτηρ εἶχεν ἡλικίαν 30 μόνον ἐτῶν καὶ ἐξηκολούθει τίκτουςα. Ὁ Καναδὸς Λευὶ Βρεσὸν ἐώρασε τῷ 1900 τὴν γέννησιν τοῦ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΟΣΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ τέκνου του. Ἐκ τῆς πρώτης αὐτοῦ συζύγου ἀπέκτησε 16 τέκνα, ἔξ ὧν 12 δίδυμα, ἐκ τῆς δευτέρας 14 καὶ ἐκ τῆς τρίτης 11, ἐκ τούτων δὲ ἔζων 35. Εἶνε γεωργὸς ρωμαλεὸς εἰσέτι καὶ καλλιεργεὶ τὰ κτήματά του.

Κατὰ τινὰ συνεδρίασιν τῆς ἀνθρωπολογικῆς ἐταιρείας τοῦ Βερολίνου δ' κ. Βαρτὲς ἀπέδειξε διὰ παραδειγματῶν ὅτι ἡ γυνὴ εἶνε ἀνὰ τὸν γάμον πλεον τῶν 5 τέκνων, κατὰ δὲ τὴν στατιστικὴν τοῦ Βασιλῆν ἐπὶ 10,000,000 τοκετῶν 3,946 εἰς τοπλοὶ, 115 τετραπλοὶ καὶ 3 πενταπλοὶ. Ἡ κ. Ἐπιστήμων κὴ Ἐπιθεωρεῖς ἀναφέρει ὅτι ἀνεκαλύφθη ἐν Χάιελ ἐπιτάφιος λίθος ἀνηρῶμενος ἐπὶ μίᾳ εἰλικίᾳ, ἐν ᾗ κατὰ ποτὲ ὁ καλούμενος Ρέμερ. Ἐπὶ τοῦ ἐπιταφίου τούτου λίθου ἐναφύεσθαι ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ οὐθέντος Ρέμερ ἐγέννησε τὴν πρώτην τῆς 9. Ἰανουαρίου τοῦ 1600 ΕΠΤΑ τέκνα, δύο ἄρρενα καὶ πέντε θήλεα, ταῦτα ὅμως ἀπέθανον μετὰ τινος ἡλικίας.

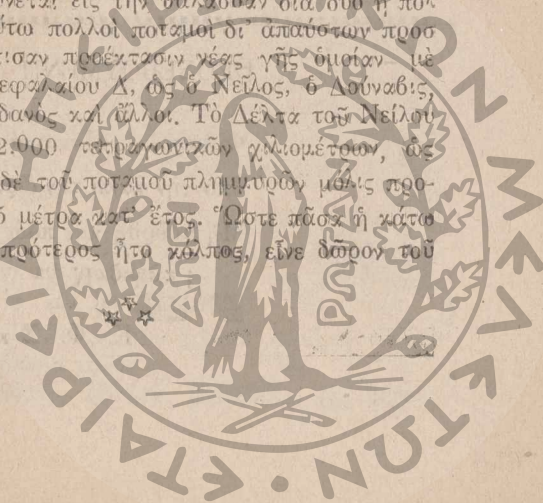
ΠΟΤΑΜΟΙ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΑΙ

Ἡ δύναμις τῶν ὀνύκων καὶ τῶν ποταμῶν εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε φθείρουν καὶ περιτρώγουσιν ὅχι μόνον τὸ ἔδαφος τῶν πεδιάδων, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ σκληρότερα πετρώματα. Ἄν τοιοῦτον πέτρωμα τύχη πρὸ ἰσχυροῦ ρεύματος ποταμοῦ, οὗτος θὰ τὸ παρακάμψῃ μεταβάλλων διεύθυνσιν, ἀλλ' ἂν ἡ ἔκτασις τοῦ πετρώματος τούτου εἶνε μεγάλη καὶ φράσσει πᾶσαν διέξοδον, τότε τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ θὰ εὗρῃ ταπεινότερον μέρος καὶ ἐκεῖθεν θ' ἀρχίσῃ νὰ καταρρέῃ εἰς τὴν ἐτέραν κλιτὸν. Μετὰ τινα ἔτη τὸ ὕδωρ ἀποτρώγων τὸ πέτρωμα θὰ ἀνοίξῃ στενὴν αὐλάκα, ἔπειτα μᾶλλον εὐρεῖαν καὶ βαθεῖαν καὶ ἐκεῖθεν καταπίπτειν θὰ σχηματίζῃ καταρράκτην. Οὕτως ἐ σχηματίσθησαν οἱ καταρράκτες, ὁ διασημότερος τῶν ὁποίων, ὁ τοῦ Νιαγάρα ἐν Ἀμερικῇ, ἐ σχηματίσθη χάραξιν μήκους 12.000 μέτρων, πλάτους 200—300, βάθους 70—80 μέτρων, καὶ ὁ ὁποῖος καταπίπτει ἀπὸ ὕψους 50 μέτρων. Λέγεται παύστων προσχώσεων, ἐνῷ προηγουμένως ἦτο ἀβαθὴς εὐρεῖαν, ἐκείνην αὐλάκα.

ΔΕΛΤΑ ΤΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ

Πάσας τὰς ὕλας, τὰς ὁποίας προσλαμβάνουσιν οἱ ποταμοὶ ἀπὸ τῶν πηγῶν καὶ τῶν ὀνύκων τὰς μεταφέρουσιν εἰς τὴν θάλασσαν. Ὅταν ὁμοῦ συμβαίνωσι ραγ

δαῖαι καὶ συνεχεῖς βροχαί, τότε ἐκ τῆς πληθώρας τῶν ὑδάτων πλημμυροῦντες οἱ ποταμοί, ἐπισωρεύουσι μέρος τῶν ἀφθόνων ὑλῶν ἐκατέρωθεν τῶν ὀχθῶν αὐτῶν. Τοῦτου ἔξοχον παράδειγμα παρέχει ὁ Νεῖλος, ὅστις ἕνεκα τῶν περιοδικῶν βροχῶν καὶ τῶν χιόνων τῆς Ἀθιουσίας, ἀπογυμνῶν τὰ ὄρη καὶ αὐτῆς καὶ τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς, ἐ σχηματίσθη τὴν κάτω Αἴγυπτον διὰ τῶν ἀπύστων, προσχωρήσεων, ἐνῷ προηγουμένως ἦτο ἀβαθὴς κόλπος. Ἀλλὰ καὶ σήμερον ἀκόμη διὰ καλονικῶν πλημμυρῶν καθιστᾷ αὐτὴν μοναδικὴν χώραν ἐπὶ γονιμότητι ἐδάφους. Τὰς περισσότερας ὁμοῦ ὕλας τὰς ὁποίας παρασύρουν οἱ ποταμοὶ τὰς μεταφέρουσιν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ οὕτω σχηματίζονται ἐν τῇ κοίτῃ αὐτῆς στρώματα παράλληλα, κείμενα καλονικῶς τὰ μὲν ἐπὶ ἐπὶ τῶν δέ. Ὅταν ἡ πρόσχωσις τῶν ἀφθόνων ὑλῶν ἐξακολουθῇ ἐπὶ πολλὰς ἐκατοντάδας ἢ χιλιάδας ἐτῶν, στρώμα ἰλύος θὰ ἀναφανῇ ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, τοῦτο δὲ ἐπεκτενόμενον καὶ ἀπαύστως ἀνυψούμενον, ἀναγκάζει τὸν ποταμὸν νὰ διχάσῃ τὸ ρεῦμα αὐτοῦ καὶ νὰ χύνεται εἰς τὴν θάλασσαν διὰ δύο ἢ πολλῶν στομίων. Οὕτω πολλοὶ ποταμοὶ δι' ἀπαύστων προσχώσεων ἐ σχηματίζουν προσέκτασιν γῆς ὅμοιαν μετὰ τὸ σχῆμα τοῦ κεφάλαιου Δ, ὅς ὁ Νεῖλος, ὁ Δούναβις, ὁ Βόλγας, ὁ Ροδανὸς καὶ ἄλλοι. Τὸ Δέλτα τοῦ Νεῖλου ἔχει ἐμβαδὸν 22.000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, ὅς ἐκ τῶν ἐτησίων δὲ τοῦ ποταμοῦ πλημμυρῶν μάλιστα προχωρεῖ κατὰ 4—5 μέτρα κατ' ἔτος. Ὅποτε πᾶσα ἡ κάτω Αἴγυπτος, ἥτις πούτερος ἦτο κόλπος, εἶνε δάσος τοῦ Νεῖλου.

Ὁ Δούναβις κατὰ τὰς μεγάλας πλημμύρας αὐτοῦ ἐκφορτῶναι εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν 67.000.000 τόνους ὕδους κατ' ἔτος. Ὁ Μισισσιπιῆς, ποταμὸς τῆς Β. Ἀμερικῆς, ὑπερέβη πάντας τοὺς ποταμοὺς εἰς τὸν σχηματισμὸν γιγαντιαίου Δέλτα. Τοῦτο ἔχει μῆκος 320 χιλιομέρων καὶ πλάτος 300, ἦτοι ἐμβαδὸν 96.000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων. Προχωρεῖ δὲ τὸ Δέλτα τοῦτο εἰς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ κατὰ 78 μέτρα κατ' ἔτος, καὶ ἐκφορτῶναι εἰς τὴν θάλασσαν κατὰ πᾶν ἔτος 3621.000.000 τόνους ὕδους. Ὁ Γάγγης καὶ ὁ Βραμὰποῦτρας ἐνωθέντες ἐσχημάτισαν Δέλτα ἔχον ἔκτασιν ὅσην ὅλη ἡ Ἀγγλία μετὰ τῆς Οὐαλλίας, εἰς τὸ μέρος δὲ ὅπου ἐγείρεται σήμερον ἡ Καλκούτα ἐμαίνοντο ἄλλοτε τὰ ὕδατα τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου. Ἐνεκα ὅμως τῆς σήψεως τῶν κατακοιμηθῆσιν φυτικῶν ὕδων, ἡ χώρα αὕτη εἶνε ἐστία τῆς χολέρας, ὅπως ὁ κίτρινος πυρετὸς τῆς Κεντροικῆς Ἀμερικῆς εἶνε δῶρον τοῦ Δ. τοῦ Μισισσιπιῆ.

ΘΕΟΣΕΒΟΥΜΕΝΗ

Φύλαγέ με, Παναγιά μου,

ἀπὸ τὴν κακὴ τὴν ὥρα,

Μὴ μοῦρῳ καὶ πάω νὰ πλῆξω

ἰ κωφιδεῖ καὶ ... κροισιὸς καὶ

Κ. Φ. Σκόκος

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ

Η ΜΑΥΡΗ ΓΚΑΡΣΟΝΙΕΡΑ

(Τακτικοῦ συνεργάτου μας).

λος ὁ κόσμος βοῦιζε γιὰ τὴν κακὴ ζωὴ ποὺ περνοῦσε διὰ μῆνας τώρα ὁ Γιῶργης. Τὸ χλωμιάρικο πρόσωπό του ἦτανε ὁ στόχος τῆς κακογλωσσίας καὶ τὰ μαραμμένα κ' ἄσπρα χεῖλια του λέγανε πῶς μαρμαρῆσαν ἀπὸ ταῖς καταχρήσεσι καὶ τὰ ξενύχτια ποὺ μέσζα στὴν γκαρσονιέρα του ἔκανε.

Πράγματι ὁ Γιῶργης εἶχε νοικιάσει ἓνα μικρὸ σπιτάκι λίγο μακρὺ ἀπὸ τὴν πόλιν, τὸ ἐπλήρωσε θαυμάσια κ' ἐκεῖ μέσα περνοῦσε ὅλαις ταῖς ὥραις τῆς ἀργίας του καὶ τῆς περισσότεραις νύχταις του. Κανένας δ' ὄχι, ὅσους σήμερον, καὶ τοὶ ἄλλοι κακογλωσσέσανε φοιτῆτὰ, δὲν γνώρισεν οὔτε εἶδε ἐκεῖνη ποῦ μαζὺ τῆς ἔδενε τὸν καιρὸ του. Ἦτανε πολὺς καὶ φίλος, πόνεσεν γιὰ ταῖς κατηγορίαις ποῦ εἰς βάρος του λέγανε καὶ κατὰ μέρα τὸν σταμάτησαν.

— Γιῶργη, τρέχεις κατὰ δρόμοι καταστρεφόμενος διὰ πεθάνης· εἶσαι ἑλεεινὸς· ὅλος ὁ κόσμος μιλά γιὰ σένα. Γιὰ τὸ χατῆρι τῆς Μάννας σου, πᾶναι τὴν διεσθαρμένη αὐτὴ ζωὴ!

Χαμογέλασαν τ' ἄσπρα του χεῖλια, κοίνησε τὸ κεφάλι του κ' ἀνέβλεβεν μούτε:

— Κ' ἐσὺ ἀκόμα... Κ' ἐσὺ, TEDDY... δὲν ξέρεις

πώς από καιρό τώρα δεν υπάρχει πια για μένα τίποτα, ούτε Μάννα ! ούτε φίλτρο ! ούτε κοινωνία ; Την τελευταία μάλιστα την σιγχάνω και την μισώ τόσο που άπορώ πώς κοιτώ το στόμα μου και δεν της πετώ κα τάρουντρα ταίς άτιμύιαις που ή επιμέλεια κούβει συζητώντας εις βάρος άλλων ! Κ' έσύ, TEDDY... ! "Ήσουν ο καλύτερος φίλος μου, σ' αγαπούσα στα καλά μου χρόνια, χωριστήκαμε γιατί τ'άθελα, μα τώρα για να σου δείξω πώς ακόμα σ' αγαπώ, θα σου κάνω την χάριν να επισκευθής την Γκαρσονιέρα μου, να δής την κορότσι μου, αν θές να περάσης μερικαίς ώραις μαζί της, κ' αν μπορείς να με διορθώσης, αφού τό θέλεις.

Μούβαλε ένα κλειδί στο χέρι, μούπε την διεύθυνσι τής γκαρσονιέρας, σήκωσε το γιακά τῆς παλτού του κ' έφυγε...

"Ανοίξα με τρεμουίλα την πόρτα, ήτανε σκοτάδι, άρχισα ένα σπύτο, βοήθα το διακόπτη του ήλεκτρικού, το άνοιξα κ' έπροχώρησα. Βοισχύμωνα σ' ένα χαλοστρωμένο διάδρομο, πλούσια στολισμένο, μ' ένα πορτασαπό θαμνάσιο, κοίμωσα το καπέλλο μου και το παλτό μου, διόρθωσα λινάκι τα μαλλιά μου με μια άσημνια βοΰτσας κ' έπροχώρησα στην πρώτη αντικουρή πόρτα. "Ανοίξα δειλά νομίζοντας πως από ώρα σε ώρα θ, αντίκουζα την γυναίκα των δειρών του και δρεθήκα σ' ένα πλούσια στολισμένο θάλαμο του ύπνου.

"Ένα ωραίο κορβδάτιδιέκρινε στο ήμισφως, από πάνω του στον τοίχο κορμότανε μια μεγάλη μαλακατένια εικόνα που κοιβάτανε σχεδόν ή μισή πίσω από την κουνουπιέρα. Πάνω στα πόδια του κορβδατιού, στη μέση άκριβώς, μια αφρούτσικη άσημνια Παναγιά μ,

ένα μπλε φιδόγκο άκουμπούσε σχεδόν όσαμε το μεγάλο μαξιλάρι τής μέρας. Κουρτίναϊς πυκναίς κορμότανε στο μοναχό παράθυρο και σερόντανε όσαμε στο πάτωμα. Στη μέση ένα Κινέζικο τραπέζακι με διάφορα πακέττα τσιγάρα κ' άπάνω του δυο τασάκια με άποτσιγάρα, μια σα ροσθήκη με μισοχυμένα στη βάση της σπύρτα και κυρτισμένη από καψίλα γύρω γύρω.

Στην άκρη μια ντουλάπα μεγάλη και στη βάση της δυο ζευγάρια παπούτσια καταλασπωμένα κ' αγιάλιστα. Δυο πολυθρόναις, δυο μεγάλα μαξιλάρια κ' ένα σκαμνί. Προχώρησα κ' έτόμαζόμωνα να βάλω το χέρι μου στο διακόπτη για ν' ανάψω το φώς, μα μόλις προχώρησα δυο βήματα, έφριξα...

"Άπάνω σ' ένα μικρό κομοδίνο, που μούφραζε τόση ώρα ή κουνουπιέρα, και κοντά στο κορβδάτι βοισνότανε μια νεκροκεφαλή δίπλα σ' ένα μικρούτσικο ωραίο κόκκινο κανδήλι και δίπλα της κάτι πράγματα σάπιζ που δεν μπορούσα να καθορίσω τί είναι.

"Αναψα το φώς γρήγορα, έτρεξα κοντά της κ' είδα πώ ήτανε ή μάλλον πώς ύπνηξαν μια φορά γυναίκες παπούτσια ! Τα καταστραμμένα και γεμάτα χώμα τακούνια της μαρτυρούσανε μονάχα πώς ήσαν γυναίκες. Έσκυψα προσεκτικά σαν να φοβόμωνα πως θα τα καταστρέψω με τον αέρα του κορμίσου μου κ' έβλεπα το ράκος αυτό των παπουτσιών. Ένα λουράκι με κάτι σαπισμένα ατλάζα, κάτι σάπιας φραγιμέναις και ύγραίς άκρια, μια φιδόττα κορβατένια κορματσένη και τα τακούνια ήτανε τ' άπομεινάρι των ποδών αυτών παπουτσιών. "Όσο τα παρατηρούσα, τόσο πιο σπύδα

τανε πώς ανετρίμαζα, κ' όσο ανετρίμαζα, τόσο πιο πολύ τὰ μάτια μου καρφωνότανε ἐναλλάξ ἀπάνω τους καὶ στὴν νεκροκεφαλὴ δὶπλ' αὐτούς.

Ἦτανε ἀδύνατο νὰ πιστέψω τὴν κακὴ σκέψι ποὺ ἐρχότανε στὸ μυαλό μου, μὰ ὅλα αὐτὰ τὰ παράξενα μοῦ ἐνισχύανε ταῖς ὑποψίαις ποὺ εἶχα γιὰ τὴν μυστηριώδη αὐτὴ γκαρσονιέρα.

Ἡ πόρτα ἀνοιξε κ' ὁ Γκάργης, κίτρινος καὶ σιωπηλός, ὅπως πάντα, μπῆκε σιγά-σιγά, ἐκάθησε σ' ἓνα μαξιλάρι καὶ με ἤσυχη καὶ μισόβραχη φωνὴ μοῦπε :

— Νὰ ποὺ μπῆκες στὴν γκαρσονιέρα μου, νὰ ποὺ μπῆκες στὸ ἄντρο τοῦ πὸ παραλυμένου γλεντζε τῆς Κοινωνίας σας. Γύρνα τώρα πίσω σ' αὐτοὺς καὶ πές τους πὼς γλεντῶ, πές τους πὼς τοὺς μισῶ τώρα περισσότερο ἀκόμα, καὶ πὼς τὸ μίσός μου κάθε μέρα αὐξάνεται καὶ κοντεύει νὰ πνίξῃ τ' ἀπομεινάρια τῆς καρδιάς ποὺ με τὰ φαρμακερὰ νύχια τους μοῦ ξεσχίσανε.

Εἶχε ἀλλάξει μορφή, τὰ μοῦτρα του ἦσαν κατακόκκινα, τὰ μαλλιά του σηκωμένα σὰν τοῦ γάτου, τὰ ὠραῖά του μάτια πεταγμένα ἔξω ἀπὸ ταῖς κόγχαις του καὶ τὸ σῶμά του τεταμένο καὶ πὸ ἀψηλὸ σὰν περὶ φανο κυπαρίσσι σ' ὥρα γαλήνης.

— Πέστα ὅλα, δὲν τοὺς φοβάμαι πές τους τὴν ἱεροσυλία ποὺ βλέπεis καὶ τὴ φοβερὴ ἁμαρτία στοὺς νόμους τῆς θρησκείας. Βλέπεis τὸ ἄηχο αὐτὸ Κεφάλι ; Τὸ βλέπεis ; Εἶναι τὸ κεφάλι τῆς Μάρθας ! Εἶναι τὸ γλυκὸ κεφάλαι ἐκείνης γιὰ τὴν ὁποῖαν μέσα στὸ Θεαυρὸ ἔγραψες τὸ «Ζωὴ καὶ τέλος ἐνὸς Λουλουδιοῦ». Εἶναι τὸ κεφάλι τοῦ ἁγίου μάρτυρα ποὺ καταδικάσθηκε σὲ θάνατο κεῖνο τὸ κεντρὸ, θυμᾶσαι, .. Θυμᾶσαι, τὴν

ρα ; Ναι, τὸ θυμᾶσαι ; Ἐβγα καὶ πές σ' ὅλους πὼς μέσα στὴ γκαρσονιέρα ποὺ νομίζουν πὼς βασιλεύει ἡ ἀκολασία καὶ ἡ ἡδονὴ βασιλεύει τὸ πένθος κ' ἡ νεκρικὴ σιγὴ, μέσα στὴν γκαρσονιέρα ποὺ νομίζουν πὼς ἀποχαυνώνονται ἀπὸ τὰ χάδια τῆς ἐρωμένης μου, συμβαίνει τὸ ἴδιο μπρὸς στὸ κοκκαλένιο κεφάλι της, φτύστους στὰ μοῦτρα γιὰτὶ καὶ στὸ τάφο ἀκόμα δὲν τὴν ἀφήνουν ἤσυχ' ἔδῳ εἶναι ὁ τάφος της, ἔδῳ εἶναι τὸ παντοτεινὸ σπῆτα της, ἔδῳ εἶναι τ' ἀγαπημένο καμαράκι της ποὺ πόθησε τόσο πολὺ. Ἐδῳ εἰμ' ἐγὼ, ναι, ἐγὼ, κείνος ποὺ θὰ πεθάνῃ γι' αὐτὴν σιγά σιγά. Ἐγὼ ὁ ἄνδρας της κ' ὄχι πιά ὁ ἐρωμένος της. Κύτταξέ την καλά, θὰ δῆς πὼς μιλᾷ, ναι, μιλᾷ, γελᾷ. Κύτταξε τὰ μακρὰ μαλλιά της, τὰ ὠραῖά της μάτια, τὰ ἄλκα χεῖλια της, τ' ἄσπρα καὶ μαργαριταρένια δόντια της, κύτταξέ τι, μὴ φοβάσαι, σοῦ ἐπιτρέπω. Πὼς μοῦ χαμογελᾷ, με περιμένε, ἄργησα σήμερα, ἄργησα γιὰ νὰ σ' ἀφήσω μονάχο νὰ τὴν θαυμάσης, θαύμασες λοιπὸν τὴν κοκότητά μου, σ' ἀρέσει ; Θέλεις νὰ τὴν ἀφήσω ; ... Α, μὰ ὄχι μὴ βγάλῃς τέτοια λέξι ἀπὸ τὸ στόμα σου, εἶναι ἀτιμία... μὴ....

Ἐβγαλε σιγά σιγά τὰ ροῦχα του, φόρεσε κάτι παντάμας ποὺ με μιὰ φαρδὴ εὐθραμία φάσα καὶ πὰ ὠραῖος ἀπὸπάνω κάθησε κοντὰ πρὸ τραπέζι, ἔβαλε ἓνα τσιγάρο κ' ἐπροσηλάθηκε στὸ κομοδίνο. Κάπνισε ἓνα, δυό, τρία, πέντε καὶ πρὶν τελειώσει τὸ πῆμα, γόρησε σὰ τρομαγμένος πρὸς τὸ μέρος μου, μ' ἐκύτταξε ἐκστατικὰ καὶ μοῦπε :

— Ἀόμα ἔδῳ ; φύγε... φύγε γρήγορα δὲν τὴν βλέπεις πὼς τρομάζει μπροστά σου καὶ θέλει νὰ φύγῃς ;

Δὲν ἔχεις μάτια ; Εἶσαι ἀκαρδος καὶ τὴν παιδεύεις ἔτσι ἀσπλαγγα μὲ τὴν παρουσία σου. Φύγε... Καληνύχτα σου. Νά ! πέφτει νὰ κοιμηθῇ. Φύγε...

Σηκώθηκα σιγαί σιγαί καὶ μὲ σφιγμένη καρδιά, τὸν φίλησα στὸ κούτελο καὶ ἀκροποδητὶ σὰν νὰ φοβόμουν αὐτὴν στ' ἀλήθεια τὴν ξυπνήσω, βγήκα ἔξω.

Πρὶν φύγω, στάθηκα στὴν πόρτα, τὸ σκοτάδι ἔξω ἦτανε βαθύ, μόνον ἓνα ἀστράκι σκίζοντας τὸν συννεφιασμένο οὐρανὸν, ἔριχνε μιὰ μικρὴ σὰν ἀδύνατη παρηγοριά λάμψιν. Μέσα πάνω στὸ κομοδίνο τὸ μικρὸ κόνινο κανδήλι φώτιζε τὴν νεκροκεφαλὴ τῆς Μάρθας, τὰ νεκρικά της παπούτσι, καὶ τὸ χίτρινο καὶ μισοκοιμισμένο ἀπὸ ἔκστασι κεφάλι τοῦ Γιώργου. Ἐφάρξα τὰ δάχτυλά μου σὲ σημάδι ἀπειλῆς καὶ τὰ διηύθυνα στὴν κοιμισμένη κακιά κοινωνία, τῆς ὁποίας ἡ σλουέττα μου φάνηκε ἀπὸ μακριὰ σὰν σκύλλα μάννας ποὺ τρώει τὰ παιδιὰ της, γιὰτὶ τὸ θέλει ἐκείνη.

Σ ὁ ρ ο ς

TEDDY

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΕΙΣ ΜΕΣΟΚΟΠΙΟΝ ΒΑΦΟΜΕΝΗΝ

Τοῦ κακοῦ τὰ χρόνια της
ψάχνουν ναύρουν...Τί βλαχεῖα !
Μήπως ἄφησε ποτὲ
ἀσπρη τρίχα της καμμία ;

Κωνστ. Φ. Σκόκις

Η ΕΡΗΜΟΣ ΣΑΧΑΡΑ

Ἡ λέξις Σαχάρα παράγεται ἐκ τοῦ ἡραβικοῦ ΑΣΚΑΡ, τὸ ὁποῖον σημαίνει ΑΣΠΡΟ ΑΝΑΜΕΜΙΓΜΕΝΟΝ ΜΕ ΚΟΚΚΙΝΟΝ ἢ ἔκτασις ἀκαλιέργητος. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο περιλαμβάνεται ἔδαφος ἐκ 8—10 χιλιάδων τετραγ. χιλιομέτρων (ὅσον δηλ. ἡ Εὐρώπη ὁλόκληρος). Ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ μέχρι τοῦ Σουδάν συνορεύουσα μὲ τὰς χώρας τὰς μάλισσιν πολυποικίλως ἀπὸ τοὺς ἀρχαῖοις ἐπὶ τὰς Μεσογείου θαλάσσης, μολοντὶ δὲ εὐρίσκεται εἰς ἑαφὴν μὲ τὰς χώρας τὰύτας, ἐν ταῖς ἐμείνε σχεδὶ ἀγνωστος εἰς τὸν κόσμον μέχρι τῶν μεσῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος ὁ Γάλλος Περὲ Καρδιεπεράσε τὰ 2 χιλ. χιλιομέτρα, ὅτινα χωρίζουν τὸν Νεῖγηρα τοῦ Μαρόκου. Ἀπὸ τοῦ ἐτους 1840 οἱ πηγγαὶ ἐπολλοπλασιάζουσιν. Ἦδη ἡ νεκρὴ Σαχάρα δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς γνωστὴ καὶ καλῶς ἐρευνηθεῖσα, ἰδίως ἀπὸ τοῦ ἡ Γαλλία κατέκτησε τὸ

Ἀλγέριον. Ἡ Δυτική Σαχάρα ἐγένετο γνωστὴ εἰς πολλὰ μικρὰν ἀπόστασιν, ἐνῶ ἡ Ανατολικὴ Σαχάρα, γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα ΛΥΒΙΚΗ ΕΡΗΜΟΣ, φημιδῶς μεμονωμένη λόγῳ τῶν κατακλιζόντων αὐτὴν ὑδάτων, ἀνθίσταται εἰς πᾶσαν ἀπόπειραν ἐρεῦνης. Ἐν αὐτοῖς δὲν σχηματίζει ὡς ὑπερίθετο ἄλλοτε λεκάνην εὐεῖαν καὶ εἶδος θαλάσσης ἀπεξηραμένης καὶ πλήρου ἄμμου, ἀπ' ἐναντίας περιέχει ὑψηλὰ ὄρη καὶ λοφοσειρὰ ὑπερβαίνοντα τὰ 3.000 μέτρα ὕψους μεταξὺ τῶν ὁρίων τῶν ΧΑΜΑΔΑ καὶ τῶν ΕΡΓ, ἐνθεν δὲ καὶ ἐκεῖθε σχηματίζονται, ὁδοὶ βοηθοῦσι τὰ διάφορα παραβάσι διὰ τὰ μεταβῶσιν ἀπὸ τὴν μίαν ὁδὸν εἰς τὴν ἄλλην

ΠΩΣ ΕΣΧΗΜΑΤΙΣΘΗ Η ΕΡΗΜΟΣ

Ἡ φύσις δὲν ὑστέρησε πάντοτε τὴν Σαχάρην ἀπὸ τὴν εὐφορίαν, ὅπως φαίνεται σήμερον. Εἶχεν ὅλως τὰς ἀρθρόνους βροχὰς τῆς, λίμνας μὲ γλυκὰ ὕδα καὶ τοὺς ποταμούς τῆς μὲ εὐρείας κοιλάδας. Ἀγροστοὶ δὺος διατὶ τὸ κλίμα τῆς μετεβλήθη. Ὀλίγον πρὶν ὁλίγον αἱ βροχαὶ ἐξηλείφθησαν. Αἱ λίμναι ἐστεῖν καὶ οἱ ποταμοὶ ἐξηράνθησαν (καθόσον πολλοὶ ἔτη οὕτω ἔγνος βροχῆς ποτίζει τὸ ἔδαφος). Οὕτω δὲ ζῆστη εἶνε ἐντατικὴ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, τὴν νύκτα μεγάλη δρόσος ἐπικρατεῖ, μεταξὺ δὲ τῶν σάκρων ὠρῶν τοῦ ἔτους τοιαύτη ἀνωμαλία ἐπικρατεῖ, ὅστε καθίσταται ἀδύνατος πᾶσα βλάστησις. Σφοδρὰ ἀνεμοί, συμπαρασύροντες σύννεφα ἄμμου καὶ ξηρῆς τοῦ ἀνέμου μὲ ἀνμόσφιζαν πνιγρὰν καταστρέφουσιν εἰς πολλὰ μέρη καὶ αὕτη τὰ ἀκανθώδη φυτὰ.

ΠΩΣ ΔΙΑΤΗΡΕΙΤΑΙ Η ΖΩΗ

Ἐν τούτοις τὸ ἔδαφος ἐκ φύσεως δὲν εἶναι ἄφορον. Ὅταν δι' ἐνὸς ἢ ἄλλου μέσου ἀνορυχθῶσι φρέατα ἢ περιορίσωσι τὸ ἐκ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων κατερχόμενον ὕδωρ, ἀναφαίνεται καὶ μία ΟΑΣΙΣ μετὰ τῶν φυτικῶν τῆς χουρμαδέας καὶ βερυκοκέας, γενημάτων καὶ λαχανικῶν καὶ πρασίνας κοιλάδας. Χάρις εἰς τὰς ὁάσεις ταύτας καὶ εἰς τὴν βλάστησιν αὐτὰς ἀσθενὴ καθίσταται ἡ δύναμις τὴν ζῶν εἰς τὰς καμύλους καὶ τὰ πρόβατα, ἢ ἔρημος τῆς Σαχάρας δὲν εἶναι ὅλως ἀκατοίκητος. Ὑπάρχουσιν οἱ Σουδανοί, οἵτινες ἐπιδίδονται εἰς πλεῖστα ἔργα εἰς τοῦ καμηληλάτου, τοῦ βοσκοῦ καὶ τοῦ ληστοῦ ἀκόμη. Οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων ἀνήκουσιν τῷ ὄντι ΤΟΥΑΡΕΙ καὶ διατροφῶνται εἰς τρεῖς φυλὰς τῶν ΕΥΙΕΝΩΝ οὕτως εἰπεῖν, καταγενομένων εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, καὶ τῶν ὑποτελῶν ἀναμεμιγμένων μετὰ μαύρων, δούλων καταγενομένων εἰς τὴν χειρωνακτικὴν ἢ τρίτη φυλὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ μετανάστες Ἀραβας τοῦ 11ου αἰῶνος, ὅλοι δὲ εἶναι Μουσουλμάνοι.

ΑΥΓΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Αἱ νομαδικαὶ αὐτὰς φυλὰς οἱ Βασιλεῖς τῆς ἐρήμου φαίνεται ὅτι ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἔζησαν τὸν βίον, ὅστις προσήρμοζε πρὸς αὐτὰς, ἦτοι διὰ τῶν ποιμνίων, τῶν τῶν προϊόντων τῶν ὀρέων καὶ ἐκ τῶν ἀντικειμένων πρὸς προστασίαν (λακτομασίαν) τῶν κροβακίων, καὶ ταῦτα ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξηλείφθησαν ἀπ' ὅτου καθιερῶν ἡ δουλεία καὶ ἀπ' ὅτου ὁ ἀναφοδισμὸς τῶν χωρῶν τοῦ Σουδᾶν γίνεται σήμερον διὰ τῶν λιμένων καὶ τῶν σιδηροδρόμων τῆς Σενεγάλης, τῆς Γουίνεας καὶ τοῦ Νείγηρος. Ὁ ληστορικὸς βίος περιορίσθη πολ-

λαχῶς, ἤδη δὲ οἱ κάτοικοι τῆς Σαχάρας ζῶσι βίον εἰρηνικὸν εἴτε διατελοῦντες εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Ἀλγερινῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν, εἴτε ὡς ποιμένες καταβάλλοντες τάκτικῶς τοὺς φόρους τῶν καὶ ὑποτασσόμενοι ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τοὺς περιόικους λαοὺς.

* *

Οἱ Γάλλοι τοῦ Ἀλγερίου ἐξάγουσι πρὸς τὸ παρὸν ΚΟΜΙ εἰς τὸ νότιον μέρος ὡς καὶ ποσότητα τινὰ χουρμάδων εἰς τὴν ὁασιν τῶν Ἀλγερινῶν καὶ Τυνισαϊκῶν· δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία ὅτι θὰ ἀνακαλυφθῶσι ποσῶς καὶ κοιτάσματα μεταλλείων, ὅτε ἡ ὠφέλεια θὰ εἶναι μεγαλειότερα. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἡ ἐπαφὴ μετὰ τοῦ Ἀτλαντος καὶ τοῦ Σουδᾶν ὡς καὶ τὸ σχέδιον ὑπερσυχαικοῦ σιδηροδρόμου καὶ ἄλλα τινὰ ἔργα πρὸς ἐντελῇ ἐκπολιτισμὸν τῆς Σαχάρας.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΔΙΑΡΡΟΗ ΦΙΛΩΝ

Ενας-ένας τοῦφευγε
ὄλοι οἱ φίλοι· ξαφνικὰ
Εἶχε τὴν κακὴ συνήθεια
νὰ τοὺς δίνῃ...δανεικά.

Κωνστ. Φ. Σκόκος

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΠΕΤΕΙΩΝ ΔΩΡΩΝ

τε βασιλεὺς τῶν Σαβίων ἦ·
το ὁ Τίτος Τατίου, ἄνθρωπος
τις προσέφερεν εἰς αὐτὸν
ὡς δῶρον κλάδον δένδρου,
κεκομμένον ἐκ τοῦ δάσους
τῆς θεᾶς τῆς ἰσχύος Στρή-
νας.

Δεχθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς ὡς
ἀγαθὸν οἰωνὸν τὸν κλάδον ἐ-
κεῖνον, καθιέρωσεν ἕκτοτε
προσφέρειν δῶρα κατὰ τὴν
ποιήτην τοῦ ἔτους, ὅπως καὶ
Ἡρωδιανὸς ἐπιβασιάνει·

λέγων· «ὡς μὲν γὰρ ἔτος τῆς ἐμπούσης ἐμελλεν ἀρξά-
σθαι ἡμέρας· σέβουσι δὲ τὴν ἑορτήν οἱ Ῥωμαῖοι· Κρό-
νια προσκαγορεύοντες, τὴν τε τοῦ ἔτους καὶ τὴν ἱερο-
μηνίαν ἀγοντες καὶ δεξιῶντες ἀλλήλοις ἐν ταύτῃ μα-
λιστα νομισμάτων τε ἀντιδόσει, καὶ κοινὰ τῶν γῆς
καὶ θαλάσσης καλῶν».

Ἐκτοτε οἱ Ῥωμαῖοι ἐξηκολούθησαν ἀναλλάσσον-
τες μετὰ τῶν φοινίκων, σῦκα καὶ διαφόρους κοι-
οὗτους γλυκεῖς καρπούς ὡς σύμβολα εὐτυχίας καὶ
τερπνοῦ βίου, ἢ δὲ ἀνταπόδοις ἀνομάσθη σ τ ο ἡ

ν α διά τὸν ἐκ τοῦ δάσους τῆς θεᾶς Στρεΐ-

Ἄλλ' ἡ ἀπλότης αὕτη τῆς ἀνταλλαγῆς δὲν διήρ-
κεσεν ἐπὶ πολὺ· μετὰ τινα καιρὸν ἀντὶ φυσικῶν καὶ
ἀγνῶν προΐόντων ἡρχίσθη, ἀνταποδίδοντες, ἀργυρεν,
χρυσόν, λίθους πολυτίμους καὶ ἄλλα καλλιτεχνήματα.
Οἱ δὲ αὐτοκράτορες τῆς Ρώμης, τόσον φιλοκερδεῖς ἐ-
γένοντο, ὥστε ἀντὶ φόρων, ἐδέχοντο παρόμοια μεγά-
λης ἀξίας δῶρα.

Ἐὰν δὲ ποτὲ ἐτύγχανε νὰ εἶναι ἀπόντες οἱ συγκλη-
τικοί, ἡ τάξις τῶν ἱππέων καὶ ὁ λαὸς τὰ μετέφερον
εἰς τὸ Καπιτώλιον. Εἶναι δὲ γνωστὸν, ὅτι καὶ αὐτὸς
ὁ Καλλιγούλας, ἱστάμενος παρὰ τὴν θύραν τῶν Ἀ-
νακτόρων, ἐδέχετο τὰ προσφερόμενα δῶρα, ἐνῷ πα-
τρίκιοι, ἔχοντες ὑπὸ τὴν προστασίαν των ἀνὰ ἓνα
πληθεῖον, ἐπιτακτικῶς ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ τοιαῦτα
δῶρα. Ἐννοεῖται, βεβαίως ὅτι ἕκαστος ἐφιλοτιμεῖτο νὰ
προσκομίσῃ ὅσον ἡδύνατο πολλὰ ἢ ν α ν.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ρωμαῖοι ἔφθασαν μέχρι καταχρήσεως,
καθιερώσαντες τὸ ἔθιμον τῶν φιλοδορημάτων καθ' ὅ-
λην τὴν ἐβδομάδα τὴν μετὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἡ-
μέραν, ὁ αὐτοκράτωρ Τιβέριος, διὰ νὰ περιστείλῃ τὸ
κακὸν, περιώρισε τὰς φιλοδορίας, εἰς τὸ παλαιὸν σύ-
στημα, ὅτε κατὰ πρόωτον ἐγεφανίσθησαν, δηλαδή κα-
τὰ τὴν πρώτην μόνον ἡμέραν τοῦ ἔτους ἐπετρέπετο
πάντες, νὰ φάνωνται ἐλευθέροι. Ἐκ τῶν Ρωμαίων
παρέλθον τὸ ἔθιμον αὐτὸ οἱ Βυζάντιοι, ὅπως μᾶς τὸ

λέγει καὶ Μιχαὴλ ὁ Ψελλὸς εἰς τὸ περὶ Καλάνδων,
Νόνων καὶ Ἰδῶν ποίημα αὐτοῦ γράφων :

Ἡ τῶν Καλάνδων Ἰτάλιος ἡμέρα...

Ρώμης μὲν οὔσα δόγμα τῆς πρεστέρας,

εὐάγγελον δ' ἄθυρμα τῆς νεωτέρας...

Τὰς γὰρ Καλάνδας οἶδεν ἡ Κωνσταντίνου,

πρὸ τῶν θυρῶν δὲ συντρέχουσι μυριοί,

σχιρτῶντες ἡδὺ καὶ γελῶντες ἄθροον,

εὐάγγελον σχίρτημα τοῦ παντός χρόνου,

εὐῆχον οἰώνισμα, κήρυγμα ξένον.

Τόσην δὲ τὸ ἔθιμον, αὐτὸ δλαθρίαν διὰ τὰ βαλάντια
δύναμιν εἶχεν, ὥστε καὶ διὰ κανόνων ἡ ἕκτη Οἰκουμε-
νικὴ Σύνοδος ἐπεχείρησε νὰ χαλιναγωγῇ, ἀλλ' ἀπέ-
τυχε τοῦ σκοποῦ κατὰ διαδοχὴν τοῦ ἐθιμοῦ μέχρι ἡ-
μῶν περιελθόντος.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΜΑΓΓΑΛΗΝΗ

Λέρωσε μ' ἐνὰ σπῆδον

τὸ κορμὶ τῆς προστυχίας...

Τώρα ἀπολυμαίνεται

μὲ νηστείας καὶ προσευχάς...

Κωνστ. Θ. Σκόδρος

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

θεβαία ή Ἐπιστήμη, κατώρθω-
σε μετὰ θετικότητος νά ἀνεύρη
τὸν ἄνθρωπον, τῆς Τριτογενούς
Περὶόδου τὸ πρῶτον στάδιον
τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τὸσον ἐμ-
δυνῶδες. Ἐδαφος γεμάτο ἀπὸ
λιμνας καὶ ἔλη, βλάστησις ἀφθο-
νος, αὐτόχρημα παρθένου δά-
σους, μέση θερμοκρασία 290, κο-
πάδια ἀναρίθμητα Ρινόκερω, Τε-
πίρη, Κροκοδείλων, Μαστοδόν-
των. Καὶ μετὰ τὰ αὐτῶν τῶν ἐπι-
φθῶν θηρίων ὁ Ἀ γ θ ρ ω π ο ς. Κοντός καὶ πα-
χύς, κυφός, μὲ σιαγόνα προέχουσαν, κίτρινος καὶ μὲ
κόκκινες τρίχες, γυμνός, κατῴκει εἰς καλύβην ἐκ κλά-
δων μὲ τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ μικρά του. Κατώτερος
φυσικῶς τῶν ὄντων, τὰ ὁποῖα τὸν ἐκύκλουν, εἶχεν ὑ-
περοχὴν μόνον διὰ τῆς σχέσεως. Ἐδημιούργησεν ὀ-
πλα, ἐργαλεῖα. Τὸ μαχαίρι του, τὸ τρυπάνι του, ἦσαν
ἀπὸ πέτρα, καὶ ἐθήρευε, καὶ ἐψάρευε, μεγιστῆρας
καὶ ἰσχυρότερος τοῦ θηρίου· ἀπ' ἑτέρου ἢ βλάστησις
τοῦ παρεῖχε συμπληρωματικά μέσα. Ἡ τέχνη ἦτο μη-
δέν, καὶ ὅλη ἡ εὐφυΐα ἀπεροφάτο ἀπὸ τὴν πάλιν
κατὰ τῶν θηρίων καὶ ἀκόμη κατὰ τῶν στοιχείων. Ὁ-
πωσδήποτε ὁ ἄγριος αὐτὸς ἀνεκάλυψε τὸ πῦρ.

Η ΛΙΘΙΝΗ ΕΠΟΧΗ !

Μὲ τὴν τεταχτογενῇ περίοδον, αὐτὴν ἀκόμη τοῦ δι-
ερχόμεθα, ἀρχίζει πράγματι ὁ πολιτισμός. Ἐμφάνις
Βιομηχανική, Κοινωνική καὶ Τεχνική, ὅσον στοιχειώδης
καὶ ἂν εἴνε. Ἡ κατάβρυξις ἔκαμε τὸ ἔργον τῆς. Ἡ θερ-
μοκρασία ἐσημειώθη, ὁ ἄνθρωπος ἀισθάνεται τὴν ἀ-
νάγκην νά ἐνδυσθῇ, νά στεγασθῇ. Αἱ ἐθνογραφικαὶ ἀ-
ποικλίψεις ἀφθονοῦν : Ἀνθρώπος τοῦ Σέλλ καὶ τοῦ
Ἀγ. Ἀσέλλ, ἄνθρωπος τοῦ Μουσάν, φυλὴ τῆς Κρον
στάδ, ἄνθρωπος τῆς Μανταλὲν κλπ. ὅπλα καὶ ἐργα-
λεῖα εὐρεθέντα κατὰ γιλιάδας, διακρίνονται τῆς τρι-
τογενοῦς περιόδου, ἀπὸ μίαν ἀνωτέραν ἐργασίαν καὶ
ἀπὸ διαστάσεις μεγαλειέτας. Εὐστρες, τρυπάνια, ποι-
όνια, λίθινα μοναίονα μὲ λαβὰς ἀπὸ κόκκαλο, σκευδιὰ
καὶ σκευβες. Ὁ ἄνθρωπος, ἀναστήματος μέσου, ἀλλὰ
συναλῆς. Ἐξοκολουθεῖ νά θηρεύῃ καὶ νά ψαρεύῃ. ἀ-
νίσταται ἀκόμη νά οἰκοδομῇ, μένει εὐχαιοιστημένος
μὲ κατοικίας τοῦ τοῦ παρέχει ἡ Φύσις, καὶ ζῇ σὺν τοῦ
νλοδύτης μέσα εἰς σπήλαια καὶ ἄντσα, ἀλλὰ ζῇ καθ-
ὸυλους κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πολυαριθμῶς. Ἐνδύ-
εται μὲ δέματα ζώων, τὰ ὁποῖα κατασθάνει νά κό-
πη καὶ νά συναρμολογῇ. Γνώφει κόκκαλα καὶ γαστ-
σει τὸν βοάχον.

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΚΑΤΕΡΓΑΣΜΕΝΟΥ ΛΙΘΟΥ

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ ἄνθρωπος ἀλλάζει τὴν ζωὴν
του. Μὴ εὐχαιοιστάμενος ἀπὸ τὸ κυνήγι καὶ τὸ ψά-
ρεμά του, τοῖσφι κοπάδια. Εἰς τοὺς κατοικοὺς προσθε-
τει τὰ ποιοῦντα τῆς καλλιέργειας. Τὸ σιτάρι, τὸ κριθά-
ρι, τὸ λινόν. Ἡ ἀγροειδὴς ἢ κτηνικὴ ἐκαλλιέργησεν
κατὰ τὴν Νεολιθικὴν ταύτην περίοδον, κατοικία· ἀν-

τάξιαι στήνονται κατά τὸ πλείστον ἐπὶ πασσαλῶν ἐν-
τὸς τοῦ ὕδατος. Αἱ καλύβαι διευθετοῦνται, τὰ χωρία
σχηματίζονται. Εἰς τὸν λίθινον πέλεκυν, εἰς τὴν δι-
κελλαν ἀπὸ κέρατα ἐλάφου, εἰς τὰς λόγχας καὶ τὰ
βέλη, εἰς τὰ ἐγχειρίδια ἀπὸ σιδηρόλιθου, προστίθεν-
ται ἡ σκαπάνη, τὰ χωράτινα βάζα καὶ ἕνα εἶδος ἐπι-
πλώσεως. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ὁ νεολιθικὸς ἄν-
θρωπος, ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐξαγωγήν τῶν λίθων, διὰ
φρεσάτων καὶ στοῶν, ὑπογείων, καὶ ἤσκησε τὸ ἐμπόριον
τοῦ λίθου, ὅπως φανερῶνουν διάφορα εὑρεθέντα ὀν-
τιζέμενα κατεργασμένα.

Ἡ Τέχνη προήχθη εἰς ἔνδυμα ἀπὸ ὕφασμα, εἰς καλ-
λωπισμὸν ἀπὸ περιδεραια ἐνώτια. Εἰς τὴν ἀρχαίαν
ἐκείνην ἀκρότη εἶνε ἡ ἐποχὴ τῶν τεχνητῶν σπηλαίων,
τῶν δρυϊδικῶν μνημείων, τῶν δοθίων λίθων, τῶν κορυ-
φῶν καὶ τῶν ἐντὸς βράχων φρυγμένων νεκροτα-
φείων.

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΜΕΤΑΛΛΟΥ

Μὲ τὸ μέταλλο, οἱ ἄνθρωποι κατώρθωσαν νὰ καλ-
λιεργήσουν, νὰ κατασκευάσουν, νὰ ἐνδυνθῶν, νὰ καλ-
λωπισθοῦν καὶ νὰ ἀγωνίζωνται δραστηκώτερον. Ὁ πέ-
λεκυς, ἡ σμίλη, ἡ βελόνη, ἡ καρφίτσα, τὸ βραχάδι,
τὸ περιδαίρειον, τὸ βάζο, τὰ ἐργαλεῖα τῆς καλλιτεχνί-
ας, τὰ ὄπλα, τὰ μαχαίρια, τὰ ξυράφια ἐκ μετάλλου
εὐρέθησαν κατὰ γιλιθδὰς.

Ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς τοῦ μετάλλου ἔχει κατο-
κίδια ζῶα, σκυλλὰ καὶ ἰῶνα — τῶν ὁποίων εὐρέ-
θησαν τὰ σιδηρὰ χαλινάρια — τοῖς ποιεῖ πούλερικά. κα-
τοικεῖ εἰς γαιόσπιτα, εἰς χωρία ἀκυρῶμένα, τείχη πα-
χέα, σπῖτια λίθινα, καὶ χωράτινα, μὲ ἕνα πάτωμα. Φέ-
ρετρα εὑρεθέντα, ἀπεκλίνοντα ἐνδύματα μάλλινα, ὀ-

ποκάμισα, παπούτσια, ἐσάβρακα. Τὰ κοσμήματα, τὰ
κύπελλα, τὰ βάζα, τὰ ἀγαλματάκια φινιγουράρουν εἰς
μεγάλον ἀριθμὸν. Ἡ Τέχνη ἐπῆρε τὸν δρόμον τῆς. Ἡ
ἀνγκάλυψις τοῦ σιδήρου καὶ ἡ ἐφεύρεσις τῶν καμί-
νων διὰ τὴν τῆξιν τοῦ ὀρυκτοῦ, ἐξετόπισαν τὰ ἐκ
χαλκοῦ καὶ ὀρειχάλκου ἀντικείμενα. Ὁ σίδηρος τῆς
λόγχης καὶ τοῦ ξίφους ἔφερε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ
κατώφλι τοῦ πραγματικοῦ πολιτισμοῦ.

ΛΙΜΝΑΙΑ ΕΠΟΧΗ

Ὁνομάζουσι «Παλαφίτισμόν», ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ Πα-
λαφίτι, τὸ ὅποιον σημαίνει πασσαλωτὸς, τὸν λιμναῖ-
ον πολιτισμόν, τὰ χωρία του, τὰς πόλεις του, ὅπως ἔ-
γιναν ἐν Ἑλβετίᾳ, ἐν Γαλλίᾳ, ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν Βαυα-
ρίᾳ, κλπ. καὶ τέλος παντοῦ ὅπου ὑπῆρξαν λίμναι, ἔλη,
ἐκβολαὶ ποταμῶν. Δὲν ὑπάρχει, ἐννοεῖται, ἰδιαιτέρα
«λιμναία περίοδος». Ὁ Παλαφίτισμός εἶνε σύγχρονος
μὲ τὴν ἐποχὴν τοῦ κατεργασμένου λίθου καὶ τοῦ με-
τάλλου καὶ παρουσιάζει μιαν μορφήν συνεχῆ τοῦ πο-
λιτισμοῦ. Νομίζει κανεὶς ὅτι ἐφύασε τὸ ἀπόγειόν του
καί ποτε εἶχον αἰῶνας πρὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Κορμοὶ δένδρων ἐμπληγμένοι εἰς τὸ ὕδωρ, ἐπ' αὐτῶν
ἕνα σανίδωμα, καλύβη στρωμένη ἐκ ξύλου καὶ ἀρ-
γίλου, στέγη ἀπὸ ψάδα, μὲ σκάλα εἰσοδοῦ, μία γέ-
φυρα συνδέουσα τὴν κατοικίαν μετὰ τὴν ὁδόν. Ἡ ἡ-
πιθανωτέρα εἰκὼν τοῦ τοιαύτου. Ἡ δὲ καταγωγή του.

Αἱ ἀνάγκαι τῆς ἀμύνης, τὸ ψάρεμα, τὸ θέλημα τῶν
τοῦ νεροῦ. Ἀπειρά χωρία καὶ πόλεις λιμναῖαι ἐκλήθη-
σαν ἀπὸ τὸ πῦρ. Ἀποτέλεσμα, σπῖσμα ἀπὸ καταρ-
μώστρα, ἡ ὁποία περιέβαλλε τὰ ἐντὸς τοῦ ὕδατος
πρόσόντια ἀντικείμενα, διατηρούμενα ἔτσι ὁλοκλήρους
αἰῶνας. Ἐργαλεῖα, ὄπλα, ἐπίπλα ξύλινα, λίθινα, κοι-

κάλινα, μέταλλινα κλπ.

Ο ΤΡΩΓΛΟΔΥΤΙΣΜΟΣ

Ἡ ἄλλη μορφή αὐτῆ τοῦ προϊστορικοῦ πολιτισμοῦ, ἡ ὁποία αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν δὲν ἀποτελεῖ «περίοδον», ἀλλὰ συνυπάρχει μὲ τὰς ἐποχὰς τοῦ λίθου καὶ τοῦ μέταλλου, ὅπως ὁ Παλαφτιτισμός. Ὁ Τρωγλοδυτισμός προήχθη διὰ μέσου τῶν αἰῶνων εἰς ὅλας τὰς χώρας, ὅπου ὁ βράχος ὁ μαλακὸς ἐκοιλάνθη ἀπὸ τὰ νερά καὶ τὴν σκαπάνην, καὶ ἐφθάσε εἰς μεγαλύτεραν ἐκδήλωσιν τῆς Τέχνης εἰς τὰ «Ἐλεφάντια σπήλαια» εἰς τὰ Αἰγυπτιακὰ τεμένη καὶ εἰς τὰ θυσιαστήρια τῆς πέτρας.

Ἐνὰ σπήλαιον δὲν εἶνε τρωγλοδυτισμός. Τοῦ χρεῖζεται τὸ ὕψος, τὸ κοιτανθὲν εἰς ἀληθινὰς κυψέλας διὰ νὰ στεγασθῇ φυλὴ, καὶ ὑπόγειοι διάδρομοι. Δηλαδή τὸ ὑπέδαφος, τὸ προσιμώμενον ἀπὸ τὸ ἰσόγειον μὲ ἐσωτερικὰ σκαλοπάτια καὶ τὸν ὀγκόλιθον, κυλισμένον, πρὸ τοῦ στομίου ἐν εἶδει πόρτας. Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἐνστίκτου τῆς συντηρήσεως ἀπὸ τῶν ζώων καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ Τρωγλοδυτισμός μεταβάλλει ἕνα ὄρος μὲ ἑκατὸ ὁπὰς εἰς ἀληθινὸν χωρίον — φρούριον ἀπόρητον. Ἐτοιμάζει σιτοβολῶνας, ὀπλοστάσιον, ἐργαστήριον, κοιτάνει, δεξαμενὴν, σωρεῖ, ζωοτροφίας διὰ πολλοὺς μῆνας, αὐξάνει τὰ πριωρισμένα δι' ἀνά πνευσιν, ἐργασίαν, συγκεντρώσεις, διαμερίσματα.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Ὁ Παλαφτιτισμός ἐπανευρίσκεται εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης Νενζαλέ, ὁ τρωγλοδυτισμός εἰς τὰ ἐντὸς κοίλων βράχων τεμένη, εἰς τὰς Πυραμίδας ἢ εἰς τοὺς

λίθινους κύβους, ποῦ ἦσαν κατοικίαι τῶν Θεῶν, τῶν νεκρῶν ἢ τῶν ζώντων. Ἡ γεωργία καὶ νομὴ εὐτυχοῦν 6 χιλ. χρόνια πρὸ ἡμῶν. Ὅπλα, ἐργαλεῖα, ἐνδύματα, κοσμημῆτα, δὲν εἶνε κατὰ βάθος διάφορα τῶν παρελθόντων αἰώνων. Ἀλλ' οἱ ἱησαυροὶ τοῦ Νείλου, μία θυμασία τοποθεσία, λεὸς ἐκλεκτὸς, μία εὐτυχία, καὶ νουνιτὴν Αἴγυπτον, διὰ μέσου τῶν 26 δυναστειῶν τῆς τῆν λιμπροτέρων ἐστὶν τοῦ Πολιτισμοῦ. Ἀναπρὸς ἢ Ἀρχιτεκτονική, ἡ διοικήσεις καὶ ἡ ἡθική, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐπήραμε καὶ ἡμεῖς.

Ἀρκεῖ ν' ἀριθμῇ τις τὰς Πυραμίδας τοῦ Ζιζέ, τοὺς ναοὺς τῶν Θεῶν, τοῦ Λουξορ καὶ τοῦ Καρνάκ, τοὺς τάφους τῆς κοιλάδος τῶν Βασιλέων, τὴν μεγάλην Σφήγγα τὸ ἄγλημα τοῦ Μένινοσ. Ὁ Φαραὼ διευνεῖ διὰ κυβερνητῶν ὁλόκληρον τὸ βασίλειόν του. Ὑπαγορεύει τοὺς νόμους, ἀπονέμει τὴν Δικαιοσύνην καὶ ἐξασφαλίζει τὴν εὐμάρειαν διὰ δημοσίων ἔργων. διωρύνων, ὑδατοφορεκτῶν κλπ. Ἐκ καταγωγῆς θείας ἐγκαθιδρύει μίαν θρησκείαν χαρακτῆρος πνευματικοῦ, ἀπὸ τῆν ὁποίαν ὁ Ἑλληνισμός, καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ γεννώμενος Χριστιανισμός, δὲν ἀπαξίου νὰ ἐμπνευσθοῦν.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΧΑΛΔΑΙΟΑΣΣΥΡΙΑΚΟΣ

Ἡ ἀνθρωπότης τοῦ ὀφείλει τὴν Τέχνην τοῦ πολεμου καὶ τὴν Ἐπιστήμην τοῦ ὑπολογισμοῦ. Οἱ Χαλδαῖοι Ἀστρονόμοι, διακρίνου τοὺς πλανήτας ἀπὸ τοὺς ἀστέρας, καθορίζουν τὴν διάρκειαν τοῦ ἐτους, σημειοῦν τὰ δώδεκα σημεῖα τοῦ Ζωδιακοῦ, ὑπολογίζουν τὰς ἐκλείψεις τῆς Σελήνης καὶ ἐπνεοῦν τὸ ἡλιακὸν ὥρολόγιον. Ἀστρολόγοι ἐξηγοῦν τὰ ὥρασιόντα καὶ χαρίζουν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἀφέλειαν χαίμαλα.

φυλακτὰ, φίλτρα, ἔξορκισμοὺς κλπ. Μαθηματικοὶ δίδουν τὰ μέτρα καὶ σταθμὰ τοῦ μήκους καὶ τοῦ βάρους εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον.

Οἱ Ἀσσύριοι ἀπὸ τὸν πόλεμον δημιουργοῦν μίαν Ἑθνικὴν βιομηχανίαν, ὀργανοῦντες Πεζικὸν, Ἰππικὸν, Μηχανικὸν μὲ ὑπονόμιους, χαρὰκώματα, ἄρματα ἐπιθέσεως, ἐπινοοῦντες τὴν συστηματικὴν καταστροφὴν, τὴν σφαγὴν τῶν αἰχμαλώτων, τὰς μεγάλας μεταφοράς. Ὅλα μίᾳ καλλιέργειᾳ. Μεταξὺ δύο πολέμων οἱ Χαλδαιοασσύριοι παραδίδονται εἰς ὄργια Ἀρχιτεκτονικῆς, εἰς ἄλλα ὄργια ἐπίσης. Νῖνος ὁ Κατακτητὴς. Σεμίραμις ἡ Βασίλισσα τῶν Δημοσίων Ἔργων, Σαρδανάπαλλος ὁ Φιλήδονος, ἔχουν συνδεδεμένον τὸ δνομά των μὲ τὰς γιγαντώδεις οἰκοδομὰς τῆς Βαβυλώνος καὶ τῆς Νινευί, ἀλλ' ἐξ ἴσου καὶ μὲ τὰ περίφημα ὄργια. Πολιτισμὸς μεγαλειώδης, ὑπερφυῆς καὶ τέλειος.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΕΒΡΑΪΚΟΣ

Οἱ Ἑβραῖοι κατὰ τοὺς 20 αἰῶνας τοῦ προηγήθησαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, διέτρεξαν ὀλόκληρον τὸν κύκλον τοῦ πρωτογενοῦς πολιτισμοῦ. Φυλαὶ νομαδικαὶ μεταναστεύοντι κατὰ μάζας, φυλαὶ ἀκίνητοῦσαι μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Γῆς τῆς Χαναάν, συγκρότησις τῶν φυλῶν εἰς ἓνα Κράτος μὲ Βασίλᾳ καὶ πρωτεύουσιν τὴν Ἱερουσαλὴμ. Τὸ Βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ εἶνε ἡ στρατιωτικὴ δόξα μὲ τὸν Δαυὶδ, καὶ ἡ ἐμπορικὴ εὐτυχία μὲ τὸν Σολομῶνα. Ἀλλὰ ὁ ἀληθὴς τίτλος δόξης εἶνε ἡ σύλληψις τοῦ ἐνιαίου Θεοῦ, πγκοσμοῦ δημιουργηθέντος ὑπὸ τοῦ πνεύματος χωρὶς ῥὰ εἰκονισθῇ.

Ὁ Ἰεχωβά εἶνε ὁ Ὑπέρτατος Ἀρχηγός, ὅστις μετα-

διβάξει τὴν ἐξουσίαν του εἰς τὸν Δικαστὴν ἢ τὸν Βασίλᾳ, ὑπαγορεύων τὸν νόμον του εἰς αὐτοὺς μὲ δέκx ἐντολάς. Αἱ παραβάσεις αὐστηρῶς καταστέλλονται. Πᾶν ἔγκλημα δικάζεται καὶ τιμωρεῖται δι' ὁμοίας αὐτῷ ποινῆς. Ἡ Εἰδωλολατρεία εἶνε τὸ μεγαλειότερον ἔγκλημα. Μία λατρεία ὅμως πνευματικῆ καθιεροῦται διὰ τὰς μεγάλας ἐορτάς, Πάσχα, Πεντηκοστὴν κλπ. Μάτην πολιτικὰ καταστροφὰ σωρεύονται ἐπὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Ἔθνους. Οἱ προφῆται πιστεύουν εἰς τὸν θρίαμβον τοῦ Αἰωνίου καὶ παρὰ τὰς σφαγὰς καὶ τὴν δουλείαν, σχηματίζουν παρὰ τῇ λαῶ μίαν κατάστασιν ψυχῆς, ἡ ὁποία παρεσκεύαζε τὴν ἔλευσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐν ἱερὸν βιβλίον: ἡ Βίβλος.

ΦΟΙΝΙΚΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ὁ μικρὸς λαὸς τῶν Φοινίκων ἔπαιξε μεγάλον ρόλον εἰς τὸ θέατρον τοῦ Πολιτισμοῦ. Ἡ γῶρα των μίᾳ βορρῶδης ἀκτὴ μὲ φυσικοὺς λημένας, παράγει θαλασσινούς καὶ τὰ συμπαραμορφοῦντα: Ἀποκλᾶς, διεθνὲς ἐμπόριον, βιομηχανίαν, τροφοδοτοῦσαν τὸ ἐμπόριον τῆς μὲ θαλασσίας μεταφοράς, παραβόνα κλπ. Μεταδίδουν διὰ τῶν σχέσεων των τὸν πολιτισμὸν εἰς τὰς γῶρας τοῦ ἐπισκέπτονται. Ἰδοῦσιν Τροακίαν εἰς βαρβάρους γῶρας καὶ δογάνων αἰληθινὰς ἀπομύχας: Τὴν Κύπρον, τὴν Βόδον, τὴν Κρήτην, τὴν Βόρειον Ἀσσίαν, τὴν Νότιον Ἰσπανίαν, καὶ τὴν Νότιον Γαλιαν. Ἐμπεριάλισ καὶ θαλάσσιον μετακομιστὰ.

Ἐχουν ἓνα μεγάλο λιμένα: Τὴν Σιδῶνα καὶ ἔπειτα τὴν Τύρον καὶ τὴν Μασσαλίαν ἀπὸ τοῦ 14ου αἰῶνος π. Χ. Ἀλλὰ ἔχουν ἐμπορικὸν στόλον, ἀριθμοῦντα χιλιάδας πλοίων, καὶ ἐμπορεύονται σιτηρὰ, μέταλλα, κτήνη, ξύλα, ἐλεφαντόδοντας καὶ δούλους. Ἡ γῶ

ρα των δὲν παράγει τίποτε, ἀλλ' εἰσάγουν πρώτας ὕλας, τὰς κατεργάζονται εἰς τὰ ἐργοστάσια των καὶ μετὰ τὰ προϊόντα των κατακλύζουν τὴν λεκάνην τῆς Μεσογείου. Γνωρίζουν τὴν κατασκευὴν διὰ τῆς κατανομῆς τοῦ ἔργου, τὰς ἀκονύμους ἐταιρίας καὶ τὴν λογιστικὴν.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΠΕΡΣΙΚΟΣ

Κατὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα π. Χ. οἱ Πέρσαι ἐγίναν κύριοι τοῦ Ἀνατολικοῦ κόσμου. Ἀφομοίωσις καὶ ἀπορρόφησις καθ' ὅλην τὴν γεγραμμένην λαῶν καὶ πολιτισμοῦ. Διοίκησις Αἰγυπτιακῇ, ἀρχιτεκτονικῇ καὶ στρατιωτικῇ Ἀσσυριακῇ, ναυτικὸν Φοινικικόν, Ἑπιστήμη Χαλδαϊκῇ, ὅλα γίνονται Περσικά. Εἰς μίαν κλίμακα μεγάλην. Ὁ στρατιωτικὸς εἶνε κατ' οὐσίαν θυμαστόν σύστημα. Ἡ Περσέπολις εἶνε ἕνας κόσμος. Ὁ Δαρεῖος ὁ Βασιλεὺς τῶν Βασιλέων, κεφαλαιώδης νεωτερισμός. Οἱ Πέρσαι εἶνε φυλὴ Ἀριανὴ καὶ δι' αὐτῶν ἀρχίζει ὁ μέγας ρόλος τῶν Ἀριανῶν εἰς τὴν Ἱστορίαν. Δημιουργοῦν, ἀληθῶς οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἡθικὴν, τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἀκόμη καὶ σήμερον, ἂν ὅρι καὶ τὴν θρησκείαν. Ἀνακαλυφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ζωροάστρου μεταβάλλει τὸν κόσμον εἰς θέατρον πολέμου μεταξὺ τῆς Ἀρχῆς τοῦ Καλοῦ καὶ τῆς Ἀρχῆς τοῦ Κακοῦ. Ὁμοῦ καὶ Ἀρμάν.

Ἡ πάλη αὕτη θὰ διαρκέσῃ μέγας συντελείας τοῦ αἰῶνος καὶ θὰ τελειώσῃ μετὰ τὸν θοάικτον τοῦ Ὁρμούσδ. Τότε θὰ λάμψῃ τὸ Φῶς καὶ ἡ Ἀλήθεια: Καλλιέργειν τὴν γῆν, σιτηματίζειν οἰκονόμειαν, προστατεύειν τὰς χηρὰς ὑπόδοξαις, ἀφιερῶσθαι εἰς καλὰς σκέψεις, καὶ καλὰς πράξεις. Αὐτὸς εἶνε ὁ ἀνθρώπινος νόμος. Ἐπειδὴ τὸν παρεγνώρισαν καὶ ἔγιναν ἀλλοτρίοι

ναι οἱ Πέρσαι, ἔδυσαν εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Μαραθῶνος, καὶ εἰς τὰ ὕδατα τῆς Σαλαμῖνος.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

Ὁ Πυρρὸς τοῦ Πολιτισμοῦ, μετὰ τοὺς Μηδικούς πολέμους, μεταβιβάζεται εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων. Ἡ Ἑλλὰς διπλίζει, κοσκινίζει, ταξινομεῖ, προσανατολίζει εἰς τὴν Λαγικὴν καὶ τὴν Αἰσθητικὴν τὸ ἀνάλογον στοιχεῖον τοῦ Ἀνατολικοῦ πνεύματος. Καλλιτέχναι καὶ διανοούμενοι πρὸ πάντων, οἱ Ἕλληνες, εἰς 2 αἰῶνας, ἀπὸ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Σόλωνα μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου, δίδουν εἰς τὴν Πατρίδα, εἰς τὸν Νόμον, εἰς τὴν Ἐπιστήμην, εἰς τὴν Τέχνην, εἰς τὴν Φιλοσοφίαν τὸν νεώτερον τύπον των. Ὁ ὑπεύθυνος ἄνθρωπος γνωρίζει ἐπὶ τέλους τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντά του. Δημοκρατία καὶ Εὐρηγισμός ἀκμάζουν εἰς πείσμα τῶν πολεμικῶν κατορθωμάτων. Ὁ Θεμιστολῆς καὶ ὁ Μιλτιάδης εἶνε διγνώστερον Ἕλληνες ἀπὸ τὸν Σωκράτη, τὸν Ἀριστοφάνη καὶ τὸν Περικλή. Ὅσον διὰ τὰς Τέχνας, ἡ Ἑλλὰς εἶνε ἡ Μήτηρ τῆς Εὐγενείας. Οἱ Φιλιππικοὶ ἀξίζουν τὰ ἀγάλματα τοῦ Φειδίου. Χάριτες ἀσύληπτοι μῆας μυθολογίας, ἡτις εἶνε ἡ νεότης τῶν καλλιτεχνῶν ποιήσις τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων, μεγαλειότης ἀσπίδα ἐνὸς Ὀμήρου καὶ τραγικὸν μεγαλεῖον ἐνὸς Αἰσχύλου, πνεῦμα τοῦ Ἑπικούρου καὶ τοῦ Ζήνωνος, ἐξ οὗ ἀνέθορε πᾶσα φιλοσοφία, δόξα τοῦ Πλάτωνος καὶ ἡ τιμιότης τῶν Πλατωνικῶν, ἀγνεία τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ κοφύτης τῆς Ἀσπασίας, Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες καὶ λόγοι τῆς ἀνοράς, Ρωμαῖοι καὶ Μακεδόνες νικηταὶ τίποτε δὲν ἡδυνήθησαν νὰ τῆς κάμουν. Νικημένη ἡ Ἑλλὰς ὅλη ἐξ ἐκπαίδευστος τοῦ Κόσμου.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΡΩΜΑΙ-ΚΟΣ

Ἡ Ἱστορία τῶν Ρωμαίων, καὶ ὁ πολιτισμός των, περιέχονται εἰς δύο λέξεις ποῦ λέγουν πολλά: Κατά-κτησις τοῦ Κόσμου καὶ ὀργάνωσις αὐτοῦ. Ὁ Κόσμος ἦτο τότε ἡ Μεσόγειος καὶ ἡ ἐνδοχώρα αὐτῆς. Ἐβάλ-θησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν 7 αἰῶνων, ποῦ ἔζησεν ἡ Δημοκρατία των, νὰ τὴν κατακτήσουν καὶ νὰ τὴν ἐκμεταλλευθοῦν. Καὶ 2 ἢ 3 αἰῶνας τῆς Αὐτοκρατο-ρίας των νὰ τὴν διοικήσουν. Ἡ πενταρχία, ἡ ὑπομονὴ καὶ ὁ πατριωτισμός ἐθροιάβευσαν ἀπέναντι τῆς Καρ-χιδόνης, διαδόχου τῶν Φοινίκων. Ἐκ παραλλήλου φι-λελεύθεροι πνοαὶ τῆς Δημοκρατίας ἐθροιάβευσαν ἀπέ-ναντι ἐγωϊστικῆς καὶ ἐκμεταλλευτικῆς ἀριστοκρατίας. Οἱ Γράχχοι ἐδημιούργησαν τὸν Καίσαρα, καὶ ὁ Κχι-σαρ τὸν Αὐτοκράτορα. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τότε ἔγι-ναν ἴσοι ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν ἐνὸς ἀρχηγοῦ. Οὔτε νι-κητὰ, οὔτε ὑπῆκοι, οὔτε Ρωμαῖοι, οὔτε Ἑπαρχιώ-ται. Πολῖται μόνον. Μία ἐνιαία Δικαιοσύνη ἐξησφαλι-σμένη δι' ὅλους, μὲ κανόνας σταθεροὺς καὶ κωδικοποι-ημένους. Αὕτῃ ὑπῆρξεν ἡ καταγωγὴ τοῦ Δικαίου. *jus Romanum*, *Pax Romana* μὲ τὸν ὑπὸ τῶν Ρωμαί-κων ὅπλων, δικαιολογημένον θαυμασμόν. Ὁ θαυμα-σμός τῆς Αὐτοκρατορικῆς ἐνότητος ὑπῆρξε τόσον ζω-ηρὸς, ὥστε ἡ ἐνότης αὕτη ἔμεινε ἐπὶ μακρὸν τὸ πο-λιτικὸν ἰδεώδες τῶν πολλῶν.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

Ὁ ἀρχαῖος Κόσμος εἶχε γνωρίσει μίαν Φιλοσοφίαν, πλήρη μεγαλείου καὶ μίαν Ἑθικὴν πλήρη σεμνοπρε-πείας. Καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη χωρὶς ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ

πλήθους, διότι ἀπληθύνετο εἰς τὴν Λογικὴν καὶ ὄχι εἰς τὴν Καρδίαν. Ἐπὶ Τιβερίου, ἄνθρωποι ἔλθοντες ἐξ Ἰουδαίας, ἤρχισαν νὰ ἐκθειάζουν ταπεινοφρόνως τὰ θέλητρά τῆς Ἀρετῆς, τὴν διάχυσιν τῆς καρδίας, ἡ ὁποία ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον.

Τὸ πλῆθος εὗρισκε εἰς τὰ λόγια των μεγάλην ἀνα-κούφισιν καὶ παρηγορίαν εἰς τὰς δυστυχίας του. Εἰς ἐκατομμύρια δυνάστευομένων ἐδίδασκον τὴν Καρτερί-αν, τὴν Συγχώρησιν καὶ τὴν Ἐλπίδα. Εἰς τοὺς ἀπο-κλήρους τοῦ Κόσμου αὐτοῦ ἐνέπνεον τὴν Ἀδελφωσύ-νην, τὴν Ἰσότητα, τὴν Πενίαν, τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ ὅλας τὰς μέχρι τότε ἀρετάς. «Ἀγαπᾶτε ἀλλή-λους» καθήνησε νόμος. Ἡ θρησκεία ὁλοκλήρου τῆς Ἀνθρωπότητος. Μία νέα ψυχὴ εἰσέδυσσε εἰς τὸν ἀρ-χαῖον Κόσμον καὶ τὸν μετεμόρφωσε μέχρις ἀνατρο-πῆς. Ὁ Χριστιανισμός δὲν ἔμεινεν ἱκανοποιημένος ἀ-πὸ τὴν ἡθικὴν αὐτὴν μεταβολήν. Ἠθέλησε νὰ τὴν ὀρ-γανώσῃ. Εἰς ὅλας τὰς πόλεις, ὅπου οἱ Χριστιανοὶ ἔγι-ναν πολυάριθμοι, συνεκρότησαν κοινωλίαν, κληθεῖσαν Ἐκκλησίαν, προεδρευομένην δὲ ὑπὸ Ἐπισκόπου καὶ διοικουμένην ὑπὸ διακόνων. Ἡ Θρησκεία ἐδημιούρ-γει μεταξὺ τῶν ἐκκλησιῶν δεσμόν ἀσκήτων καὶ ὅλαι ἐξηρτῶντο ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ BYZANTINOS

Ὁ θάνατος τοῦ Θεοδοσίου τὸ 395 ἔτος τῆς ἡμετέ-ρας περιόδου, προκάλεσε τὴν διαιρέσιν τοῦ Ρωμαί-κοῦ κόσμου εἰς δύο Αὐτοκρατορίας, τὴν Αὐτοκράτο-ρίαν τῆς Δύσεως καὶ τὴν τῆς Ανατολῆς, μὲ τὸ Βυζάν-τιον ἢ Κωνσταντινούπολιν ὡς πρωτεύουσάν. Ἐνῶ ἡ πρώτη ἐπίπτε μετ' ὀλίγον ὑπὸ τὰς ἀλλεπαλλήλους ἐ-πιδρομὰς τῶν βαρβάρων, ἡ δευτέρα, πλέον εὐτυχῆς,

παρέτεινε την ύπαστασιν της, μέχρι του 1453, εποχής καθ' ἣν ἐγένετο βορρά των Τούρκων. Ὑπόστασις ἐφημερὸς, κατὰ τοὺς αἰῶνες ἀπὸ πολιτικῆς διχονοίας, ἀπὸ καυγάδες θεολογικοῦς ποὺ ἐγέννησαν πολυαριθμοὺς αἰρέσεις, ἀπὸ ἐλαττώματα ἐξηρηλωμένου πολιτισμοῦ, ἐφυτώσθησε μᾶλλον παρὰ ἐξῆλθεν. Ἐν τούτοις τὸ Βυζάντιον, συγκεντρώσαν ὅλους τοὺς Φιλοσόφους καὶ ὅλους τοὺς Καλλιτέχνας τοῦ Ρωμαϊκοῦ κόσμου, ἥσκησεν ἰσχυρὰν ἐπίδοσιν ἐπὶ τοῦ νεωτέρου Κόσμου. Ἀκόμη λέγουσι: Βυζαντινὴ αὐξήσις. Βυζαντινὸς οὐνός. Ἡ πρώτη χαρακτηροῦται τοὺς καυγάδες τῶν αἰρέσεων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐδηλητηριάσθη ὁ Μεσαίων. Ὁ δεύτερος γεννᾷ τὴν ἰδέαν εἰδικῆς ἐντελούς Τέχνης, ἐν τῇ Ἀρχιτεκτονικῇ διὰ πολλαπλασιασμοῦ τῶν θόλων περιεκεντρώσθη, ἐν τῇ Γλυπτικῇ ὅποια ἀπορροφᾶται μὲ τὸν καλλωπισμὸν τῶν ναῶν, τῶν θυσιαστηρίων, τῆς Ἀγίας Τραπέζης καὶ τοῦ Δισκοποτηρίου, ἐν τῇ Ζωγραφικῇ, ὅπου ὁ Ἱερατισμὸς τῶν εἰκόνων εἰδοκμεῖ εἰς τὴν ποικιλίαν ἐκφράσεως, καὶ τὸ Μωσαϊκὸν εἰς τὴν Χρωματογραφίαν.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΙΝΔΙΚΟΣ

Μὲ τοὺς Ἀρμενίους, 6 χιλ. χρόνια π. Χ., ἀρχίζει μία κοινωνικὴ ζωὴ, τῆς ὁποίας τὰ ποικιλικὰ καὶ γεωργικὰ χαρακτηριστικὰ σημειοῦνται εἰς τὴν Ρίγλ-Βέδα. Αἱ πατριὰ καὶ αἱ οἰκογένειαι, διεσπασμέναι, μετὰ τὰς κατὰ τῆς σινοπεριόδου εἰς ἓν ἔθνος, διατηρηθὲν ἐν ἀνεκδιάρκῃ του ἀπὸ τὴν μεγάλην Βασιλικὴν ἰσχύϊν καὶ τὴν δύνασιν τῶν τάξεων Βραχμάνων ἢ Ἱερέων, χατὶγὰ ἢ πολεμιστῶν, Βαῖζιά ἢ γεωργῶν. Ἐκτὸς τῶν τάξεων, ἔξω λαοὶ ὑπόδουλοι: Σοιγτροὶ ἢ Παρία.

Ὀλὴ ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις τῶν Ἰνδιῶν συνεκεν-

τρώθη εἰς τὴν τάξιν τῶν Βραχμάνων, οἵτινες ἐδημιούργησαν Θεολογικὸν σύστημα, βασιζόμενον ἐπὶ τῆς περιφήμου Τριᾶδος τοῦ Βράhma, δημιουργοῦ, τοῦ Βισνού, διατηρητοῦ καὶ τοῦ Σίβα καταστροφέως, καὶ ἐπέβλεπον οὕτω τὴν τυραννικὴν λατρείαν. Κατὰ τὸν 7ον αἰῶνα δὲ Κάκια Μούνι, ὁ ἰδρυτὴς τοῦ Βουδδισμού, προσεπάθησε νὰ καταλύσῃ τὸ σύστημα καὶ ἠγωνίσθη νὰ ἐπιτύχῃ τὴν τελειοποίησιν τῆς ψυχῆς διὰ τῆς διδασχῆς τοῦ Καλοῦ, τῆς Ἰσότητος καὶ τῆς Ἀδελφωσύνης. Καὶ μετὰ 14 αἰῶνων ἀγώνος ὁ Βραχμанизμὸς καὶ ὁ Βουδδισμὸς, τῶν ὁποίων ἡ ἱστορία εἶναι γεγραμμένη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν Ἰνδιῶν ὑπὸ μορφὴν ναῶν θαυματοκίτης ἀρχιτεκτονικῆς, συγκεράννεται εἰς τὸν Ἰνδουισμόν.

ΣΙΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ὁ Χου-Κίγλ ντὲ Κομφούκιος μᾶς ἀποκαλύπτει 2 χιλ. ἔτη π. Χ. μία κοινωνίαν ἐξελθούσαν εἰς καὶ ἀνάπτυξιν, ἓνα γεωργικὸν λαὸν ὑπακούοντα εἰς τὸν θεσμόν τῆς Μοναρχίας, ἐφευρόμεν τῶν περισσότερων χρησίων Τεχνῶν, τῆς Γραφῆς καὶ τῶν πρώτων Ἀστρονομικῶν Γνώσεων. Ἡ κοίταξις τοῦ ἡγεμόνος ἐξαπλοῦται ἐπὶ αὐτοκρατορίας δημομένης εἰς 9 ἐπαρχίας. Ἐπὶ πλέον ὁ Χου-Κίγλ εἶνε ἡ ἐκδηλώσις μιᾶς ἠθικῆς, τῆς ὁποίας ἡ Σοφία δὲν δύναται νὰ κινήσῃ τὸν φθόνον τῶν ἐν τῇ Δύσει ἀντιπάλων τῆς Λατορείας τῶν Θεῶν, οἰκογενειακῇ ἀγάπῃ, σεβασμῶς τῶν νεωτέρων καὶ Τίποτε τὸ ἐκπαιττο, εἶναι μὲ τοιαύτην ἐμφάνισιν τέσσερις μεσαιωνικῆς, αἱ Κινεζοὶ ἐγνώρισαν πρὸ τῶν Εὐρωπαίων τὴν Πηΐδα, τὴν Τυπογραφίαν, τὴν Πυρίτιδα. Πότε ὅμως; Ἀκόμαλον δ' ἀπάντησιν εἰς ἑαυτοὺς, τὸ ὁποῖον εἶνε βέβαιον, εἶνε ὅτι ἡ Σινικὴ Ἀρχιτεκτονικὴ ἐπέτυχεν τὴν κατασκευὴν τῶν μεγάλων τειχῶν.

αἰώνας πρὸ τῆς περιόδου μας καὶ ὅτι τρεῖς αἰῶνες πρὸ τοῦ Χ. ἡ μεγάλη διώρυξ εἶχε τοὺς μηχανικούς της. Αἱ Παγὸναι ὁρροῦντο ἐλαφροῖς πρὸς τὸν οὐρανόν, Κινέζοι δὲ καὶ Κινέζαι ἐνεδύνοντο μετὰ ξωτὰ ὑψίσματ. Τὸ τοῦτο ἐξάνθησε μέσα εἰς λεπτότατην πορσελάνην, καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ πρόγονοί μας τῆς Δύσεως ἐνεδύνοντο μετὰ ξωτὰ ἀπὸ τριχῶν αἰγὸς καὶ ζώνην ἀπὸ θαλάσσια βοτρυλαοφάντου.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΙΑΠΩΝΙΚΟΣ

Ὅτι ἐν Ἰαπωνίᾳ, εἰς ἐποχὰς πολὺ προηγηθείσας τοῦ ἐποικισμοῦ τῶν ἐκ Κορέας προσελθουσῶν κινεζικῶν πατριῶν ὑπῆρξε πολιτισμὸς, δὲν πρέπει τις ν' ἀμφιβάλλῃ, ἀλλὰ τὰ γεγονότα αὐτὰ τῶν παλαιῶν ἐποχῶν, ἀνάλογα πρὸς τὰς μεταγενέστερας τῆς Δύσεως, εἶνε ὅπως καὶ ταῦτα, προγενέστερα τῆς γράπτῃς Ἱστορίας. Ὅτι δύναται τις νὰ θεωρήσῃ βέβαιον ἐν τῇ ἐρευνῇ τῶν γεγονέντων, εἶνε ὅτι ἡ Κίνα καὶ αἱ Ἰνδοὶ ἥσκησαν τὴν μεγαλειέτην ἐπιδρασὶν ἐπὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἰαπωνίας. Οἱ Ἰνδοὶ καὶ οἱ Σῖναι φάινονται νὰ ἐχορηγοῦσιν διὰ τοὺς Ἰάπωνας, ὅτι Ῥωμαῖοι καὶ Ἕλληνες διὰ τὴν Δύσιν τῆς Εὐρώπης. Εἰσηγητὰς τῆς γλώσσης, τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Θεοσεύσεως. Τὸν 4ον αἰῶνα π. Χ. ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ Ἱστορία ἔπεται τῆς Παλαιολιθίου, ἡ μοναρχία ἰδρύεται ἐπὶ τῆς νήσου τοῦ Μιλιέ. Ἡ Σινική νοσφὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ πλεονὸν τοῦ Κομφουκιου τοῦ διδασκαλοῦ Βουδδισμού. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ Μπαμποῦ εἶνε ἐν χοῦσιν παρὰ τῷ λαῷ, καὶ ἡ Γλυπτικὴ τῶν Ἰνδικῶν, τερμένον εἰς τὰς κατοικίας τῶν Βούδα.

Μετὰ περίοδον πάλης μετὰ τὸ Σογκνὲν καὶ τῶν Νταϊμῶν, ἥτις ἐνθυμίζει τοὺς ἀγῶνας τῶν Φεουδαρχῶν

κατὰ τῆς βασιλικῆς ἰσχύος, ἐγγράπτο εἰς τοὺς ἀτρομήτους αὐτοὺς μνητὰς νὰ ἀφομοιώσουν 24 ὁλοκλήρους αἰῶνας ἀργότερον ὅλον τὸν πολιτισμὸν τῆς Δύσεως.

ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΠΙΔΡΟΜΑΙ

Κατὰ τὸν Πέμπτον Αἰῶνα, αἱ μεγάλαι μάχαι, αἱ δὲ ποιεῖται ὑπερτροφουσὶν ἐν Ἀσίᾳ, κορυμνίζουσιν τοὺς φραγμούς των καὶ χύνονται πρὸς τὴν Δύσιν. Τὸ κύμα τὸ Ἀσιατικὸν συγκροτᾶται μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Κεντρικῆς Εὐρώπης. Μογγόλοι, Σλάβοι, Γερμανοὶ, πλημμυρίζουσιν τὴν Ῥωμαϊκὴν Αὐτοκρατορίαν, καὶ προσενοῖν φοικαλέας καταστροφάς. Εἰς Ἰταλίαν εἰσβάλλει ἐπὶ κεφαλῇ τῶν Γερμανῶν ὁ Ρανταγκέξ Ἀλλόρινος, Βασιλεὺς τῶν Βισιγότθων, καταλαμβάνει τὴν Ῥώμην, ἐνῶ οἱ Φράγκοι ἐξαπλοῦνται εἰς τὴν Γαλατίαν, οἱ Ἀγγλοσάξονες κατακλύουσιν τὴν Μεγάλην Βρετανίαν. Οἱ Οὐνοὶ, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ἀτίλα, παραδίδουν εἰς πῦρ καὶ εἰς σιδήρον τὴν Γαλατίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν, καὶ τέλος ὁ Ὀδόακρος καταφέρει τὸ τελευταῖον πλῆγμα κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἰσχύος. Ἐπὶ ἑνα αἰῶνα αἱ καταστροφαὶ των ἀρχοῦν διὰ νὰ ἐκμηδυνίσουν διὰ παντὸς τὰς προόδους τοῦ Πολιτισμοῦ. Ἐπειτα ἡ λύσις των κορύνεται εἰς τὴν ἀκαταπόνη μίαν γένεσιν. Ἡ ἀφομοίωσις μετὰ τὸν ἡττηθέντα λαὸν ἐπέρχεται. Οἱ βάσβαροι καταροῦνται τὰ θεμέλια τῶν δυνατειῶν, τὰ ὅποια θὰ γίνωνται νεότερα ἐκκοσμοῦνται. Ἐκτὸς μιᾶς νομοθεσίας, ἡ ὅποια σπρῶνεται ἐπὶ τοῦ Βέρογγελδ, καὶ τῶν νόμων τοῦ Θεῦ διὰ τῆς μοναρχίας τοῦ πυρὸς καὶ τὰ λοιπὰ ἐλλείπει ἀποδείξεων, νανέναν ἄλλος πολιτισμὸς νεότερος, εἰμὴ νόμον ἢ πειθρόν διὰ τὸν παλαιὸν νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν διακοσμοῦσαν πορείαν των.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΑΡΑΒΙΚΟΣ

Τὸ 622 ὁ Μωάμεθ ἐπῆξε τὸ ἔθνος τῶν Ἀράβων, τὸ ὁποῖον ἀνεπύχθη μετὰ τῆς προσόδου τοῦ Ἰσλάμ, ἐντὸς αἰῶνος, ἀπὸ τοῦ 624 μέχρι τοῦ 714. Ἡ ἐπικράτεια αὕτη, περιέλαβε ἀλληλοδιαδόχως δολόκληρον τὴν Ἀραβίαν, τὴν Συρίαν, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Περσίαν, τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὴν Ἰσπανίαν. Καὶ αὕτη ἡ Γαλλία ἀκόμη ἡπειλήθη πρὸς στυγμὴν, καὶ ὀφείλει τὴν σωτηρίαν τῆς εἰς τὸν Charles Martel, ὅστις ἐσταμάτησε τὴν εἰσβολὴν μεταξὺ Tour καὶ Poitiers τῷ 732. Μεταποπισθέντες τοιοῦτοτρόπως οἱ Ἀράβες διὰ τῶν κατακτήσεων εἰς χώρας πολλὰ προηγμένας, προσσημύθησαν εὐκόλως πρὸς τὰς ἀρχαίας γνώσεις καὶ πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν ἀκόμη. Ἐκαλλιέργησαν ἐπιτυχῶς τὴν Ποίησιν, τὴν Φιλοσοφίαν, τὰς Φυσικὰς Ἐπιστήμους, τὰ Μαθηματικά καὶ τὴν Ἀλχημίαν. Ἐκ τῆς ὁποίας προήλθεν ἡ νεωτέρα Χημεία. Ἡ Ἀρχιτεκτονικὴ τῶν κατέλιπε ἰδίως εἰς τὴν Βόρειον Ἀφρικὴν καὶ τὴν Νότιον Ἰσπανίαν, ἡγεμενία, τὰ ὁποία ἐκλύουν ἀκόμη καὶ σήμερον τὸν θαυμασμόν μας. Τὸ Κοράν εἶνε Κώδιξ καὶ συγχρόνως Τετὸν Βιβλίον. Ὁ Ἀλκεντ, Ἀλφαραμπ, Ἀβισὲν, Ἀβερσὲ, Ἀλγκαζιλ, ἀφῆκαν ὄνομα εἰς τὴν προσόδον τοῦ Πολιτισμοῦ. Μόνοι σχεδὸν αὐτοὶ εἰς τὴν ἀγῆν τοῦ Μεσαίωνος διετήρησαν τὰς γνώσεις τῆς ἀρχαϊότητος καὶ δι' αὐτῶν μετωχτευνύθησαν αἵται εἰς τὴν Δύσιν.

ΚΑΡΛΟΜΑΓΝΟΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΙΣ

Ἡ το γοαμμένα, διὰ τὰ συγκεντρώσῃ εἰς τὴν ἀγῆν

βαρὰν χειρὰ τὸν τὰ σκοραμισμένα μέλη τοῦ Δυτικοῦ Πολιτισμοῦ. Τοῦ ἐχρηιάσθησαν 30 ἔτη, ἀπὸ τὸ 771 ἕως τὸ 800. Ἐστηρίχθη εἰς τὴν μόνην ἱκανὴν γὰ τοῦ ἀμφοδιτηρήσῃ τὰς κατακτήσεις ἀρχὴν. Τὸν Παππισμόν. Τὸ 800 ἐστέρθη ὑπὸ Λέοντος τοῦ 1ου Ἀυτοκράτορος κράτους, περιλαμβάνοντος τὴν Δυτικὴν καὶ Κεντρικὴν Εὐρώπην. Ἐκτοτε κύριος Ἀυτοκρατορίας, αἱ διαστάσεις τῆς ὁποίας ὑπερβίμωζον τὸ Ρωμαϊκὸν Κράτος, ἐφῆρμωσεν διοίκησιν ὁμοίαν μὲ ἐκείνην. Ἡ ἀπόλυτος ἰσχὺς τοῦ ἔκαμε τοὺς νόμους καὶ ἀπεφάσιζε περὶ ὅλων τῶν ζητημάτων, ἀκόμη καὶ τῶν θρησκευτικῶν. Αἱ ἐπαρχίαι διοικοῦντο ὑπὸ Κομητῶν καὶ χάειν τοῦ σκευοτέρου συνδέσμου μὲ τὸ κέντρον, ὁ Καρλομάγνος ὠνόμασεν ἐπόπτας, οἱ ὅποιοι ἤλεγχον τὴν διοίκησιν τῶν. Ἡ κομῆς μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ Πολιτισμοῦ. Ἡνόησε τὴν Γεωργίαν, τὸ Ἐμπόριον καὶ τὰς Τέχνας. Ἐπεχείρησε μίαν διανοητικὴν ἀναγέννησιν, δημιουργήσας μικρὰς καὶ μεγάλας σχολὰς, ὅπου ἐπορεύαζον Θεολογίαν καὶ τὰς 7 Ἐλευθέρους Τέχνας, μετακαλέσας εἰς Γαλλίαν τοὺς ἐπιστήμονας ὅλων τῶν χωρῶν, μὲ τοὺς ὁποίους ἔκαμε τὴν σχολὴν τοῦ Παλατίου, πρῶτον ἀληθῶς σχολῶν.

Η ΣΥΝΟΗΚΗ ΤΟΥ ΒΕΡΝΤΕΝ
ΚΑΙ Η ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΙΣ

Δύο τάσεις ἀντίθετοι καὶ ἐπὶ τῶν ἐξεδηλωθῶσαν μετὰ τῶν ἀνδράων τοῦ Μεσαίωνος. Ἡ Συγκεντρώσις καὶ ἡ Ἀποκεντρώσις. Οἱ πολῖται ἀλληλοδιαδόχως ἐσκέφθησαν ὅτι μὲν ἡ ἀποκαταστήσουν τὴν ἀρχαίαν Ρωμαϊκὴν ἐνότητά καὶ τὰ συν

τάζουν όλους τους λαούς εις ένα Πολιτισμόν, ἄλλοτε διὰ τὰ χωρίσουν τὰς δυνάμεις καὶ ν' ἀφίσουν καθε λαόν ν' ἀναπτύξῃ τὸν πολιτισμόν του κατὰ τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἐμπειύσεις καὶ τὰν Ἑθνικὴν χαρακτῆρά του. Ἡ πρώτη τάσις ἐπερίσχυνε μὲ τὸν Καρλομάγνον, ὀνομασθέντα Αὐτοκράτορα τῆς Δύσεως. Τῷ 843 ἡ συνθήκη τοῦ Βερδὲν ἔκαμε νὰ θριαμβεύσῃ ἡ δεύτερα. Ἡ συνθήκη αὕτη κατανέμουσα τὴν Αὐτοκρατορίαν τοῦ Καρλομάγνου μεταξὺ τῶν τριῶν ἐγγόνων του, καθιέρωσε τὴν χωριστὴν ὑπόστασιν τῆς Γαλλίας, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἰταλίας καὶ ἡ διαίρεσις αὕτη ἐσημείωσε τὴν ἀρχὴν ἐνὸς νέου χρονολογικοῦ σταθμοῦ. Ἐκαστὸν τῶν οὕτω συνταχθέντων Κρατῶν ὑποδιερέθη εἰς μικρὰ περιφερεῖα. Εἰς τὴν θέσιν ἐνὸς κράτους κατὰ τὸν δέκατον, ἐνδέκατον καὶ δωδέκατον αἰῶνα ὑπῆρξε σμῆνος κρατῶν, μία σύμφοσις δεσποτάτων εἰς τὰ ὅποια ὁ Πολιτισμὸς ἀνεπτύσσεται χωρὶς τὰς φροντίδας τῶν γειτόνων. Αὐτὸ ἦτο ἡ πολιτεία τοῦ Φεουδαλισμοῦ.

Ο ΦΕΟΥΔΑΛΙΣΜΟΣ

Γεννηθεὶς ἀπὸ τὸ πρόνμιον τῶν κερδῶν, ἀπὸ τὴν κλίσιν τῶν Γερμανῶν πρὸς τοὺς ἰδιωτικούς συνεταιρισμούς, ἀπὸ τὴν ἐξαφάνισιν τῆς ἐγγνοίας τοῦ Κράτους, ἀπὸ τὸν σφετερισμὸν τῶν βασιλικῶν πρακτόρων καὶ πολλὰ ἄλλα αἷτια, ὁ Φεουδαλισμὸς ὀριστικῶς ἐγκαθιδρύθη εἰς τὸ τέλος τοῦ I. αἰῶνος.

Κάθε ψυχρὸν γῆς ἦτο διαμοιρασμένον μεταξὺ ἐνὸς μισθωτοῦ καὶ ἐνὸς ἀρχοντος μὲ ἀμοιβαίας ὑποχρεώσεις, ποικιλοῦσας κατὰ τοὺς εἰδικούς ὁρους τοῦ συμβολαίου τοῦ Τιμαρίου. Γενικῶς τὸ καθήκον τοῦ ἀρ-

χόντος ἢ κυριάρχου. ἦτο νὰ προστατεύῃ τὸν ὑποτελεῖ του καὶ τοῦτον νὰ βοηθῇ τὸν αὐθέντην του. Ὁ ἐν ἀναλογία πρὸς τοὺς ἐνοικιαστάς του ἀρχὼν παρελάμβανε τὰς γαίας του παρ' ἀνωτέρου ἐπικυριάρχου, τοῦ ὁποῦν ἦτο ὁ ὑποτελής.

Ἐνδῆρχε λοιπὸν μία ἀτέρμων ἱεραρχία γαιῶν καὶ ἐξουσιῶν. Ἀπὸ τοῦ ἀγενοῦς, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο κανὲν ἀρχὼν, μέχρι τοῦ Βασιλέως, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο ὑποτελής, παρὰ εἰς τὸν Θεόν.

Ὑπὸ τοιοῦτον σύστημα ὁ Πολιτισμὸς προήχθη κατὰ δύοεις καὶ τμήματα τοπικά, ἀναλόγως τῆς ἡθικῆς καὶ διανοητικῆς ἀξίας τῆς ἰσχύος καὶ τοῦ πλούτου τοῦ κυριάρχου.

Ο ΠΑΠΙΣΜΟΣ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΟΣ

Καταμερισμένοι μεταξὺ οκατοντάδων Βασιλέων καὶ Ἀρχόντων οἱ Λαοὶ τῆς Ἀντικῆς Εὐρώπης, διασκορπιστοὶ τοῦ Μεσαιῶνος καὶ μέχρι τοῦ 15ου αἰῶνος περίπου, συνηγορίσθησαν ἐν τοῖσις ὡς πρὸς τὴν θρησκείαν, ὑπὸ τὴν ἐροποιητικὴν ἀρχὴν τοῦ Παπισμοῦ καὶ ἀπετέλεσαν τὸν Χριστιανικὸν Λαόν.

Ἐνῶ Γενικαὶ Σύνοδοι κατεδίκασαν τὰς αἰρέσεις τῶν πρώτων αἰῶνων οἱ Πάπαι, διὰ τῆς προσωπικῆς των ἐνεργείας ἢ τὴν τῶν ἐπισκόπων, συνέδεσαν ἐκ νέου τοὺς νέους λαούς Ἀγείους ἢ Εἰδωλολάτρους, οἵτινες εἶχον ἐξαφανίσαι τὸν Ῥωμαϊκὸν λαόν καὶ τὸν ἀνεδίδωσαν ἐκ νέου εἰς τὴν ἀσπὴν τοῦ Κόσμου. Μόνη ἡ Αὐτοκρατορία τοῦ Βυζαντίου ἀνέστη εἰς τὴν θρησκευτικὴν συνέτασιν. Ἡ πνευματικὴ ἐξουσία τοῦ Πάπα ἦτο ἀσχετὰ ἰσχυρὰ, ὥστε οἱ σθεναρότεροι ἡγεμόνες νὰ ἐποχρεοῦνται νὰ δέχονται παρ'

αὐτοῦ ἓνα εἶδος περιβολῆς ἐξουσίας. Ὑπὸ τὴν σημαίαν τὸν ἠμποῦται ὅλων τῶν Κρατῶν τῆς Δύσεως ἐξεστράτευσαν διὰ νὰ κατακτήσουν τὴν Ἀγλίαν Γῆν. Ὁ Πάπας, ἀνομάζων τοὺς Καρδινάλιους, διορίζων τοὺς ἐπισκόπους, προεδρεύων τῶν Συνόδων, δημοσιονογῶν ἢ καταργῶν τοὺς θεροκεντικούς Κανόνας, ἐξουσιάζει ὅλων τῶν χωρῶν.

Η ΕΥΓΕΝΕΙΑ

Μαζὺν μὲ τὸν Κλήρον ἡ εὐγένεια καθίσταται ἡ διονοῦσα τάξις. Ἐλκονσα τὸ γένος ἐκ κατακτητῶν βαρβάρων καὶ Γαλλορωμαίων τῆς σειρᾶς τῶν Συνδαιτυμόνων τοῦ Βασιλέως, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς προσηλῶθη ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἀπόκτησιν μιᾶς γῆς. (Οὐδεὶς ἄρχων ἀκτιμήμων). Ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης, ἥτις μετεβιβάζετο ἀπὸ γένους εἰς γένος, ὁ εὐγενὴς ἦσκει πᾶσαν ἐξουσίαν.

Ἡ διανοητικότης τῶν εὐγενῶν μετεβλήθη παραδόξως κατὰ τὴν διάδοξιν τοῦ Μεσαιῶνος. Πολεμιστὰι, κατ' ἀρχὰς μὴ ἐγκαταλείποντες τὰ φρούρια τῶν, παρὰ διὰ νὰ κατακτήσουν, ἂν μὴ νὰ διαρπάσουν, καὶ μὴ ἐπανερχόμενοι εἰς αὐτὰ, παρὰ διὰ νὰ ζήσουν τὴν ζωὴν τοῦ κυνηγίου καὶ τοῦ ποιοῦ, ἀμαθεῖς, μέχρι τοῦ σημείου νὰ μὴ γνωρίζουν νὰ υπογράφουν, ἐξημέρωσαν τὰ ἦδη τῶν ὑπὸ τὴν ἐπίδοσιν, τῇ συνδιδασθεῖσαν ὑπὸ μίαν ὑπόστασιν ἐνκολωτέραν, ἀπὸ τὴν αὖξουσαν γοητείαν τῆς γυναικὸς, ἀπὸ τὸ ἄσμα τῶν Τρουδαδούρων καὶ τῶν Ραιρωδῶν καὶ ἐγκατέστησαν οὕτω τὴν δουλικὴν ἐποχὴν τοῦ Ἰπποτισμοῦ. Ὁ ἄρχων τοῦ 18ου αἰῶνος μάχεται ἀδιὰ τὸν Θεὸν του, διὰ τὴν γυναῖκα καὶ διὰ τὸν Βασιλέα του καὶ

ἀπὸ τοὺς εὐγενεῖς τοῦ ἀγῶνος ἀναπαύεται εἰς τὸ φρούριόν του, ποῦ χαμογελᾷ ἀπὸ τὴν γλυκύτητα τῶν πρώτων καὶ ποιητικῶν μονομαχιῶν.

Ο ΚΛΗΡΟΣ

Ἐνῶ ἡ εὐγένεια ἐπολεμοῦσε διαρκῶς καὶ εὐωχεῖτο, ὁ Κλήρος ἀντεπροσώπευε τὸ διαφροσύνον στοιχείον, τὴν ζελαίνα τῆς ζυμώσεως τοῦ Πολιτισμοῦ κατὰ τὸν Μεσαιῶνα, διηρημένος εἰς κλήρον ἀνεξάρτητον καὶ κλήρον συντεταγμένον εἰς μοναρχικὰ τάγματα. Ὁργανώνει, διοικεῖ, εκπαιδεύει, ἀρχεῖ, ἐπιβάλλει χεῖρα παντοῦ καὶ ὑπάγει τὰ πάντα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του. Ὁ ἀνεξάρτητος κλήρος ἐκπροσωπεῖ τὴν διανοητικότητα τῶν λαϊκῶν τάξεων, προτίθεται εἰς τὰ πένθη καὶ τὰς χαρὰς, παρασθενάζει διὰ τὴν ἄλλην ζωὴν. Ἰδρύει τὴν ἐνοριακὴν βίωσιν πολὺ πρὶν τῆς κοινοτικῆς καὶ ὁ ἐξημέρωτος εἰς ἀρχηγός, ὅσον καὶ ὁ ἄρχων εἰς τὸ φρούριόν του. Ὁ συντεταγμένος κλήρος, περιλαμβάνων ὅλους τοὺς δούλους, τοὺς ὑποτεταγμένους εἰς μίαν μοναστικὴν ἐπισκοπὴν, δηλ. τὰς οργανώσεις καὶ θεροκεντικὰς κοινότητας, κατακλύζει τὸν κόσμον εἰς τὰ μοναστήριά του καὶ τὰ κοινότητά του, τὰ ὅποια εἰς δολώματα τῆς πνευματικῆς καὶ ὀλικῆς προόδου. Παντοῦ ὅπου ἐγκαθίσταται ὁ συντεταγμένος κλήρος, ἀνακαίνιζαι τὰς γὰρας καὶ τὰς ψυχὰς καὶ φέρει τὴν εὐημερίαν.

Ἡ Ἐκκλησία δεσπόζει τοῦ πατὸς μέχρι καὶ τῆς Ἐπιστήμης, ἐμπνέει τὸ πᾶν μέχρι καὶ τῆς Τέχνης. Ἡ Ἐπιστήμη καὶ ἡ Παίδεια εἰς τὰ μοναστήρια καὶ ἀργότερα εἰς τὸ πανεπιστήμιον, εἰς χεῖρας τῆς Ἡ Τέχνης ἐξελλίσσεται εἰς τὰς μητροπόλεις, ὅπου οἱ

καλλιτέχναι ἐκδηλώνουν τὴν ιδιοφυίαν των.

Ο ΔΑΟΣ

Μία τῶν συνεπειῶν τοῦ Φεουδαλικοῦ συστήματος εἶνε καὶ ἡ ὑποδούλωσις τῆς κατωτέρας τάξεως, ὡς καὶ ἡ ἐξ ὀλοκλήρου ἐξαφάνισις τῶν ἀρχαίων ἐλευθέρων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι, οὕτω κατήντησαν ἀγενεῖς καὶ δουλοπάροικοι, ἀρούρης ἀχθος. Οἱ πρῶτοι δυνάμενοι ἀκόμη νὰ κατέχουν, ἀλλὰ χωρὶς τὸ δικαίωμα νὰ μεταβιβάσουν τὴν περιουσίαν των καὶ ὑπόχρεοι εἰς ὠρισμένον εἰσῆσιον φόρον. Οἱ ἄλλοι, γεωμόροι, ἀπλοῖ, ἐκτεθειμένοι εἰς ὅλας τὰς ἰδιοτροπίας τοῦ Ἀρχοντος. Ἐν τούτοις, παρὰ τοὺς πολλοὺς φόρους, τὰς βαρείας ἀγγραφείας, τὰς παντὸς εἶδους πιέσεις ἢ Χριστιανικὴ ἐπιρροή προήγαγε βαθμιαίως τὴν δουλοπαροικίαν εἰς ἀνωτέραν ἐκ τῆς ἀρχαίας δουλείας βαθμίδα. Ὁ ἐκ τοῦ ὄχλου παλούμενος, ὅχι πλέον εἰς τὴν ἀγορὰν, ὅπως ἔνα ζῶον φορητὸν, ἀλλ' ἀπλῶς ἀπὸ τῆς γῆς, τὴν ὁποίαν ἐκαλλιεργοῦσε, χωρὶς τὸ δικαίωμα νὰ τὴν ἐγκαταλείπῃ ποτὲ, ἔβλεπε τοῦλάχιστον, τὸν δεσμόν του ἀγανρωριζόμενον καὶ καθαραγιάζόμενον.

Δὲν ἦτο δοῦλος ἀποσπώμενος ἀπὸ τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ παιδιὰ του, ἦτο ἀδελφὸς τοῦ κυρίου του ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἴσος πρὸς αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ νόμου. Ἡ λαϊκὴ φιλολογία κάλλιον τῆς ἱστορίας πολλάκις ἐπιρροπῆς ἀποδεικνύει, ὅτι αἱ λαϊκαὶ τάξεις τοῦ Μεσαιῶνος δὲν ἦσαν ἀναγκαίως καὶ πάντοτε δουτοχεῖς. Ἡ διαφορὰ τῶν κυρίων ἐγέννησε τὴν διαφορὰν τῶν συνθηκῶν.

ΕΠΙΔΡΟΜΑΙ ΜΟΓΓΟΛΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΩΝ

Ἐνῶ παρεσκευάζετο ἡ νεωτέρα κοινωνία, κύμα βροχῶν, ἐξορμήσαν, ὅπως πάντοτε, ἀπὸ τὸν μυχόν τῆς Ἀσίας, παρ' ὀλίγον νὰ ἀνατρέψῃ καὶ νὰ ὀπισθοδρομήσῃ πολλοὺς αἰῶνας τὴν Ἀνθρωπότητα. Μογγόλοι καὶ Τάρταροι, ὅπως τοὺς ὀνομάζουν, εἰσέβαλον ἀπὸ τὸν 13ον ὡς τὸν 15ον αἰῶνα εἰς τὴν Κίναν, Ἰνδοκίναν καὶ Ἰνδοστὰν ἀπ' ἐνὸς, εἰς τὴν Περσίαν καὶ τὴν Μοσκοβίαν ἀπ' ἐτέρου καὶ προήλασαν μάλιστα μέχρι τῆς Οὐγγαρίας. Ἐπιδρομαὶ ἀνάλογοι πρὸς ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι μετερόρφωσαν τὴν Δύσιν 10 αἰῶνας πρότερον καὶ αἱ ὁποῖαι κατέληξαν, ὅπως αἱ τελευταῖαι αὐταί, εἰς τὴν πρόσφυσιν, ἢ μὴ εἰς τὴν μίξιν τοῦ νέου Πολιτισμοῦ πρὸς τὸν ἀρχαῖον.

Οἱ Τοῦρκοι ἔκαμαν κατ' ἐκτενέστερον : Κατὰ τὸν 13ον ἐπίσης αἰῶνα ἤρchiσαν τὰς κατακτήσεις των καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἀνανεώσουν κατὰ τοὺς μετέπειτα αἰῶνας. Τὰ ἀνδραγαθήματα εἶνε Βανδάλων καὶ Γάτδων. Τοῦλάχιστον ἡ Ἀνατολικὴ Εὐρώπη ἔγνω λεία των καὶ κατέστρεψαν τὴν Αὐτοκρατορίαν τοῦ Βυζαντίου, ὅπου εἶχε καταφύγει ὁ Ρωμαῖκός πολιτισμός. Ἀλλὰ ἐκ τῆς καταστροφῆς ταύτης ἐξῆλθε ἕνας νέος χρονολογικὸς σταθμός. Οἱ Ἕλληνες, ἐκδραχθέντες ἐκ Βυζαντίου, ἔφερον εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπου οὗτος μετεπληρώθη εἰς τὴν Δύσιν ἕνα πολιτισμόν, ὁ ὁποῖος εἶχε τὸν χρονολογικὸν τῆς Ἀναγεννήσεως.

Η ΑΥΓΗ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Κατὰ τὸν XII, XIV, XV αἰῶνα δύο μεταβολαὶ ἐπέσπονται, παρασκευάζουσαι καὶ ἀγγέλλουσαι τοὺς νεότερους χρόνους. Ἐσωτερικῶς εἰς τὰ κράτη οἱ βασιλεῖς

ἐργάζονται διὰ τὰ γίνονται ἀληθῶς βασιλεῖς, τὰ ἐνοποιήσουν τὰ βασίλειά των, ἀνατρέποντες τὴν αὐτοτέλειαν τῶν Δεσποτῶν. Ἀντιθέτως ἡ ἰδέα τῆς Χριστιανικῆς ἐνότητος κενεῖται ὁ ἔσθλησι καὶ τὰ σθεσθῆ. Ἡ ἐνότης τῆς Πίστης περισώζεται ἀκόμη, ἀλλ' ὅχι ἐν ὁμαδικῇ δράσει. Τοὺς Χριστιανικοὺς αἰῶνας διαδέχονται οἱ Ἕθνη καὶ τῷ 1453 οἱ Τούρκοι, κύριοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀποδιώκουν πρὸς τὴν Δύσιν τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες διετήρουν τὰ χειρόγραφα καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα καὶ μεταχέτευσαν εἰς τὴν Ἰταλίαν τοὺς θησαυροὺς των. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Γουτεμβέργιος ἀνεκάλυψε τὴν Τυπογραφίαν, ἣ τις θὰ ἐπέτρεπε τὰ ἐξπλωθῆ ἰαφθόνως ἡ Φιλολογία καὶ αἱ ἰδέαι. Τῷ 1492 ὁ Χριστόφορος Κολόμβος, ἀνακαλύπτει τὴν Ἀμερικὴν, εἰσάγει εἰς τὰ πνεύματα μίαν νέαν ἀντίληψιν τοῦ Κόσμου. Ἐν τῷ μεταξὺ τὰ Γαλλικὰ στοχεύματα ἐμάχοντο ἐν Ἰταλίᾳ καὶ συνήγταν καὶ μίαν Ἀναγέννησιν ἐν πλήθει ἀκμῇ. Ἡ Γαλλία ἐμοίραζε μετὰ τῆς Χερσονήσου τὴν Δόξαν τοῦ νὰ ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν λαμπροτέραν περίοδον τοῦ Πολιτισμοῦ.

Ἡ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ

Ἀνάστασις τοῦ ἀρχαίου ἰδεώδους τοῦ εἰδώλου, ἐπανάστασις τῶν πνευμάτων, ἀντικαθιστῶσα διὰ τῶν νεωτέρων ἐπιστημῶν τὰς πεπαλαιωμένας γνώσεις τοῦ Μεσαίωνος. Ἡ χάρις τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος προστίθεται εἰς τὸν τὸν θετικισμὸν τοῦ Ρωμαιοῦ. Ἡ ἐλευθέρων ἀνάγκαις διαδέχεται τὸν γραφειοκρατικὸν μυστικισμὸν. Ἡ Φιλολογία καὶ αἱ Καλὰ Τέχναι, χειραφετοῦνται. Ὁ πόθος τῆς Ἐλευθερίας, ἡ ἀντίληψις ὅτι ἡ Ἐλευθερία αὕτη ἦτο δίκαια καὶ ἀναγκαία ἐξαπλοῦται

παντοῦ. Μία νέα κοινωνία δημιουργεῖται ἐπὶ βάσεων ἐν τελῶς ἀντιθέτων πρὸς τὰς τῶν προγενεστέρων.

Ὁ Πολιτισμὸς ἐκλαίκεται, μία θαυμαστὴ ἀκμὴ ζωγράφων, γλυπτῶν, ποιητῶν, ἐπιστημόνων καὶ Μαθητῶν ἀκόμη. Αὐτὰ ὅλα καὶ ἄλλα ἀκόμη εἶνε ἡ Ἀναγέννησις. Ἐνῆς νέος κόσμος ἐγεννήθη. Κανεῖς δὲν ἐλυπήθη, διότι ἔρρηξε εἰς τὴν λήθην, τὰ θαυμαστὰ δημιουργήματα τοῦ Μεσαιωνικοῦ πνεύματος, δηλ. τὸ ἰδεώδες τοῦ Ἱσποτισμοῦ, τὴν μυστικὴν δομὴν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν θεοσκευτικὴν τέχνην.

Ἐξ Ἰταλίας, ὅπου, ὑπὸ τὴν βασιλείαν Λέοντος τοῦ IX, αὕτη ἐπραγματοποίησε τὰ ἰδανικά της μετὰ λαμπρότητος, δομηθεῖσα ἡ Ἀναγέννησις καὶ ἐξαπλωθεῖσα διὰ τοῦ Ἑρσμου εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐπεβλήθη ἐν Γαλλίᾳ κυριώτατα, χάρις εἰς τὸν Οὐμανισμὸν ἐπὶ Φραγκίσκου Α'.

Ἡ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ

Αἱ καταρροὶς, αἱ ὁποῖαι περὶ τὰ τέλη τοῦ Μεσαίωνος ἐχάλασαν τὴν περσικήν τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, τὸ πνεῦμα τῆς ἐκείνης, ἐφρονοῦσεν εἰς τὰς Ἀγίας Γραφάς, ὅπως καὶ εἰς τὰ κοινὰ βιβλία, καὶ θῶς ἐπὶ τῆς καὶ ἡ ἀπλοῦς τῶν κοινῶν, οἵτινες πρὸ πάντων ἐν Γερμανίᾳ ἐπέβλεπον τὰς ἀνάγκαις τοῦ κλήρου προὐκάλεσαν κατὰ τὴν XVI αἰῶνα ἐπανάστασιν θεοσκευτικὴν, τῆς ὁποίας οἱ πομπητοὶ προσεδῶκαν διπλοῦν ἀποτελέσματα. Νὰ ἐπαναφέρουν τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀπλοῦς καὶ διὰ τῆς Βίβλου ἐλευθέρως ἐρμηνευμένης, νὰ θέσπιν τὰ θεμέλια τῆς Πίστης.

Γεννηθεῖσα ἐκ τῶν Ἀρχῶν τῆς Ἀναγέννησεως, ὅπως ἔκαστος ἀρχαῖος σύμμαχος τῆς, κατόπιν ὁμοῦ ἀπεσπείθη

ταύτης τόσο, πολύ, ὥστε εἰς τὰς χώρας, ὅπου ἡ Ἄνα γέννησις ἀπέτυχε, αὕτη ἐθροιάμειυσεν ὑπὸ τὴν ᾧθησιν τοῦ Λουθηρουῦν Γερμανία τοῦ Ζβιγγλίου ἐν Ἑλβετία, τοῦ Κάλδιν ἐν Γενεύῃ καὶ Γαλλία, τοῦ Κνὸξ ἐν Σκωτία. τοῦ Ἑρρίκου III ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀπέκτεινε παντοῦ πολυαριθμούς ὁπαδούς. Δυστυχῶς ἐσημείωσεν ἐν Γαλλίᾳ περίοδον αἱματηρῶν ἀγώνων, εἰς ἣν ἔθεσε τέρμα ἐπὶ Ἑρρίκου IV τὸ Διάταγμα τῆς Νάντης, ἐπιτρέπον εἰς τοὺς «Μεταρρυθμιστάς», «Διαισχυρομένους», «huguenots» τὴν ἐλευθέραν ἄσκησιν τῆς θρησκείας των. Ἀπὸ ἀπόψεως πολιτικιστικῆς ἡ Μεταρρύθμισις ἀπὴλλαξε τὸν Κόσμον τῆς παρθένους ἐπαιροῆς τοῦ Καθολικισμοῦ καὶ ἀπέκτανε τοῦ δόγματος ὠρθωσε τὴν φιλοσοφοθησκευτικὴν κριτικὴν.

Η ΑΝΑΡΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΑΣΤΥΚΙΣΜΟΥ

Δὲν ἦτο πιστὴ ἡ εἰκὼν τῆς Δυτικῆς κοινωνίας, ἐὰν δὲν ἐσχιμαγράφει τις τὸν ἀνθρώποντα Ἀστυκισμὸν, ἔχοντα τὴν καταγωγὴν ἀπὸ τὴν κορέμα τοῦ ὄχλου καὶ τῶν τελευταίων ἀντιπροσώπων τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν, Ὑπόλειμμα τῆς Ρωμαϊκῆς κοινωνίας ἐν Γαλλίᾳ, τεθὲν ἔξω τῆς σελίδος καὶ προικοδοτηθὲν διὰ προνομίον ὑπὸ τοῦ Καρόλου τοῦ Χονδροῦ ἀπὸ τῆς χειραφετήσεως τῶν κοινοτήτων, δικαιούμενον τῶν εὐεργετημάτων τοῦ Βασιλείου λόγω τῶν ἀνδραγαθημάτων του καὶ τῆς πρὸς τὸν πλουτισμὸν κατευθύνσεώς του, συμπαροδρουμένων χάρις εἰς τὸν Φίλιππον τὸν Ὁρσὶον εἰς τὰς Γενικάς Συνελεύσεις, παραπλεύρως τῶν εὐγενῶν καὶ τοῦ κλήρου, ἀριθμοῦν μεταξὺ τῶν ἰδικῶν του πολιτικούς, ὡς ὁ Σέγκο ἢ ὁ Ζάκ Κέο, οἰκονομολόγους ὡς οἱ Ἀγκὸ ντε Ντιέππε, καὶ οἱ Ὁφρέντυ ντε λά Ροσίε, ἀπέκτεινε κατὰ τὸν XVI αἰῶνα μίαν πολιτικὴν σοβαρότητα, διὰ τῆς ὁ

ποίας ἀνεβίβασε εἰς τὸν θρόνον τὸν Ἑρσὶον IV.

Καὶ δὲν σταματᾷ ἐκεῖ. Ἐξω τῆς Γαλλίας ἐξελλίσσεται ἀποτελεσματικώτερον. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν δημιουργεῖ τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων. Εἰς τὴν Φλάνδραν ἐν Γκάντ, Μπρυξ, Κουρτοζιῦ, ἀληθινὴν λαϊκὴν ἀριστοκρατίαν. Εἰς τὴν Γερμανίαν ἰθαυεῖ ἰσχυροὺς συνδέσμους, συνδέσμους Ἀνσεατικούς, Ἑμπορικούς καὶ Τελωνειακούς, Συνδέσμους τοῦ Ρήνου καὶ ἐν Ἰταλίᾳ Δημοκρατίας ἀκμαζούσας.

Ο ΝΕΩΤΕΡΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Εἰς ἓνα γραφοπαραστατικὸν χάοτον τοῦ κατὰ τὸν VI αἰῶνα Πολιτισμοῦ ἔβλεπε τις ἐν Ἀσίᾳ λαοὺς τῆς Ἀπὸ Ἀνατολῆς ἀναπτυσσομένους ἐν σχετικῇ γαλήνῃ καὶ πραγματοποιοῦντας ὁδικὰς προόδους, ἀλλὰ χωρὶς ἐπίδορσιν ἐπὶ τῆς Ἀνθρωπότητος ἐν γένει. Εἰς τὸ νέον τοσὺ καὶ πρὸς δυσμὰς μὲ ἐκχειλίσματα μάλιστα πρὸς τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην, ὁ παφλασθεὶς τῶν Τουρκικῶν Λαῶν, Σιζάων ἢ Μογγόλων, οὐτως ἀντιτάσσον τὴν δυστυχίαν τῶν κατωτέρων τάξεων εἰς τὴν εὐφροσύνην, ἁπλῶς ἁγρίαν, τῶν λεγομένων διευθυνοῦσων τάξεων ἐν τῇ παγκρατικότητι τῶν δουλῶν καὶ τῶν κυρίων των.

Ἡ Ἀφρικὴ, συμπαρηχθεῖσα εἰς τὴν Μεσογειακὴν καὶ τὴν δὲν διετήρησε μεταξὺ τῶν βιτοβάσεων ἐθνῶν, παρατὰ ἴχνη τοῦ παρελθόντος Πολιτισμοῦ. Ἐν Ἀμερικῇ τὸ βόρειον μέρος εἶνε κτήσις τῶν Εὐνοδόδεσμων καὶ ἡ Ἀνθρωπότης εὐοίκεται εἰς τὸ ἰσχυρὸν τῆς καλῆς ἐθνῶς εἰς τὸ Κέντρον καὶ εἰς τὸ Νότιον ὁ Πολιτισμὸς τῶν Incas ἀνατρέπεται ὑπὸ τὰ πύγματα τῶν «Conquistadors». Εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην ἔλκεται ὁ ὁρδὸς νὰ δώσῃ ἐν τῇ πρώτῃ ᾧθησιν.

Περὶλαμβάνει κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν δύο μεγάλα

Βασιλεία, τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν καὶ μίαν αὐτοκρατορίαν, τὴν Γερμανίαν. Ἡ Ἰσπανία καὶ ἡ Ἰταλία εἶνε ἀκόμη δύο γεωγραφικαὶ ἐκδηλώσεις καὶ ἐκάστη τῇ τετραχυσμένη εἰς πολλὰ κράτη, Βασιλεία, Πριγκιπάτα, Δουκάτα κλπ.

Η ΜΟΝΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΘΝΟΣ

Ἡ Λατινὴ Εὐρώπη ἀπὸ τοῦ XIV αἰῶνος ἐξελλίσσεται πρὸς μίαν κατεύθυνσιν, ἡ ὁποία τὴν ἀπομακρύνει ἀπὸ τὸν Φεουδαλισμὸν καὶ τὴν φέρει πρὸς τὴν ἀπόλυτον Μοναρχίαν, τῆς ὁποίας τὸ ἐνιαῖον πνεῦμα θὰ φέρῃ τὴν γέννησιν τοῦ ἔθνους. Ἀργότερα τὸ ἔθνος ζητεῖ τὰ δικαιώματά του καὶ δι' ἐπαναστάσεων τίθεται μᾶλλον ἢ ἥττον κακῶς ἐν ἰσχύϊ. Ἡ Φεουδαλικὴ ἀρχὴ, ἡ βασιζομένη ἐπὶ τῶν μικρῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, ἐπιτίθεται. Ἐν Γερμανίᾳ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Αὐτοκρατορίας. Οἱ Ἀψβούργοι δὲν εἶνε παρὰ ἰσχυροὶ ἐπικυρίαρχοι. Ἐν Γαλλίᾳ τοῦναντίον ἡ ἰσχὺς τῶν μεγάλων ὑποτελῶν, ἥδη ἐξουθενωθέντων ὑπὸ Φραγκίσκου τοῦ Α', συνετρίβη ὑπὸ τοῦ Ρισελιέ. Ἡ πολιτικὴ ἐνότης καταλήγει εἰς τὴν ἐθνικὴν ἐνότητα. Χάρις εἰς τὴν ἡθικὴν αὐτὴν ἰσχὺν ὁ Φραγκίσκος Α' θριαμβεῖ ἀπέναντι τοῦ Καρόλου—Κουέντ, ὅπως ὁ Ρισελιέ ἐξέρχεται νικητὴς ἀπὸ τὸν τριακονταετῆ πόλεμον. Ὁ Λουδοβίκος XIV διὰ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ νικῶν του, τῆς σθεναρῆς ἀντιστάσεώς του ἢ καὶ τῆς τῶν ὑπουργῶν του, εἰς πᾶσαν ἐσωτερικὴν ἀνταρσίαν, διὰ τῆς συγκεντρωτικῆς διοικήσεώς του ἐξασφαλίζει τὴν ἀπόλυτον μοναρχίαν καὶ τὴν ἐπιβάλλει εἰς ἓνα λαὸν ἐθνοποιημένον. Μὲ τὴν εἰρήνην τοῦ Νιμέγκουε ἡ Γαλλία χωρεῖ ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ Πολιτισμοῦ πρὸ μιᾶς Εὐρώπης, τὴν ὁποίαν ἐχα-

λιγαγώγησεν.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ XVII ΑΙΩΝΑ

Ἡ Γαλλία εἰς τὸ ἀπόγειον τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου XIV εἶνε ὁ σπουδαιότερος ἀντιπρόσωπος τοῦ Πολιτισμοῦ. Ἐπιβάλλεται, ὅχι μόνον διὰ τῶν ὅπλων της, ἀλλ' ἀκόμη διὰ τοῦ πνεύματός της, τῶν καλλιτεχνῶν της καὶ τῶν σοφῶν της. Ὁ ἅλλος πολιτισμένος κόσμος νὰ τὴν μιμηθῇ θέλει. Τοιαῦτα χῶραι δὲν διακρίνονται, παρὰ μόνον διὰ τῆς Θρησκείας καὶ ὀλίγον ἔτι καὶ ἡ Ἀγγλία ὑπὸ τοὺς Στούαρτ νὰ γίνῃ καθολικὴ.

Ἐν τούτοις ὁ πολιτισμὸς τοῦ XVI αἰῶνος δὲν ἔχει τίποτε ἄλλοτε νέον ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν χαρακτῆρων.

Τὰ πρόσωπα διακροῦνται εἰς τρεῖς κατηγορίας: τοὺς Κληρικοὺς, τοὺς Εὐγενεῖς, τοὺς μὴ Εὐγενεῖς καὶ τὸ ἔθνος εἰς τρεῖς τάξεις, τὸν Κλήρον, τὴν Εὐγένειαν καὶ τὴν τρίτην Τάξιν. Ὅπως ἄλλοτε ὁπάρχοντες προνομοῦχοι καὶ μὴ τοιοῦτοι. Οἱ πρότεροι φέρουν ἄσπλην βαρὺν. Οἱ δεῦτεροι ἔρχονται ἐπὶ τοὺς εἰς τὰς ἀδικίας ἀνάγκας. Ἡ δουλεία ἐξηφανίσθη, ἀλλ' ὁ ἀσπλην τῶν προνομοῦχων καταπληκτικῶς ἡύχθη. Ἐπίσης ὁ χωρικός εἶνε κατοπεποιημένος ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ὀφειλῶν καὶ τῶν φόρων. Ἀλλως τε, πρὸς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ βασιλέως, τὰ μέλη τῶν τριῶν τάξεων εἶνε ἴσα εἰς ὑποταγήν.

Η ΡΩΣΣΙΑ ΚΑΙ Ο ΤΣΑΡΙΣΜΟΣ

Ἐνας χρόν περίπου 1682 — 1796 διὰ δύο μονάρχας, Πέτρος ὁ Μέγας καὶ Αἰκατερίνη ἡ Μεγάλη με-

τέβαλον τὴν Ρωσσίαν. Ἀπὸ μιᾶς χώρας Ἀσιατικοῦ πολιτισμοῦ τὴν ἑκαμν Μοναρχίαν Εὐρωπαϊκοῦ χαρακτῆρος περίηλθεν ἡ θῆκη Ἀνατολικῆς, Οὐκράσια, Χερμέσια, ἕνα Γερμανικὸν ποῦ ἐνθυμίζε, τὴν αὐτοκρατορικὴν πόλιν τοῦ Πεκίνου. Βογιαροί, Μουζίκιοι, Στρέλλοι. Ἡ μέθη παντοῦ εἶχε πολλά νὰ ἐπιτελέσῃ. Ὁ Πέτρος ἐτροποποίησε τὰ ἥθη, ἀπήλλαξε τὰς γυναῖκας ἀπὸ τὴν κάθειρξιν, ἔδωκε εἰς τὴν Ρωσσίαν ἀξίαν, ὠργάνωσε Κεντρικὴν Κυβέρνησιν καὶ Ἐπαρχιακὴν τοιαύτην. Πρὸ παντὸς ἐξασφάλισε τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Τσάρου μετὰ Πολιτικὸν καὶ Θεοσκευτικὸν Ἀπολυταρχισμόν. Ὁργάνωσε στρατὸν, ἐδημιούργησε στόλον καὶ ἀρίστην τὴν Μόσχαν, πολὺ Ἀνατολίτικην, ἰδρύει τὴν Πετρούπολιν.

Τὸ κινῶν, ὁ πέλεκος, ἡ ἀγχόνη, ὁ τροχὸς, ὁ πᾶς σάλος εἰς χεῖράς του ἔγιναν τὰ ὄργανα τῆς προόδου τεσσαράκοντα ἔτη βραδύτερον. Ἡ Αἰκατερίνη συνεχίζει τὸ ἔργον του. Ἀποκίττει κατὰ τὴν μέθοδον τῶν Προώσεων καὶ μεγεθύνει τὰς χώρας τῆς. Φίλη τοῦ Βολταίρου, τοῦ Λιντερό, τοῦ Νταλαμπιέρ ἐλευθεριάζει, ἀλλὰ πραγματικῶς καθιστᾷ τραχυτέραν τὴν δουλείαν τοῦ Μουζίκου καὶ διὰ νὰ εἰσδύσῃ ἀσφαλέστερον εἰς τὴν Εὐρώπην, καταλαμβάνει τὴν Πολωνίαν.

Ἡ Αἴτλια καὶ ὁ Κοινοβουλευτισμός

Ἐνῷ ὁ Φεουδαλισμὸς ἐπέζησεν ἐν Γερμανίᾳ, Ἰταλίᾳ, Ἰσπανίᾳ, ἐν δὲ τῇ Γαλλίᾳ ἀκμάζει ἡ ἀπόλυτος Μοναρχία καὶ ἐν Ρωσσίᾳ ὁ Τσαρισμὸς, ἡ Ἀγγλία ἐγκολπύεται πρῶτη τὰς φιλελευθέρων ιδέας. Ἡ Ἐπανάστασις τοῦ 1648 ἀποτυγχάνει. Ἀλλὰ τοῦ 1688, χωρὶς μίαν καὶ σταγὼν αἱματος νὰ χυθῇ, φθάνει εἰς τὴν σκεπὸν τῆς καὶ σημεῖον τοῦ τέλους τῆς μονομαχίας, ἡ ὁ-

ποία διεξήγετο ἐπὶ ἕνα αἰῶνα μεταξὺ τῆς Βασιλείας, ἰσχυριζομένης ὅτι εἶνε ἀπόλυτος ἐλέω Θεοῦ καὶ τοῦ Ἐθνους, θέλοντος νὰ εἶνε κύριον τῶν τυχῶν του καὶ νὰ κυβερνᾶται διὰ τῶν ἀντιπροσώπων του.

Ἡ ἀρχὴ τῆς κυριαρχίας τοῦ λαοῦ καὶ τῆς κοινοβουλευτικῆς πνεύμα θριαμβεύουν ἐν τῇ ἐκδηλώσει τῶν δεκαίων. Καθ' ὃν χρόνον αὕτη δίδει μίαν λύσιν εἰς τοὺς πολιτικὸς ἀγῶνας, ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1688 θέτει τέρμα εἰς τοὺς θεοσκευτικὸς καὶ κυριαρχίας. Ἡ ἐσωτερικὴ γαλήνη ἔχει βαρεῖας ἐξωτερικὰς συνεπειάς. Ἡ Ἀγγλία καταλαμβάνει ἐν τῇ Ἀγγλικῇ πολιτικῇ ἰσχυροτέραν θέσιν. Κατὰ τὸν XVIII αἰῶνα βυθίζεται ἐπὶ κεφαλῇ τῶν Ἐθνῶν, τὰ ὅποια ποτίζει δ' αὖ τοῦ φιλελευθέρου πνεύματος τῆς. Ἀπὸ τὴν πηγὴν αὐτὴν οἱ Γάλλοι φιλόσοφοι ἤντλησαν.

Ἡ Γαλλία πρὸ τῆς ἐπανάστασις

Ἡ κοινωνικὴ ὁργάνωσις εἶνε κατὰ τὸν XVIII αἰῶνα οἷα καὶ κατὰ τὸν XVII. Ἀλλὰ τὸ πνεῦμα ἔχει ἀλλάξει. Ἐκ τῶν ἄνω καμνία πίεσις πλέον. Θέλουν τὴν εὐλογίαν καὶ εὐμαρῇ ὑπαρξιν. Ἡ ἀστική τάξις εἶνε πλουσία καὶ μέσᾳ εἰς τὴν κίνησιν, ὁ ἐργάτης τῶν πόλεων καὶ τῶν ἐξοχῶν, τοῦ ὁποῦ ἡ γῆ ἐχει βελτισθῇ, ἔχει συνηθίσῃ τῆς ἰσχύος του καὶ ἀναπνέει εἰς τὸν θάλαμον τῆς τρίτης τάξεως. Νέαι ιδέαι, ἰδέαι ἐλευθερίας, ἀνοχῆς, ἰσότητος, διαδίδονται μεταξὺ τοῦ πλήθους. Ὑπὸ τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν οἰκονομολόγων. Τοῦ Μοντεσκιέ κατὰ πρῶτον λόγον, τοῦ Βολταίρου καὶ τοῦ Ρουσσώ. Ἀποδεικνύουν θεωρητικῶς τὰ ἐλαττώματα τῆς ἀπολύτου μοναρχίας καὶ τῆς κοινωνικῆς ὁργάνωσις, καθ' ὃν ἀκριβῶς χρόνον τὰ γεγονότα ἐπληρύνουν

ταῦτα πρακτικῶς καὶ τὰ γραφόμενά των παρεσκευάζον, ὅσον καὶ ἡ κακὴ βασιλικὴ διαχείρισις τὴν πανύστασιν τοῦ 1789.

Ἐν τῇ πολιτικῇ ἀρχῇ τοῦ Ἀπολυταρχισμοῦ τὸ Θεῖον Δίκαιον. Ἐν τῇ Κοινωνίᾳ ἀνισοσκέλευτα δικαίων καὶ κατηκόντων. Ἐν τῇ Θρησκείᾳ μισαλλοδοξία. Ἀυτὰ ἦσαν τὰ κύρια σημεῖα τῆς κοινωνικῆς ὁργανώσεως, κατὰ τῆς ὁποίας ἐξηγέρθη σύσσωμος ἡ Γαλλία.

Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1688 ἀπληυθέρωσε τὴν Ἀγγλίαν. Ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις ἀπληυθέρωσε τὴν Εὐρώπην καὶ τι πλεόν. Ἀρχίζει μεταρρυθμίζουσα τὴν Γαλλίαν διὰ μεταβολῆς ἐν ὀνόματι τῶν γενικῶν ἀρχῶν, ὡς καθώρισε ἡ Συντακτικὴ Συνέλευσις ἐν τῇ προκυρήξει τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτου. Τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον τῶν δικαιωμάτων τούτων εἶνε ἡ ἀρχὴ τῆς ἰσότητος τῶν ἀνθρώπων. Διακηρυγθεῖσα ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ μείνασα γράμμα νεκρόν, θὰ κυριαρχήσῃ ἐφεξῆς τοῦ Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ δικαίου. Σαρώνει τὴν διάκρισιν τῶν τάξεων καὶ τὴν διαίρεσιν εἰς κλῆρον, εὐγένειαν καὶ τρίτην τάξιν. Καταργεῖ τὰ προνόμια τῆς φορολογίας, τοὺς φόρους τῆς δεκάτης καὶ τὰ κατανγκαστικὰ ἔργα, καταλύει τὰς δωροληψίας τῶν ὑπαλλήλων, τὰς ὁργανώσεις καὶ διακρίσεις πᾶντα Γάλλον ἐξ ἴσου δεκτὸν εἰς πᾶν ἀξίῳ μα, θέσιν ἢ δημόσιον ὑπουργικῆς ἀναλόγως τῆς ἰκανότητός του.

Ἡ Ἐπανάστασις θεσπίζει τὴν ἀρχὴν τῆς Ἐλευθερίας, τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ πράττῃ τις ὅ,τι δὲν βλάπτει τὸν ἄλλον. Διακηρύσσει ἐπίσης τὴν ἀνάγκην τῆς Θρη-

σκευτικῆς Ἐλευθερίας, τῆς Ἐλευθερίας τῆς Σκέψεως, τῆς Ἐλευθερίας τοῦ Λόγου καὶ ταῦτα ὄχι ἄνευ ἀγώνων τρομερῶν.

Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Ἀκόμη μίαν φοράν, θριαμβεύει ἡ ἀρχὴ τῆς ἐνοποιήσεως. Ὁ Ναπολεὼν ἀνασυντάσσει τὴν Ρωμαϊκὴν Αὐτοκρατορίαν ἐπὶ εὐντέρων βάσεων καὶ συμπληροῖ τὸ ἔργον τῆς Ἐπαναστάσεως. Ὡς Ὑπατος ὁργανώνει τὴν δικαστικὴν καὶ οἰκονομικὴν ἐξουσίαν. Κλείει τὴν συνθήκην μετὰ τοῦ Πάπα καὶ συντάσσει τὸν Ἀστικὸν Κῶδικα. Δημιουργεῖ τὸν Λεγεῶνα τῆς Τιμῆς καὶ ἰδρύει τὴν Τρόπεζαν τῆς Γαλλίας.

Ὡς Αὐτοκράτωρ ἐξακολουθεῖ, ἐν μέσῳ ἀπερμόνων πολέμων, τὸ ἔργον τοῦ τῆς ὁργανώσεως. Ἰδρύει τὸ Πανεπιστήμιον, πολλαπλασιάζει τὰς ἐνισχύσεις εἰς τὴν Βιομηχανίαν καὶ τὸ Ἐμπόριον καὶ ἐκτελεῖ μεγάλα Δημοσία Ἔργα. Ἀλλὰ ὁ δεσποτισμὸς του, ἡ δημιουργία μιᾶς νέας εὐγενείας, συνασπίζει ἐκκρίσιον τοῦ πλούσιου καὶ μορφωμένου ἀστυκισμοῦ. Αἱ κατὰ τοῦ Πάπα ἀντιαιρεσίαι ἀποσπῶν τῆς Πολιτείας τὸν Κλῆρον, καὶ τοὺς καθολικοὺς. Τέλος αἱ διαφοραὶ ἐπιστρατεύουσιν ἀποσπῶν, καὶ αὐτὴν τὴν Λατικὴν μάζαν, τοὺς ἐργάτας καὶ τοὺς χωρικοὺς, οἱ ὅποιοι ἀπέμειναν περισσότερον πιστοί, διότι ὁ Ναπολεὼν ὑπεστήριξε τὴν πολιτικὴν Ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἰσότητα καὶ τοὺς ἐξουσιάζει τὴν ἀφρόντιδα κατοικίαν τῶν γυναικῶν. Εἰς περὶ τῶν σφαλμάτων τοῦ ὁ Ναπολεὼν ἐδημιούργησε κράτος πολιτικὸν καὶ κοινωνικόν, τοῦ ὁποίου ἀπείρα στοιχεῖα εὐμεγεθοῦσιν ἀκόμη.

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΠΡΑΚΤΩΡ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Κυρίως κατά τὸν XIX αἰῶνα καὶ διὰ μιᾶς εἰς ὅ-
λας τὰς χώρας εἰς ἃς εἰσέδυσεν ὁ Πολιτισμὸς, ἡ Ἐπι-
στήμη, ἐξερχομένη τῶν ἐργαστηρίων, μετέβαλε, βελ-
: οῖσα τὰντας σημαντικῶς καὶ ταχέως, τὰς συνθήκας
τῆς ὑπάρξεως. Ἡ Μεταλλουργία ἀποχωρίζεται τῆς
Γεωλογίας, ἡ Ὀπτική, ἡ Ἀκουστική καὶ κατασκευὴ ἡ
ναυαγαίων δογμάτων γεννῶνται ἐκ τῆς Φυσικῆς, ἡ Βυρ-
σοειψία, ἡ Ζυθοποιία, ἡ Ἀπόσταξις καὶ ἐν γένει ὅλαι
αἱ Βιομηχανικαὶ Τέχναι ἀκολουθοῦν τὰς προόδους τῆς
Χημείας. Ἡ Γεωργία, ἡ Ἰατρικὴ, ἡ Ὑγιεινὴ, τὰς τῆς
Βοτανικῆς καὶ Ζωολογίας. Ἀδύνατον ν' ἀπαριθμήσῃ
τις ἐνταῦθα ὅλας τὰς προόδους, τὰς ἀπειλουμένας εἰς
τὴν Ἐπιστήμην, τῆς ὁποίας ἐπωφελήθη ὁ Πολιτισμὸς.
Εἰς τὸν γαῖανθρωπον, προωρισμένον κατ' ἀρχὰς νὰ με-
ταδίδῃ τὴν κίνησιν, προσετέθη ἡ δύναμις τοῦ πίπτον-
τος ὕδατος. Εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ ὑδροσπλεκτηρική.

Ὡς εἰς ἡ κατάκτησις τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ ὑπεδά-
φους δὲν ἔφθανε εἰς τὴν Ἐπιστήμην, αὕτη καταλαμβά-
νει τὰ θαλάσσια βάθη καὶ ἐπινοεῖ τὰ καταδυόμενα καὶ
ἐνσφενδονίζεται με ἀεροπλάνα ἢ πηδαλιονχοῦμένα εἰς
τὴν κατάκτησιν τοῦ ἀέρος. Δυστυχῶς εἰς τὰς προόδους
αὐτὰς προσθέτει καὶ τὰς προόδους τῆς καταστρο-
φῆς.

Η ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ἡ γνήσιος ὑποκατάστασις τὸν ἄνθρωπον δὲν κατή-
γνεσε τὸν ἐργάτην ; Αὐτὸ εἶνε τὸ προῶν, ποῦ ἔδο-
κύθησε τοὺς σκεπτικιστάς, ὅπως ὁ Θιέρς καὶ ὁ Μισε-

λέτ. Καὶ δὲν ἐγγώριζαν ἀκόμη τὴν σφύραν—κόπανον,
ἡ ὁποία κάνει τὸ ἔργον πολλῶν ὁμάδων σιδηρουργῶν·
οὔτε τὰς θεωρητικὰς μηχανάς, ποῦ ἀντικαθιστοῦν τοὺς
καλλιεργητάς κατὰ δεκάδας, οὔτε τὸ ἀπαικίνητον ἄρο-
τρον, ποῦ εἰς μίαν ἡμέραν ἀποδίδει τὸ ἔργον πολλῶν
ἐβδομάδων, οὔτε τὴν Τουρμπίν. Ἡ πείρα ἀπῆλθῃσε
καὶ ἀπέδειξε τὸ ἀνύπαρκτον τῶν φόβων τῶν.

Μία παραγωγὴ διπλασία, ἑκατονταπλασία, ἐπ' ἀγα-
θῶ τῶν καταναλωτῶν, ἡ Ζωὴ ὁλικῶς βελτιωμένη καὶ
οἱ ἐργάται—ὅσον ὀλίγον ζημιωμένοι ἀπὸ τὰς μηχανάς,
ὥστε ὁ ἀριθμὸς τῶν σήμερον εἶνε ἀνεπαρκὴς διὰ νὰ
τὰς κινήσῃ. Τὸ ζήτημα θὰ σώσῃ μία τελειοποιημένη
μηχανή, ἡ ὁποία θὰ δώσῃ ἐπίσης τὸ φάρμακον εἰς τὴν
ὑπὸ τοῦ Νόμου τοῦ ὀκταώρου προσκληθεῖσαν κρίσιν. Ἡ
μηχανὴ ὑπὸ κοινωνικὴν ἐποψὴν εἶχε καὶ ἄλλο ἀποτε-
σμα : Ἐγκαινίασε τὴν ζωὴν τοῦ ἐργοστασίου με τὰ
πλεονεκτήματα καὶ τὰ ἐλαττώματα τῆς, καὶ ἐξ αὐτῆς
τῆς ζωῆς, ἡ ὁποία προϋποθέτει τὰς ἐργατικὰς ὁμάδας,
ἐγεννήθη τὸ σύστημα τῶν Συνδικάτων καὶ τῶν Συνο-
μοσπονδιῶν.

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗ ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Οὐδέποτε ἡ δοξασιολογία τοῦ νου ὑπῆρξε μεγα-
τέρα καὶ ποικιλοτέρα, ὅσον εἰς τὸ πρῶτον ἡμῶν τοῦ
XIX αἰῶνος καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Πολιτισμοῦ
δὲν ὑπάρχει περίοδος νοσηρότερα εἰς ὅσον ἀποτελε-
σματα ἢ εἰς ὑποσχέσεις μελλούσας. Ἡ Παιδεία ἀπὸ
ῥῶς τότε βαδίζει ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ἑθνῶν.

Ἐνῶ ἡ Ἐπιστήμη τοποθετεῖ τὰς συνθήκας τῆς ἀν-
κῆς ζωῆς, ἡ Φιλολογία καὶ αἱ Τέχναι, ἐπιχειροῦσαι

τὴν Ἐπανάστασιν τῶν, ὅπως ἡ Πολιτικὴ κατὰ τὸ 1879, μεταβάλλον, τὰ πνεύματα, λύουσιν τὰ δεσμά τῶν. Ὁ καλλιτεχνικὸς καὶ φιλολογικὸς Ρωμαντισμὸς εἰς πείσμα τῶν ἀκολασιῶν του λαμβάνει πλήρη χειραφέτησιν, ἡ Ρητορικὴ εὐγλωττία καὶ ἡ διαχυτικότης τοῦ Τύπου ἀνανεοῦν τὴν ἀμίλλαν τῆς Διανοίας, ὅχι πλέον τῆς ἐκλεκτῆς τάξεως — ὅπως εἶχε κάμει ἡ Ἀναγέννησις, ἡ Μεταρρυθμίσις καὶ ἡ Ἐγκυκλοπαιδεία — ἀλλὰ τῆς Διανοίας τῶν Λαῶν.

Μολοντί αἱ δύο αὗται Δυνάμεις ἐπανειλημμένως ἐφωώθησαν ἀπὸ μίαν ἀντίδρασιν ἀδυσώπητον, ἐξηκολούθησαν τὸ ἐπαναστατικὸν τῶν ἔργον, χαρίσασαι τὴν καθολικὴν ψηφοφορίαν. Καὶ ἦτο τοῦτο ἡ ἐγκαινίασις τῆς Δημοκρατικῆς Ἀρχῆς, διαδεχομένης ὀριστικῶς τὴν Μοναρχικὴν Ἀρχήν.

ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Ἡ πρωτοφανὴς ἀνάπτυξις, ἡ ἐπελθοῦσα εἰς τὴν Βιομηχανίαν καὶ τὸ Ἐμπόριον διὰ τῆς μηχανῆς, ἥτις ἐκατονταπλασίασε τὴν παραγωγὴν καὶ ἐπολλαπλασίασε ἕως τοῦ ἀπείρου τὰ μέσα τῆς μεταφοῆς, ἐδημιούργησε μεταξὺ τῶν ἔθνων νέας σχέσεις, τὰς ὁποίας ἔπρεπε νὰ διαρρυθμίσουν.

Ἐπειδὴ κανὲν ἔθνος δὲν ἔχει αὐτάρκειαν, δὲν ἠδύνατο νὰ εὖρῃ ἔσω τῶν συνόρων του, οὔτε καύσιμον ὕλην, οὔτε τὰς ἀναγκαίους εἰς τὴν παραγωγὴν πρώτας ὕλας, ἀπ' ἐτέρου δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ καταναλώσῃ τὴν παραγωγὴν του. Ἐδέησε νὰ ζητήσῃ τὴν λύσιν τοῦ οικονομικοῦ προβλήματος εἰς ἕνα Σύνδεσμον ἔθνων. Αἱ ἐμπορικαὶ συμβάσεις εἶνε τὰ στοιχεῖα τῶν δύο συστημάτων, τῆς Ἐλευθέρως Συναλλαγῆς καὶ τῆς

Προστασίας, αἵτινες παρὰ τὴν ἀντίμολον δυνάμιν τῶν εἶνε ἐξ ἴσου χρήσιμοι εἰς ὅλας τὰς χώρας. Πρέπει μέντοι τοῦ σημείου καθ' ὃ τὰ ἀντιστηρώματα εἶνε ἀσύμφορα καὶ ἐλευθεροσυναλλακτικά, ἕως ἐκεῖ, ὅπου ἡ εἰσαγωγή τῶν, ξένων ὑλῶν δὲν εἶνε ἐπικίνδυνος. Πρόβλημα ἀπείρως περίπλοκον, πάλιν ἀδιέκοπτος, τῆς ὁποίας ὅπλα εἶνε οἱ Τελωνειακοὶ δασμοί, καὶ τῆς ὁποίας ἡ ἔκβασις ἐνδέχεται νὰ στοιχίσῃ αὐτόχρονον τὴν χρεωκοπίαν ἐνὸς ἔθνους, ἀντὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν εὐημερίαν.

Η ΑΠΟΙΚΙΑΚΗ ΔΙΑΤΑΣΙΣ

Εἰς τὴν οικονομικὴν πάλιν, ὅπου ἡ προσπάθεια τείνει εἰς ἕνα μέγιστον πωλήσεως εἰς τὴν γείτονα χώραν καὶ εἰς ἕνα ἐλάχιστον ἀγορᾶς, ἡ κατοχὴ ἀποικίων, ἥτις ἐξασφαλίζει εἰς τὴν μητροπόλιν τὴν προμήθειαν τῶν πρώτων ὑλῶν, ἀτελῶς εἰσαγομένων, καὶ τῆς ἀνοίγει μίαν προνομιοῦχον ἔξοδον, ἀποτελεῖ πλεονέκτημα αὐτοῦ λογίστου σπουδαιότητος. Ἦδη κατὰ τὴν ἐποχὴν, ὅπου μία ἀποικιακὴ κτήσις ἦτο πολυτέλεια, ὅχι ἀπλῶς ἀνάγκη ἡ Γαλλία, ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ἰσπανία εἶχον εἶθαι τὰς πηγὰς τῆς εὐημερίας τῶν.

Ἡ Ἀγγλία ἠθέλησε τὰς ἰδικὰς της, καὶ ἐτηκολούθησαν αἱ οικονομικαὶ πόροδοι.

Ἡ Ἰσπανία, ἐπειδὴ τὰς ἔλασε, ἐπέρασε εἰς τὴν γοαμὴν τῶν δευτέρων δυνάμεων.

Ἡ Γαλλία, ἀπογνημονοῦσα τῶν ἰδικῶν της περὶ τὰ τέλη τοῦ XVIII αἰῶνος, δὲν ἐπαγγέλλεν εἰς τὴν σειρὰν της, παρ' ὅταν τὰς ἀνέστησε ἀπὸ τοῦ 1830 μέχοι τῶν ἡμερῶν μας. Εἶνε κατὰ τὸν ἄλλον τρόπον, ὅτι ἡ Γερμανία, τελευταία εἰς τὸν ἀποικιακὸν ἀγῶνα, ὠνειρορεύετο νὰ καταλάβῃ τὴν πρώτην θέσιν, ἀποσπῶσα διὰ τῆς βίας

τάς κτήσεις τῶν ἀντιζήλων τῆς, τοὺς ὁποίους διέθεσε ἐλθροικῶς.

Ο ΑΙΩΝ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ

Θὰ εἶνε ὁ 20ός. Γεννηθεῖσαι περὶ τὰ τέλη τοῦ ΧVΙΙΙ αἰῶνος, ἀπὸ τῆς ὁμοσπονδίας τῶν Γαλλικῶν καὶ Ἀγγλικῶν ἀποικιῶν τῶν ἐξαγγλικισθεισῶν καὶ ἀνοικτῶν εἰς τὴν εἰσροὴν τῶν Εὐρωπαϊκῶν μεταναστῶν, οἱ ὁποῖοι, διαρρέοντος τοῦ ΧΙΧ αἰῶνος, ἦλθον πολυάριθμοι διὰ τὴν ἀξίωσιν τὸν πληθυσμὸν τῶν καὶ ἐνισχύουν τὴν δύναμιν τῶν, αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι ἀνέπτυξαν ἐπὶ ἐδάφους παρθένου, ὑπὸ τῶν Ἐυρωδοτέρων κατεχομένων, ἕνα Πολιτισμὸν ἀντιγεγραμμένον ἀπὸ τῶν Εὐρωπαϊκῶν, ἀλλ' ὑπὸ κλίμακα σεβαστῶς μεγεθυμένον.

Ἐχουσι παράδειγμα τὰς γιγαντίας διαστάσεις τῆς Ἀμερικανικῆς φύσεως, αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι ἀπέβλεψαν πάντοτε εἰς τὸ μέγα, εἰς τὸ μεγαλειότερον ἐν τῷ Κόσμῳ καὶ ἐπέτυχον ἐν συνόλῳ. Ἡ εὐημερία τῶν εἶνε ἡ μεγαλειότερα τοῦ εὐπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ καὶ αἱ γεωργικαὶ τῶν ἐπιχειρήσεις, τὸ εὐπορίον τῶν, ἡ βιομηχανία τῶν, ὁ πλοῦτος τῶν. Εὐημερία ὕλη καὶ μᾶλλον διακονοῦν καὶ καλλιτεχνική. Ἀποῦ ἀπεδέχθησαν καὶ μᾶλλον ἐξελίχθησαν τὴν Εὐρωπαϊκὴν βοήθειαν, ὀχυροῦνται ὅπισθεν τοῦ δόγματος τοῦ Μονοῦ, περιορίσθησαν εἰς μίαν ἀπομόνωσιν, μεγαλειότεραν τῆς Ἀγγλίας. Καὶ μόνον ὁ παγκόσμιος πόλεμος τὰς ἐξήγαγε ταύτης καὶ τὰς ἔκαμε νὰ συνδέσουν τὸν πολιτισμὸν τῶν μετὰ τὸν πολιτισμὸν τῶν Εὐρωπαϊκῶν.

Η ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν τοῦ Νότου, εἰς τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ περιλάβωμεν καὶ τὴν Κεντρικὴν Ἀμερικὴν, ὁ

Πολιτισμὸς δὲν ἔχει ἐξελιχθῇ ὅπως εἰς τὴν τοῦ Βορρᾶ.

Κατ' ἀρχὰς οἱ κύριοι τῆς κατὰ τὸν ΧV καὶ ΧVΙ αἰῶνα Ἰσπανοὶ καὶ Πορτογάλλοι εὐρέθησαν ἐνῶπιον ἐνὸς Ἰνδικοῦ πολιτισμοῦ πολὺ ἀνεπτυγμένου τὸν ὁποῖον θὰ ἠδύνατό τις νὰ συγκρίνῃ πρὸς τὸν τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, καὶ ἐγκαθιστάμενοι ἐκεῖ ἐπωφελήθησαν τοῦ. Κατόπιν καὶ ἐπὶ μακρὸν ἡ Νότιος Ἀμερικὴ ἐθεωρεῖτο ὅχι ὡς ἕδαφος μονίμου ἐγκαταστάσεως, ἀλλ' ὡς χώρα ἐκμεταλλεύσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπήγαγε καὶ νεὶς διὰ νὰ κερδίσῃ χρήματα καὶ νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ εἰς ἄλλους ἐπιχειρηματίας.

Συνήθη καὶ πλὺ δυσμενεῖς διὰ τὴν ἐγκατάστασιν ἐνὸς συνήθους Πολιτισμοῦ. Τώρα εὐρήκε τὴν κανονικὴν τῆς τροχίαν: Ἡ ὑπαίτιρος χώρα κατετμήθη εἰς ἀτέροντας ἰδιοκτησίας, ὅπου Εὐρωπαῖος ἀσχολεῖται εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν γεωργίαν, βοηθούμενος ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν καὶ τῶν ἐποίκων μαζῶν. Πόλεις μετὰ μεγάλους πληθυσμούς ἐδημιουργήθησαν, ὅπου κατοικεῖ μόνιμὸς πληθυσμὸς μετὰ Εὐρωπαϊκὸν Πολιτισμὸν. Ἡ Μπουένος Ἀῖρες, ἡ τὸ Ρίο ντε Ἰανέιρο εἶνε ἀδελφαὶ μεγαλουπόλεις μας.

ΙΑΠΩΝΙΑ

Φαινόμενον ἀπῆλθον καὶ ὅπως ἀληθὲς αὕτη ἡ ἔκρηξις τοῦ δυτικοῦ Πολιτισμοῦ ἐν μέσῳ Ἀπὸ Ἀνατολῆς. Ὁ μᾶλλον ἐν τῷ Φεουδαλισμῷ, ἐν τῷ Ρωδισμῷ, ἐν τῷ Σεντοῖσμῳ καὶ ταῖς προγονικαῖς παραδόσεσι τοῦ παρρησιγενέος λαοῦ, ὁ περισσότερον νεώποτακτῶς ἀπομακρυσμένος τοῦ Ἀμερικανο-Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ ἀνεπτύχθη ἀκαριαίως, ὡς ἔδω ἦτο ὁ δημιουργὸς τῶν ἐθνικῶν τῆς Ἀσίας. Ἡ Ἰαπωνία ἔχει τελείως ἐξ-

ευρωπαϊσθῆ, καὶ ὅμως ἡ ἀρχαία αὐτὴ χώρα ζῇ μὲ τὴν ἀρχαίαν, τῆς ζωῆς. Οἱ νοοὶ τῆς εἶνε πάντοτε ἀπὸ ἔθετον καὶ ἐλεφαντόδοντα. Τὰ σπῆτια τῆς ἀπὸ Βεμποῦ καὶ αἱ γυναῖκες τῆς Μουσμέ εἰς τὰς μικρὰς πόλεις. Ἄλλ' εἰς τὰ μεγάλα κέντρα ἡ Ἐπανάστασις εἶνε πλήρης. Κατὰ τὸ 1860 ἐκλήθη ἐκεῖ κάτω ἓνας Γάλλος διὰ νὰ τοὺς κόμη στόλον. Τὸν εἶδομεν ὅλοι εἰς τὴν Τσουσίμα. Ἐπηρεολούθησε καὶ ὁ ἐμπορικὸς στόλος, καὶ τὰ ἐργοστάσια κατόπιν. Οἱ Ἰάπωνες σπουδασταὶ ἐπετάχθησαν εἰς Παρισίους, Λονδίον, Βερολίον καὶ ἔφεραν εἰς τὴν χώραν τοῦ ἀνατέλλοντος Ἡλίου τὰς γνώσεις τοῦ δύοντος Ἡλίου. Καὶ τὴν μόδα ἐπίσης.

Ἡ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ

Εἰς τὸν ἀνὼνα τοῦ Πολιτισμοῦ ὄλοι αἱ γῶραι τοῦ Κόσμου αἱ ἄξια τοῦ ἀνόματος αὐτοῦ περὶ τὰ μέσα τοῦ XIX αἰῶνος, εἶνε εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον.

Ἡ εὐχολία, τὰ ἥθη, τὰ ἔθνη, οἱ νόμοι ἀκόμη, δὲν διαφέρουν περὶ αἰνιδοῦς καὶ ἀναλόγως τοῦ κλίματος τῶν κληρονομικῶν ιδιοτήτων καὶ τείνουν νὰ ἐνοποιηθοῦν δι' αἰσθητικὰς εἰσόδους. Δὲν πρόκειται πλέον ποῖος θὰ ὑπερισχύσῃ, ἀλλὰ πῶς θὰ εἶνε δυνατόν νὰ ἐμποδίσῃ κανεὶς ἄλλον νὰ ὑπερισχύσῃ. Εἶνε ὁ σταθμὸς τῶν προσόδων, τῶν συμμαχιῶν διὰ πᾶσαν ἰσορροπίαν ἄθροιστον, καὶ τὴν ὁποῖαν συγκοί κλονισμοὶ ἀπειλοῦν.

Τὸ Συνέδριον τῆς Βιέννης δὲν ἔχει τίποτε τὸ ὁριστικὸν περισσότερον ἀπὸ τὸ Συνέδριον τοῦ Βερολίνου, καὶ ἡ Ἰερὰ Συμμαχία δὲν ἔχει ἐπαύριον, διὰ τὴν συγκρότησιν τῶν λαῶν. Εἰς τὴν διήθησιν τοῦ γένους, τυχόντας παραγνωρισθεῖσάν εἰς τὰ Δυναστικά συμφέ-

ροντα, ἐπηρεολούθησε μία νέα ἀρχή: Τὰ διεθνή οἰκονομικά. Καὶ αὐτὰ βαρύνουν περισσότερον τὰς διπλωματικὰς ἀποφάσεις, ἐνῷ ἐν ὅψει μιᾶς παγκοσμίου εἰρηκτύσεως οἱ λαοὶ ζητοῦν ἀποστράτευσιν, ἐπ' ἀπειρον ἀναβαλλομένην.

Ο ΔΙΕΘΝΙΣΜΟΣ - ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΟΒΙΕΤ

Ἡ σημερινὴ Κοινωνία, γεννημένη ἀπὸ τὸν θρίαμβον τοῦ Ἀστικισμοῦ, βασίζεται εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ἐξουσίας. Ὡς ἐχθροὺς ἔχει τὸ Προλεταριάτον καὶ τὴν διεθνή συγκρότησιν τῶν προλεταριάτων (Ἀπόρων τάξεων). Εἰς τὴν ιδέαν τοῦ Διεθνισμοῦ ὁ ἀγὼν μεταξὺ τῶν ἐθνῶν πρέπει νὰ δώσῃ τὴν θέσιν του εἰς τὸν ἀγῶνα μεταξὺ τῶν τάξεων καὶ τὸ Διεθνὲς Προλεταριάτον πρέπει νὰ διαδεχθῇ τὸν Διεθνισμὸν.

Ἐκ τούτου θὰ παρουσιάζετο ἓνας νέος Πολιτισμὸς, ὅπου ὁ Κομμουνισμὸς θὰ ἦτο ἡ βάση τῆς κοινωνικῆς ὁργανώσεως. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν τοῦ Προλεταριάτου συνετάχθη εἰς συνδικάτα, συνήλπιμα, εἰς συναρκοσπονδίας διακλαδισμένας μὲ διακλαδώσεις εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου. Ὡς μέσα ἔχει τὴν γενικήν ἀπεργίαν, δηλ. τὸν θάνατον τῆς σημερινῆς Κοινωνίας διὰ τῆς ἀσιτίας ἢ ταχύτερον ἀκόμη τὴν ἐνοπλίον ἐπανάστασιν. Τὸ δεύτερον μέσον εἶνε ἀποτελεσματικώτερον κατὰ τὰς κρίσεις τοῦ ἔθνους περιστάσεις τῆς Γαλλίας τῷ 1870 — 1871, καταστροφὴ τῆς Ρωσσίας τῷ 1917. Ἡ Κομμουνία εἰς τὴν Γαλλίαν, τὰ Σοβιὲς εἰς τὴν Ρωσίαν εἶνε αἱ ἐκδηλώσεις αἱ κυριώτεραι τῆς καταστροφῆς.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

Εἰς τὸν κίνδυνον, ἐκ τῶν κάτω ἢ Γαλλία καὶ ὅλα τὰ ἔθνη, τὰ ἔχοντα ἕνα οἰονδήποτε Πολιτισμὸν, ἀπὴντησαν διὰ τῆς συστάσεως μιᾶς Κοινωνίας, καλουμένης νὰ ὁργανώσῃ τὸν κόσμον ἐπὶ νέων βάσεων.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Πολέμου καὶ τῆς Βίας ὑποκαθίσταται ἡ ἀρχὴ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Εἰρήνης. Ὅλα τὰ ζητήματα, πολιτικά, οἰκονομικά, ἐμπορικά καὶ κοινωνικά, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξήλθον ἕως σήμερον οἱ μεταξὺ τῶν Ἐθνῶν ἀγῶνες, καὶ διὰ νὰ ἐπαρκοῦν εἰς αὐτοὺς, οἱ καταστρεπτικοὶ ἐξοπλισμοὶ θὰ ἐρευνῶνται, ὑπὸ Διεθοῦς Δικαστηρίου. Τὰ ἔθνη, συνησπισμένα εἰς Κοινωνίαν, θὰ ρυθμίζουσι τὰς ὑποθέσεις των, ὅπως ἔκαστον ἐξ αὐτῶν ρυθμίζει τὰς ἰδικὰς του ἰδιαιτέρας. Ὅποῖος θέλει μετέχει, ἀρκεῖ νὰ εἶνε ἄξιος. Εἰς τοὺς δυστροποῦντος ἡ Κοινωνία θὰ ἐπιβάλλῃ τὴν θέλησίν της.

Ἰδέεα Γαλλικὴ, ἀπονίσασα ἐν Χάγῃ, σύλληψις ὅμως τοῦ κ. Bourgeois, εἰς τὴν ὅποιαν συνεκεράσθη καὶ τοῦ Προέδρου Οὐίλσον τὸ κῦρος. Πρῶτος ἐν τούτοις ὅλων διεκήρυξε ὁ Χριστὸς «Ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ

ὑπὸ Τηλ. Π. Συναδινού

Ὅλα στὴ γῇ παρέρχονται, ὡς τὰ πτηνὰ ταχέως,

Ὡς οἱ σφοδροὶ οἱ ἀνεμοὶ παρέρχονται βιαιῶς.

Κι' αὐτὴ ἡ φαντασία μας, κι' αὐτὴ ἡ ὑπαρξὶς μας,

Κι' αὐτὸ τὸ κάλλος κι' ἡ ἰσχὺς κι' αὐτὴ ἡ δύναμις μας.

Μόνον αἱ πράξεις μένουσιν ἀθάνατοι, ἐκάστου,

Γραμμένα ἐπὶ πίνακος μεγάλου κι' ἀλανάστου.

